

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียน:
พหุกรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

นางกาญจนา พวงจิตต์

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

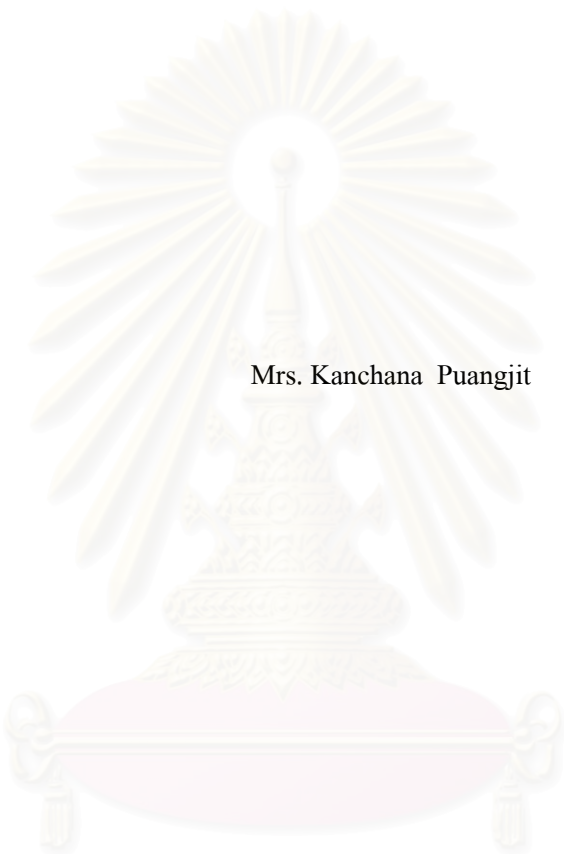
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF STAKEHOLDERS' NEEDS FOR ENHANCING STUDENTS'
DISCIPLINE: A MULTIPLE CASE STUDY OF SECONDARY SCHOOLS IN BANGKOK

Mrs. Kanchana Puangjit

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research

Department of Education Research and Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของ
นักเรียน : พหุกรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
โดย   นางกาญจนา พวงจิตต์
สาขาวิชา   ศึกษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา

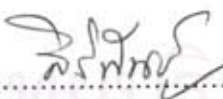

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ สิริบรมพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

สถาบันวิทยสิริเมธี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กาญจนา พวงจิตต์ : การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียน : พหุกรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร (AN ANALYSIS OF STAKEHOLDERS' NEEDS FOR ENHANCING STUDENTS' DISCIPLINE: A MULTIPLE CASE STUDY OF SECONDARY SCHOOLS IN BANGKOK) อ. ที่ปรึกษา: รศ. ดร. สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา, 115 หน้า.

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และศึกษาแนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียน รวมทั้งความสามารถของโรงเรียนและสมรรถภาพของครอบครัว ในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิจัยเป็นแบบพหุกรณีศึกษา กรณีศึกษาคือ โรงเรียนมัธยมศึกษา 6 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ในการจัดเก็บข้อมูลใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม และการเรียงรายการ แหล่งข้อมูลคือนักเรียน ครู และผู้ปกครอง จำนวน 157 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแนวทางการการสนทนากลุ่ม และบัตรรายการเพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และสถิติบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย สาเหตุของการขาดวินัยของนักเรียนมาจาก ตัวนักเรียน เพื่อน ครอบครัว ครู และสภาพแวดล้อม แนวทางแก้ไขและส่งเสริมวินัยของนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และนักเรียน โดย ครูควรปรับเปลี่ยนวิธีสอน ครูและผู้ปกครองควรเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ทั้งต้องเข้มงวดกวดขันและมีบทบาทที่เด็ดขาด โรงเรียนและผู้ปกครองควรร่วมมือกันในการแก้ปัญหาวินัยของนักเรียน ครูและผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน นักเรียนต้องรู้จักแบ่งเวลา มีจิตสำนึกในการรักษาระเบียบวินัย รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ปรึกษาพ่อ แม่ และครูเมื่อมีปัญหา หรือไม่เข้าใจบทเรียน ควรเลียนแบบจากตัวอย่างที่ดี และรู้จักเลือกคบเพื่อน 2) ครูและผู้ปกครองมีความเห็นว่า โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยให้มากขึ้น มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม และมีการจัดการะงานของครูให้เหมาะสม ควรส่งเสริมครูให้มีการติดตามนักเรียนที่ประพฤติผิดและเคร่งครัดวินัยของนักเรียนให้มากขึ้น 3) ครูและผู้ปกครองมีความเห็นว่า ครอบครัวมีสมรรถภาพในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ถ้าครอบครัวใช้เวลาในการอบรมสั่งสอนและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และการติดต่อ ร่วมมือกับ โรงเรียน ในการปลูกฝังวินัยนักเรียนอย่างใกล้ชิดในลักษณะที่เน้นพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย ขีดหลักประชาธิปไตย และใช้เหตุผล

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา
ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิติศ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4784205027 MAJOR: EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: ANALYSIS OF NEEDS / ENHANCING STUDENTS' DISCIPLINE

KANCHANA PUANGJIT : AN ANALYSIS OF STAKEHOLDERS' NEEDS FOR
 ENHANCING STUDENTS' DISCIPLINE: A MULTIPLE CASE STUDY OF SECONDARY
 SCHOOLS IN BANGKOK, THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SIRIPAARN
 SUWANMONKHA., Ph.D., 115 pp.

The research objectives were to analyse the needs and the approaches for enhancing the discipline of students in the lower secondary schools and to study school and family abilities to promote students discipline. The research method was a multiple case of 6 secondary schools in Bangkok. The survey of data were 157 of teachers, parents and students. Focus group and card sort techniques were main data collecting procedure. The data were analyzed by content and statistical analyzes.

The results of study indicated that 1) The most important need was students' responsibilities. The 5 causes of lack of students discipline came from students, friends, families, teachers and environment. The approaches to promote discipline of students were as follow. Teachers ought to change their teaching methods. Teachers and parents ought to be more care as well as cooperate and clear incorrect discipline. They ought to be good models for students. Students ought to manage their schedule, have self-discipline, consult parents and teachers when they had some problems or not understanding their lessons, associate and keep relationship with good friends. 2) Teachers and parents suggested that schools ought to launch more discipline in students' activities, evaluate discipline in the activities and properly assign teachers' work load. Teachers ought to pay more attention and strictly enforcement the rules for misbehave students. 3) Teachers and parents believed that family were competence in promoting students' discipline if they were able to provide more time to take care and collaborating with schools to enhance students discipline in Thai culture via democracy and reasonable conducts.

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department: Educational Research

Field of study: Educational Research and Psychology

Academic year 2007

Student's signature .....

Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก รศ.ดร. สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ดูแลช่วยเหลือด้วยความห่วงใยและเมตตาตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะครู นักเรียน และผู้ปกครองของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่กรุณาอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ และวิธีการแสวงหาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ทุกคนที่ทำให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัยตลอดมา ตลอดจนทุกท่านที่มีได้กล่าวมา ณ ที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน.....	9
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น.....	20
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม.....	28
ตอนที่ 4 สมรรถภาพของครอบครัว (Family Competence)	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
กรณีศึกษา.....	40
การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 วิเคราะห์เป็นรายโรงเรียนกรณีศึกษา.....	46
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียนกรณีศึกษา.....	108
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	135
อภิปรายผลการวิจัย.....	137
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	142
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	144
รายการอ้างอิง.....	148
ภาคผนวก.....	154
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	170

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนครู นักเรียน และผู้ปกครองของแต่ละโรงเรียน.....	41
2 คณะแผนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1.....	47
3 คณะแผนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2.....	60
4 คณะแผนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3.....	70
5 คณะแผนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4.....	81
6 คณะแผนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5.....	91
7 คณะแผนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6.....	101
8 สรุปภาพรวมการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่ม นักเรียน ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 6 โรงเรียน.....	109

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 การพัฒนาวินัยในตนเอง	11
2 การเรียงคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม.....	29
3 กรอบการดำเนินการศึกษาความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริม วินัยของนักเรียน.....	39
4 ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของ รร. กรณีศึกษาที่1....	55
5 ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของ รร. กรณีศึกษาที่2.....	65
6 ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของ รร. กรณีศึกษาที่3.....	76
7 ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของ รร. กรณีศึกษาที่4.....	86
8 ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของ รร. กรณีศึกษาที่5.....	97
9 ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของ รร. กรณีศึกษาที่6.....	105
10 ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนโดยภาพรวมของ 6 โรงเรียนกรณีศึกษา.....	127

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่ประเทศหนึ่ง ๆ จะมีการพัฒนามากน้อยเพียงไร นอกจากจะต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายด้านแล้ว คุณภาพของประชากรในประเทศนั้นๆ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง โดยเฉพาะคุณภาพในส่วนที่เกี่ยวกับ “ความมีวินัย” วินัยนั้นมีความสำคัญในหลายด้าน เช่น ด้านตนเอง ถ้าบุคคลมีวินัยจะทำให้ชีวิตประสบผลสำเร็จ ด้านครอบครัว การมีวินัยจะส่งผลกระทบต่อสมาชิกในครอบครัวให้มีบุคลิกภาพที่ดี ถ้าเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีสุขภาพจิตที่ดี ด้านสังคมและประเทศ ถ้าคนในสังคมมีวินัยจะทำให้สังคมสงบสุข และมีความเจริญก้าวหน้า ส่วนด้านการเรียนการสอน โรงเรียนเป็นสถาบันที่สำคัญสถาบันหนึ่งที่มีหน้าที่ปลูกฝังวินัยให้กับนักเรียน ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองก็จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียน และประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้เมื่อนักเรียนไม่ก่อความวุ่นวาย โรงเรียนก็สามารถดำเนินงานต่างๆ ได้

วินัยมีสองประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ วินัยภายนอกและวินัยภายในตนเอง วินัยภายนอกเกิดจากการใช้อำนาจอย่างบังคับให้บุคคลปฏิบัติตาม ซึ่งบุคคลอาจทำชั่วขณะ เมื่ออำนาจนั้นคงอยู่ แต่หากอำนาจนั้นหมดไป วินัยก็จะหมดไปด้วย ส่วนวินัยในตนเองนั้นเกิดจากความสมัครใจของบุคคลที่ผ่านการเรียนรู้ อบรม และเลือกสรรไว้เป็นหลักปฏิบัติประจำตน (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2537) วินัยในตนเองมีความสำคัญต่อสังคมและประเทศ ดังนั้นในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 จึงได้มีแนวนโยบายเพื่อดำเนินการในเรื่องการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของคน โดยมีเป้าหมายว่าคนไทยทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักผิดชอบชั่วดี มีระเบียบวินัย ประหยัด อุดม มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และมีสุขภาพแข็งแรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) และพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต; ฉันทนา ภาคบังกช และคณะ, 2546) ได้กล่าวไว้ว่า ประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยต้องมีวินัยเป็นพื้นฐาน หากไม่สามารถสร้างวินัยให้แก่คนในชาติได้ การพัฒนาประชาธิปไตยย่อมหวังผลสำเร็จได้โดยยาก

การที่บุคคลจะมีวินัยที่ดีได้ โรงเรียนถือว่าเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่นักเรียนเป็นอย่างมาก นอกจากการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ยังมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน การปลูกฝังแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบวินัย ตามที่มีการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ และวินัยในโรงเรียนไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน เพื่อให้

ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากโรงเรียนแล้ว สถาบันครอบครัว ก็เป็นสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก ตามความเชื่อของนักจิตวิทยาและนักสังคมวิทยา เชื่อว่าวินัยมีพื้นฐานมาจากวัยแรกของชีวิต มีการเรียนรู้ การเลียนแบบ และการฝึกฝนจากบุคคลและสังคมที่แวดล้อมไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติกรอย่าง ต่อเนื่องจนเกิดการซึมซับคุณธรรมขึ้นภายในทำให้เกิดพฤติกรรม จริยธรรม (สมจิตต์ สุวรรณวงศ์, 2542) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทั้งโรงเรียน และครอบครัวต่างก็มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน

จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการขาดวินัยในตนเองของนักเรียนพบว่า ปัญหาวินัยที่พบในโรงเรียน ได้แก่ การแต่งกายผิดระเบียบ การมาโรงเรียนสาย การหนีเรียน การก่อความวุ่นวายภายในโรงเรียน การทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน การเฉื่อยชาในการทำงาน และการเข้าแถว เป็นต้น (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2528 อ้างถึงใน กัญญา แสงพินิจ, 2532) ดังเช่น จากการสำรวจในเขตการศึกษา 5 พบว่า นักเรียนและนักศึกษา ในเขตการศึกษา 5 สังกัดต่าง ๆ จำนวน 670,405 คน มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 8,227 คน คิดเป็นร้อยละ 1.23 โดยจำแนกตามประเภทพฤติกรรมไม่เหมาะสม ดังนี้ หนีเรียน ร้อยละ 36.0 รองลงมาคือ ดื่มสุราและเสพย์สารเสพติด ร้อยละ 26.0 ทะเลาะวิวาท ร้อยละ 23.0 เป็นต้น (สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5, 2545) ซึ่งการหนีเรียนมักจะเป็นปัญหาของนักเรียนมากที่สุด ที่อาจไปมั่วสุมตามแหล่งอบายมุข หรือการเข้าร้านอินเทอร์เน็ต เพื่อเล่นเกม หรือการไปเที่ยวตามห้างสรรพสินค้า ซึ่งถ้าโรงเรียนไม่มีการควบคุมหรือหาทางแก้ไขปัญหาวินัยก็จะส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยที่ขาดวินัยต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นยุคเทคโนโลยีที่มีทั้งคอมพิวเตอร์ที่มีเกมให้เล่น หรือโทรศัพท์มือถือที่นักเรียนมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยคอมพิวเตอร์เป็นสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นสื่อเทคโนโลยีที่นิยมใช้ในการเรียนรู้อย่างหนึ่ง แต่นักเรียนส่วนใหญ่จะใช้คอมพิวเตอร์ในการเล่นเกมมากกว่าการเข้าไปศึกษาค้นคว้าความรู้ โดยเฉพาะในนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (สุคนธ์ โชติชัยสถิต, 2546) และมีการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเล่น เกมวิดีโอ และเกมคอมพิวเตอร์ และสถานการณ์ปัญหาการติดเกมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพฯ 2 โรงเรียน และต่างจังหวัด 1 โรงเรียน จำนวน 5,567 คน แบ่งเป็นเพศชาย 2,507 คน และเพศหญิง 3,060 คน ในอายุระหว่าง 14.6-16.3 ปี พบว่า เล่นเกมมากกว่า 4 วันต่อสัปดาห์ 23.9% เล่นเกมน้อยกว่า 4 วันต่อสัปดาห์ 46% และไม่เคยเล่นเกมวิดีโอหรือเกมคอมพิวเตอร์เลย 15.4% (ศิริไชย หงษ์สงวนศรี, 2548) ปัจจุบันสภาพแวดล้อมรอบ ๆ สถานศึกษาโดยเฉพาะในสังคมเมืองมีร้านเกมคอมพิวเตอร์ให้บริการกับนักเรียน และขาดการดูแลเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจัง การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของวัยรุ่นไทยยิ่งนับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นนับวันเป็นอันตรายอย่างมากและเป็นปัญหาระดับชาติที่แทรกซึมที่ละน้อยโดยไม่รู้ตัว และยังขาดการควบคุมที่ดี จนทำให้เด็กขาดวินัยในตนเอง มีการหนีเรียน การช่วยเหลือขั้นพื้นฐานที่สามารถทำได้ในการ

ลดการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ คือการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับวินัยในตนเองของวัยรุ่น เพราะว่าเด็กที่มีวินัยในตนเองจะเรียนรู้การใช้วินัยนั้นควบคุมตนเองในการเล่นเกมนได้ (ประเสริฐ ผลิตผล, 2545) และการเล่นเกมนมาก ๆ อาจส่งผลทำให้เกิดเป็นโรคจิตเภท คือมีความสับสน เกิดจินตนาการขึ้นจากความคิดของตัวเองที่ส่งผลมาจากเกม ดังนั้นควรหาวิธีป้องกันก่อนที่จะเกิดปัญหาขึ้น สาเหตุในการติดเกม คือขนมซอง ทิว และซีดีการ์ตูน เพราะจะส่งผลให้เด็กเกิดนิสัยไม่สามารถควบคุมตัวเองได้เมื่อเล่นเกม ที่เป็นผลต่อการสร้างวินัยที่ไม่ดีให้กับเด็ก การแก้ไขปัญหาเด็กติดเกม พ่อ แม่ ผู้ปกครองต้อง ใจแข็ง และเด็ดขาด (ศิริโชค หงษ์สงวนศรี, 2548) นอกจากนี้ การใช้มือถือในโรงเรียนก็ได้มีการห้ามใช้ในโรงเรียน ที่เป็นวินัยอย่างหนึ่งของนักเรียนที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเช่นกัน

ดังนั้นการสร้างวินัยจึงเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรช่วยกันส่งเสริมครอบครัวเป็นหน่วยทางสังคมขนาดเล็กที่สำคัญในการหล่อหลอมบุคลิกภาพและสร้างวินัยให้แก่เด็กและการสำนึกถึงความจำเป็นของการปกครองโดยวินัยที่สม่าเสมอและมีแผนที่ดีก็เป็นหน้าที่หนึ่งของบิดา มารดาในการช่วยให้เด็กในวัยตอนต้นมีความสุข แต่สภาพปัจจุบันครอบครัวไม่มีเวลาที่เพียงพอที่เสริมสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่ครอบครัว สังคม และประเทศฝากความหวังไว้ให้เป็นผู้ช่วยเหลือ ชี้แนะ และส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเอง การแก้ปัญหาวินัยในโรงเรียนนั้นมีหลายวิธี เช่น การดำหนิ การชมเชย การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยและการปรับปรุงสภาพแวดล้อม เป็นต้น แต่การแก้ปัญหาวินัยที่ดีนั้น จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมในแต่ละวัยของนักเรียน โดยวิธีการแก้ปัญหาที่นักเรียนต้องสามารถปฏิบัติตามได้ เป็นประโยชน์ มีคุณค่าและไม่เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติตาม (ทวี ท่อแก้ว และ อบรม สันทิบาล, 2517) ดังนั้นการประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยในตนเองจะเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดวินัยในตนเองของนักเรียนได้ ตามการวิเคราะห์ของครูและผู้ปกครอง เพราะการประเมินความต้องการเป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพจริงในปัจจุบันกับสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา (สุวิมล ว่องวานิช, 2542; พิระ ศรีกรีนจิตร, สุภาณี ปิยะอภิรักษ์ และณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2541) ซึ่งเทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นมีหลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การใช้แผนที่มโนทัศน์ เทคนิคสมมติภัย การสนทนากลุ่ม เทคนิคเดลฟาย เทคนิค Q-sort เป็นต้น ซึ่งแต่ละเทคนิคมีข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน จึงเหมาะกับงานประเมินความต้องการที่มีบริบทต่างๆ

การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารองค์การทุกระดับ (Schultze, 1977 อ้างถึงใน ดนุพล สุนทรรัตน์, 2549) เชื่อว่า การประเมินความต้องการจำเป็นขององค์การที่กระทำเป็นระยะ ๆ และครอบคลุมบริบทของการบริหารนั้น ช่วยให้เห็นพบความจริงที่เป็นปัญหา ช่วยให้ผู้รู้ลำดับความสำคัญของความจริงที่เป็นปัญหา และช่วยให้ผู้บริหารสามารถเลือก

ปัญหาที่อยู่ในลำดับความสำคัญสูง ๆ มาพิจารณาวางโครงการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการจำเป็นอยู่เสมอ สำหรับนักบริหารที่ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลง เช่น Owens (1976) ตระหนักว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากผลการประเมินความต้องการจำเป็นช่วยให้ผู้บริหารองค์การไม่ต้องเสี่ยงโยนเงินก้อนโต และบุคลากรจำนวนมากทิ้งให้สูญเปล่าเนื่องจากการวางโครงการที่ไม่ตรงกับความต้องการจำเป็น และไม่สำคัญ (Irwin and Goldstein, 1993 อ้างถึงใน ดนุพล สุนทรรัตน์, 2549) ให้เหตุผลว่า การประเมินความต้องการจำเป็นสำคัญ เพราะผลการประเมินให้ความจริงที่สามารถนำมาใช้ออกแบบโครงการอบรมหรือพัฒนาบุคลากร เนื่องจากบุคลากรแสดงระดับความต้องการจำเป็นให้ทราบว่าตนปรารถนาจะเรียนรู้เรื่องใดเพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อแก้ปัญหาวินัยในโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องมีการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา โดยการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เมื่อมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญแล้ว จึงทำการเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) โดยการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นนี้ Steadham (1980) ได้แนะนำเครื่องมือประเมินไว้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หรือคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) หรือจัดลำดับความสำคัญ (Priority Ranking) การสัมภาษณ์ (Interview) เครื่องมือนี้ใช้ในลักษณะที่เป็นการสนทนาหรือพูดคุยระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ผู้สัมภาษณ์นั่งเผชิญหน้ากับผู้ถูกสัมภาษณ์แบบ Face to Face และการสังเกต เครื่องมือนี้ใช้ในลักษณะเฝ้าดูผู้ถูกสังเกต หรือดูให้รู้ตัวก็ได้ การรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นแต่ละครั้งสามารถพิจารณาใช้เครื่องมือใดก็ได้ และสามารถใช้เครื่องมือสองเครื่องมือประสมประสานกันก็ได้ตามความเหมาะสมที่สำคัญคือ ให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริงเชื่อถือได้มาใช้เป็นฐานหรือตัวตั้งให้กับการตัดสินใจวางโครงการเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้การบริหารองค์การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอยู่เสมอ

จากสภาพปัญหาการขาดวินัยในตนเองของนักเรียน ผู้วิจัยจึงต้องการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อการส่งเสริมวินัยของนักเรียน โดยการระบุความต้องการจำเป็น จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาโดยทำการประเมินกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากนักเรียนในช่วงอายุดังกล่าวมักมีปัญหาด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุด พบว่า ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ไม่เชื่อฟังครู ขาดความรับผิดชอบ และถ้านักเรียนในระดับนี้ได้รับการส่งเสริมวินัยในตนเองที่ดีจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ก็จะทำให้มีการพัฒนาตนเองในด้านวินัยในตนเอง เมื่อเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษาก็จะสามารถควบคุมตนเองได้ มีความเป็นระเบียบวินัยมากขึ้น ที่จะเป็ผลเมืองที่ดี และเป็นกำลังสำคัญที่มีคุณภาพของชาติต่อไป

คำถามวิจัย

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความต้องการจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมวินัยในตนเองในด้านใดบ้าง เพราะเหตุใด และความต้องการจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมวินัยในตนเองเรื่องใดสำคัญมากที่สุด
2. แนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียนที่ได้จากความต้องการจำเป็นควรเป็นอย่างไร
3. ครูและผู้ปกครองมีความคิดเห็นอย่างไรต่อความสามารถของโรงเรียนและสมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group technique) และเทคนิคการเรียงรายการ (Card sort) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้
  - 1.1 เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
  - 1.2 เพื่อศึกษาหาสาเหตุความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
  - 1.3 เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความต้องการจำเป็น
3. เพื่อศึกษาความสามารถของโรงเรียนและสมรรถภาพของครอบครัว ในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนร่วมเพื่อการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยการระบุความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น กำหนดแนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียน และศึกษาความสามารถของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน
2. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 ความต้องการจำเป็น ซึ่งครอบคลุมถึงวินัยในตนเอง เรื่องการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในบ้าน โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น คือ การระบุความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการและวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการ และกำหนดแนวทางแก้ปัญหา

3.2 การส่งเสริมวินัยของนักเรียน ซึ่งครอบคลุมถึงวินัยในห้องเรียน โรงเรียน และบ้าน

3.3 ความสามารถของโรงเรียนและสมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ซึ่งครอบคลุมถึงความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอน การสื่อสาร บทบาทและการควบคุม พฤติกรรมของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนและบ้าน

คำศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

วินัยของนักเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนของสังคมโดยที่ไม่ต้องมีใครบังคับ ซึ่งในงานนี้ครอบคลุมวินัยในตนเองเรื่องการปฏิบัติตนในห้องเรียน ปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในบ้าน

การปฏิบัติตนในห้องเรียน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในขณะที่อยู่ในห้องเรียน ได้แก่ การเข้าห้องเรียนตรงตามเวลา การทำงานตามที่ครูมอบหมาย การส่งการบ้านตรงเวลา การไม่พูดคุยขณะสอน การไม่ทุจริตในการสอบ การไม่ขาดเรียน การไม่ใช้โทรศัพท์มือถือในห้องเรียน

การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในขณะที่อยู่นอกห้องเรียนแต่อยู่ภายในโรงเรียน ได้แก่ การแต่งกาย การไม่ทะเลาะวิวาท การไม่เล่นการพนัน การไม่เสพยา หรืออบุหรี่ การเล่นเกมในคอมพิวเตอร์ การหนีเรียน

การปฏิบัติตนในบ้าน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในขณะที่อยู่ที่บ้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การใช้คอมพิวเตอร์ที่บ้าน การใช้โทรศัพท์ การปฏิบัติตามกฎระเบียบที่บ้านกำหนด การเก็บสิ่งของเมื่อเลิกใช้ เป็นต้น

ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน หมายถึง ปัญหาวินัยของนักเรียนที่กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มครูมีความคิดเห็นร่วมกันว่าเป็นปัญหาที่ควรต้องได้รับการแก้ไข

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใด และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาต่อไป

การสำรวจความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการแยกแยะหรือระบุความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของวินัยของนักเรียน

การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น หมายถึง การเปรียบเทียบน้ำหนักความสำคัญของความต้องการจำเป็น และสรุปเป็นความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญสูงสุดและความสำคัญรองลงมา

ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

การส่งเสริมวินัย หมายถึง กิจกรรมที่ครอบครัวและโรงเรียนใช้ในการพัฒนาวินัยของนักเรียน ซึ่งจะครอบคลุมวินัยในห้องเรียน โรงเรียน และบ้าน

ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นความสามารถของครูและบุคลากรในโรงเรียนในการดูแล และพัฒนาวินัยของนักเรียน ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอน การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง และการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน

สมรรถภาพของครอบครัว (Family competence) หมายถึง ความสามารถของครอบครัวในการจัดระบบภายในครอบครัวให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย ได้แก่ ความสามารถในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและการนับถือตนเองของสมาชิกในครอบครัว ความไว้วางใจระหว่างสมาชิกในครอบครัว การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว และบุคคลภายนอก การแสดงออกทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว และการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาภายในครอบครัว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ด้านการนำไปใช้

1.1. ได้ทราบถึงความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาในการสร้างวินัยของนักเรียนต่อไป

1.2. ได้ทราบถึงลำดับความสำคัญของปัญหาในการขาดวินัยในตนเองที่ควรได้รับการส่งเสริมก่อนและหลัง

1.3. ได้ทราบถึงแนวทางในการส่งเสริมวินัยในตนเองที่เหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

1.4. ได้ทราบถึงสภาพการให้ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูล และนำไปใช้ในการแก้ ปัญหาต่อไป

2. ประโยชน์ด้านวิชาการ

2.1. ได้แนวทางในการศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อแก้ปัญหาวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.2. ได้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการส่งเสริมวินัยในตนเองที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาวินัยในตนเองในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีสังเขปสาระสำคัญแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ *ตอนแรก* เป็นการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน *ตอนที่สอง* เป็นการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น และ*ตอนที่สาม* เป็นการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการสนทนากลุ่ม *ตอนที่สี่* เป็นการเสนอแนวคิดสมรรถภาพของครอบครัว โดยในแต่ละตอนมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน

ในตอนที่ 1 เป็นการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน โดยกล่าวถึงความหมาย ความสำคัญ และประเภทของวินัย ลักษณะและประเภทวินัยในโรงเรียน ปัญหาวินัยของนักเรียน การส่งเสริมวินัยของนักเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวินัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายของวินัย

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายว่าวินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ และนอกจากนี้ยังมีนักวิชาการที่ให้ความหมายของวินัยในนัยที่แตกต่างจากความหมายข้างต้นว่า วินัยหมายถึง การมีความสามารถในการวางแผน การจัดการเวลา การจัดการและการควบคุมตนเองให้ดำเนินการตามแผนงาน ระบบระเบียบหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้จนสำเร็จ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546; กรมวิชาการ, 2541) ส่วนความหมายของควมมีวินัยหมายถึงคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามระเบียบเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540) ส่วนวินัยในตนเองของนักเรียนมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้ วินัย หมายถึง การรู้จักปกครองตนเอง รู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด การกระทำตามระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของนักเรียน (พนัส หันนาคินทร์, 2521; ชูชีพ อ่อน โลกสูง, 2518)

จากความหมายของวินัยข้างต้น สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของสังคมนั้น ๆ โดยรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด มีความสามารถในการวางแผน การจัดการ และควบคุมตนเองให้ดำเนินการตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้จนสำเร็จ

1.2 ความสำคัญของวินัย

รัตนะ บัวสนธ์ (2526) กล่าวถึงความสำคัญของวินัยไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านครอบครัว ครอบครัวมีวินัยจะทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความไว้วางใจและเกิดสัมพันธภาพที่ดี กล้าที่จะเรียนรู้และปรับตัวต่อสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็นกำลังที่สำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศ

2. ด้านสังคม เมื่อกลุ่มคนมีการรักษาระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ก็จะทำให้การดำเนินชีวิตการอยู่ร่วมกันของสังคมสงบสุข

3. ด้านเศรษฐกิจ ถ้าบุคคลมีวินัยในตนเอง เช่น การตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ ก็จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการเมือง การเคารพ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตน การซื่อสัตย์ จะช่วยให้การพัฒนาทางการเมืองของประเทศเป็นไปได้อย่างดี

นอกจากนี้ อุมพร ตรังสมบัติ (2542) กล่าวว่า ความไม่มีวินัยจะทำให้เกิดผลเสียในหลายด้าน เช่น ด้านสังคม ถ้าสังคมใดไม่มีวินัยจะทำให้สังคมนั้นไม่เป็นระเบียบ สกปรก มีการโกงกิน และรับสินบน ด้านครอบครัว ครอบครัวที่ไม่มีวินัย จะส่งผลต่อลูกและบุคคลในครอบครัว เช่น พ่อคิดเหล้า แม่ติดการพนัน ทะเลาะกันบ่อย ๆ ซึ่งจะทำให้ลูกมีปัญหา เช่น ลูกหนีโรงเรียน ไม่กลับบ้าน ดินนิสัยใช้ความรุนแรง เป็นต้น ด้านชีวิตของตนเอง ผู้ที่ขาดวินัยจะทำให้ชีวิตไม่ประสบความสำเร็จ และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ เช่น ถ้าบุคคลต้นสาย ไปทำงานสาย จะทำให้งานที่ทำเสียไปด้วย นักเรียนที่ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ท่องหนังสือ ก็จะส่งผลต่อการสอบ ผู้ที่ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อภรรยา /สามี ไปมั่วเซ็กซ์ จนทำให้คิดเอคส์ เป็นต้น

ส่วนความสำคัญของวินัยในด้านการศึกษา ได้แก่ วินัยช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้ ทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ (พนัส หันนาคินทร์, 2521) วินัยเป็นเครื่องเตรียมตัวนักเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า ความสำคัญของวินัยมี 4 ด้าน ดังนี้

1. ความสำคัญของวินัย ที่มีต่อตนเอง คือ บุคคลที่มีวินัยจะทำให้ชีวิตประสบผลสำเร็จ

2. ความสำคัญของวินัยที่มีต่อครอบครัว คือ การมีวินัยจะส่งผลต่อสมาชิกในครอบครัวให้มีบุคลิกภาพที่ดี กล้าเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีสุขภาพจิตที่ดี

3. ความสำคัญของวินัย ที่มีต่อสังคมและประเทศ คือ ถ้าคนในสังคมมีวินัยจะทำให้สังคมสงบสุข และมีความเจริญก้าวหน้า

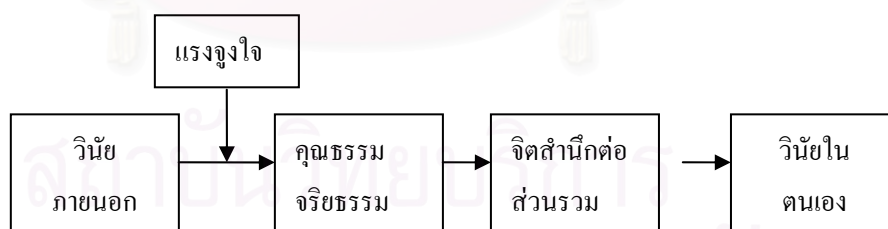
4. ความสำคัญของวินัยที่มีต่อการเรียนการสอน คือ ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองก็จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียน และประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้เมื่อนักเรียนไม่ก่อความวุ่นวาย โรงเรียนก็สามารถดำเนินงานต่าง ๆ ได้

1.3 ประเภทของวินัย

จากความหมายของวินัย เราสามารถแบ่งวินัยสามารถตามลักษณะของจิตใจที่แสดงออกด้วยการกระทำ ได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. วินัยภายนอก หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งประพฤติปฏิบัติโดยเกรงกลัวอำนาจหรือการถูกลงโทษ
2. วินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกซื้อประพฤติปฏิบัติสำหรับตนโดยสมัครใจ ไม่มีใครบังคับ วินัยภายในเป็นสิ่งที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการเสริมสร้าง แต่เป็นวินัยที่มีความสำคัญและต้องการให้เกิดมากที่สุดคนในสังคม

วินัยในตนเอง ทำให้บุคคลดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล มีความอดทน สามารถควบคุมตนเองได้ มีความเชื่อมั่นในการทำความดี ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมและหมู่คณะ สามารถพึ่งตนเองได้ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และเป็นการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นได้ (จิตตานันท์ ติกุล, 2545) ซึ่งคุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง (กมลนันท์ รังสยาธร, 2543; ศิริลักษณ์ เกิดจันทร์ตรง, 2540) มีดังนี้ มีความรับผิดชอบ เชื่อมั่นในตนเอง มีความตั้งใจจริง จิตใจมุ่งมั่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม ความสามารถในการควบคุมตนเองทางกาย วาจา และตรงต่อเวลา ดังนั้นการพัฒนาวินัยในตนเองจะเริ่มจากการสร้างวินัยภายนอก ด้วยแรงจูงใจหรือแรงเสริม จนหลอมเกิดเป็นคุณธรรมจริยธรรม และสำนึกที่มีต่อส่วนรวม นอกจากนี้กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความไม่สมดุลระหว่างวินัยกับจิตใจ การเปลี่ยนแปลงค่านิยมคุณธรรม และการฝึกรอบรรมยังมีผลต่อวินัยในตนเอง (กรมวิชาการ, 2541) ดังสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 การพัฒนาวินัยในตนเอง

1.4 ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง

การมีวินัยในตนเองเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่บุคคลควรมี เนื่องจากการมีวินัยจะทำให้เป็นผู้ที่มีจริยธรรมและประพฤติตนอย่างมีเหตุผล ทฤษฎีการเกิดวินัยมีแนวคิด 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของ เมารอร์ (Mowrer) ซึ่งว่าด้วยกำเนิดของการควบคุมตนเองหรือการมีวินัยในตนเองและทฤษฎีของ เพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peckand Havighurst) ซึ่งว่าด้วยการพัฒนาการแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือวินัยซึ่งมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีของเมารอร์ (Mowrer) การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้นนักจิตวิทยาเชื่อว่า จะต้องเริ่มมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งโต สิ่งสำคัญคือความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับ บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอันจะเป็นทางนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเอง หรือสามารถควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือการปรากฏตัวของบิดามารดาในขณะที่เลี้ยงเด็ก เด็กจะเกิดความรักและพอใจในบิดามารดาการเกิดความรักและความผูกพันในเด็กจะนำไปสู่การอบรมสั่งสอนหรือการเลียนแบบผู้ที่ตนรักพอใจ เช่น ถ้าเด็กเห็นบิดาสูบบุหรี่เมื่อเด็กสูบบุหรี่บ้างก็เกิดความพอใจและเป็นสุข การแสดงถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลก็คือ ความสามารถควบคุมตนให้ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ การที่บุคคลขาดวินัยหรือขาดการควบคุมตนเองก็เพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่เด็ก จึงกลายเป็นบุคคลที่ขาดการยับยั้งชั่งใจในการกระทำ และกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์และกฎหมายของบ้านเมือง

ดังนั้นจากทฤษฎีของเมารอร์การเกิดวินัยในตนเอง จนเป็นผู้ที่บรรลุภาวะทางจิตใจนั้น จะต้องเริ่มตั้งแต่การเลี้ยงดูในวัยทารกอย่างมีความสุขความอบอุ่น และผ่านการอบรมสั่งสอนหรือเลียนแบบที่ดีจากบิดามารดา จึงจะพัฒนามาเป็นลักษณะเด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลและกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องมีเหตุผล

2. ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเองของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peckand Havighurst) เชื่อว่าการควบคุมของอีโก้และการควบคุมของซูเปอร์อีโก้ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล โดยทฤษฎีนี้ได้จำแนกลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภทคือ

2.1 พวกปราศจากจริยธรรม หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้ที่น้อยมาก โดยบุคคลจะเป็นผู้ที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียวเป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้

2.2 พวกเอาแต่ใจ หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้ที่น้อย แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มีมากขึ้น บุคคลประเภทนี้จะยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจและผลได้ของตนเองเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองน้อย

2.3 พวกคล้อยตาม หมายถึง เป็นกลุ่มที่มีพลังควบคุมซูเปอร์อีโก้ที่มากขึ้น แต่ยึดพวกพ้องเป็นหลักและคล้อยตามผู้อื่นโดยไม่ต้องไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมจัดกลุ่มเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองในระดับปานกลาง

2.4 พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล หมายถึง พวกที่มีพลังควบคุมอีโก้ในระดับปานกลาง และมีพลังควบคุมซูเปอร์อีโก้มากจนเป็นผู้ที่ยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมในสังคมและมักทำตามกฎเกณฑ์เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองค่อนข้างมากแต่ยังไม่สมบูรณ์

2.5 พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล หมายถึง บุคคลที่มีทั้งพลังควบคุมอีโก้และซูเปอร์อีโก้ในระดับมาก จนทำให้มีความสมดุลในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และความสมเหตุสมผล บุคคลประเภทนี้สามารถควบคุมตนเองได้เป็นผู้ที่มีวินัยสูง

จากแนวคิดทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองจะเห็นได้ว่าแนวคิดแรกเป็นการวางพื้นฐานให้เกิดวินัยในตนเองตั้งแต่เด็ก เริ่มมาจากการเลี้ยงดู นั่นคือ ครอบครัวที่เด็กจะปฏิบัติตามคำสั่งสอนหรือเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ปกครองเด็กจะเรียนรู้และพัฒนา จนกลายเป็นผู้มีวินัยในตนเองส่วนอีกแนวคิดหนึ่งจะแสดงให้เห็นว่าเมื่อเด็กเติบโตขึ้นมาจะได้รับประสบการณ์และความรู้ทางจริยธรรมเรียนรู้ กฎเกณฑ์ความเป็นอยู่ในสังคมทั้งที่บ้านที่โรงเรียนและในที่สาธารณะ และรับเข้าไปจนกลายเป็นพลังในการควบคุมตนเองหรือเกิดวินัยในตนเอง จึงสามารถที่จะสรุปได้ว่าการกำหนดของวินัยในตนเองมีการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากครอบครัว โรงเรียน และสังคม

1.5 วินัยในโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่ทำหน้าที่ให้การศึกษอบรมและปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมให้ผู้เรียน ซึ่งวินัยนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นและจะต้องปลูกฝังให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ยังเล็ก เพราะระเบียบวินัยนั้นเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งวินัยในโรงเรียน (พนัส หันนาคินทร์, 2521) มีลักษณะดังนี้

1. ทำดีของนักเรียนเป็นไปเพราะความเห็นดีเห็นงามที่จะได้จากการกระทำดี ไม่ใช่เพราะอำนาจภายนอกคอยบังคับให้กระทำดี
2. การออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตาม ได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่าจะเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนรู้จักประพฤติดี
3. การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดวินัยเป็นไปตามลักษณะพื้นฐานส่วนตัวของผู้กระทำผิดเป็นราย ๆ ไป
4. กิจกรรมทั้งหลายของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นส่วนช่วยให้นักเรียนได้สร้าง ความเจริญไปในวิถีทางอันเป็นที่ยอมรับกันในสังคม

จากลักษณะของวินัยในโรงเรียน ทำให้เราสามารถแบ่งวินัยที่ใช้ในโรงเรียนตามพฤติกรรมในการจัดการได้ 3 ประเภท (ใจจริง บุญเรืองรอด, 2539) ดังนี้

1. วินัยเด็ดขาดแบบทหาร (Absolute Authority) ความคิดประเภทนี้ ถือว่านักเรียนยังเป็นเด็ก ไม่มีความคิดรู้จักผิดชอบชั่วดี ดังนั้นจึงต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งและระเบียบที่ครูในโรงเรียนได้วางไว้ การละเมิดย่อมจะได้รับการลงโทษ วินัยแบบนี้ตรงกับสุภาษิตที่ว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี”

2. วินัยแบบดำเนินงานให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน ตามแนวความคิดนี้ถือว่านักเรียนได้กระทำการที่ตัวสนใจแล้วปัญหาเรื่องวินัยก็จะไม่เกิด เช่น นักเรียนชอบเดินลัดสนาม เพราะเป็นทางที่ใกล้ที่สุด ถ้าโรงเรียนสั่งห้ามพร้อมกับประกาศโทษนักเรียนย่อมจะไม่ชอบใจ และฝ่าฝืนได้ แต่ถ้าครูรู้ว่าทางนั้นเป็นทางที่สะดวกที่สุดสำหรับเดินไปโรงอาหาร ครูก็จัดทำทางถาวรให้และพยายามให้เสียความสวยงามของสนามน้อยที่สุด

3. วินัยที่เกิดขึ้นจากการรู้จักความรับผิดชอบและเกียรติของตนเอง เป็นการพยายามสร้างให้นักเรียนนับถือเกียรติของตัวเองและรู้จักรับผิดชอบต่อการที่จะรักษาเกียรตินั้นไว้ ครูยอมรับว่าความสนใจและความสามารถของนักเรียนเป็นสิ่งที่ต้องเอาใจใส่ และพยายามช่วยเหลือให้แสดงออกไปในทางที่ดี

1.6 ปัญหาวินัยของนักเรียน

Levin and Nolan (1996) ได้กล่าวว่า นักเรียนที่มีปัญหาด้านวินัยจะต้องแสดงพฤติกรรมในลักษณะรบกวนกิจกรรมการเรียนการสอน สิทธิในการเรียนของผู้อื่น มีการทำให้ด้านร่างกายและจิตใจรู้สึกไม่ปลอดภัย และทำลายทรัพย์สินสมบัติส่วนรวม ซึ่งการขาดวินัยในตนเองเกิดจากสาเหตุ 3 ประการ (สมยศ พุทธนิมิตต์, 2533; ชัยณรงค์ หลายสุทธิสาร, 2532; ชิดกมล สังข์ทอง, 2536) ดังนี้

1. ตัวนักเรียน ซึ่งอาจมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ร่างกายที่ผิดปกติ สมองพิการ สภาพอารมณ์ที่ผิดปกติ คือ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความภาคภูมิใจต่ำ เป็นต้น
2. โรงเรียน และครู ซึ่งอาจมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น การมีอคติของครูที่มีต่อนักเรียน ระเบียบข้อทางโรงเรียนที่เคร่งครัดจนเกินไป เป็นต้น
3. ครอบครัว ซึ่งอาจมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น การอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวด้วยความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผลในการลงโทษ และมีความยุติธรรม ก็จะมีแนวโน้มมีวินัยสูง วินัยของพ่อ และแม่ เป็นต้น

ลักษณะทั่วไปของการขาดระเบียบวินัยของนักเรียน (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2528 อ้างถึงใน กัญญา แสงพินิจ, 2532; ทวี ท่อแก้ว และอบรม สนิทपाल, 2517) มีดังนี้

1. ไม่เชื่อฟังกฎระเบียบของโรงเรียน
2. ไม่เคารพต่อครูอาจารย์ในโรงเรียน
3. มาโรงเรียนสายเสมอๆ หนีโรงเรียน ขาดเรียน

4. ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างตั้งใจ ส่งงานล่าช้า ไม่ทำการบ้าน
5. ประพฤติตนส่งเสียงหรือสร้างความรบกวนภายในชั้นเรียน
6. ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน
7. รังแกหรือข่มขู่ผู้อื่น โดยเฉพาะเพศตรงข้าม
8. ตั้งแก๊งก่อความภายในโรงเรียน
9. มีความประพฤติก้าวร้าวและทุจริตในการสอบ
10. นื้อ โกง ยักยอก ขโมย พุคปลด
11. มีความตั้งใจไม่จ่ายเงินค่าบำรุงการศึกษาให้ทางโรงเรียน
12. ความเฉื่อยชาในการทำงาน การเข้าแถว การเข้าห้องเรียน
13. การคุยกันในห้องเรียน กินขนมในห้องเรียน
14. การเขียนข้อความลงในกระดาษแล้วส่งไปทั่วห้อง

สรุปได้ว่า ปัญหาวินัยในโรงเรียนเกิดจากสาเหตุใหญ่ ๆ 3 สาเหตุ คือ (1) จากตัวนักเรียน เช่นสภาพร่างกายที่ผิดปกติ มีปัญหาในด้านความรู้สึกรู้สึกผิด ทำให้ขาดความเชื่อมั่นและภูมิใจในตนเอง เป็นต้น (2) จากครอบครัวที่มีสภาพการเลี้ยงดูที่เข้มงวดเกินไป ทำให้นักเรียนขาดวินัยได้ และ (3) มาจากโรงเรียน และครูเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนขาดวินัย เช่น การมีกฎระเบียบที่เข้มงวดเกินไป การที่นักเรียนมีอคติกับครู เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมที่ผิดวินัยในโรงเรียน เช่น ไม่ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน มาโรงเรียนสาย หนีเรียน มีความประพฤติก้าวร้าว คุยกันในห้องเรียน คดโกง เป็นต้น

1.7 การส่งเสริมวินัยของนักเรียน

การสร้างเสริมวินัย เป็นการฝึกระเบียบวินัยที่มีการสอดแทรกเข้าไปในทุกวิชาขึ้นอยู่กับกรอบ เป็นความสำคัญต้องใช้เวลาและต้องค่อยเป็นค่อยไป และควรใช้การจูงใจมากกว่าที่จะใช้กำลังบังคับจนกว่าจะเกิดเป็นความเคยชิน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535) โดยวินัยที่ควรปลูกฝังในเด็กคือ ควรเน้นวินัยในตนเองมากกว่าเน้นที่มีรากฐานอยู่บนอุดมคติ การสร้างเสริมวินัยทำได้หลายวิธี เช่น การให้ความรู้สูงขึ้น อบรมทางศาสนา การใช้กลุ่มเพื่อนทำให้เกิดการคล้อยตาม และการเลียนแบบ (Sheviakov and Fritz, 1955 อ้างถึงในณัฏฐ์พร ศตภรณ์, 2540) สินีนาฏ สุทธิจินดา (2543) กล่าวว่า การปลูกฝังเสริมสร้างวินัยและพัฒนาวินัยในตนเองแก่เด็กเป็นเรื่องที่สำคัญต้องทำให้ถูกวิธี เพื่อสร้างจริยธรรมที่ดีของบุคคลที่จะเป็นพลเมืองดี ซึ่งจำเป็นมากสำหรับทุกสังคม การพัฒนาวินัยในตนเองจะต้องทำตั้งแต่วัยทารก ซึ่งเด็กควรได้รับความอบอุ่นในครอบครัว และทำให้เกิดความมั่นคงในอารมณ์อันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างมีเหตุผล การพัฒนาวินัยในตนเองต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายและทุกฝ่ายก็ควรเข้าใจหลักจิตวิทยาและวิธีการพัฒนาวินัยในตนเองให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ให้ถูกวิธี และการ

เสริมสร้างวินัยให้กับเด็กควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป และต้องสม่ำเสมอมีการชมเชย ให้กำลังใจ เมื่อเด็กประพฤติปฏิบัติดี ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมวินัยของนักเรียนโดยตรง ประกอบด้วย

1) สถาบันครอบครัว บิดา มารดาเป็นสถาบันครอบครัวที่มีความสำคัญที่สุด และเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอม ตลอดจนถ่ายทอดลักษณะที่เป็นคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัว ทั้งทางตรงโดยการอบรมสั่งสอน และทางอ้อมที่เด็กจะเฝ้าสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดูเพื่อเลียนแบบการกระทำนั้น การมีความสามารถของผู้ปกครองในการส่งเสริมวินัยเด็กนักเรียนนั้น สุชา จันท์ธอม (2511) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมวินัยให้กับเด็กที่เกิดจากที่บ้านว่า ผู้ใหญ่จะต้องสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเด็ก ไม่ควรบังคับขู่เข็ญให้เด็กทำตามกฎที่วางไว้ เมื่อต้องการให้เด็กทำอะไรควรให้คำแนะนำและชี้แจง แต่โดยดี เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจ ควรให้เด็กมีอิสระในการพัฒนาตนเอง ไม่ควรควบคุมเด็ก และส่งเสริมให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ตามความสามารถของตน การยกย่องชมเชยจะเป็นการส่งเสริมกำลังใจ และแสดงให้เด็กรู้ว่าตนมีความพอใจในการกระทำ ผู้ใหญ่ พ่อ แม่ต้องมีเหตุผล และความคงเส้นคงวา และทำเป็นตัวอย่างที่ดี เพราะเด็กจะเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว ดังนั้นความสามารถของพ่อแม่ ในการส่งเสริมวินัยให้กับเด็ก ก็คือ การความสามารถในการอบรมสั่งสอนเด็ก การให้เหตุผลกับเด็ก การยกย่องชมเชยเด็ก มีความคงเส้นคงวา รวมทั้งการเป็นตัวอย่างที่ดีเรื่องวินัยในตนเองในบ้าน ที่เด็กพร้อมที่จะเลียนแบบได้ตลอดเวลา ตามงานวิจัยของ สินีนาฏ สุทรจินดา (2543) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน และได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) โรงเรียนหรือสถานศึกษาซึ่งรวมถึงสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา การบริหาร การให้บริการต่างๆในสถานศึกษา การเป็นตัวอย่างที่ดีของครูอาจารย์ ความสามารถของโรงเรียนในการช่วยเหลือเด็กให้มีวินัยในตนเองด้วยการอบรมสั่งสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมีวินัย นอกจากนี้ครูเป็นตัวอย่างให้นักเรียนได้ลอกเลียนแบบที่จะเป็นการทำให้นักเรียนมีวินัยหรือขาดวินัยได้เช่นกัน

การสร้างวินัยจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมในแต่ละวัยของนักเรียน นักเรียนสามารถปฏิบัติตามได้ เป็นประโยชน์ มีคุณค่าและไม่เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติตาม และวิธีการที่ใช้แก้ปัญหาควรจะเป็นไปทางบวก เช่น ชมเชย เอาใจใส่ เป็นกันเอง เป็นต้น แนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียนมีหลายวิธี (ทวิ ท่อแก้ว และ อบรม สันภิบาล, 2517; Kauffman, 1993) ดังนี้

1. การให้แรงเสริมทางบวก เป็นการให้สิ่งที่เป็นทางบวกเพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน เช่น การให้ความสนใจ คำชม การจับต้อง การพูดคุย การให้สิ่งของ เป็นต้น ซึ่งการ

แก้ปัญหาโดยการพูดคุย และรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนนั้น กลาสเซอร์ (2545) ได้เสนอแนวทางไว้ดังนี้

1) ครูจะร่วมกับนักเรียนในการสร้างกฎเกณฑ์ที่จะปฏิบัติต่อกัน โดยคำนึงถึงความต้องการของนักเรียนอยู่เสมอ

2) ครูมีความจริงใจและตรงไปตรงมาในการจัดการพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ ลักษณะคำพูด เช่น ดูเหมือนว่าเธอจะมีปัญหาอะไร ครูจะช่วยแก้ปัญหาได้บ้างไหม เราก็คงช่วยกันแก้ปัญหานี้ได้แน่ ๆ แต่ถ้าเธอยังคงทำแบบนี้ คิดอะไรไม่ออกแน่ เป็นต้น

3) ครูใช้อารมณ์ขัน การยิ้ม ขณะที่บอกให้นักเรียนเลิกก่อความ

4) ครูไม่ได้เถียง หรือ พุดจามาน ๆ กับเด็กที่กำลังโกรธ

5) ครูไม่ขู่นักเรียน

6) ครูจะรับฟังปัญหาของนักเรียน และพร้อมที่จะช่วยแก้ไข

นอกจากนี้ อุมพร ตรังคมบดี (2542) ได้กล่าวถึง เทคนิคที่จะช่วยให้ครูฝึกวินัยนักเรียนในรูปแบบวิธีการแก้ปัญหาที่ไม่ใช่การลงโทษมีดังนี้

1) ครูควรทำห้องเรียนให้น่าอยู่ สะอาดสะอาด มีการจัดบอร์ดหรือจัดมุมที่น่าสนใจทั้งหมดนี้ ครูจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดและทำ จะทำให้นักเรียนรู้สึกเกิดความรักห้องเรียน และโรงเรียน

2) ครูมีการให้ข้อมูลย้อนกลับในเชิงแก้ไข (corrective feedback) คือ ในการตำหนินักเรียนที่ผิด ครูควรชี้ให้ชัดเจนว่านักเรียนควรแก้ไขในจุดใด และบอกในการกระทำที่ถูกต้อง

3) ครูควรสังเกตเมื่อเด็กทำดีแล้วชมเชยทันที เพราะถ้าครูเพิกเฉยให้ผ่านไป นักเรียนจะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ

4) ครูให้รางวัลเมื่อเด็กทำดี รางวัลในที่นี้อาจเป็นคะแนน เหรียญ สตีกเกอร์ เป็นต้น

5) ครูต้องวางแผนในการสร้างพฤติกรรมใหม่ ๆ ครูต้องสร้างพฤติกรรมเชิงบวกให้มาแทนที่พฤติกรรมเชิงลบ เช่น ฝึกให้นักเรียนพูดเบา ๆ แทนที่จะตะโกนในห้อง หรือฝึกให้เด็กนั่งทำงานอยู่กับที่จนเสร็จแทนที่จะลุกเดินเพ่นพ่าน ซึ่งจะมีการฝึกสิ่งที่ดีแทนการดูเมื่อนักเรียนทำผิด

6) ครูต้องหลีกเลี่ยงการให้แรงเสริมต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การให้นักเรียนออกไปนอกชั้นเรียน ถ้าห้องเรียนเป็นสิ่งที่น่าเบื่อสำหรับนักเรียน นักเรียนก็จะรู้สึกดีที่ได้ออกจากห้อง และเด็กก็จะทำพฤติกรรมแบบนี้ซ้ำ เพื่อที่จะได้ถูกไล่ออกจากห้องเรียน เป็นต้น

7) ครูต้องสร้างบรรยากาศที่ดีร่วมกับนักเรียน เช่น มีการพูดคุย ชมเชย หัวเราะ สนุกสนาน สื่อให้นักเรียนรู้ถึงความห่วงใยและความจริงใจของครู เป็นต้น การสร้างบรรยากาศจะช่วยทำให้นักเรียนร่วมมือกับครูมากขึ้น

8) ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดี

2. การให้แรงเสริมทางลบ เป็นการให้แรงเสริมที่แข็งเพื่อกำจัด หรือหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การทำโทษ ดิเตียน การประณาม การหักเงิน การหักคะแนน เป็นต้น

3. ใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมวินัย เช่น ฝึกระเบียบแถวในวิชาลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา โครงการอบรมระเบียบวินัยของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น

4. การติดต่อขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาวินัย เช่น การประชุมผู้ปกครอง ภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ จดหมายข่าว จุลสาร วารสารในการติดต่อประสาน การแก้ปัญหาวินัยกับผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่ง Bronfenbrenner (1979) อ้างถึงใน Moseman, 2000) ได้กล่าวว่า ข้อมูลจากครอบครัวถึงโรงเรียน หรือข้อมูลจากโรงเรียนถึงบ้านจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก พร้อมเสนอหลักการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนดังนี้

- 1) โรงเรียนและบ้านควรมีการติดต่อสื่อสารกันแบบ 2 ทาง
- 2) ข้อมูลต่างๆ คำแนะนำ และประสบการณ์ของฝ่ายหนึ่งที่จะให้อีกฝ่ายรับรู้ จะต้องสัมพันธ์และเป็นประโยชน์
- 3) วิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ควรจะเป็นการพบปะพูดคุยกันมากกว่าการเขียนจดหมายถึงกัน
- 4) ความต้องการ และจุดมุ่งหมาย จะต้องสอดคล้องและเข้ากันได้

1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวินัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวินัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาไว้ทั้งใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ สามารถสรุปได้ดังนี้

อมรกุล ศรีงามพ่อง (2525) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษา และวิธีการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูและนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางวินัยของนักเรียนมีทั้งหมด 32 พฤติกรรม และมีวิธีแก้ไขปัญหา 109 วิธี

พวงทิพย์ วีระณรงค์ (2529) ได้ศึกษาสภาพปัญหาทางวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษา และข้อคิดเห็นในการแก้ปัญหของครู นักเรียน และผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างคือ ครูจำนวน 359 คน ผู้ปกครองจำนวน 398 คน และนักเรียนจำนวน 408 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับวิธีการแก้ปัญหาโดยการทำโทษทางวาจา และมีความแตกต่างกันระหว่างความคิดเห็นระหว่างครูกับนักเรียน และครูกับผู้ปกครอง ส่วนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียนไม่ต่างกัน

รัชติการ์ สุขเกษม (2528) ได้ศึกษาการกระทำผิดวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเพื่อสำรวจลักษณะการทำผิด สาเหตุการกระทำผิด และเปรียบเทียบการกระทำผิดระหว่างนักเรียนชายและหญิง พบว่าความผิดส่วนใหญ่ คือ ลืมทำการบ้าน คุยหรือเล่นเสียงดังในห้องเรียน แสดงมารยาทไม่สุภาพ ลอกการบ้านเพื่อน โดยมีสาเหตุมาจากตนเองเป็นอันดับแรก ส่วนสาเหตุอื่นๆ มาจากการเรียนการสอนของครู สภาพแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียน สื่อมวลชน และเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น ส่วนการกระทำของนักเรียนชายแตกต่างจากนักเรียนหญิง

บัญชา ยี่สารพัฒน์ (2530) ได้ศึกษากระบวนการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการรักษาวินัยของนักเรียนมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกฎระเบียบให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 สื่อสารหรือแจ้งกฎระเบียบให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับทราบและยอมรับกฎระเบียบร่วมกัน ขั้นตอนที่ 3 ประเมินพฤติกรรม โดยพิจารณาจากสาเหตุของการกระทำผิด และขั้นที่ 4 ปรับพฤติกรรมของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบปัญหาในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกำหนดกฎระเบียบคือ โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนเท่าที่ควร กฎระเบียบของโรงเรียนมากเกินไปยากต่อการปฏิบัติ นักเรียนไม่สนใจต่อข้อมูลที่แจ้ง การแจ้งการดำเนินการล่าช้า ไม่ต่อเนื่อง และขาดการติดตามผลการปรับพฤติกรรมอย่างจริงจัง

ชัยณรงค์ หลายสุทธิสาร (2532) ได้ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรภูมิหลัง สภาพปัญหาส่วนตัว และสภาพแวดล้อมทางบ้านกับความมีวินัยในตนเอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทั้ง 4 ตัว คือ เพศ คะแนนเฉลี่ยสะสม ปัญหาด้านความรู้สึคนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และการอบรมเลี้ยงดู สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 37.08

วันเพ็ญ พิมพ์แดง (2533) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามการรับรู้ของตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนมากกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนหญิงการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนมากกว่านักเรียนชาย

ชิดกมล สังข์ทอง (2536) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อวินัยในตนเองของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือ วัยรุ่น และบิดามารดาจำนวน 120 คน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวินัยในตนเองของวัยรุ่น ได้แก่ วินัยในตนเองของบิดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดู และระดับการศึกษาของบิดา

จากแนวคิดเกี่ยวกับวินัยในโรงเรียนสามารถสรุปว่า วินัยของนักเรียน หมายถึงความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบแบบแผนของสังคม

โดยที่ไม่ต้องมีใครบังคับ ซึ่งวินัยของนักเรียนจะครอบคลุมในเรื่อง การปฏิบัติตนในห้องเรียน ปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในบ้าน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนได้แก่ ครอบครัว และโรงเรียน โดยมีวิธีการส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ เช่น การให้คำปรึกษา การชมเชย การเป็นแบบอย่างที่ดี การติดต่อร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

ในตอนต้นที่ 2 เป็นการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น โดยกล่าวถึงความหมาย และประเภทของความต้องการจำเป็น หลักการ ขั้นตอน และเทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความหมายของความต้องการจำเป็น

จากการศึกษาเอกสาร สามารถสรุปความหมายของความต้องการจำเป็นออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 ความต้องการจำเป็น เป็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสิ่งที่ยังปรารถนา (Witkin and Altschuld, 1995; ฌอนอมจิตต์ ชุททะกะพันธ์, 2546; สุวิมล ว่องวานิช, 2542) ซึ่งสุวิมล ว่องวานิช (2542) ให้นิยามความต้องการประเภทนี้เป็นความต้องการจำเป็นที่สะท้อนถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น หรือเรียกว่า การนิยามตามโมเดลความแตกต่าง

ลักษณะที่ 2 ความต้องการจำเป็น หมายถึง สิ่งที่จำเป็นที่ต้องได้รับการตอบสนองหรือการตัดสินใจคุณค่าของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบและพยายามในการแก้ปัญหา (Stufflebean and other, 1985; Mckillip, 1987) ซึ่งสุวิมล ว่องวานิช (2542) ให้นิยามความต้องการจำเป็นประเภทนี้เป็นความต้องการจำเป็นที่สะท้อนถึงการแก้ไขปัญหา

ดังนั้น ความต้องการจำเป็น นิยามได้สองลักษณะ คือ ต้องสะท้อนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและสะท้อนได้ถึงการแก้ไขปัญหา จึงสามารถสรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และสิ่งที่ยังปรารถนาของบุคคลนั้นซึ่งพยายามที่จะแก้ไขความแตกต่างนั้น

2.2 ประเภทของความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็นแบ่งได้เป็นหลายประเภทขึ้นอยู่กับลักษณะที่ใช้ในการจัดประเภทดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2542)

1. ระดับของความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นขององค์กร (Organizational needs) ความต้องการจำเป็นของบุคคลากร (Personal needs) ความจำเป็นของกลุ่ม (Group needs) เป็นต้น

2. สาธารณภาพของความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร (Staff development needs) ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม (Training needs) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา (Development needs) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development needs)

3. ระดับความลึกซึ้งของความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ (Felt needs หรือ Perceived needs) ความต้องการจำเป็นเชิงวิเคราะห์ (Analytical needs)

4. สิ่งที่ถูกประเมิน เช่น ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัย (Input needs) ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการ (Process needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ (Outcome needs) ความต้องการจำเป็นด้านการแก้ปัญหา (Solution needs)

5. ช่วงเวลาที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นในปัจจุบัน (Present หรือ Current needs) ความต้องการจำเป็นในอนาคต (Future needs)

6. ธรรมชาติของข้อมูลที่แสดงถึงความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นเชิงคุณลักษณะ (Qualitative needs) ความต้องการจำเป็นเชิงปริมาณ (Quantitative needs)

7. เจ้าของความต้องการจำเป็น ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ความต้องการจำเป็นปฐมภูมิ (Primary needs) ซึ่งเป็นความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ (Service receivers) ในทางการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นความต้องการจำเป็นของนักเรียน และความต้องการจำเป็นทุติยภูมิ (Secondary needs) ซึ่งแบ่งเป็นความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ (Service providers) เช่น ความจำเป็นของผู้บริหาร

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็นที่นำมาพิจารณาศึกษา ได้แก่

1. ทฤษฎีความคาดหวังหรือ Expectancy Theory ของ Vroom (1974) ซึ่งให้สาระสำคัญพอสรุปได้ว่า คนมีความคาดหวังในผลสุดท้ายที่เกิดจากตัวป้อนคือพฤติกรรมของตน ความคาดหวังของคนแตกต่างกันออกไปตามความต้องการที่แตกต่างกัน เป็นต้นว่าความต้องการเงิน ค่าตอบแทน ตำแหน่งหน้าที่การงาน ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้คนแสดงพฤติกรรมทำงาน และเป็นที่เข้าใจว่าคนคาดหวังในสิ่งใด มีความต้องการจำเป็นในสิ่งนั้น

2. ทฤษฎีเสริมพลัง หรือ Reinforcement Theory ของ Skinner (1971) มีสาระสำคัญพอสรุปได้ว่า การเรียนรู้ของคนเป็นการตอบสนองรางวัล (Rewards) ที่มาล่อใจหรือเสริมพลัง เป็นต้นว่าของรางวัล การยกย่องชมเชย เงิน หรือการยอมรับ และเป็นที่เข้าใจว่าคนต้องการรางวัลโดยอ้อมมีความต้องการจำเป็นในรางวัลนั้น

3. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการจำเป็น หรือ Hierarchy of Needs ของ Maslow (1954) ซึ่งให้สาระสำคัญเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น (Needs) ของคนไว้ 5 ชั้นเรียงลำดับขั้นต่ำสุดไปถึงขั้น

สูงสุด คือ ความต้องการจำเป็นด้านชีวภาพหรือร่างกาย(Physical Need) ความต้องการจำเป็นด้านความปลอดภัยมั่นคง (Safety Need) ความต้องการจำเป็นด้านความรักและการยอมรับจากสังคม (Social Need) ความต้องการจำเป็นด้านเกียรติยศชื่อเสียงและการยกย่อง (Esteem Need) และความต้องการจำเป็นด้านความสำเร็จสมหวังในชีวิต (Self -actualization Need) และเขากล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการจำเป็นไม่สิ้นสุดตามลำดับขั้นที่กล่าวถึงข้างต้น หากความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่จูงใจให้เกิดพฤติกรรมเดิมต่อไป

4. ทฤษฎีสองปัจจัยหรือ 2 Factors Theory ของ Herzberg (1979) ซึ่งมีสาระสำคัญพอสรุปได้ว่า คนมีความต้องการจำเป็นในปัจจัยแรกคือ ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) คือ ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้า ลักษณะของงานที่ทำ โอกาสที่จะก้าวหน้า ความรับผิดชอบ และคนยังมีความต้องการจำเป็นในปัจจัยหลังคือ ปัจจัยอนามัย หรือปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) คือ เงินเดือน โอกาสความก้าวหน้า ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน สถานะของอาชีพ นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว ความมั่นคงในการทำงาน และวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา

5. ทฤษฎีแรงจูงใจหรือ Huma Motivation Theory ของ McClelland (1985) ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของคน พอสรุปได้ว่า คนมีความต้องการจำเป็นด้านอำนาจ (Need of Power) ด้านความผูกพัน (Need of Affiliation) ด้านความสำเร็จ (Need of Achievement)

2.4 การประเมินความต้องการจำเป็น

เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพจริงในปัจจุบัน (What is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (What should be) เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา (สุวิมล ว่องวาณิช, 2542; พีระศรีกรีนจิตร และคณะ, 2541) โดยมีการระบุความต้องการจำเป็น พิจารณาตัดสินความขัดแย้ง ตรวจสอบสภาพทั่วไปตามธรรมชาติและหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

จากนิยามการประเมินความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548) การประเมินความต้องการจำเป็นได้กล่าวถึงหลักการไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 พยายามกำหนดสิ่งที่มุ่งหวัง (What should be)

ขั้นที่ 2 พยายามวัดสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (What is)

ขั้นที่ 3 หาความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จากข้อ (1) และข้อ (2)

ขั้นที่ 4 ศึกษาสาเหตุหรือเหตุผลที่ทำให้เกิดความแตกต่าง (ปัญหา) ในข้อ (3)

ขั้นที่ 5 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็นสามารถแบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้ (Witkin and Atschul, 1995)

ระดับที่ 1 ผู้รับบริการ ได้แก่ นักเรียน ลูกค้า คนไข้ ผู้ใช้ข้อมูล และผู้บริโภค

ระดับที่ 2 ผู้ให้บริการและผู้กำหนดนโยบาย ได้แก่ ครู บิดา มารดา นักสังคมสงเคราะห์ ภารโรง ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร เป็นต้น

ระดับที่ 3 ทรัพยากรและแนวทางการแก้ไขปัญหา ได้แก่ อาคาร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี แผนงาน ขนาดของชั้นเรียน รูปแบบการดำเนินงาน รูปแบบการเก็บข้อมูล สภาพการทำงาน เป็นต้น

ในการประเมินความต้องการจำเป็นที่ดีที่สุดควรที่จะเริ่มจากระดับที่ 1 แล้วค่อยเชื่อมโยงออกไปสู่เป้าหมายของสังคมและองค์กร การเริ่มต้นในระดับที่ 1 เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก ถ้าหากตัวแทนหรือองค์กรไม่เคยทำการประเมินความต้องการจำเป็นมาก่อน แต่ถ้าเคยทำมาแล้ว การปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอในวงจรการทำงาน จะเป็นแนวทางในการเริ่มทำการประเมินความต้องการจำเป็นในระดับที่ 2 หรือ 3 (สุวิมล ว่องวานิช, 2542)

2.5 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

Witkin and Altschuld (1995) ได้แบ่งขั้นตอนการประเมินเป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ก่อนการประเมิน เป็นขั้นตอนของการสำรวจ มีการดำเนินงานดังนี้

- 1) กำหนดแผนการดำเนินงานสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น
- 2) กำหนดจุดมุ่งหมายหลักของการประเมินความต้องการจำเป็น
- 3) กำหนดขอบเขตหรือประเด็นของความต้องการจำเป็น
- 4) ระบุข้อมูลที่มีอยู่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของความต้องการจำเป็น
- 5) กำหนดข้อมูลที่จะรวบรวม แหล่งที่มาของข้อมูล วิธีการ ระดับความสามารถ

ในการใช้ข้อมูล

ผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนนี้ จะเป็นแผนงานขั้นแรก เพื่อทำการประเมินความต้องการจำเป็น ในระยะที่ 2 และ 3

ระยะที่ 2 การประเมิน เป็นขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินงานดังนี้

- 1) เก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการจำเป็น
- 2) จัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในระดับเบื้องต้น
- 3) วิเคราะห์สาเหตุ
- 4) วิเคราะห์และตั้งเคราะห์ข้อมูล

ผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนนี้ จะเป็นเกณฑ์สำหรับการดำเนินการโดยยึดตามความต้องการจำเป็นที่ได้รับการจัดเรียงลำดับสูงสุด

ระยะที่ 3 หลังการประเมิน เป็นขั้นตอนของการนำไปใช้ประโยชน์ มีการดำเนินการดังนี้

- 1) จัดเรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นก่อนหลังในทุกระดับที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้
- 2) พิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหา
- 3) พัฒนาแผนปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญห
- 4) ประเมินความต้องการจำเป็น
- 5) เผยแพร่ผลที่ได้รับ

ผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนนี้จะเป็นแผนปฏิบัติงาน รายงานผลการประเมิน

2.6 การจัดลำดับความสำคัญ (priority setting)

การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุและการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของความจำเป็น เป็นการศึกษวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในแต่ละประเด็นจากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาจัดเรียงลำดับตามความสำคัญมากไปหาน้อย

2.7 หลักการของการจัดลำดับความสำคัญ

การจัดลำดับความสำคัญจะต้องพิจารณาทั้งด้านความเที่ยงและความตรง และต้องมีการตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการจัดลำดับที่ได้จากประเมินความต้องการจำเป็นซึ่งประกอบด้วย

- 1) ขนาดของความแตกต่างของสภาพในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
- 2) องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อความต้องการจำเป็น
- 3) ระดับความยากง่ายในการจัดลำดับความต้องการจำเป็น
- 4) การประเมินความเสี่ยง
- 5) ผลกระทบที่อาจจะเกิดกับส่วนอื่นๆของระบบ
- 6) ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหา
- 7) องค์ประกอบต่างๆที่มีผลต่อการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น

2.8 เทคนิคการจัดลำดับ

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้สรุปถึงเทคนิคการจัดลำดับความสำคัญไว้ดังนี้

1. เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองเดี่ยวที่เป็นข้อมูลที่ผู้ตอบเลือกตอบข้อความในแบบสอบถามเพียงส่วนเดียว โดยอาจถามว่าข้อความนี้มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับใดประกอบด้วย

1.1 วิธีการจัดเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานสำหรับมาตรแบบกลุ่ม การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่นิยมใช้กันเป็นส่วนใหญ่ใช้ข้อคำถามที่เป็นมาตรประมาณค่า จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานของข้อมูลแต่ละข้อ ข้อที่มีมัธยฐานสูงสุด แสดงว่ามีความสำคัญมากที่สุด

1.2 วิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ เป็นกระบวนการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ เป็นวิธีการที่เริ่มต้นด้วยเตรียมข้อความที่แทนความต้องการจำเป็นหลาย ๆ ข้อ ให้มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินความต้องการจำเป็นจัดลำดับความสำคัญ โดยการเปรียบเทียบความสำคัญของรายการทีละคู่

1.3 วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญด้วยการ์ด เป็นวิธีการที่ใช้การ์ดเป็นอุปกรณ์ขั้นตอนการดำเนินงานคือ ผู้ที่รับผิดชอบในการประเมินความต้องการจำเป็น เตรียมข้อความที่แสดงความต้องการจำเป็นทั้งหมดที่ต้องจัดลำดับ โดยการพิมพ์ไว้ในการ์ด จัดทำการ์ดเป็นชุด ๆ ตามจำนวนคนที่ทำหน้าที่จัดลำดับความสำคัญ ให้แยกกองเป็นกลุ่ม ๆ ที่มีความสำคัญอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

2. เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ที่มีข้อคำถามให้ตอบในรูปแบบประมาณค่าโดย ให้ระบุข้อมูลทั้งสองชุดคือระดับของสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็น รูปแบบนี้สร้างขึ้นมาจากแนวคิดความต้องการจำเป็นตามโมเดลความแตกต่างโดยมีวิธีการจัดเรียงดังนี้

2.1 กลุ่มวิธีที่ใช้หลักประเมินความแตกต่าง เป็นวิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย

2.2 กลุ่มวิธีใช้หลักการของการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีหลายส่วนประกอบ เป็นวิธีที่มีรากฐานมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นตามโมเดลความแตกต่าง ซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลจากมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบให้ข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ โดยระบุระดับความสำคัญของสิ่งที่ควรจะเป็น และระดับที่เป็นอยู่จริง

2.3 กลุ่มวิธีกำหนดน้ำหนักความต้องการจำเป็น โดยใช้ดัชนี Del-N จะใช้ตารางสองมิติหรือตารางไขว้ที่แสดงค่าความคลาดเคลื่อนที่คำนวณจากสูตรสถิติโดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีหลายส่วนประกอบ วิธีการนี้มีแนวคิดมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในมาตราจัดลำดับ

2.9 เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้กล่าวถึง เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการแบ่งตามจำนวนผู้ให้ข้อมูลได้ 2 ประเภท คือ เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลรายบุคคล และกระบวนการกลุ่ม

ประเภทที่ 1 เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลรายบุคคล ได้แก่

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับการรวบรวมข้อเท็จจริงที่มีคนจำนวนมากๆ ลักษณะของแบบสอบถามมี 2 ลักษณะ คือ แบบสอบถามปลายเปิด และปลายปิด เป็นเทคนิคที่ประหยัดเวลาและแรงงาน แต่เป็นการจำกัดคำตอบของผู้ตอบ และไม่ละเอียด

การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและความรู้สึกนึกคิด ผู้สัมภาษณ์มีหน้าที่หลักในการซักถาม แสดงปัญหา ข้อขัดข้อง และอุปสรรคในการทำงานและถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงาน รวมทั้งให้แสดงความคิดเห็นในการแก้ไข เพื่อที่ผู้ประเมินจะเป็นผู้สรุปและวิเคราะห์เป็นแนวทางแก้ไข เป็นวิธีที่ได้ข้อมูลละเอียดลึกซึ้งครอบคลุม ผู้วิจัยสามารถสังเกตกริยาท่าทางของผู้ตอบ แต่ความไม่คุ้นเคยระหว่างผู้ตอบและผู้สัมภาษณ์อาจทำให้ได้ข้อมูลไม่ถี่ถ้วนและใช้เวลานานและค่าใช้จ่ายสูง

การสังเกต (Observation) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมด้านข้อเท็จจริง ช่วยให้เข้าใจปัญหา หรือสภาพการณ์บางอย่างได้ดี แต่การสังเกตอย่างเดียวจะทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนจึงมักใช้ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์

การศึกษาจากเอกสาร เป็นเทคนิคที่ใช้ในการศึกษาจากหลักฐานที่มีการบันทึกไว้ เช่น รายงานประจำเดือน รายงานการประชุม รายงานสถิติเกี่ยวกับนักเรียน เป็นต้น

เทคนิควิธีคิว เป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น ทัศนคติและบุคลิกภาพทางจิตวิทยาของคน หลักการคือให้ผู้ตอบจัดกลุ่มข้อความหรือวัตถุซึ่งแต่ละกลุ่มถูกกำหนดระดับความสำคัญไว้ และนำข้อมูลที่ได้จากการจัดอันดับมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ข้อดีคือเป็นวิธีที่ผู้ตอบสามารถเข้าใจและปฏิบัติได้ง่าย ผู้ตอบมีส่วนร่วมในการประเมิน และสามารถใช่วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติทำให้มีความน่าเชื่อถือ ข้อเสียคือใช้เวลานานในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประเภทที่ 2 เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบกลุ่ม ได้แก่

เทคนิคเสียงจากภาพ เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้นำเสนอความคิดเห็น ระบุความต้องการจำเป็นด้วยเทคโนโลยีภาพถ่าย ข้อดีคือ ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้ง แต่ใช้ค่าใช้จ่ายสูง และผู้ใช้เทคนิคนี้ต้องมีความรู้และทักษะเฉพาะ

เทคนิคสมมุติฐาน (Nominal group technique) เป็นวิธีการที่เหมาะสมใช้ในการประชุมกลุ่มเล็ก ๆ โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นของตนเอง และสรุปความคิดเห็นเหล่านั้นเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ระดมความคิดโดยให้สมาชิกแต่ละคนเขียนความคิดของตนอย่างเงียบ ๆ ขั้นที่ 2 บันทึกข้อความความคิดจากแต่ละคนมารวบรวมเข้าด้วยกัน ขั้นที่ 3 การอภิปรายใช้ความคิดที่ได้สรุปรวมไว้จากขั้นตอนที่ 2 ขั้นที่ 4 การยกมือโหวตเพื่อหาความคิดที่ “สำคัญที่สุด” เป็นเทคนิคที่นำมาใช้ได้สะดวก เข้าใจง่าย ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการ แต่ข้อมูลที่ได้อาจมีความลึกซึ้ง

เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) เป็นกระบวนการกลุ่มที่ไม่มีการพบปะกันระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับเชิญมาร่วมโครงการ ทำให้จัดปัญหาในเรื่องการมีอิทธิพลทางด้านความคิดต่อกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองได้เต็มที่ แต่ลำบากในการหาผู้ทรงคุณวุฒิ และใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลนาน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน คือ 1) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่จากคำถามปลายเปิด 2) สร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่ได้ข้อ 1 3) ส่งแบบสอบถามกลับไปให้ผู้ตอบกลุ่มเดิม 4) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้คืนมา และสรุปผลการวิเคราะห์ส่งไปให้ผู้ตอบทราบ พร้อมให้ผู้ตอบยืนยันคำถามเดิม หลังจากที่ทราบความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ และ 5) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้กลับคืนมาใหม่ แล้วสรุปผลไปให้ผู้ตอบทราบ โดยดำเนินการแบบเดิมจนกว่าจะได้ความคิดที่สอดคล้องกัน

เทคนิคการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus group technique) วิธีการระดมความคิดของกลุ่มโดยเลือกสมาชิกที่มีภูมิหลังคล้ายคลึงกันมาประชุมร่วมกัน เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึกที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเอง ให้ที่ประชุมอย่างอิสระ และมั่นใจในการนำเสนอความคิด โดยไม่กลัวถูกครอบงำความคิด นอกจากนี้ยังได้ภาพของลักษณะของสังคมมีใช้ภาพเฉพาะรายบุคคล แต่ถ้าเรื่องที่ใช้ในการจัดสนทนากลุ่มเป็นเรื่องที่ไม่ยอมรับของกลุ่มอาจไม่ได้รับการเปิดเผย

การสร้างแผนที่มโนทัศน์ เป็นเทคนิคการจัดโครงสร้างมโนทัศน์ มีลักษณะคล้ายแผนที่ เพื่อนำเสนอมโนทัศน์ของกลุ่มทั้งหมด เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา โดยแสดงให้เห็นว่ามโนทัศน์เหล่านี้มีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์อื่นอย่างไร และมโนทัศน์ใดมีความสำคัญเหมาะสมมากกว่า ซึ่งกระบวนการสร้างแผนที่มโนทัศน์ตามแบบหา Trochlm ข้อดีคือ สามารถลดความลำเอียงจากผู้วิจัยได้อย่างมาก ผลผลิตของกระบวนการแสดงในรูปของแผนที่ซึ่งง่ายต่อการตีความและลงข้อสรุปได้อย่างชัดเจน แต่เทคนิคนี้ต้องอาศัยคอมพิวเตอร์และโปรแกรมพิเศษช่วยในการวิเคราะห์และการสร้างความคิดในรูปของจุดจะใช้เวลานานมาก

จากแนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพจริงในปัจจุบันที่ควรจะเป็นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา โดยมีหลักการประเมินความต้องการจำเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดสิ่งที่มุ่งหวัง 2) การวัดสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน 3) การหาความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มุ่งหวัง และสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน 4) ศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา และ 5) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ซึ่งเทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นได้แก่ เทคนิคเสียงจากภาพ เทคนิค Q-Sort เทคนิคสมมติ (Nominal group technique) เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) การสร้างแผนที่มโนทัศน์ เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group technique) แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม

ในตอนที 3 เป็นการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการสนทนากลุ่ม โดยกล่าวถึง หลักการ เทคนิคการจัดกลุ่มสนทนา ขั้นตอนการจัดกลุ่มสนทนาและข้อดี ข้อจำกัดของเทคนิคการสนทนากลุ่ม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสนทนากลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

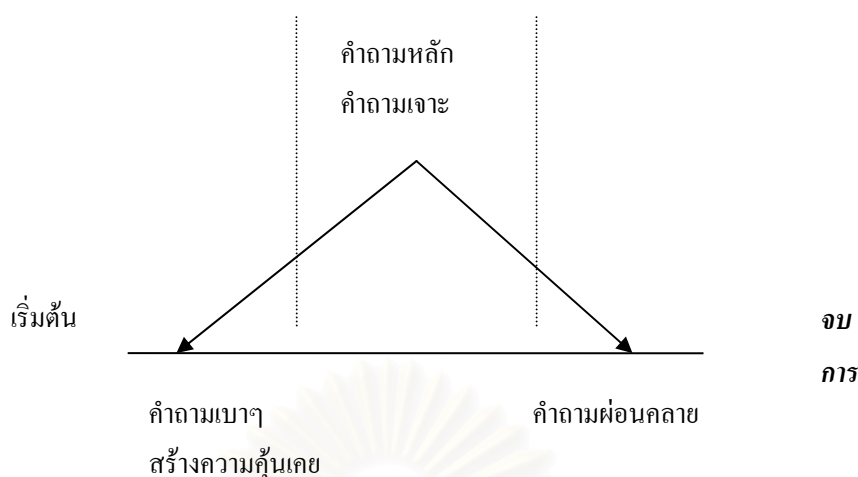
3.1 เทคนิคสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เป็นวิธีการหนึ่งในการรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ และทำให้ทราบถึงปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า โดยการสนทนากลุ่มมีลักษณะเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างนักวิจัยกับผู้ร่วมสนทนาจำนวน 7-8 คน ในปัญหาหรือหัวข้อที่นักวิจัยกำหนด ซึ่งผู้ร่วมสนทนาต้องมีลักษณะภูมิหลังที่ใกล้เคียงกันที่สุด (Homogenous) และสามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของปัญหาได้เป็นเหตุเป็นผลที่ดีที่สุด

การสนทนากลุ่มเกิดจากสมมติฐานที่เชื่อว่า เราจะรู้ถึงปฏิกิริยาโต้ตอบของคนได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง โดยการกระตุ้นให้คนหันมาสนใจในสิ่งเดียวกันและมาแสดงความคิดเห็นร่วมกันซึ่งอยู่ในลักษณะการเคลื่อนไหวภายในกลุ่ม (Group dynamics) และนักวิจัยก็จะสังเกตพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มที่ศึกษา ตลอดจนมีการบันทึกการโต้ตอบของผู้ร่วมสนทนาเอาไว้เพื่อวิเคราะห์ต่อไป

3.2 องค์ประกอบของการจัดสนทนากลุ่ม

1. ประเด็นคำถามในการศึกษา การกำหนดประเด็นคำถามมาจากแนวคิด ทฤษฎี หรือเรื่องที่น่าสนใจศึกษา หลักในการสร้างแนวคำถามและการกำหนดประเด็นปัญหาว่า แนวคำถามทุกข้อต้องประกอบด้วย ตัวแปรแล้วนำมาสร้างเป็นคำถามที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาชัดเจนที่สุด ส่วนการเรียงแนวคำถามควรจะเรียงจากคำถามที่เบา ๆ ง่ายต่อการเข้าใจ และสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกันระหว่างนักวิจัยและผู้ร่วมสนทนาแล้วจึงวกเข้าสู่คำถามหลัก แล้วจึงไปจบลงที่คำถามเบา ๆ อีกครั้งเพื่อผ่อนคลาย สามารถสรุปเป็นแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 2 การเรียงคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

ที่มา: โยธิน แสงดี, 2530

นอกจากนี้เรื่องที่จะใช้ในการสนทนากลุ่ม ควรเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับกลุ่มหรือสาธารณชน ไม่ใช่เรื่องส่วนบุคคล และเป็นเรื่องที่คนในกลุ่มสนใจร่วมกัน พุดจาเกี่ยวข้องกันได้ (นิตา ชูโต, 2545)

Wheatley and Flexner (1998 อ้างถึงในวิชญุ ทรัพย์สมบัติ, 2541) ได้สรุปลักษณะและประเภทของคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มดังนี้

- 1) คำถามเปิดการสนทนา (opening question) เป็นคำถามทั่วๆ ไปก่อนเริ่มสนทนา เพื่อถามถึงทัศนคติหรือความคิดเห็น มีลักษณะเป็นคำถามที่สั้นๆ ใช้เวลาตอบประมาณ 10-20 นาที
- 2) คำถามเกริ่น (introductory question) เป็นคำถามที่เกริ่นลักษณะทั่วไปของประเด็นที่ใช้สนทนา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีโอกาสระลึกถึงประสบการณ์ที่ผ่าน ๆ มา เพื่อเชื่อมโยงความคิดของผู้เข้าร่วมให้เข้ากับประเด็นที่สนทนา
- 3) คำถามนำ (leading question) เป็นคำถามประเภททำไม ใช้ถามเมื่อผู้เข้าร่วมสนทนาเกิดความลังเลในประเด็น
- 4) คำถามเข้าสู่ประเด็น (transition question หรือ steering question) เป็นคำถามที่พยายามนำเข้าสู่ประเด็นสนทนา ช่วยให้ผู้เข้าร่วมมองเห็นขอบเขตของเรื่องที่สนทนา และเป็นคำถามที่เชื่อมต่อกันระหว่างคำถามเกริ่นกับคำถามหลักที่ใช้ในการสนทนา หรือถามเมื่อผู้เข้าร่วมพูดคุยก่อนออกประเด็น
- 5) คำถามหลัก (key question หรือ main research question) เป็นคำถามเพื่อตอบจุดประสงค์ของการสนทนากลุ่ม หรือถามเน้นประเด็นที่ต้องการศึกษา ส่วนใหญ่แล้วในแต่ละประเด็นประกอบด้วย 2-5 คำถามย่อย

6) คำถามจบ (ending question) เป็นคำถามยุติการสนทนาที่สนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมวิเคราะห์ และสะท้อนความคิดต่อประเด็นที่ได้สนทนากันมาอีกครั้งหนึ่ง คำถามจบแบ่งเป็น 3 ประเภทดังนี้

6.1) คำถามที่ร่วมกันพิจารณาแนวคิดอีกครั้ง (all thing considered question) เป็นคำถามให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแสดงข้อคิดเห็นร่วมกันอีกครั้ง หรืออาจเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนได้แสดงมุมมองของตนเองอีกครั้งต่อประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน

6.2) คำถามสรุป (summary question) ใช้ถามหลังจากผู้ดำเนินการได้สรุปประเด็นอย่างย่อๆ จากคำถามหลักและข้อคิดเห็นของกลุ่ม

6.3) คำถามสุดท้าย (final question) ใช้ถามต่อจากคำถามสรุปเมื่อการสนทนาของกลุ่มได้จบลง โดยผู้ดำเนินจะสรุปแนวคิดของกลุ่มซึ่งตอบจุดประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่มให้ผู้เข้าร่วมรับฟัง แล้วจึงถามคำถามสุดท้าย

2. คัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนา ในการคัดเลือกผู้ร่วมสนทนาเราต้องคัดเลือกบุคคลที่สามารถตอบคำถามได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษามากที่สุด โดยสร้างแบบคัดเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาเป็นแบบสอบถามย่อยๆ หรือตาราง และจะต้องมีแบบบันทึกข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละครั้งเก็บไว้ด้วย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

ประวัติ เอรารวรรณ์ (2539) ได้แบ่งคุณลักษณะของผู้เข้าร่วมสนทนาไว้ 3 ประการดังนี้

ประการที่ 1 คุณลักษณะที่ใช้แบ่งกลุ่ม (break characteristic) เป็นคุณลักษณะของผู้ร่วมสนทนาที่จะใช้แบ่งกลุ่มสนทนาให้แต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน อาจใช้ภูมิภาค และลักษณะท้องถิ่นเมืองและชนบทเป็นคุณลักษณะในการแบ่งกลุ่มศึกษา

ประการที่ 2 คุณลักษณะควบคุมให้ภายในกลุ่มเหมือนกัน (uniform control characteristic) เป็นคุณลักษณะที่แต่ละกลุ่มต้องควบคุมให้มีเหมือนกัน เช่น ต้องนับถือศาสนาเดียวกัน ต้องจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นต้น

ประการที่ 3 คุณลักษณะควบคุมให้องค์ประกอบของกลุ่มเหมือนกัน (composition control characteristic) เป็นคุณลักษณะที่เป็นองค์ประกอบที่ทุกกลุ่มสนทนาจะต้องมีเหมือนกัน โดยใช้คุณลักษณะเรื่องเพศ สถานภาพสมรส เป็นองค์ประกอบของกลุ่ม

3. บุคคลในการจัดสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้คือ

3.1 ผู้ดำเนินการ (Moderator) เป็นผู้นำและกำกับการสนทนาของกลุ่มให้เป็นไปตามแนวทางของหัวข้อการศึกษา ให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนละเอียดที่สุดในเวลาที่กำหนด ซึ่งลักษณะผู้ดำเนินการที่ดีไว้ 4 ด้าน ดังนี้ (โยธิน แสงวดี, 2530; กนกวรรณ ชูชีพ, 2543)

ด้านบุคลิกภาพ ผู้ดำเนินการแต่งกายสุภาพ มีการแสดงออกซึ่งสีหน้า กิริยาท่าทาง และคำพูดที่ฟังประสงค์ ให้เกียรติผู้เข้าร่วมสนทนา และยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง มีความยืดหยุ่น

ด้านภาษาและการสื่อสาร ผู้ดำเนินการต้องมีพฤติกรรมการสื่อสารที่มีชีวิตชีวา และเป็นธรรมชาติ มีน้ำเสียงที่น่าฟัง เน้นเนื้อความเพื่อน่าสนใจ สามารถชักจูงให้สมาชิกอธิบาย ความรู้สึกในประเด็นที่ซักถามออกมาได้ พุดชัดเจน สื่อสารถูกต้องทั้งรูปประโยคและความหมาย เป็นผู้ฟังที่ดีและสามารถจับประเด็นสำคัญได้ดี

ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ผู้ดำเนินการจะต้องมีสติปัญญาดี ความคิด ความจำดี มีทักษะความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ เช่น การสังเกต การวิเคราะห์ การตั้งสมมติฐาน มีความรู้ในวิธีวิทยาวิจัยและเทคนิคต่างๆ ที่ชัดเจน มีความรู้ความสามารถทางด้านจิตวิทยาสังคม มีทักษะการเขียนรายงานผลการวิจัยที่ดี

ด้านทักษะเฉพาะในการเป็นผู้ดำเนินการ คือ มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม มีความเข้าใจวัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัย มีความเข้าใจคำถามในการวิจัยเป็นอย่างดี มีทักษะการกล่าวเริ่มต้นและจบการสนทนา มีทักษะในการใช้คำถาม ประเภทต่างๆ มีความคิดคล่องแคล่วเชื่อมโยงในข้อมูลเพื่อจุดประเด็นคำถาม สร้างบรรยากาศผ่อนคลายได้ มีความยืดหยุ่น มีความเข้าใจ มองเห็นปัญหาหรือข้อจำกัดในการทำวิจัยแบบสนทนากลุ่ม และสามารถใช้เทคนิคในการปรับพฤติกรรม

3.2 ผู้บันทึกคำสนทนา จะทำหน้าที่จดทุกคำพูด อากัปกริยาท่าทางของสมาชิก ผู้เข้าร่วมกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีหน้าที่เตือนหรือบอกผู้ดำเนินการในกรณีที่ผู้ดำเนินการข้ามคำถาม และมีหน้าที่เขียนแผนผังการนั่งสนทนากลุ่มให้ผู้ดำเนินการ เพื่อช่วยให้ผู้ดำเนินการทราบว่าในกลุ่มมีใครบ้าง ชื่ออะไร แผนผังนี้ยังช่วยให้ผู้บันทึกจดบันทึกได้ง่าย

3.3 เจ้าหน้าที่บริการทั่วไป มีหน้าที่คอยบริการน้ำดื่ม ขนม เปลี่ยนเทป บันทึก เทป ตลอดจนกันไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามารบกวน

4. อุปกรณ์ในการรวบรวมข้อมูล อุปกรณ์ที่สำคัญคือเทปบันทึกเสียง เพราะสามารถเก็บ เหตุผล รายละเอียด และข้อคำตอบได้ละเอียดที่สุด ซึ่งการจัดสนทนากลุ่มควรจะใช้เทป บันทึกเสียง 2 เครื่อง ควรจะบันทึกข้อมูลเหลื่อมล้ำกันประมาณ 5 นาที เพื่อที่จะได้บันทึกข้อมูล ส่วนที่เสียบระหว่างการเปลี่ยนเทป และป้องกันการบันทึกข้อมูลไม่ติด นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์อื่นๆ เช่น เทปเปล่า ดินสอ ปากกา ยางลบ เป็นต้น

5. สถานที่ที่จะจัดสนทนากลุ่ม Barbour and Kitzinger (1999) ได้กล่าวถึงลักษณะของ สถานที่จัดสนทนากลุ่มที่ดีว่า ควรเป็นสถานที่ที่เงียบและสะดวกสบาย ปลอดภัยเสียงรบกวน และป้องกันการสังเกตจากผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง และไม่เป็นที่สาธารณะเกินไป

6. ระยะเวลาของการดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ควรใช้เวลาไม่เกิน 2 ชั่วโมง 15 นาที นับตั้งแต่คำถามแรก เพราะถ้ามากกว่านี้ผู้ตอบจะล้า คำถามในช่วงท้ายจะเป็นคำตอบที่ผู้ตอบตอบ เพื่อให้เสร็จสิ้นไป นอกจากนี้ผู้ดำเนินการควรใช้คำถามอุ่นเครื่องเพื่อสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกัน ประมาณ 10-15 นาที แล้วจึงถามคำถามหลักต่อไป

3.3 ขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่ม

1. การเตรียมการสนทนากลุ่ม จะเริ่มจากการตั้งจุดประสงค์ในการสนทนากลุ่ม เตรียมแนวทางการดำเนินการสนทนาของผู้ดำเนินการ และการเตรียมจำนวนกลุ่ม ขนาดของกลุ่ม และเวลาที่ใช้ในการสนทนา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การตั้งจุดประสงค์

การตั้งจุดประสงค์ในการสนทนากลุ่มจะช่วยให้การสนทนากลุ่มประสบความสำเร็จ เพราะจุดประสงค์จะเป็นฐานของการตัดสินใจที่จะตามมา อีกทั้งยังช่วยให้ผู้วิจัยตัดสินใจการวางแผนการเลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คำถามและการตรวจสอบ และการประเมินถึงข้อมูลที่ได้รับเพียงพอหรือไม่ (Vaughn, Schumm and Sinagub, 1996) โดยการตั้งจุดประสงค์สามารถทำได้ดังนี้

1) การตั้งจุดประสงค์ทั่วไป (general purpose statement) จุดประสงค์ทั่วไปต้องเป็นประโยคที่สะท้อนความสนใจของผู้วิจัยในภาพรวมทั้งหมด และควรเป็นประโยคที่ทีมวิจัยสนใจด้วย

2) ขัดเกลาและนิยามจุดประสงค์ทั่วไป เพื่อพัฒนาเป็นคำถาม การขัดเกลาจุดประสงค์จะทำให้ได้ผู้วิจัยทราบว่าประโยคใดต้องการ ประโยคใดไม่ต้องการ

3) ให้นิยามจุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายที่สำคัญมี 2 ประการคือ จุดมุ่งหมายต้องสัมพันธ์กับข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และการเขียนจุดมุ่งหมายควรนิยามจากความต้องการที่จะจัดการสนทนากลุ่มให้ประสบความสำเร็จ

1.2 การเตรียมแนวทางการดำเนินการสนทนาของผู้ดำเนินการ

แนวทางการดำเนินการสนทนาของผู้ดำเนินการ ควรจะดำเนินการตามลำดับดังนี้

1) การแนะนำ (introduction) ในขั้นนี้ผู้ดำเนินการควรกล่าวต้อนรับ แนะนำจุดประสงค์ของการสนทนากลุ่ม และแนะนำการปฏิบัติตนระหว่างการสนทนากลุ่มจากนั้น

2) อุ่นเครื่อง (warm-up) โดยสร้างความคุ้นเคย

3) ให้ข้อตกลงที่ชัดเจน โดยสร้างพื้นฐานความรู้ผ่านคำถาม และให้ค่านิยามต่าง ๆ

4) สร้างคำถามที่ง่าย ไม่คุกคามผู้อื่น และไม่เป็นคำถามส่วนตัว

5) มีการตรวจสอบการรับรู้ของสมาชิกแต่ละคน

6) การปิดการสนทนาควรกล่าวถึงข้อมูลและผู้สนทนาเรียกร้อง ตอบคำถามที่เหลือ และแสดงความขอบคุณ

1.3 การเตรียมจำนวนกลุ่ม ขนาดของกลุ่ม และเวลาที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

Vaughn และคณะ (1996) กล่าวว่าจำนวนกลุ่มที่จะใช้ในการสนทนาจะต้องขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการศึกษา ความต้องการของผู้วิจัย ธรรมชาติของการสนทากลุ่ม และความสำเร็จในการสนทากลุ่มในครั้งแรก

การเลือกจำนวนกลุ่มจะพิจารณาจาก ความเพียงพอของจำนวนกลุ่มที่จะหาได้ และแนวโน้มที่จะได้รับข้อมูลใหม่ รวมไปถึงจำนวนผู้เข้าร่วมที่มีความรู้ในหัวข้อของการสนทากลุ่มเวลาที่ควรใช้ในการสนทนาประมาณ 1.5-2 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับขอบเขตและลักษณะของปัญหาที่ต้องการศึกษา ลักษณะของผู้เข้าร่วมสนทนา ปฏิสัมพันธ์ ความเคลื่อนไหวภายในกลุ่มและบรรยากาศของการสนทนา (ประวิต เอราวรรณ์, 2539)

ขนาดของกลุ่มสนทนาควรมีผู้เข้าร่วมสนทนาจำนวน 8-10 คน โดย Wells and Yoell (1974 อ้างถึงใน Vaughn และคณะ, 1996) ว่าจำนวนผู้เข้าร่วมสนทนาจำนวน 8-10 คน ในแต่ละกลุ่มจะทำให้การสนทนาและปฏิสัมพันธ์ดี และเป็นโอกาสให้โอกาสสมาชิกแต่ละคนได้แสดงการรับรู้ของตนเอง และจำนวนนี้ผู้ดำเนินการจะสามารถกระตุ้นผู้เข้าร่วมแต่ละคนได้ง่าย

2. การดำเนินการสนทากลุ่ม มีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 การเริ่มดำเนินการสนทนา ผู้ดำเนินการต้องแนะนำตนเองและทีมงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นอธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการสนทากลุ่ม และบอกว่าจะมีการบันทึกเทปคำสนทนาและการจดบันทึกตลอดการอภิปรายประเด็นปัญหา

2.2 ผู้ดำเนินการเกริ่นนำด้วยคำถามอ่อนเครื่องเพื่อสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง ประมาณ 10-15 นาที

2.3 ผู้ดำเนินการเริ่มถามคำถามในแนวการสนทนาที่เตรียมไว้ ซึ่งผู้ดำเนินการต้องซักไซ้ไล่เลียง ควรทิ้งช่วงให้มีการอภิปรายประเด็นและโต้แย้งกันให้พอสมควร ควบคุมเกมไม่ให้หนึ่งอย่าซักถามคนใดคนหนึ่งจนเกินไป และพยายามอย่าให้เกิดการข่มทางความคิด หรือชักนำผู้อื่นให้เห็นคล้อยตามกับผู้ที่พูดเก่ง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

คุณภาพของข้อมูลขึ้นอยู่กับกลุ่มว่ามีความเป็นกันเอง ความอยากพูดจากัน อยากร่วมแสดงความคิดเห็น และความสามารถและประสบการณ์ของผู้ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่ม (นิศา ชูโต, 2545) ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจะเริ่มจาก การถอดเทปข้อมูลจะต้องถอดละเอียดทุกคำพูด เพื่อให้ง่ายต่อการอ่านและสรุปคำตอบ และยังเป็นประโยชน์ในการนำไปวิเคราะห์เรื่องอื่น ๆ ต่อไป จากนั้นนักวิจัยจะอ่านจากบทสนทนาที่ถอดเทป แล้วจดคำตอบและเหตุผลที่ดีที่สุดลงในกระดาษข้อมูล (card) ที่จัดทำไว้แล้ว เขียนเรียงคำตอบไว้ในเครื่องหมายคำพูด ว่าเป็นคำพูดของใคร กลุ่มไหน จัดเมื่อไหร่ เรียงเอาไว้ในคำถามเรื่องอะไร ให้เป็นระบบเดียวกัน แล้วก็วิเคราะห์โดยการศึกษาความหมาย ในรูปของ Content Analysis

3.5 ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดกลุ่มสนทนา

การสนทนากลุ่มเป็นการเก็บข้อมูลและระดมความคิดซึ่งทำได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและหลากหลายนอกจากนี้ยังมีข้อดีหลายประการดังนี้ (Babbie, 2001; โยธิน แสงวดี, 2530; อมรทิพย์ อมรภิบาล, 2542; วิษณุ ทรัพย์สมบัติ, 2541)

- 1) มีความยืดหยุ่น
  - 2) มีความตรงสูง
  - 3) ได้เหตุผลเร็ว
  - 4) ประหยัดค่าใช้จ่าย และงบประมาณ
  - 5) ได้คำตอบที่ชัดเจน ละเอียดลึกซึ่ง และตรงประเด็น เป็นความต้องการที่แท้จริง เพราะมีการอภิปรายโต้แย้งและตีความกันเองภายใน
  - 6) การสนทนาหลายๆ คนพร้อมกัน ทำให้ลดภาวะการเงินอายุออกไป และกล้าที่จะเปิดเผยพฤติกรรม
  - 7) ช่วยอธิบายข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อหาคำตอบมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผลสำหรับการวิจัยแบบกรณีศึกษา หรือเจาะข้อมูลเป็นแนวทางในการสำรวจข้อมูลใหญ่ต่อไป
  - 8) ช่วยบ่งชี้ลักษณะของสังคมนั้นได้ เพราะได้ข้อมูลจากประสบการณ์ส่วนบุคคลและที่เป็นความคิดเห็นต่อภาพรวม
  - 9) ใช้ได้กับผู้สนทนาที่มีข้อจำกัดด้านการอ่านและเขียน
  - 10) การมีผู้ประสานงานในพื้นที่ทำให้ได้รับความร่วมมือในการนัดหมายผู้สนทนา
  - 11) ได้ข้อมูลกว้างขวางครอบคลุม รวมทั้งเนื้อหาที่ไม่คาดคิดไว้ก่อน
  - 12) เป็นเทคนิคที่ง่ายต่อการปฏิบัติ
  - 13) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับงานในเรื่องประเมินความต้องการ
- แต่อย่างไรก็ตามเทคนิคการสนทนากลุ่มก็มีข้อจำกัดดังนี้
- 1) ข้อมูลที่ได้ยากต่อการวิเคราะห์
  - 2) ผู้ดำเนินการต้องมีทักษะต่าง ๆ
  - 3) ความแตกต่างระหว่างกลุ่มทำให้เกิดความยุ่งยาก
  - 4) การรวมกันของกลุ่มสนทนายาก
  - 5) การสนทนาต้องสร้างสภาวะแวดล้อมนำ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสนทนาตอบ
  - 6) ถ้าผู้ร่วมสนทนาและผู้ดำเนินการมีภาษาที่แตกต่างกันจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการสนทนา
  - 7) ผู้สนทนาบางคนอาจไม่พร้อมที่จะสนทนา จะทำให้ได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็น

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

สุรศักดิ์ เพียสูระ (2540) ได้ทำการศึกษาความต้องการในการพัฒนาครูเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ซึ่งผลการวิจัยในเรื่องของการใช้เทคนิคสนทนากลุ่มในการประเมินความต้องการพบว่า

ประเด็นที่ 1 การศึกษาด้วยการสนทนากลุ่มได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายกว่าการสัมภาษณ์ เพราะประเด็นที่ประกอบด้วยรายละเอียดที่ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์อาจไม่ได้สอนในบางรายวิชา ทำให้ไม่สามารถให้รายละเอียดได้ชัดเจน

ประเด็นที่ 2 วิธีการสัมภาษณ์จะเหมาะสมกับประเด็นที่ต้องการศึกษาความคิดเห็นส่วนตัวของครูมากกว่าการสนทนากลุ่ม

ประเด็นที่ 3 ในกรณีที่ครูไม่เคยมีความรู้ในเรื่องที่สนทนา เมื่อใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มครูเหล่านี้ก็จะไม่ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น แต่วิธีการสัมภาษณ์จะได้รายละเอียดมากกว่า แต่ถ้าครูมีความรู้ในเรื่องที่สนทนา เทคนิคการสนทนากลุ่มจะทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย และมีบรรยากาศที่สนุกสนาน

ประวิต เอรารวรรณ์ (2539) ศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจครู การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม ในการศึกษาสภาพการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจครู โดยมีขั้นตอนการวิจัยคือ 1) คัดเลือกกรณีศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการพัฒนาบุคลากรอย่างมีคุณภาพ และต่อเนื่องเป็นที่ยอมรับของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศ ระดับภาคและระดับจังหวัด 2) ศึกษาบริบทของโรงเรียนและชุมชนโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการศึกษาเอกสารของโรงเรียน 3) จัดสนทนากลุ่มครูจำนวน 4 กลุ่ม รวม 23 คน 4) ยืนยันผลสรุปที่ได้กับผู้ให้ข้อมูลในองค์กรและนอกองค์กรโดยการสัมภาษณ์ จัดกลุ่มสนทนา ติดตาม ตรวจสอบ 5) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป The Ethnograph มาช่วยในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมี 3 ประการคือ ประการที่ 1 ลักษณะการบริหารงานของผู้บริหาร ประการที่ 2 ระบบการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน และ ประการที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาในโรงเรียนได้ คำนึงถึงปัจจัยที่มีต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจครู คือ อิสรภาพในการทำงาน การมอบหมายหน้าที่ การมีส่วนร่วม บรรยากาศในการทำงาน การสร้างทีมงาน ข้อมูลย้อนกลับ การยกย่องยอมรับ ขวัญกำลังใจและรางวัล โอกาสในการเรียนรู้ การให้เกียรติและไว้วางใจ และการยอมรับความผิดพลาดร่วมกัน

วิษณุ ทรัพย์สมบัติ (2541) ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านสภาพแวดล้อม โรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา การเปรียบเทียบระหว่างการใช้เทคนิคเสียงจากภาพ และเทคนิค การสนทนากลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องของความต้องการจำเป็นและ ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นระหว่างการใช้เทคนิคเสียงจากภาพและเทคนิคการ สนทนากลุ่ม และความคิดเห็นที่มีต่อการใช้เทคนิคในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ผู้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการประเมินความต้องการจำเป็นมี 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นที่ได้รับจากเทคนิคเสียงจากภาพ และเทคนิคการสนทนากลุ่ม เป็น ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน ผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เทคนิคการสนทนากลุ่มได้รับการพัฒนาด้านการวางแผนร่วมกันทำงานภายในกลุ่มมากที่สุด และ ในกิจกรรมเทคนิคเสียงจากภาพได้รับการพัฒนาด้านความสามารถในการแก้ปัญหา นำเสนอปัญหา และความกล้าแสดงออกมากที่สุด

อมรทิพย์ อมราภิบาล (2542) ได้วิจัยการใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มและระเบียบวิธีคิวใน การประเมินความต้องการของเด็กต่างชาติชาวพม่า เครื่องมือที่ใช้คือ แนวคำถามในการสนทนา กลุ่ม บัตรรายการ และแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงคุณภาพและเชิง ปริมาณ ขั้นตอนของการวิจัยคือ 1) จัดสนทนากลุ่ม 6 กลุ่ม รวม 41 คน เพื่อรวบรวมรายการความ ต้องการทั้งหมด 2) จัดลำดับความสำคัญของรายการด้วยวิธีจัดอันดับแบบคิว โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 134 คน และ 3) ตรวจสอบข้อค้นพบกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่จำนวน 6 คน ผลการวิจัยในส่วนของการเก็บข้อมูลพบว่า การใช้เทคนิค 2 เทคนิควิธีจะช่วยเสริมจุดอ่อน ของกันและกันได้ ซึ่งสามารถใช้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปฎิญา โกศลสิริพจน์ (2547) ทำการวิจัยและพัฒนากิจกรรมและเทคนิคการประเมิน ความต้องการจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ โดยศึกษากับครูครุภัณฑ์ศึกษา จำนวน 2 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 จำนวน 59 คน จากโรงเรียนปทุมคงคา ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการประเมินความต้องการจำเป็นมี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถของ โครงการที่มีอยู่เดิม ด้านการเลือกประเด็นที่ศึกษา การวางแผนการทำโครงการ การดำเนินการทำ โครงการตามแผน การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น และการเขียนรายงานโครงการ การนำเสนอ โครงการ เทคนิคที่จำเป็นในการประเมินความต้องการจำเป็นมี 2 ประเภทคือ เทคนิคการสำรวจ และกระบวนการกลุ่ม และหลังจากใช้เทคนิคประเมินความต้องการจำเป็นพบว่า นักเรียนมีการ พัฒนาด้านทักษะการทำโครงการสูงกว่าเดิม

Oberg (1993) ทำการศึกษาการสัมภาษณ์กระบวนการกลุ่ม เป็นเครื่องมือในการประเมิน ในการศึกษาห้องสมุดในโรงเรียน การประเมินโครงการการศึกษาห้องสมุดในโรงเรียน ใน มหาวิทยาลัย อัลเบอร์ต้า เอคมอนตัน และแคนาดา การประเมินโครงการเริ่มจากการศึกษาด้วย

ตนเองโดยผู้มีส่วนร่วมในโครงการ การทำการสัมภาษณ์โดยกระบวนการกลุ่มทำโดยที่กระทรวงที่
 ปริญญาการศึกษา จากการศึกษาวิเคราะห์ผลจากระบวนการกลุ่มใน 6 ประเด็นพบว่า มีการนำบทบาท
 เป็นผู้นำมาใช้ การพัฒนาโครงการห้องสมุดในโรงเรียน การจัดการบริหารโครงการ การจัดการกับ
 เทคโนโลยี ลำดับการเรียนรู้ และการเป็นต้นแบบ

Mishra และคณะ (2005) ทำการศึกษาการสนทนากลุ่มในเรื่องบุหรี่ในนักเรียนชาวอินเดีย
 ในการวิจัยเป็นการอภิปรายถึงกระบวนการกลุ่มที่นำมาใช้ในการประเมินโครงการรณรงค์การเลิก
 บุหรี่ (Project MYTRI, Mobilizing Youth for Tobacco Related Initiatives in India) เป็นการป้องกัน
 และควบคุมการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นของชาวอินเดียจำนวนนักเรียน 48 คน ในระดับ 7 และ 8 ใน
 โรงเรียน 6 แห่งในเมืองเดลี อินเดีย ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลรายงานว่า
 เป็นลูกค้าของบุหรี่ ขณะที่นักเรียนในโรงเรียนเอกชนรายงานว่าเป็นผู้ค้าขายบุหรี่ (2) ครอบครัว
 และกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากต่อการสูบบุหรี่ (3) การเคี้ยว gutkha มีอันตรายน้อยกว่าการสูบบุหรี่
 (4) โรงเรียนไม่มีการส่งเสริมการควบคุมการสูบบุหรี่ และ (5) นักเรียนมีความกระตือรือร้น
 เกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการควบคุมบุหรี่

ตอนที่ 4 สมรรถภาพของครอบครัว (Family Competence)

ในตอนี่ 4 เป็นการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครอบครัว (Family Competence)
 โดยกล่าวถึงความหมาย การประเมินสมรรถภาพของครอบครัว และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถ
 ภาของครอบครัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 แนวคิดสมรรถภาพของครอบครัว

Beavers and Hampson (2003) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพของครอบครัวว่า
 สมรรถภาพของครอบครัว หมายถึง ความสามารถของครอบครัวในการจัดระบบภายในให้ดำเนิน
 ไปได้อย่างเรียบร้อย

Beavers and Hampson (2003) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครอบครัวโดย
 เน้นถึงปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสามารถในการเจรจาต่อรอง และการร่วมกันเป็น
 ผู้นำและผู้ตามของพ่อและแม่ และความแข็งแกร่งของครอบครัว ซึ่งลักษณะของครอบครัวที่มี
 สมรรถภาพของครอบครัวดีดังนี้ มีการพัฒนาความเชื่อมั่นและการนับถือตนเองของสมาชิกใน
 ครอบครัว มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีการติดต่อสื่อสารอย่าง
 เปิดเผยและไม่อ้อมค้อม มีการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม และมองโลกในแง่ดีและมอง
 ปัญหาที่เกิดขึ้นว่า เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของครอบครัว ส่วนครอบครัวที่มีสมรรถภาพของ
 ครอบครัวต่ำนั้น จะมีลักษณะคือ พ่อและแม่จะไม่ค่อยร่วมมือกัน และบางครั้งพ่อหรือแม่กับลูก
 ไม่มีความเป็นผู้นำชัดเจนหรือมีแบบไร้ประสิทธิภาพ สมาชิกไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ขาด

ความไว้วางใจ และการสื่อสารไม่ดี ไม่สามารถยอมรับความแตกต่างหรือแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกัน

นอกจากนี้ในการประเมินสมรรถภาพของครอบครัว Beavers and Hampson (2003) ได้สร้างเครื่องมือการวัดที่ชื่อว่า The Beavers International Competence Scale โดยเน้นการประเมินรูปแบบของครอบครัว (Family Style) โดยแบ่งครอบครัวออกเป็น 2 แบบคือ

1. แบบทิศทางเข้าหาครอบครัว จะมีลักษณะแสวงหาความสุขจากภายในครอบครัว ไม่ไว้วางใจคนนอกครอบครัว สมาชิกแสดงความรู้สึกทางบวกเป็นส่วนใหญ่ และเก็บกอดความรู้สึกทางลบ ที่ลูก ๆ จะรู้สึกว่าไม่อยากแยกออกไปจากครอบครัว และอาจมีปัญหาทางอารมณ์ เช่น ซึมเศร้า

2. แบบที่มีทิศทางออกจากครอบครัว จะมีลักษณะแสวงหาความสุขภายนอกครอบครัว สนุกกับคนนอกครอบครัวมากกว่าคนในครอบครัว ส่วนมากแสดงความรู้สึกในทางลบ เช่น โกรธ มักจะหนีออกจากบ้าน และมักจะทำให้ลูกออกจากบ้าน หรือครอบครัวโดยที่ยังไม่มีความพร้อม และทำให้มีปัญหาพฤติกรรม เช่น เกร

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

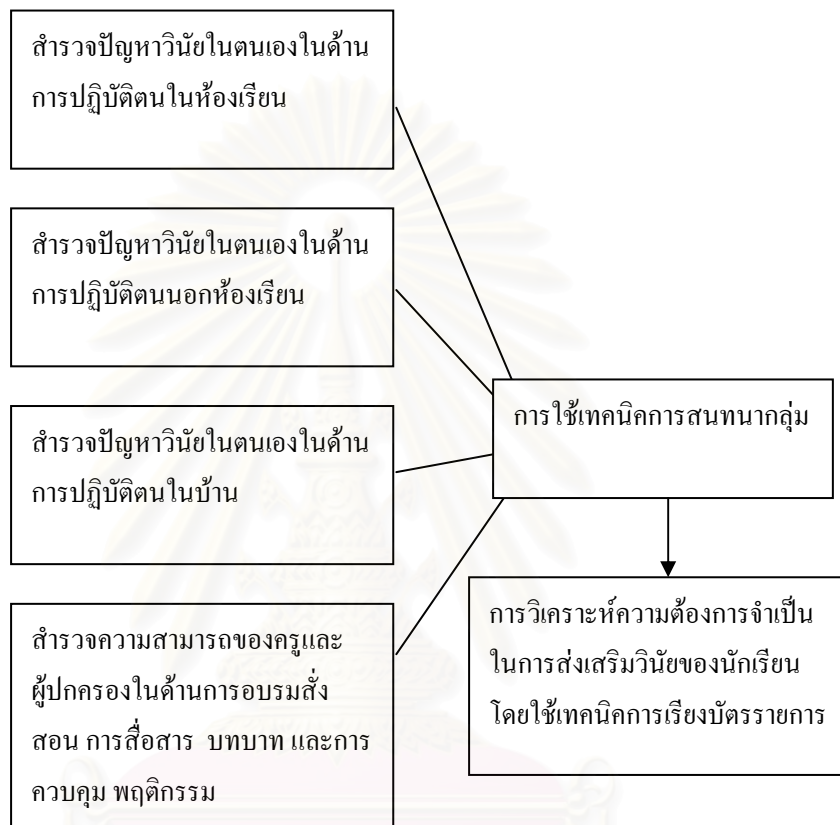
จากการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครอบครัวพบว่า ไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครอบครัวโดยตรง แต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครอบครัวที่นำแนวคิดสมรรถภาพของครอบครัวมาศึกษา ได้แก่

พร้อมพันธ์ คุ่มเนตร (2546) ศึกษาการทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้ของวัยรุ่นที่ติดสารแอมเฟตามีนในจังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า การทำหน้าที่ตามการรับรู้ของครอบครัวอยู่ในระดับดีพอควร และการทำหน้าที่ของครอบครัวรายด้านที่อยู่ในระดับดีพอควรใน 6 ด้าน คือ การแก้ปัญหา การสื่อสาร บทบาท การตอบสนองทางอารมณ์ การควบคุมพฤติกรรม และการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป

Knudson and Carmen (2000) ทำการศึกษาเรื่องเพศ ความสามารถของครอบครัวและอาการทางจิตในการศึกษาเป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาการทางจิตของแต่ละบุคคลที่รายงานโดยใช้แบบ the Symptom Checklist-90-R (SCL-90-R) และสมรรถภาพของครอบครัวที่เป็นการวัดโดยมาตรวัดของบีฟเวอร์ (the Beavers Interaction Scales) ที่เป็นการเน้นถึงว่ามีความสัมพันธ์กับเพศอย่างไร โดยทั่วไปเชื่อว่าเพศหญิงต้องการสัมพันธ์ภาพมากกว่าเพศชาย สุขภาพทางจิตของเพศชายในการศึกษานี้พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการรับรู้ถึงคุณภาพของครอบครัวเช่นเดียวกับเพศหญิง และวัยรุ่นหญิงและชายมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวแตกต่างกันเล็กน้อย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง การประเมินความต้องการจำเป็นตามแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2548) และสมรรถภาพของครอบครัวตามแนวคิดของ Beavers and Hampson (2003) เป็นกรอบการดำเนินการศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ดังปรากฏในแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 กรอบการดำเนินการศึกษาความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบ Multiple Case Study เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม และเทคนิคการเรียงลำดับรายการ ตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่1 เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ขั้นที่2 เพื่อศึกษาสาเหตุของความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน และขั้นที่3 เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน และศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียนตามความต้องการจำเป็น และความสามารถของโรงเรียนและครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

กรณีศึกษา

กรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน โดยเลือกจากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขตละ 2 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนเขียนขนาดกลางจำนวน 1 โรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต1
- โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต1
- โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต2
- โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต2
- โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต3
- โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต3

เกณฑ์การเลือกกรณีศึกษา

ในการคัดเลือกกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ จะพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

1. เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

2. เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 เขต 2 และเขต 3 โดยคัดเลือกเขตพื้นที่ละ 2 โรงเรียน
3. เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน และขนาดกลาง 1 โรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา
4. เป็นโรงเรียนที่ยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าถึงข้อมูลโดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 157 คน โดยจัดกลุ่มสนทนา 18 กลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มมีจำนวนคนดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนครู นักเรียน และผู้ปกครองของแต่ละโรงเรียน

เขตพื้นที่การศึกษา	ขนาดโรงเรียน	จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม						รวม	
		นักเรียน		ครู		ผู้ปกครอง			
		กลุ่ม	คน	กลุ่ม	คน	กลุ่ม	คน	กลุ่ม	คน
เขต 1	กลาง	1	10	1	8	1	8	3	26
	ใหญ่	1	10	1	8	1	8	3	26
เขต 2	กลาง	1	10	1	10	1	8	3	28
	ใหญ่	1	10	1	8	1	8	3	26
เขต 3	กลาง	1	10	1	8	1	8	3	26
	ใหญ่	1	10	1	8	1	7	3	25
รวม		6	60	6	50	6	47	18	157

การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. ครูที่ปฏิบัติการสอน ประกอบด้วย ครูประจำชั้น หรือครูที่มีหน้าที่ดูแลความประพฤติของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 2-4 คน
2. นักเรียน ประกอบด้วย นักเรียนที่มีความประพฤติดีและไม่ดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 2-4 คน
3. ผู้ปกครอง ประกอบด้วย ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความประพฤติดีและไม่ดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 2-4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ผู้วิจัย

2. แนวทางการสนทนากลุ่ม เรื่องการส่งเสริมวินัยของนักเรียน และความสามารถของครู และสมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 สำหรับครู และผู้ปกครอง และชุดที่ 2 สำหรับนักเรียน (เอกสารในภาคผนวก)

โดยมีขั้นตอนการสร้างแนวทางการสนทนากลุ่มดังนี้

1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวินัย และแนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังเกตสภาพจริงภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา และกำหนดโครงสร้างแนวคำถามเกี่ยวกับประเด็นปัญหาวินัย เช่น วินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ควรจะได้รับการแก้ไข สาเหตุของการขาดวินัยของนักเรียน แนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียน สภาพความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู เป็นต้น และความสามารถของครูและสมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

2) สร้างคู่มือการสนทนากลุ่มตามโครงสร้างแนวคำถามที่กำหนดไว้ซึ่งประกอบด้วยคำถามหลัก และคำถามต่อลุ่ม ประกอบด้วย

ก. ขั้นเริ่มการสนทนากลุ่ม ได้แก่ แนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสนทนากลุ่ม ผู้ร่วมสนทนากลุ่มแนะนำตนเอง อธิบายให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มเข้าใจถึงการพูดคุยและซักถาม เริ่มคำถามอุ่นเครื่อง

ข. คำถามเรื่องความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ได้แก่ นโยบายของโรงเรียนของท่าน วินัยเรื่องใดที่นักเรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดี จัดลำดับความต้องการจำเป็นวินัยที่ไม่ดีที่ต้องการแก้ไข ตามลำดับ พร้อม สาเหตุ แนวทางการแก้ไข และการส่งเสริมวินัยที่ไม่ดีดังกล่าว

ค. คำถามเรื่องความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ได้แก่ แนวทางใดบ้างที่โรงเรียนสามารถทำได้ และโรงเรียนควรดำเนินการอย่างไร และแนวทางที่ครอบครัวสามารถทำได้ พร้อมให้ยกตัวอย่าง

ง. คำถามเรื่องสมรรถภาพของครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวจะช่วยแก้ไขปัญหาด้านใดได้บ้าง และครอบครัวจะแก้ปัญหาโดยวิธีการใด ช่วยยกตัวอย่าง และผู้ปกครองและครูควรมีการร่วมมือกันในด้านใดบ้างที่เป็นส่งเสริมวินัยของนักเรียน และลักษณะวัฒนธรรมอย่างไรที่เอื้อต่อการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

3) การตรวจสอบคุณภาพของแนวคำถาม ทำได้โดย

ก. นำคู่มือการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน คือ อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ และครูนันท์ยา คุมพล ตรวจสอบ ความตรงของเนื้อหา และความเหมาะสมในการเรียงลำดับของข้อคำถามก่อน และหลัง รวมถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคำถาม

ข. ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการสนทนากลุ่มตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับครู ผู้ปกครอง และนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 30 คน โดยแบ่งเป็นครู จำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ผู้ปกครอง จำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน และนักเรียนจำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยพิจารณาจากความเข้าใจในคำถาม และความราบรื่นในการสนทนากลุ่ม

ค. นำคู่มือการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

3. เครื่องบันทึกเทป ปากกา และกระดาษ

4. บัตรรายการเพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่บรรจุด้วยความต้องการจำเป็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยการเขียน 1 รายการต่อ 1 บัตรรายการ

5. แบบบันทึกอันดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสนทนากลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้อง จากกลุ่มตัวอย่างที่มาจากโรงเรียนกรณีศึกษา 6 โรงเรียน ซึ่งในแต่ละโรงเรียนจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มของครู กลุ่มของนักเรียน และกลุ่มของผู้ปกครอง รวมทั้งหมด 18 กลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดของการดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อนัดหมาย ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับวัน เวลาในการสนทนากลุ่ม และเตรียมสถานที่สำหรับจัดสนทนา

2. จัดวางตำแหน่งที่นั่งของผู้ร่วมสนทนา

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแนะนำคณะเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2 ดำเนินการสนทนาตามหลักของเทคนิคการสนทนากลุ่ม เริ่มคำถามที่เบาๆ ง่ายต่อการเข้าใจ และสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกันระหว่างนักวิจัยและผู้ร่วมสนทนาแล้วจึงวกเข้าสู่คำถามหลัก เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นและศึกษาสาเหตุของความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ซึ่งแนวคำถามได้แก่ วินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ควรจะได้รับแก้ไข และสาเหตุของการขาดวินัยของนักเรียน

3.3 ผู้วิจัยสรุปความต้องการจำเป็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และให้กลุ่มตัวอย่างเขียนความต้องการจำเป็นลงในบัตรรายการเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

3.4 ผู้วิจัยแจกแบบจัดเรียงลำดับชนิดการเรียงบัตรรายการให้กลุ่มตัวอย่าง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบความสำคัญของความต้องการจำเป็นแต่ละข้อรายการ แล้วจัดเรียงบัตรรายการตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น พร้อมใส่หมายเลขที่บัตรรายการ โดยให้ความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุดถึงความสำคัญน้อยที่สุด เป็น 5, 4, ..., 1 ตามลำดับ

3.5 ผู้วิจัยรวบรวมบัตรรายการคืน และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเรียงลำดับความสำคัญ จากนั้นสรุปความต้องการจำเป็นที่ได้ จากกลุ่ม

3.6 ผู้วิจัยใช้คำถามเพื่อสนทนากับกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ แนวทางการส่งเสริมวินัยที่ได้จากความต้องการจำเป็น สภาพความร่วมมือในการส่งเสริมวินัยระหว่างครูและผู้ปกครอง และสมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

3.7 ผู้วิจัยกล่าวถึงข้อมูลให้ผู้ร่วมสนทนาเรียกร้อง ตอบคำถามที่เหลือและแสดงความขอบคุณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียด ดังนี้

1. เตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์โดยการถอดเทปบันทึกบทสนทนา
2. จัดหมวดหมู่ประเด็นของข้อมูลตามแนวคำถาม
3. วิเคราะห์หาความแตกต่างและความเหมือนของการแสดงความคิดเห็นในแต่ละโรงเรียน ทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม และตีความหมายโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
4. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในแต่ละโรงเรียนมาเปรียบเทียบกันและสังเคราะห์ส่วนที่ร่วมกัน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction)
5. จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิคการเรียงบัตรรายการ แบ่งเป็นการวิเคราะห์ในแต่ละโรงเรียน และการวิเคราะห์ภาพรวม โดยมีขั้นตอนดังนี้

การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในแต่ละโรงเรียน

- 5.1 นำบัตรรายการของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนมาจัดเรียงลำดับ
- 5.2 นำผลการจัดเรียงอันดับของผู้ให้ข้อมูลทุกคนมาลงในแบบบันทึกอันดับ
- 5.3 นับความถี่รวมในแต่ละข้อรายการของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม

5.4 จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของโรงเรียน โดยข้อที่มีความถี่สูงสุดและมีผู้ให้ข้อมูลตอบตรงกันทั้ง 3 กลุ่ม แสดงว่ารายการดังกล่าวเป็นความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในภาพรวม

5.5 นำผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญของแต่ละโรงเรียนมาเปรียบเทียบส่วนที่ร่วมกัน โดยรายการใดที่มีโรงเรียนให้ความสำคัญตรงกันมากที่สุด แสดงว่ารายการดังกล่าวเป็นความต้องการจำเป็นของโรงเรียนในภาพรวม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นผลการวิเคราะห์รายการของความถี่ของการจำเป็น และตอนที่ 2 เป็นผลการวิเคราะห์ภาพรวมของความถี่ของการจำเป็น หัวข้อที่นำเสนอในแต่ละกรณีศึกษาประกอบด้วย 1) ผลการวิเคราะห์บริบทของกรณีศึกษา 2) ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข 3) ผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน 4) ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน และ 5) สรุปผลความต้องการจำเป็น

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์รายการของความถี่ของการจำเป็น

กรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลางในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

1. ผลการวิเคราะห์บริบทของกรณีศึกษา

โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นโรงเรียนประเภทชายล้วน มีเนื้อที่ทั้งหมด ประมาณ 2 ไร่ 2 งาน 20 ตารางวา มีอาคารเรียนทั้งหมด 3 หลัง ให้บริการนักเรียนที่อาศัยในเขตสัมพันธวงศ์ เขตปทุมวัน และเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย โรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณวัด ย่านถนนราชดำเนิน ซึ่งเป็นเขตเมืองชั้นใน ซึ่งบ้านเรือนแถบนี้เป็นบ้านเรือนที่สร้างมานานแล้ว ผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงกับโรงเรียนประกอบกิจการค้าไม้ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูปต่าง และเป็นย่านที่มีชื่อเสียงว่าเป็นแหล่งขายประดู่ หน้าต่างไม้ที่มีคุณภาพดี โรงเรียนมีประวัติก่อตั้งมา 100 กว่าปี ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวนมากขึ้น ทำให้พื้นที่ของโรงเรียนคับแคบมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน ปัญหาทางด้านกายภาพที่โรงเรียนพบคือ ปัญหามลภาวะด้านเสียงและอากาศ เนื่องจากโรงเรียนอยู่ติดกับถนนใหญ่ มีปริมาณรถผ่านหนาแน่น มีปัญหากรดติดทั้งสาย รวมถึงบริเวณหน้าโรงเรียน จึงทำให้ควันเสียจากรถสะสมอยู่มากบริเวณหน้าโรงเรียน และพัดเข้ามาในบริเวณโรงเรียนด้วย บางครั้งก็มีเสียงรบกวนเครื่องยนต์ รวมทั้งเสียงบีบแตรดังมาถึงห้องเรียนเป็นประจำ โรงเรียนอยู่ในย่านการค้าที่สำคัญกลางเมือง มีลักษณะอาคารพาณิชย์ บริษัทห้าง ร้าน บ้านอยู่อาศัย บางร้านเปิดให้บริการเป็นร้านให้บริการอินเทอร์เน็ต และมีเกมให้เล่นสามารถเล่นพร้อมกันได้หลายคน และปัญหาด้านการออกกำลังกายของนักเรียน เนื่องจากสนามปฏิบัติเป็นสี่เหลี่ยมคางหมูไม่ได้มาตรฐาน และมีขนาดเล็ก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน จึงต้องใช้พื้นที่เล่นกีฬาในยามว่างของนักเรียนอย่างจำกัด ไม่สามารถเล่นกีฬาที่ต้องใช้พื้นที่มาก เช่น ฟุตบอล จึงพบว่ามึนักเรียนจำนวนน้อยที่เล่นอยู่ในโรงเรียน นักเรียนบางส่วนนิยม

นัดหมายกลุ่มเพื่อนไปเล่นเกมที่ร้านเกมแถวบ้านนักเรียน ซึ่งมีเปิดให้บริการทั่วไปและมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้บริการพร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์รุ่นใหม่ เก้าอี้นั่งสบาย มีรายการส่งเสริมการขายที่จูงใจกลุ่มนักเรียน เช่น มา 5 คน ฟรี 1 คน หรือ เล่น 5 ชั่วโมง ฟรี 1 ชั่วโมง เนื่องจากร้านเกมมีการแข่งขันกันเองสูง ร้านเกมจึงต้องการดึงลูกค้าประจำให้มาใช้บริการเต็มทุกเครื่องตลอดเวลา นักเรียนจะชวนเพื่อน ๆ มาเล่นที่ร้านเดียวกัน เพื่อจะได้เฉลี่ยค่าเกมได้ถูกลง สำหรับการเล่นเกมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถเล่นด้วยกันได้ แม้จะไม่ได้อยู่ร้านเดียวกัน เพียงแต่นักเวลาเล่นแล้วเข้ามารวมทีมกันเล่นตามที่ตกลงกันในเนื้อหาของเกมนั้น การเล่นรวมกลุ่มกันเป็นทีมแข่งกับทีมอื่น ซึ่งอาจจะรู้จักกันหรือไม่ก็ได้ ทีมใดเล่นชนะก็จะมีเกาะเหย้าเหยียดกันผ่านเกม บางเกมจะให้คะแนนสำหรับการทำภารกิจในเกมสำเร็จ ซึ่งสามารถนำคะแนนไปใช้ซื้อของในเกมซึ่งอาจจะเป็นอาวุธ อุปกรณ์ตกแต่งรถ เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ แล้วแต่นโยบายของแต่ละเกม จึงเป็นผลให้นักเรียนใช้เวลาในการเล่นเกมนานมาก

นโยบายด้านการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 ได้แก่ นักเรียนมีความประพฤติเรียบร้อย อ่อนน้อม ถ่อมตน เคารพผู้ใหญ่ นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออกตามความสามารถ และเคารพกติกาสังคม

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข

ผลจากการจัดสนทนากลุ่ม 3 กลุ่ม ในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 26 คน ประกอบด้วย กลุ่มนักเรียนจำนวน 10 คน กลุ่มผู้ปกครองจำนวน 8 คน และกลุ่มครูจำนวน 8 คน ทำให้พบปัญหาวินัยของนักเรียนดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1

ปัญหาวินัย	คะแนนการจัดเรียงลำดับความสำคัญ			รวม	ลำดับ
	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู		
1. ไม่ตั้งใจเรียน หรือไม่ส่งการบ้าน	42	29	31	102	1
2. หนีเรียน	49	23	19	91	2
3. แต่งกายผิดระเบียบ	31	31	27	89	3
4. ขาดความรับผิดชอบในงานบ้าน	44	40	-	84	4
5. ไม่ตรงต่อเวลา	19	-	39	58	5
6. ไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	15	-	29	44	6
7. พูดยาหยาบคาย	-	27	-	27	7
8. ไม่รักษาความสะอาดในโรงเรียน	-	-	16	16	8
9. ทะเลาะวิวาท	-	10	-	10	9

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาวินัยของนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 ที่พบ ได้แก่ แต่งกาย ผิดระเบียบ หนีเรียน ขาดความรับผิดชอบในการทำงานที่บ้าน ไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ไม่ตรงต่อเวลา ไม่ตั้งใจเรียน หรือไม่ส่งการบ้าน ทะเลาะวิวาท พุดจาหยาบคาย และไม่รักษาความสะอาดในโรงเรียน ซึ่งปัญหาที่กลุ่มนักเรียน ครู และผู้ปกครองให้ความสำคัญตรงกันเป็นลำดับที่ 1 คือ ไม่สนใจเรียน หรือไม่ส่งการบ้าน ลำดับที่ 2 คือ หนีเรียน และลำดับที่ 3 คือ แต่งกายผิดระเบียบ

จากปัญหาที่เรียงลำดับความสำคัญ สามารถวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ไขจากความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ได้ดังนี้

ปัญหาที่ 1 การไม่ตั้งใจเรียน ไม่ส่งการบ้าน เป็นปัญหาในห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 1 ในความคิดเห็นของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก ดิจิทัลใช้คอมพิวเตอร์ เช่น การเล่นเกม การสนทนาออนไลน์ และการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งจากการสนทนากลุ่ม นักเรียนได้ให้ข้อมูลว่านักเรียนจะไปเล่นกับเพื่อนสนิทที่ร้านอินเทอร์เน็ตในเวลาเรียน ส่งผลให้เกิดปัญหาหนีเรียนตามมา หรือเล่นในตอนเย็นที่บ้านกับเพื่อนที่ออนไลน์ ซึ่งในการเล่นแต่ละครั้งจะใช้เวลามากจนนอนดึก ส่งผลให้ง่วงนอนในห้องเรียน และไม่มีเวลาทำการบ้าน

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองมีสาเหตุมาจาก พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูกในเรื่องการเรียน เนื่องจากกลับบ้านดึก จากสาเหตุนี้สามารถเชื่อมโยงพฤติกรรมของการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเพื่อนจนทำให้ติดคอมพิวเตอร์ และพ่อแม่บางคนประกอบอาชีพค้าขายตอนดึก จึงให้ลูกช่วยงานจนดึก ทำให้นักเรียนง่วงนอนในห้องเรียน และไม่มีเวลาทำการบ้าน

ในความคิดเห็นของครูมีสาเหตุมาจาก ดิจิทัลเกมคอมพิวเตอร์ นักเรียนมีความคิดที่ว่าการเล่นเกมนสนุกกว่าเรียน ทำให้เห็นถึงลักษณะการจัดการเรียนการสอนของครูไม่สนุกและไม่กระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะเรียน

“ผมคิดว่านักเรียนติดใช้คอมพิวเตอร์เล่นเกมจนทำให้ละเลยหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและเมื่อเล่นมากก็ทำให้นอนดึกด้วย...”

“...จะแอบไปเล่นกับเพื่อนในห้องเดียวกันที่ร้านเกม”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“นักเรียนจะห่วยเล่นเกมมากกว่าทำการบ้าน”

“...เล่นเกมคงจะสนุกกว่านั่งเรียนในห้องเหลี่ยมๆ”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“คิดกันว่า สมัยนี้พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูกและการเรียนของลูก...”

“...ผู้ปกครองบางคนให้เด็กช่วยยกของที่เตรียมไปขายตอนดึก”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 28 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 1 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ควรเริ่มต้นแก้ไขในส่วนของครอบครัวคือ พ่อแม่ต้องมีเวลาดูแลลูก โดยจัดเวลาในการเล่นและเรียนให้ลูก และให้ลูกฝึกฝนให้เป็นกิจวัตรประจำวัน ในส่วนของครูคือ ควรแนะนำถึงข้อดี และข้อเสียของการใช้คอมพิวเตอร์ และชี้แนะในการจัดแบ่งเวลาการเรียนและเล่น และในส่วนของนักเรียนคือ ควรจะฝึกฝนตนเองในการทำงานบ้านอย่างสม่ำเสมอ ปรึกษาพ่อ แม่ หรือครูเมื่อมีปัญหา

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ควรเริ่มต้นแก้ไขในส่วนของครอบครัวคือ พ่อแม่เอาใจใส่ในเรื่องการเรียนของลูก ติดต่อกับโรงเรียน ให้ลูกช่วยงานในเวลาอันสมควร คอยสังเกตพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ของลูก ถ้าถึงขั้นติดคอมพิวเตอร์มาก ไม่ควรซื้อคอมพิวเตอร์ ไม่เล่นเกมลงในคอมพิวเตอร์ หรือไม่ต่ออินเทอร์เน็ต ในส่วนของครูคือ ครูควรมีการแนะนำข้อดี และข้อเสียของการเล่นเกม พูดคุย สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเรียนอย่างใกล้ชิด และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีเกมประกอบการสอน ในส่วนของนักเรียนคือ ควรจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ เช่น ติวหนังสือกับเพื่อน ช่วยงานบ้าน เป็นต้น

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ควรเริ่มแก้ไขในส่วนของครอบครัวคือ พ่อแม่เอาใจใส่ในการเรียนของลูก โดยการทบทวนเนื้อหาที่เรียน และให้ลูกอ่านหนังสือมากๆ ในส่วนของครูคือ ครูสอบถามสาเหตุถึงการไม่ทำการบ้าน สอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่ยังไม่เข้าใจบทเรียน และปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ในส่วนของนักเรียนคือ นักเรียนควรปรึกษาครูเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน

“พ่อแม่อบรม และจัดเวลาในการเล่น เกม การใช้คอม และไม่ควรมีคอมพิวเตอร์ไว้ในห้องนอน”

“ครูควรแนะนำการใช้อินเทอร์เน็ต ข้อดี ข้อเสีย การใช้ให้เกิดประโยชน์ และควรชี้แนะให้กับเด็กในการจัดอบรมการแบ่งเวลาการเรียนและเล่น”

“ตัวนักเรียนต้องฝึกฝนตนเองในการทำงานบ้านและการบ้านอย่างสม่ำเสมอ จนเป็นกิจวัตร รู้จักจัดแบ่งเวลาเล่นเกมของตนเอง”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครองต้องดูแลเด็กไม่ให้นอกคอก และตื่นสาย ให้ลูกช่วยงานในเวลาอันสมควร”

“ผู้ปกครองอบรมและดูแลให้เด็กสนใจในการเรียนให้มากขึ้น พ่อแม่ ทบทวนที่เรียนมากับลูกให้เกิดความเข้าใจ ให้อ่านหนังสือมาก ๆ”

“ครูดูแลอบรมให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น ครูควรสอบถามสาเหตุของการไม่ทำการบ้าน หรือครูควรทิวให้ใหม่ถ้าเด็กไม่เข้าใจ หรือ ครูเปลี่ยนวิธีการสอน”

“นักเรียนควรบอกครูที่สอนว่าไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ ทำให้ทำการบ้านไม่ได้”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครอง ไม่ซื้อคอมพิวเตอร์ หรือล้างเกมออก ไม่ต่ออินเทอร์เน็ตให้ คอยสังเกตลูก และเอาใจใส่ในการเรียน”

“ครู และ โรงเรียน ควรสังเกตพฤติกรรมเด็กและครูควรพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวและเรื่องเรียน คอยดูแลเด็กที่มีปัญหาอย่างใกล้ชิด”

“ครูต้องบอกข้อดีข้อเสียของการเล่นเกม จัดการสอนที่มีกิจกรรมจากเกมมาประกอบการสอน”

“นักเรียนต้องรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 28 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 2 การหนีเรียน เป็นปัญหานอกห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 2 ในความคิดเห็นของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก เพื่อนชักชวนเล่นเกมจากการติดเกม คุยสนทนาออนไลน์ และการเรียนไม่เข้าใจ ทำให้เบื่อหน่ายต่อการเรียน กลุ่มนักเรียนจึงชักชวนกันหนีเรียน

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองมีสาเหตุมาจาก พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแล พูดคุยกับลูกในเรื่องการเรียน เนื่องจากกลับบ้านดึก ไม่ได้ติดต่อกับโรงเรียน ทำให้ไม่ทราบความประพฤติของลูกในโรงเรียน และครูขาดความเอาใจใส่นักเรียน เช่น ไม่มีการเช็คชื่อเข้าห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ในความคิดเห็นของครูมีสาเหตุมาจาก ติดเกมคอมพิวเตอร์ ทำให้ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่การเรียน ซึ่งการที่นักเรียนมีความคิดที่ว่าการเล่นเกมสนุกกว่าเรียน ทำให้เห็นถึงลักษณะการจัดการเรียนการสอนของครูไม่สนุกและไม่กระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะเรียน

“เพื่อนชักชวนไปเล่นที่ร้านเกม”

“เรียนไม่รู้เรื่อง เบื่อเรียน”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“...เล่นเกมคงจะสนุกกว่านั่งเรียนในห้องเหลี่ยมๆ”

“ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่การเรียน

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“คิดว่า สมัยนี้พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูกและการเรียนของลูก...”

“...ไม่มีเวลามาประชุมผู้ปกครอง”

“ครูน่าจะต้องใกล้ชิดกับนักเรียนมากขึ้น”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 28 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 2 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ควรเริ่มต้นแก้ไขจากครอบครัวคือ พ่อแม่ต้องมีเวลาดูแลลูก โดยจัดเวลาในการเล่นและเรียนให้ลูก และให้ลูกฝึกฝนให้เป็นกิจวัตรประจำวัน ครูแก้ไขโดย ครูควรแนะนำถึงข้อดี และข้อเสียของการใช้คอมพิวเตอร์ และชี้แนะในการจัดแบ่งเวลาการเรียนและเล่น และนักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรจะฝึกฝนตนเองในการทำงานบ้านอย่างสม่ำเสมอ ปรึกษาพ่อ แม่ หรือครูเมื่อมีปัญหา

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่เอาใจใส่ในเรื่องการเรียน ของลูก ติดต่อกับโรงเรียน คอยสังเกตพฤติกรรมกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ของลูก ถ้าถึงขั้นติด คอมพิวเตอร์มาก ไม่ควรซื้อคอมพิวเตอร์ ไม่ใส่เกมลงในคอมพิวเตอร์ หรือไม่ต่ออินเทอร์เน็ต ครู แก้ไขโดย ครูควรมีการแนะนำข้อดี และข้อเสียของการเล่นเกม พูดคุย สังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนอย่างใกล้ชิด และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีเกมประกอบการสอน ในส่วน ของนักเรียนคือ ควรจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ เช่น ดิวหนังสือกับเพื่อน ช่วยงาน บ้าน เป็นต้น

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่เอาใจใส่ในการเรียนของลูก โดยการทบทวนเนื้อหาที่เรียน และให้ลูกอ่านหนังสือหลายๆ และติดต่อกับทางโรงเรียนเพื่อช่วยกัน แก้ไขปัญหาหนีเรียน ครูแก้ไขโดย ครูสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน สอนซ่อมเสริมให้ นักเรียนที่ยังไม่เข้าใจบทเรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน และโรงเรียนควรซ่อมแซมรั้วให้มิดชิด เพื่อป้องกันนักเรียนหนีเรียน ในส่วนของนักเรียนคือ นักเรียนควรปรึกษาครูเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน

“พ่อแม่อบรม และจัดเวลาในการเล่นเกม การใช้คอม และไม่ควรมีคอมพิวเตอร์ ไว้ในห้องนอน”

“ครูควรแนะนำการใช้อินเทอร์เน็ต ข้อดี ข้อเสีย การใช้ให้เกิดประโยชน์ และควร ชี้แนะให้กับเด็กในการจัดอบรมการแบ่งเวลาการเรียนและเล่น”

“ตัวนักเรียนต้องฝึกฝนตนเองในการทำงานบ้านและการบ้านอย่างสม่ำเสมอ จนเป็นกิจวัตร รู้จักจัดแบ่งเวลาเล่นเกมของตนเอง”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครองอบรมและดูแลให้เด็กสนใจในการเรียนให้มากขึ้น พ่อแม่ ทบทวนที่เรียนมากับลูกให้เกิดความเข้าใจ ให้อ่านหนังสือมาก ๆ”

“พ่อแม่ควรติดต่อโรงเรียนเพื่อช่วยกันแก้ไขการหนีเรียนของเด็ก”

“ครูดูแลอบรมให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น ครูควรสอบถามสาเหตุของการไม่ทำการบ้าน หรือครูควรตีให้ใหม่ถ้าเด็กไม่เข้าใจ หรือ ครูเปลี่ยนวิธีการสอน”

“โรงเรียนควรซ่อมแซมรั้วให้ปิดมิดชิดอย่าให้มีทางออกได้”

“นักเรียนควรบอกครูที่สอนว่าไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ ทำให้ทำการบ้านไม่ได้”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครอง ไม่ซื้อคอมพิวเตอร์ หรือล้างเกมออก ไม่ต่ออินเทอร์เน็ตให้ คอยสังเกตลูก และเอาใจใส่ในการเรียน”

“พ่อแม่ควรให้ความรักความอบอุ่น สนใจลูกทั้งที่บ้านและโรงเรียน และติดต่อโรงเรียนเพื่อช่วยกันแก้ไข”

“ครูและโรงเรียนควรสังเกตพฤติกรรมเด็กและครูควรพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวและเรื่องเรียนคอยดูแลเด็กที่มีปัญหาอย่างใกล้ชิด”

“ครูต้องบอกข้อดีข้อเสียของการเล่นเกมและมีจัดการสอนที่มีกิจกรรมจากเกมมาประกอบการสอน”

“นักเรียนต้องรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 28 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 3 การแต่งกายผิดระเบียบ เป็นปัญหานอกห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 3 นักเรียน และผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่า สาเหตุมาจากการเลียนแบบคาราวัยรุ่น และเลียนแบบเพื่อน นักเรียนได้รับข่าวสารจากการอ่านนิตยสารแฟชั่น ชมภาพยนตร์ โทรทัศน์ โฆษณา ได้ง่าย และเห็นว่าคาราเป็นแบบอย่างที่ดี เนื่องจากมีค่านิยมชมชอบมาก จากนั้นก็นำมาปฏิบัติที่โรงเรียน ทำให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบเพื่อน เพราะนักเรียนในช่วงวัยนี้ต้องการการยอมรับจากสังคม ดังนั้นจึงมีความคิดว่าถ้าไม่ปฏิบัติตามเพื่อนแล้ว จะไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม

ในความคิดเห็นของครู มีสาเหตุจาก พ่อแม่ขาดการดูแลเรื่องการแต่งกายของลูก เนื่องจากภาระงานในสังคมเมืองที่ต้องออกจากบ้านแต่เช้าและกลับบ้านดึก ทำให้ไม่ได้สังเกตการแต่งกายของลูกว่าถูกระเบียบหรือไม่ และสาเหตุจากนักเรียนแอบนำเครื่องแบบที่ผิดระเบียบมาเปลี่ยนที่โรงเรียน เนื่องจากครูไม่เข้มงวด

“...ส่วนใหญ่เพื่อนๆจะแต่งตัวตามกันครับ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“ครอบครัวต้องดูแลเรื่องการแต่งกายของนักเรียน...”

“...ที่ห้องกิจการนักเรียนมีของที่ยัดอยู่หลายชั้น...”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“เด็กวัยนี้อยากเท่ๆ ทำตามเพื่อน. ตามคาราในโทรทัศน์”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 28 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 3 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า แนวทางแก้ไขของครอบครัว และครูควรแก้ไขโดย แนะนำการแต่งตัวที่เหมาะสม โดยยกตัวอย่างจากคาราที่แต่งตัวเหมาะสม และในส่วนของนักเรียนคือ ควรเลียนแบบจากเพื่อนที่แต่งกายได้ถูกระเบียบ โดยทางโรงเรียนควรจะต้องยกย่อง และส่งเสริมนักเรียนที่ดี และเน้นการปฏิบัติโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ควรเริ่มต้นแก้ไขในส่วนของครอบครัวคือ พ่อแม่มีเวลาในการสำรวจการแต่งกายของลูก เมื่อพบว่านักเรียนแต่งกายผิดระเบียบควรตักเตือน และให้เปลี่ยนใหม่ ในส่วนของครูคือ แนะนำการแต่งกายที่เหมาะสม โดยชี้ให้เห็นถึงผลของการแต่งตัวผิดระเบียบ ยกตัวอย่างคาราที่แต่งกายถูกระเบียบ เรียบร้อย และยึดของที่ผิดระเบียบ ส่วนของนักเรียนคือ ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ควรเริ่มแก้ไขในส่วนของครอบครัวคือ พ่อแม่เอาใจใส่ในการแต่งกายของลูก โดยการจัดหาเครื่องแต่งกายที่ถูกระเบียบ ซ่อมแซมเมื่อขาดหรือชำรุด และแนะนำผลดี ผลเสียของการแต่งกายด้วยเหตุผล ในส่วนของครูคือ ครูเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย โดยมีการลงโทษตามระเบียบของโรงเรียนอย่างจริงจัง และในส่วนของนักเรียนคือ ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

“นักเรียนต้องรู้จักการแต่งตัวให้ถูกระเบียบ เช่น การทำสีผมควรทำตอนปิดเทอม”

“ครูควรชี้แจงและชี้แนะนักเรียนและพิจารณาว่าเหมาะสมถูกต้อง ยกตัวอย่าง การแต่งตัวของคาราที่ไม่เหมาะสมและคาดโทษ”

“พ่อแม่ควรแนะนำการแต่งตัวที่เหมาะสม ไม่เลียนแบบคาราที่แต่งตัวไม่ดี”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด”

“ครูควรเข้มงวดการแต่งกายให้มากขึ้น แนะนำเพื่อนหรือพี่ที่เป็นตัวอย่างที่ดี ทำโทษตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด”

“ครอบครัวต้องดูแลเรื่องการแต่งชุดนักเรียน ซ่อมแซมเมื่อขาด ชำรุด และพ่อแม่ ต้องให้เหตุผลถึงการแต่งตัวที่เหมาะสม รวมถึงผลที่ไม่ดีของการแต่งตัวไม่ถูกระเบียบ”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“นักเรียน ต้องรู้จักคิด มีระเบียบวินัยทำตามกฎของโรงเรียน”

“ครู และ โรงเรียน ยึดของที่ผิดระเบียบ และทำโทษ ประจานต่อหน้านักเรียนอื่น”

“ครูควรเข้มงวดการแต่งตัวของเด็กให้มากขึ้น ครูแนะนำการแต่งตัวที่เหมาะสม คูดาราที่แต่งตัวดีมาเป็นแบบ และผลของการแต่งตัวที่ล่อแหลม”

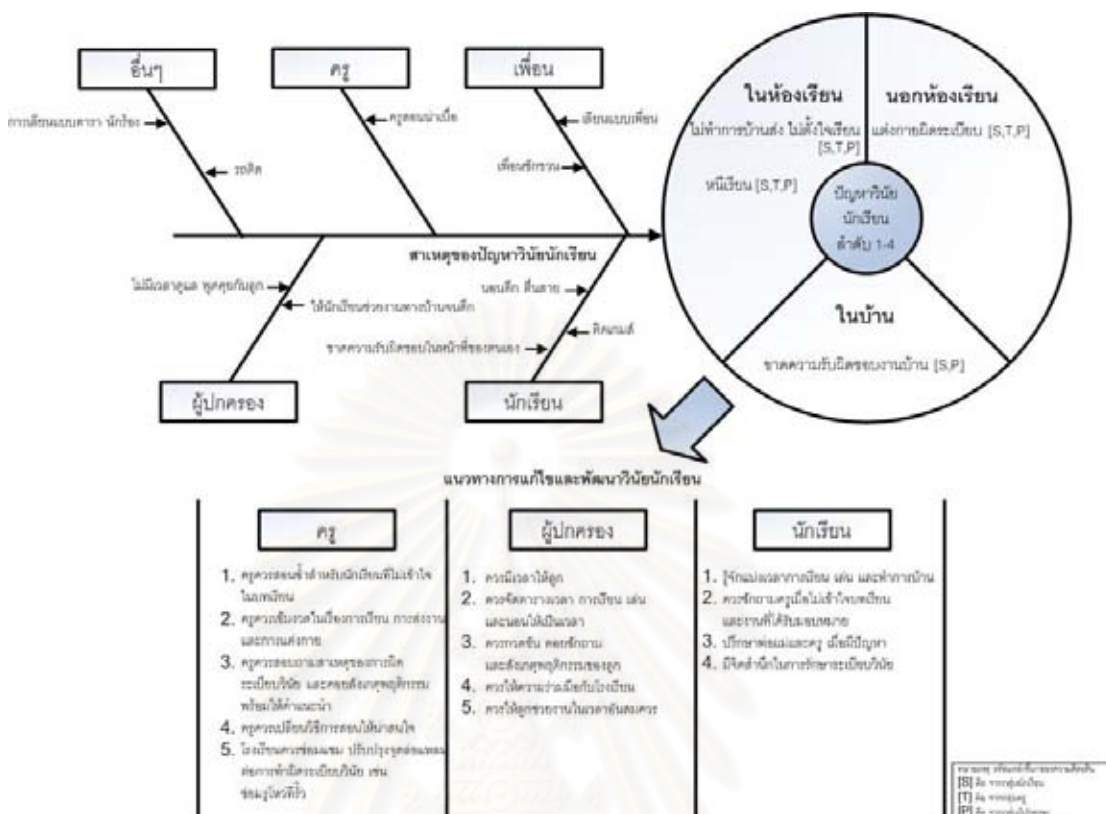
“...พ่อแม่สำรวจการแต่งตัว ว่ากล่าวและให้เปลี่ยนเมื่อเห็นว่าแต่งตัวไม่ถูก”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 28 มกราคม 2550)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์ปัญหาวินัย สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาสามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1

3. ผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนข้างต้น สามารถสรุปเป็นความคาดหวังในเรื่องความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนได้ดังนี้ ผู้ปกครองมีความคาดหวังคือ ครูควรมีการแนะนำ พูดคุย ยกย่องจากตัวอย่างที่ดี สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด มีการใช้เหตุผล ติดต่อบุคคล และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ ครูใช้เหตุผลก่อนการลงโทษนักเรียน และโรงเรียนมีนโยบายในการส่งเสริมวินัยของครูและนักเรียน

“ดี คือ กำหนดให้ครูใช้เหตุผลในการถามหาสาเหตุ และทำการอบรมตักเตือนและถึงให้ลงโทษตามกฎระเบียบ”

“คืออยู่แล้ว มีการกำหนดให้ต้องมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยทั้งครูและนักเรียนในโรงเรียน”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 28 มกราคม 2550)

ส่วนครูมีความคาดหวังคือ ครูควรอบรมสั่งสอนในช่วงโมงเรียน สอบถามสาเหตุปัญหาของนักเรียน สอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่ยังไม่เข้าใจบทเรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ครูเข้มงวดโดยมีการลงโทษตามระเบียบของโรงเรียนอย่างจริงจัง จากการสนทนากลุ่มพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ โรงเรียนมีกฎระเบียบทางด้านวินัยที่ดี แต่ครูยังไม่ใช้อย่างเคร่งครัด และโรงเรียนไม่ได้ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม

“คืออยู่แล้ว ที่มีการกำหนดระเบียบวินัยของนักเรียนไว้ เป็นสิ่งที่ดี แต่ครูไม่ได้กวดขันให้มีการใช้ระเบียบอย่างเคร่งครัด”

“ข้อไม่ดี คือ การให้จัดกิจกรรมส่งเสริมเพื่อการแก้ไขวินัยแล้ว ไม่ได้กำหนดให้การติดตามผลและประเมินผลการแก้ไข

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 19 มกราคม 2550)

จากการเปรียบเทียบความคาดหวังกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 ว่า ในปัจจุบันโรงเรียนมีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของผู้ปกครองและครูเพียง 2 เรื่องคือ ครูมีเหตุผล และการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัย และเรื่องไม่ตรงกับความคาดหวังคือ ครูได้มีการอบรม แนะนำ ใกล้ชิดกับนักเรียนน้อย การติดต่อยุ่ร่วมมือกับผู้ปกครองน้อย ขาดความเข้มงวด และการจัดกิจกรรมยังไม่ได้ติดตามประเมินผล

4. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวในปัจจุบันคือ ครอบครัวยังขาดการอบรม สั่งสอน การสร้างวินัยในบ้าน การเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียน และขาดความร่วมมือกันระหว่างครอบครัวและโรงเรียน

“ผู้ปกครองยังขาดการตักเตือนและเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก”

“...บางที่ผู้ปกครองไม่ได้มอบหมายหน้าที่ให้รับผิดชอบ ก่อนเด็กจะไปเล่นเกม”

“...ผู้ปกครองสมัยนี้ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนให้รู้จักรับผิดชอบในการเรียน และทำกิจกรรมกับบุตรที่เกี่ยวกับการเรียน”

“...น่าจะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยของนักเรียน โดยครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วม”

“...ถ้ามีการจัดตั้งองค์กรครูและองค์กรผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา
ระเบียบวินัย ก็น่าจะดี”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 28 มกราคม 2550)

ส่วนครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวในปัจจุบันคือ ครอบครัวขาดการ
อบรมสั่งสอน การสร้างวินัยในบ้าน และการติดต่อกันระหว่างครูและผู้ปกครอง

“ผู้ปกครองจะต้องดูแลเอาใจใส่บุตร และสั่งสอนให้ฟังผู้ใหญ่บ้าง”

“ผู้ปกครองจำเป็นต้องรู้จักสอนลูกให้เป็นคนที่มีระเบียบ เช่น ให้พับผ้าห่ม เก็บ
หนังสือให้เข้าที่ไว้ตั้งแต่เล็ก...”

“ผู้ปกครองน่าจะสอบถามความประพฤติที่ผิดวินัยของนักเรียนจากครูบ้าง และ
แจ้งเรื่องการผิดวินัย หรือการเกรงที่ไปกระทำผิดมาให้โรงเรียนทราบ...”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 19 มกราคม 2550)

แนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง
และครูคือ พ่อแม่มีเวลาพูดคุยเกี่ยวกับการเรียน และปัญหาต่างๆ ใกล้ชิดกับลูก อบรมสั่งสอนโดย
ใช้เหตุผล และมีความเป็นประชาธิปไตย และพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี

“การเลี้ยงดูด้วยการทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีของคุณพ่อคุณแม่ เพราะว่าเด็กจะเรียนรู้
จากรูปแบบของพฤติกรรมพ่อแม่มากกว่า การส่งเสียงดูหรือการทำโทษแบบทหาร
เกณฑ์”

“ผู้ปกครองอบรมและดูแลให้เด็กสนใจในการเรียนให้มากขึ้น...”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และความเป็นอยู่ที่มีสภาพแวดล้อมที่มีแต่ระเบียบ
วินัย”

“คอยสังเกตลูก และเอาใจใส่ในการเรียน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1, วันที่ 28 มกราคม 2550)

จากการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของ โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1
สามารถสรุปผลว่า ครอบครัวยังขาดการอบรม สั่งสอน การสร้างวินัยในบ้าน เป็นตัวอย่างที่ดี
ให้แก่เด็ก และขาดความร่วมมือกันระหว่างครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดู

เพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่มีเวลา พุดคุยเกี่ยวกับการเรียน ปัญหาต่างๆ ใกล้ชิดกับลูก อบรมสั่งสอนโดยใช้เหตุผล และมีความเป็นประชาธิปไตย และพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี

5. สรุปผลความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 คือ อันดับที่ 1 การตั้งใจเรียน อันดับที่ 2 การไม่หนีเรียน และอันดับที่ 3 การแต่งกายที่ถูกระเบียบ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นักเรียนขาดวินัยดังกล่าวมาจากหลายสาเหตุ เช่น เพื่อนชักชวน นักเรียนนอนตื่นสาย ดิถกรม ครอบครัวไม่มีเวลาดูแล ใกล้ชิดลูก การขาดความเข้มงวดของครู และการเลียนแบบดารา ซึ่งแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนตามความต้องการจำเป็น คือ ด้านของครู ได้แก่ ครูควรสอนซ้ำสำหรับนักเรียนที่ไม่เข้าใจในบทเรียน รวมถึงการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้น่าสนใจ เข้มงวดในเรื่องการเรียน การส่งงาน และการแต่งกาย สอบถามสาเหตุของการผิดระเบียบวินัย และคอยสังเกตพฤติกรรม พร้อมให้คำแนะนำ ด้านของผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองควรมีเวลาให้ลูกควรทบทวน คอยซักถาม และสังเกตพฤติกรรมของลูก และควรให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ด้านของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนควรซักถามครูเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน และงานที่ได้รับมอบหมาย ควรปรึกษาพ่อแม่และครู เมื่อมีปัญหา ควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ควรให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ควรทำงานในสิ่งที่ได้รับมอบหมายก่อนเล่น และเชื่อฟังผู้ใหญ่

ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 คือ ในปัจจุบัน โรงเรียนมีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของครูและผู้ปกครองเพียง 2 เรื่องคือ ครูมีเหตุผล และการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัย และเรื่องไม่ตรงกับความคาดหวังคือ ครูมีการอบรมแนะนำ ใกล้ชิดกับนักเรียนน้อย การติดต่อกับผู้ปกครองน้อย ขาดความเข้มงวด และการจัดกิจกรรมยังไม่ได้ติดตามประเมินผล

สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 สามารถสรุปผลว่า ครอบครัวยังขาดการอบรม สั่งสอน การสร้างวินัยในบ้าน การเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และขาดความร่วมมือกันระหว่างครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่มีเวลา พุดคุยเกี่ยวกับการเรียน ปัญหาต่างๆ ใกล้ชิดกับลูก อบรมสั่งสอนโดยใช้เหตุผล และมีความเป็นประชาธิปไตย และพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี

กรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต1

1. ผลการวิเคราะห์บริบทของกรณีศึกษา

โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 เป็นโรงเรียนรัฐบาลสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ในที่ดินของวัดซึ่งวัดมอบให้กับรัฐบาล โรงเรียนมีเนื้อที่ประมาณ 8 ไร่ ย่านถนนสุขุมวิท-ถนนศรีนครินทร์ ในโรงเรียนมีสนามฟุตบอล สนามบาส ลานกิจกรรม ผู้ปกครองโรงเรียนจะเป็นเจ้าอาวาส และชาวบ้านในชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่มีฐานะดี เนื่องจากราคาที่ดินในย่านนี้มีราคาสูง เป็นทำเลธุรกิจการค้าขายที่ดี มีผู้อยู่อาศัยบริเวณนี้มาก มีกำลังซื้อสูง มีลักษณะเป็นบ้านจัดสรร 2 ชั้น ปลูกสร้างมาประมาณ 30 ปีขึ้นไป มีผู้ที่ทำงานบริเวณนี้มีจำนวนมาก และมีรายได้สูง โรงเรียนอยู่ในเขตชุมชน แหล่งความเจริญ มีบริษัท ห้าง ร้านจำนวนมาก แหล่งบรรเทาภัยใกล้ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ 2 แห่ง ซึ่งมีโรงภาพยนตร์ โบว์ลิ่ง ผู้เล่นเกมหยอดเหรียญ เส้นทางเข้าโรงเรียนเป็นซอยขนาดเล็ก เชื่อมต่อกับถนนใหญ่ซึ่งมีปริมาณรถมาก เพราะเป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างถนนสายหลัก 2 เส้น จึงมีรถใช้เส้นทางผ่านมาก ประกอบกับเป็นเส้นทางที่ลัดไปออกถนนอื่นได้อีกหลายแห่ง เพื่อไปสู่อาคารที่ทำงานขนาดใหญ่หลายแห่งในบริเวณใกล้เคียง การคมนาคมสะดวก มีรถเมล์ผ่านหลายสาย ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนนี้มีฐานะค่อนข้างดี

นโยบายด้านการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 ได้แก่ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์ สืบสานวัฒนธรรมไทย มีความรับผิดชอบต่อสังคม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โรงเรียนได้รับเงินสนับสนุนจากสมาคมผู้ปกครองเป็นจำนวนมาก เนื่องจากผู้อำนวยการของโรงเรียนมีนโยบายที่มุ่งเน้นส่งเสริมเรื่องความเป็นเลิศทางวิชาการ วางเป้าหมายให้นักเรียนสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ 100% สามารถสร้างผลงานจนมีชื่อเสียงในย่านนั้น เป็นที่ยอมรับจากสมาคมผู้ปกครอง ให้เงินสนับสนุนเพื่อสร้างห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ พอเพียงต่อความต้องการของนักเรียน ห้องแสดงผลงานนักเรียน เมื่อดูจากภาพรวมแล้ว โรงเรียนสามารถสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จนโรงเรียนได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนในฝัน

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข

ผลจากการจัดสนทนากลุ่ม 3 กลุ่ม ในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 26 คน ประกอบด้วยกลุ่มนักเรียนจำนวน 10 คน กลุ่มผู้ปกครองจำนวน 8 คน และกลุ่มครูจำนวน 8 คน ทำให้พบปัญหาวินัยของนักเรียนดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน
ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2

ปัญหาวินัย	คะแนนการจัดเรียงลำดับความสำคัญ			รวม	ลำดับ
	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู		
1. ไม่เชื่อฟังครู พ่อแม่	50	38	30	118	1
2. ไม่สนใจเรียน หรือไม่ส่งการบ้าน	46	31	32	109	2
3. พุดจาไม่สุภาพ	50	21	30	101	3
4. ไม่ตรงต่อเวลา	49	-	39	88	4
5. แต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ	33	-	40	73	5
6. ขาดความรับผิดชอบในงานที่บ้าน	-	20	24	44	6
7. ลอกการบ้านเพื่อน	41	-	-	41	7
8. เกือบของไม่เป็นระเบียบ	-	37	-	37	8
9. หนีเรียน	-	-	33	33	9
10. ไม่เข้าแถวซื้ออาหาร	16	-	12	28	10
11. วิ่งเล่นบนอาคารเรียน	19	-	-	19	11
12. รับประทานขนมในห้องนอน	-	13	-	13	12

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหาวินัยของนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 ที่พบ ได้แก่ ลอกการบ้านเพื่อน พุดจาไม่สุภาพ แต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ ไม่ตรงต่อเวลา ไม่เข้าแถวซื้ออาหาร ไม่เชื่อฟังครู พ่อแม่ ไม่ตั้งใจเรียน หรือไม่ส่งการบ้าน ขาดความรับผิดชอบในงานที่บ้าน วิ่งเล่นบนอาคารเรียน หนีเรียน เกือบของไม่เป็นระเบียบ และรับประทานขนมในห้องนอน ซึ่งปัญหาที่กลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูให้ความสำคัญตรงกันเป็นลำดับที่ 1 คือ ไม่เชื่อฟังครู พ่อแม่ ลำดับที่ 2 คือ ไม่สนใจเรียน หรือไม่ส่งการบ้าน และลำดับที่ 3 คือ พุดจาไม่สุภาพ

จากปัญหาที่เรียงลำดับความสำคัญ สามารถวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ไขจากความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ได้ดังนี้

ปัญหาที่ 1 ไม่เชื่อฟังครู และพ่อแม่ เป็นปัญหาในห้องเรียนและในบ้าน

สาเหตุของปัญหาที่ 1 ในความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองมีสาเหตุจาก ผู้ใหญ่ใช้การอบรมในเชิงบังคับกับเด็ก ทำให้เด็กเกิดการต่อต้านและไม่เชื่อฟัง เนื่องจากนิสัยของวัยรุ่นจะชอบความเป็นอิสระ มีความคิดเป็นของตนเอง และต้องการเหตุผล

ในความคิดเห็นของครูมีสาเหตุจาก ลักษณะของครูที่ใจดีจนเกินไป ทำให้นักเรียนเกิดความไม่เกรงกลัว ประกอบกับลักษณะของวัยรุ่นที่มีความถือตนเองจึงทำให้ทำอะไรตามใจ และเป็นสาเหตุให้ฝ่าฝืนระเบียบวินัยอื่นๆ ของโรงเรียน

“พ่อ แม่ชอบบังคับให้ทำโน่นทำนี่...”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 20 ธันวาคม 2549)

“...เด็กวัยรุ่นคิดว่าโตแล้ว ไม่ต้องเชื่อฟังพ่อแม่แล้ว”

“ขาดการอบรมสั่งสอนโดยใช้เหตุผล”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“ครูบางคน ไม่คู่ เมื่อครูตักเตือนว่ากล่าว นักเรียนจึงไม่เชื่อฟัง”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 1 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ควรแก้ไขที่ครูและผู้ปกครองฝึกให้นักเรียนรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ โดยเน้นการอบรมแบบใช้เหตุผล

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ควรแก้ไขที่พ่อแม่อบรมสั่งสอนโดยใช้เหตุผล ซึ่งให้เห็นตัวอย่างที่ดีและไม่ดี และทำความรู้จักกับเพื่อนของลูก เพื่อลดช่องว่างระหว่างวัยและเป็น การเฝ้าสังเกตพฤติกรรมกลุ่มเพื่อนของลูก

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ควรแก้ไขที่ครูต้องเด็ดขาดในการอบรม สั่งสอนคือ ถ้าพูดอะไรแล้วควรจะทำตามที่ได้พูดไว้ ไม่ใช่เป็นเพียงการพูดขู่เท่านั้น

“ต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของคนที่ต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 20 ธันวาคม 2549)

“พ่อแม่ต้องดูแลเอาใจใส่บุตร และสั่งสอนให้ฟังผู้ใหญ่บ้าง ”

“การสอนเด็กในสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ”

“ถ้าไปหาเพื่อน แนะนำให้เพื่อนมาหาแทน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“ครูต้องเด็ดขาดในการอบรมสั่งสอนให้เชื่อฟังผู้ใหญ่มากกว่านี้”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

ปัญหาที่ 2 การไม่ตั้งใจเรียน หรือไม่ส่งการบ้าน เป็นปัญหาในห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 2 ในความคิดเห็นของนักเรียน มีสาเหตุจากครูสอนเนื้อหาเร็ว ทำให้นักเรียนตามเนื้อหาไม่ทัน ส่งผลให้ไม่เข้าใจบทเรียน ไม่สามารถทำการบ้านได้ จึงเกิดความเบื่อหน่ายที่จะเรียนในวิชานั้น

ในความคิดเห็นของผู้ปกครอง มีสาเหตุจาก นักเรียนเล่นเกมจนดึก ส่งผลให้ง่วงนอนในเวลาเรียน จนทำให้ขาดความสนใจในเรื่องที่ครูสอน ไม่เข้าใจบทเรียน และไม่สามารถทำการบ้านได้ ประกอบกับการเล่นเกมจนดึก จึงไม่มีเวลาในการทบทวนบทเรียน และการทำการบ้าน

ในความคิดเห็นของครู มีสาเหตุจาก นักเรียนมีความรู้สึกไม่อยากเรียน ซึ่งครูได้ให้ข้อมูลว่า นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมการเข้าห้องเรียนสาย พุดคุย เล่นกับเพื่อน

“...ครูสอนเร็วมาก เรียนไม่รู้เรื่องเลย”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 2, วันที่ 20 ธันวาคม 2549)

“...เด็กเล่นเกมจนดึก”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 2, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“...ไม่อยากเรียน ทำให้ไม่สนใจที่จะเข้าเรียน”

“...มัวแต่เล่นอยู่ ทำให้เข้าเรียนช้า”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 2, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 2 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ครูควรปรับการสอนในชั้นลง เน้นความเข้าใจในเนื้อหา โดยครูมีการซักถามนักเรียนระหว่างสอนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า พ่อแม่ควรจัดเวลาในการเรียนและเล่นของเด็ก โดยกำหนดเป็นตารางเวลาทุกวัน และควรฝึกให้นักเรียนปฏิบัติเป็นกิจวัตร และควรพุดคุย สอบถามเรื่องการเรียนของเด็ก เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าลูกเข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงใด

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ครูควรเสริมแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน โดยใช้คะแนน เป็นสิ่งเร้า

“ครูต้องสอนให้ช้าลง”

“ควรถามนักเรียนว่าเข้าใจหรือเปล่า”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 2, วันที่ 20 ธันวาคม 2549)

“...ไม่ควรให้เด็กเล่นเกมจนดึก”

“นักเรียนต้องฝึกนิสัยให้ตรงต่อเวลา”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“...ถ้าคุยกันมาก ก็จะตัดคะแนน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

ปัญหาที่ 3 การพูดจาไม่สุภาพ เป็นปัญหานอกห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 3 นักเรียนมีความคิดเห็นว่า สาเหตุมาจาก ขาดการอบรมสั่งสอนในมารยาทการพูด และพูดตามเพื่อนในกลุ่ม เนื่องจากเด็กในวัยนี้ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ทำให้ต้องปฏิบัติตัวให้เหมือนกับสมาชิกในกลุ่ม

ในความคิดเห็นของผู้ปกครอง มีสาเหตุจาก การเลียนแบบตัวอย่างที่ไม่ดีจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น บุคคลในบ้าน เพื่อน สื่อโทรทัศน์ เป็นต้น

ในความคิดเห็นของครู มีสาเหตุจาก ขาดการอบรมสั่งสอนในเรื่องมารยาทการพูด และเลียนแบบตัวอย่างที่ไม่ดีจากที่บ้าน โรงเรียน และสื่อโทรทัศน์

“ขาดการอบรมสั่งสอนในมารยาทการพูด”

“...ตามเพื่อน”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 20 ธันวาคม 2549)

“...ธรรมชาติรอบตัวมีคำพูดไม่สุภาพ จากบุคคลและสื่อต่างๆ”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“นักเรียนบางคนจะมีความก้าวร้าวเป็นนิสัย...”

“นักเรียนสมัยนี้ใช้ภาษาวัยรุ่นกันมาก ฟังแล้วไม่ค่อยเพราะเท่าไร”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 3 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ครูแก้ไขโดยกวาดขันนักเรียนในเรื่องการพูดอย่างเข้มงวด โดยมีบทลงโทษ และนักเรียนแก้ไขโดยเปลี่ยนทัศนคติในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการพูดจาใหม่ว่า คนที่พูดจาไพเราะจะมีแต่คนอยากคุยด้วยอยากเป็นเพื่อนด้วย

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ครูและผู้ปกครองควรจะแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้คำพูดให้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ โดยชี้แนะสิ่งที่ดีและไม่ดีจากตัวอย่างบุคคลในสื่อโทรทัศน์ที่นักเรียนได้พบเห็น และเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูก

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ครูและผู้ปกครองควรอบรมสั่งสอนในสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ โดยยกตัวอย่างจากบุคคลที่ได้พบเห็น เช่น เพื่อนของนักเรียน ดารา นักร้อง เป็นต้น

“ครูต้องกวดขันนักเรียนในการพูดอย่างเข้มงวด มีการลงโทษ”

“นักเรียนควรมีความคิดว่า การพูดจาไพเราะทำให้มีเพื่อนเยอะ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 20 ธันวาคม 2549)

“ผู้ปกครองต้องรู้จักสอนลูกไว้ตั้งแต่เล็ก...”

“ผู้ปกครองตักเตือนและครอบครัวยุคนี้เป็นตัวอย่างที่ดี”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“นักเรียนต้องรู้จักมารยาทการพูดจากตัวอย่างที่ดี”

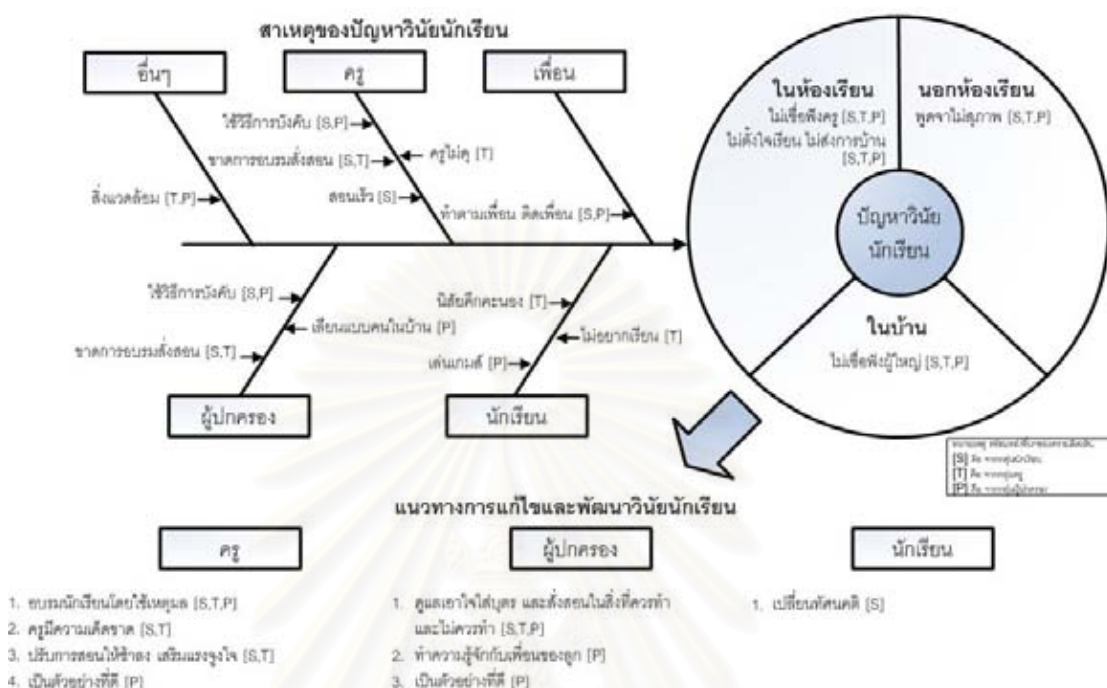
“การสอนเด็กในสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ”

“ครูและผู้ปกครองต้องช่วยกันอบรมมารยาทและนิสัยในการพูดจา”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์ปัญหาวินัย สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาสามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของโรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 2

3. ผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนข้างต้น สามารถสรุปเป็นความคาดหวังในเรื่องความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนได้ดังนี้ ผู้ปกครองมีความคาดหวังคือ ครูควรจะแนะนำนักเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน สอบถามสาเหตุ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และทำโทษอย่างจริงจัง จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ โรงเรียนมีการวางกฎระเบียบที่ดี แต่ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนยังไม่มีความร่วมมือกัน มีการสอนในเรื่องระเบียบวินัยน้อย มีการติดต่อกันระหว่างครูและผู้ปกครองน้อย

“ดี เพราะนักเรียนจะได้ประพฤติตนในทางที่ถูกต้อง”

“ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ถ้าไม่ร่วมมือกันจะทำให้เกิดความสูญเปล่าในการบริหารจัดการ”

“คืออยู่แล้ว แต่ควรเพิ่มในหลักสูตรการสอนในแต่ละวิชาให้มีการสอนเรื่องระเบียบวินัยให้มากขึ้น โดยเฉพาะการใช้คำที่สุภาพว่าเป็นอย่างไร มีอะไรบ้าง”

“โรงเรียนควรประสานกับผู้ปกครองในการช่วยหาแนวทางการแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนแต่ละคนตามความเหมาะสมให้มากขึ้น”

“...ทั้งครูและผู้ปกครองควรรายงานถึงวินัยที่ไม่ดีของเด็กซึ่งกันและกัน และหาแนวทางแก้ไขร่วมกันให้มากขึ้น”

“ครูต้องแจ้งความประพฤติที่ผิดวินัยของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะให้บ่อยขึ้น”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

ส่วนครูมีความความหวังคือ ครูต้องการอบรม สั่งสอน ในสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ มีการปฏิบัติกับนักเรียนอย่างจริงจัง มีบทลงโทษ ใช้เสริมแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบปัญหาเพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหา จากการสนทนากลุ่มพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ โรงเรียนมีการวางกฎระเบียบที่ดี แต่ครูขาดความเอาใจใส่นักเรียน โรงเรียนให้ความสำคัญกับหลักสูตรที่ส่งเสริมวินัยของนักเรียนน้อย และโรงเรียนมีการติดต่อกับผู้ปกครองน้อย

“ยังไม่ดี ยังขาดการบริหารจัดการให้ครูเอาใจใส่นักเรียนให้มากขึ้น”

“คืออยู่แล้ว แต่โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมที่แสดงให้เห็นซึ่งความมีวินัย ทั้งด้านทรัพยากรมนุษย์โดยจัดให้ครู ผู้ใหญ่ทุกฝ่ายเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเรียนการสอน หลักสูตรให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาวินัย...”

“...โรงเรียนน่าจะจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยด้วยการจัดประชุม สรุปปัญหาและหาแนวทางร่วมกันเดือนละครั้ง ในแต่ละเรื่องที่มีปัญหา เช่น หนีเรียน การพูดจาที่สุภาพ”

“...โรงเรียนน่าจะจัดสัมมนาครูและผู้ปกครองในเรื่องการส่งเสริมวินัยของนักเรียนบ้าง”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

จากการเปรียบเทียบความคาดหวังกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2ว่า ในปัจจุบันโรงเรียนไม่มีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของครูและผู้ปกครอง

4. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวในปัจจุบันคือ ครอบครัวไม่มีเวลาดูแลลูก ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็กนักเรียน

“พ่อแม่ต้องดูแลการทำกรบ้านของนักเรียนอย่างใกล้ชิดบ้าง”

“ผู้ปกครองยังไม่เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการนัดหมาย การไปทำงาน การติดต่อกัน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

ส่วนครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวในปัจจุบันคือ ครอบครัวขาดการเอาใจใส่นักเรียน เลี้ยงแบบตามใจ

“ครอบครัวบางครอบครัว จะเข้าข้างเด็ก และไม่กวดขันเด็กให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

แนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่มีเวลาพูดคุยเกี่ยวกับการเรียน และปัญหาต่างๆ ใกล้ชิดกับลูก อบรมสั่งสอนโดยใช้เหตุผล และมีการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยอย่างสม่ำเสมอ

“การเลี้ยงดูอบรมแบบใช้เหตุผล มากกว่าอารมณ์”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“...การปลูกฝังความมีระเบียบวินัยให้แก่วัยรุ่นทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน”

“ ความใกล้ชิดของพ่อแม่กับลูก การให้เวลากับลูกมากขึ้น”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

จากการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 สามารถสรุปผลว่า ครอบครัวไม่มีเวลาดูแล เอาใจใส่ลูก ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็กนักเรียนซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ

พ่อแม่มีเวลา พ่อแม่มีเวลาพูดคุยเกี่ยวกับการเรียน และปัญหาต่างๆ ใกล้ชิดกับลูก อบรมสั่งสอน โดยใช้เหตุผล และมีการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยอย่างสม่ำเสมอ โดยพ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ดี

5. สรุปผลความต้องการจำเป็น

จากการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่พบในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 ทำให้ได้ความต้องการจำเป็นคือ อันดับที่ 1 การเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ อันดับที่ 2 การตั้งใจเรียน หรือการส่งการบ้าน และอันดับที่ 3 การพูดจาสุภาพ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นักเรียนขาดวินัยดังกล่าวมาจากหลายสาเหตุ เช่น เลียนแบบเพื่อน ดารา นิสัยส่วนตัวของนักเรียน พฤติกรรมของครูที่ปฏิบัติต่อนักเรียน และขาดการอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครอง และแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนตามความต้องการจำเป็น ดังนี้ ครูต้องเข้มงวด และมีการลงโทษที่เด็ดขาด ครูและผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่ และอบรมสั่งสอน โดยชี้แจงในสิ่งที่ควรทำ และไม่ควรทำ เป็นตัวอย่างที่ดี ส่วนทางโรงเรียนควรขอความร่วมมือกับผู้ปกครอง

ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 คือ ในปัจจุบันโรงเรียนไม่มีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของครูและผู้ปกครอง

สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 สามารถสรุปผลว่าครอบครัวไม่มีเวลาดูแล เอาใจใส่ลูก ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็กซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่มีเวลา พ่อแม่มีเวลาพูดคุยเกี่ยวกับการเรียน และปัญหาต่างๆ ใกล้ชิดกับลูก อบรมสั่งสอนโดยใช้เหตุผล และมีการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยอย่างสม่ำเสมอ โดยพ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ดี

กรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลางในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

1. ผลการวิเคราะห์บริบทของกรณีศึกษา

โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 เป็นโรงเรียนสหศึกษา เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีเนื้อทั้งหมด 10 ไร่ มีอาคารเรียนจำนวน 2 หลัง ตั้งอยู่ย่านถนนเสรีไทย โรงเรียนมีอายุน้อยกว่า 10 ปี เป็นโรงเรียนที่กำลังเติบโต เพิ่งจะสร้างอาคารหลังที่ 2 เสร็จ ซึ่งเป็นอาคารเอนกประสงค์ ใช้เป็นห้องเรียน และทำกิจกรรมได้ด้วย โรงเรียนจึงสามารถรับนักเรียนเพิ่มขึ้นได้ แต่ได้รับอัตราครูเท่าเดิม ไม่เพียงพอต่ออัตราการเติบโตของจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นมาก โรงเรียนต้องใช้งบประมาณในการพัฒนาโรงเรียน จึงทำให้ไม่มีงบประมาณจ้างครูอัตราจ้าง จึงเกิดปัญหาครูดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง โรงเรียนจะอยู่ติดกับสำนักงานเขต ชุมชนโครงการเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติ และสวนสาธารณะขนาดใหญ่ ซึ่งมีทางเข้าออกหลายทาง สามารถลัดไปออกอีกถนนหนึ่งได้ นักเรียนนิยมเข้าไปนั่งพักผ่อน วิ่งเล่น หลังเลิกเรียน และอาจมีนักเรียนหนี

เรียนมาอยู่ในสวนสาธารณะที่มีลักษณะมีต้นไม้ใหญ่เป็นหย่อม ๆ สามารถมองเห็นได้ไกล หากมีครูเข้ามา นักเรียนสามารถเห็นได้แต่ไกล และสามารถหลบออกไปได้หลายทาง รั้วด้านหลังของโรงเรียนยังทำไม่เรียบร้อย ทำให้นักเรียนสามารถปีนหนีออกไปทางชุมชนเอื้ออาทร ซึ่งมีลักษณะเป็นแฟลต บางห้องเปิดให้บริการเล่นอินเทอร์เน็ต เกม ซึ่งนักเรียนนิยมไปเล่นเป็นกลุ่ม ด้านข้างโรงเรียนเป็นหมู่บ้าน ลักษณะเป็นทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น มีหลายซอย โรงเรียนอยู่ใกล้ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ย่านบางกะปิ ซึ่งนักเรียนนิยมไปดูภาพยนตร์ ร้องเพลงคาราโอเกะแบบเป็นผู้เพลงส่วนบุคคล โยนโบว์ลิ่ง เล่นตู้เกมแบบหยอดเหรียญ ฐานะของผู้ปกครองปานกลางจนถึงต่ำ มีอาชีพรับราชการ ทำงานบริษัท ค้าขาย รับจ้างรายวัน เจ้าหน้าที่เขตดูแลสวนสาธารณะ แม่ค้าขายของในตลาด ลักษณะนักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนปานกลางถึงต่ำในชั้นประถม ไม่สามารถสอบเข้าที่อื่นได้ จึงมาเข้าเรียนที่โรงเรียนนี้ นักเรียนมักจะคุยกันในแถวตอนเช้า ครูต้องตักเตือนอยู่เป็นประจำ การคมนาคมสะดวก มีรถสองแถวจากปากซอยเข้าถึงโรงเรียน มีรถเมล์ผ่านที่ถนนใหญ่

นโยบายด้านการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนประถมศึกษาที่ 3 ได้แก่ สร้างให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน ส่งเสริม ยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดี และประสานสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนภายนอกโรงเรียน โรงเรียนเน้นการจัดกิจกรรมด้านการกล้าแสดงออก และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน การส่งเสริมด้านวินัย สามารถสังเกตได้ว่ามีคำขวัญด้านส่งเสริมวินัยติดไว้ที่หน้าโรงเรียน นักเรียนต้องท่องทุกเช้าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะยังคงพบเห็นการแต่งกายผิดระเบียบ เช่น ปล้อยชายเสื้อออกนอกกางเกง ไว้ผมยาว มาโรงเรียนสายไม่ทันเช้าแถวตอนเช้า เป็นต้น

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข

ผลจากการจัดสนทนากลุ่ม 3 กลุ่ม ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 28 คน แบ่งเป็นกลุ่มนักเรียนจำนวน 10 คน กลุ่มผู้ปกครองจำนวน 8 คน และกลุ่มครูจำนวน 10 คน ทำให้พบปัญหาวินัยของนักเรียนดังตารางที่ 4

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 คะแนนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน
ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3

ปัญหาวินัย	คะแนนการจัดเรียงลำดับความสำคัญ			รวม	ลำดับ
	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู		
1. พุดจาหยาบคาย	45	38	43	126	1
2. แต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ	48	28	49	125	2
3. ไม่ตั้งใจเรียน หรือไม่ทำการบ้าน	49	22	42	113	3
4. หนีเรียน	28	-	40	68	4
5. ทิ้งขยะไม่เป็นที่/ ไม่รักษาทรัพย์สิน สมบัติของโรงเรียน	42	-	23	65	5
6. เสพยาเสพติด	37	-	-	37	6
7. คุยกันในแถว	30	-	-	30	7.5
8. ไม่ช่วยงานบ้าน	-	30	-	30	7.5
9. ไม่เข้าแถวซื้อของ	-	-	27	27	9
10. ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่	-	26	-	26	10.5
11. ลักขโมยของ	-	-	26	26	10.5
12. ทะเลาะวิวาท	22	-	-	22	12
13. ไม่ตรงต่อเวลา	-	16	-	16	13

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัญหาวินัยของนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 ที่พบ ได้แก่ ไม่ทำการบ้าน ทะเลาะวิวาท พุดจาหยาบคาย ทิ้งขยะไม่เป็นที่ หรือไม่รักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน หนีเรียน เสพยาเสพติด แต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ คุยกันในแถว ไม่ช่วยงานบ้าน ไม่ตรงต่อเวลา ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ไม่เข้าแถวซื้อของ ไม่ตั้งใจเรียน และลักขโมยของ ซึ่งปัญหาที่กลุ่มผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญตรงกันเป็นลำดับที่ 1 คือ พุดจาหยาบคาย ลำดับที่ 2 คือ แต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ และลำดับที่ 3 คือ ไม่ตั้งใจเรียน หรือไม่ทำการบ้าน

จากปัญหาที่เรียงลำดับความสำคัญ สามารถวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ไขจากความ
คิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ได้ดังนี้

ปัญหาที่ 1 พุดจาไม่สุภาพ เป็นปัญหานอกห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 1 นักเรียน ผู้ปกครอง และครู มีความคิดเห็นตรงกันว่า สาเหตุมาจาก ภายในบ้าน ชุมชน และภายในโรงเรียน เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในเรื่องการพุดจา การที่คนใน

สังคมนาอบตัวนักเรียนพุดจาหยาบคายกันเป็นประจำ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อา การพุดจาใน ลักษณะนี้เป็นเรื่องปกติ ทำให้เกิดการเลียนแบบและนำมาปฏิบัติจนเป็นนิสัย

“ครอบคร้า และในชุมชนมีการพุดคำหยาบ “

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“นักเรียนพุดคำหยาบตามเพื่อนในโรงเรียน และในชุมชน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“เด็กเห็นคนในครอบคร้า พี่ป้าหน้าอา พุดจาไม่สุภาพ เลยเลียนแบบ”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหานี้ของนักเรียนที่พบในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 นักเรียน ผู้ปกครอง และครูมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่าควรแก้ไขโดย นักเรียนควรใช้วิจารณญาณการเลือกใช้คำพุดที่เหมาะสม และเลือกเลียนแบบจากตัวอย่างที่ดี ครอบคร้าและครูควรปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี มีการตักเตือนเมื่อนักเรียนพุดจาไม่สุภาพโดยใช้เหตุผล ชี้แจงผลเสียที่จะเกิดขึ้นเมื่อพุดจาสุภาพ และฝึกให้นักเรียนใช้คำพุดที่สุภาพเช่น คุณ เธอ ตั้งแต่ในระดับห้องเรียน

“นักเรียนควรพิจารณาจากตัวอย่างบุคคลที่พุดจาสุภาพเป็นตัวอย่าง”

“ครูต้องพุดจาให้เป็นตัวอย่างที่ดี และตักเตือนเมื่อนักเรียนพุดจาหยาบคาย”

“พ่อแม่ควรสั่งสอนลูกไม่ให้พุดจาหยาบ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรมีวิจารณญาณว่าคำพุดใดที่เหมาะสมในการนำมาพุดกับผู้ใหญ่”

“ครู และโรงเรียนควรตักเตือนเมื่อนักเรียนพุดจาไม่สุภาพ”

“พ่อแม่อบรม และตักเตือนเมื่อนักเรียนพุดจาไม่สุภาพ ไม่ว่าจะเป็นการพุดโทรศัพท์กับเพื่อน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“ครูเป็นแบบอย่างที่ดี ปลูกฝังการพูดที่สุภาพให้กับนักเรียน ในห้องควรจะพูด คุณ เธอ และทำทั้งห้อง”

“ครูตักเตือนด้วยเหตุผล คือ บอกข้อดี ข้อเสียของการพูดไม่ดีและผลที่จะเกิดขึ้นตามมา”

“พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการพูดจาสุภาพ”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 2 การแต่งกายผิดระเบียบ เป็นปัญหานอกห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 2 ในความคิดเห็นของนักเรียน มีสาเหตุจากการเลียนแบบวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ซึ่งขัดแย้งกับวัฒนธรรมไทย เช่น เครื่องแบบนักเรียนในประเทศญี่ปุ่นต้องใส่กระโปรงสั้นและถุงเท้ายาว แต่เครื่องแบบของนักเรียนในประเทศไทยต้องใส่กระโปรงยาวและพับถุงเท้าให้เรียบร้อย เมื่อนักเรียนเลียนแบบก็จะขัดแย้งกับระเบียบของโรงเรียน จึงเป็นสาเหตุของการแต่งกายผิดระเบียบ

ในความคิดของผู้ปกครอง มีสาเหตุจาก การเลียนแบบดารานักแสดง จากโทรทัศน์ และนิตยสารแฟชั่น

ในความคิดของครู มีสาเหตุจากการเลียนแบบดารานักแสดงจากโทรทัศน์ และนิตยสารแฟชั่น และนิสัยอยากรู้อยากลอง มีความมั่นใจในตนเอง และทำท่ายูใหญ่ของนักเรียน

“นักเรียนรับวัฒนธรรมมาจากต่างประเทศ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“นักเรียนสมัยนี้ชอบแต่งตัวตามแบบแฟชั่น...”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“เลียนแบบดาราดูตามแฟชั่น”

“..แม้ว่าวัยรุ่นมีความมั่นใจในความคิดของตนเองอยากรู้อยากลองและชอบทำท่ายูใหญ่ แต่ก็ควรแต่งกายให้เรียบร้อย”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 2 ในความคิดของนักเรียนพบว่านักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรศึกษาความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่างประเทศ ซึ่งครูและครอบครัวจำเป็นต้องชี้แนะถึงกฎระเบียบของสังคมไทย ข้อดีและข้อเสีย

ของการนำวัฒนธรรมต่างประเทศมาใช้ในประเทศไทย ครูแก้ไขโดย ครูควรตรวจการแต่งกายสม่ำเสมอ มีบทลงโทษเมื่อนักเรียนทำผิดเช่น ตัดคะแนน เป็นต้น ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรสอนวัฒนธรรมไทยให้กับลูก โดยยกตัวอย่างที่ดีให้กับลูก

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า นักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรใช้วิจารณญาณในการเลือกแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ครูแก้ไขโดย ครูควรกวดขันการแต่งกายทั้งรณรงค์ให้แต่งกายที่ถูกระเบียบ และลงโทษผู้ที่แต่งกายผิดระเบียบ ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรอบรมสั่งสอนเช่น อธิบายให้เห็นลักษณะการแต่งกายที่ดี และตักเตือนเมื่อเห็นลูกแต่งกายไม่เหมาะสม

ในความคิดเห็นของครูพบว่า นักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรพิจารณาว่าการกระทำใดควรทำหรือไม่ควรทำ ครูแก้ไขโดย ครูควรตรวจเครื่องแต่งกายของนักเรียนสม่ำเสมอ มีการลงโทษทันทีที่พบ เช่น ตักเตือน เขียนบันทึก ทำทัณฑ์บน เป็นต้น และครูควรแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบ ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรตรวจเครื่องแต่งกายของลูกก่อนมาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

“นักเรียนต้องรู้จักการแต่งตัวตามวัฒนธรรมของไทย”

“ครูตรวจการแต่งกายทุกวัน ตัดคะแนนความประพฤติ”

“พ่อแม่ควรยกตัวอย่างที่ดี และสอนให้รู้จักวัฒนธรรมไทยมากขึ้น”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรใช้วิจารณญาณในการแต่งตัวให้มีความเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานที่”

“ครูเข้มงวดการแต่งตัวให้ถูกระเบียบ ตัดคะแนนความประพฤติ”

“พ่อแม่พูดอธิบายให้เข้าใจถึงการแต่งตัวที่เหมาะสม และตักเตือนเมื่อเห็นแต่งตัวไม่เหมาะสม”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“นักเรียนต้องมีจิตใจสำนึกว่าสิ่งใดที่ผิดก็ไม่ควรทำ แม้ว่าวัยรุ่นมีความมั่นใจในความคิดของตนเอง อยากรู้อยากลองและชอบท้าทายอำนาจผู้ใหญ่ แต่ก็ควรแต่งกายให้เรียบร้อย”

“ครูเข้มงวดในการตรวจเครื่องแบบนักเรียน มากขึ้น ถ้าครูเห็นต้องลงโทษทันที โรงเรียนแจ้งผู้ปกครองให้รับทราบ ถ้า นักเรียนยังทำอีก ให้ทำทัณฑ์บน เขียนบันทึก และไล่ออก”

“พ่อแม่ควรเข้มงวดในการตรวจเครื่องแบบนักเรียน มากขึ้น”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรรณีสึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 3 การไม่ตั้งใจเรียน ไม่ทำการบ้าน เป็นปัญหาในห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 3 นักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นสาเหตุมาจาก นักเรียนมีความรู้สึกว่าการบรรยายการสอนในห้องเรียนแบบเดิมน่าเบื่อ เช่น ครูเข้าห้องเรียนมาสอน ให้นักเรียนเปิดหนังสือ ครูเขียนกระดาน และให้นักเรียนจดตาม เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดความเกียจคร้านต่อการเรียน

ในความคิดเห็นของผู้ปกครอง มีสาเหตุจาก ครูให้การบ้านจำนวนมาก และมีระดับความยากมากจนนักเรียนทำไม่ได้ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเบื่อ ไม่อยากที่จะทำการบ้าน ส่งผลให้นักเรียนเรียนไม่รู้เรื่อง และเมื่ออยู่ในชั้นเรียนก็จะก่อกวน เช่น ชวนเพื่อนคุย นั่งทำงานอื่น เป็นต้น

ในความคิดเห็นของครู มีสาเหตุจาก นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นยังมีนิสัยเด็กอยู่ การควบคุมตนเองยังไม่ดี เมื่อเห็นเพื่อนคุยหรือเล่นก็จะทำตาม ทำให้เกิดความไม่ตั้งใจเรียน ขณะที่ครูสอน

“เบื่อกับบรรยากาศในห้องเรียนเดิม ๆ”

“นักเรียนก็เกียจ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรรณีสึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“ครูให้การบ้านมากเกินไปและยากไป นักเรียนทำไม่ได้”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรรณีสึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“นักเรียนมักชอบเล่นกับเพื่อน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรรณีสึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหานี้ของนักเรียนในปัญหาที่ 3 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ครูแก้ไขโดย ครูควรสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้เร้าใจมากขึ้น โดยการใช้เกมและเพลงกระตุ้นให้นักเรียนมีการเคลื่อนไหว จะทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ครูควรเข้มงวดในเรื่องการส่งงานของนักเรียน โดยมีการลงโทษ เช่น ตัดคะแนน เป็นต้น ครอบครัวยังแก้ไขโดย พ่อแม่ควรมีการพูดคุยกับลูก และตรวจการบ้านของลูกเป็นประจำ

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ครูแก้ไขโดย ครูควรให้การบ้านน้อยลง เลือกให้การบ้านที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และครูควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยด้านความรับผิดชอบในระดับชั้นเรียน เช่น ทำสมุดบันทึกการส่งการบ้าน การเล่าเรื่อง ยกตัวอย่าง เป็นต้น

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ครูแก้ไขโดย ครูควรฝึกความเกรงใจ และมารยาทในห้องเรียนให้กับนักเรียน ครูสร้างเงื่อนไขในการเรียน เช่น ถ้านักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จแล้วจึงจะทำงานวิชาอื่นได้ เป็นต้น ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรฝึกความรับผิดชอบโดยมอบหมายงานและให้ลูกทำให้เสร็จตามกำหนดเวลา ถ้าไม่เสร็จก็ควรมีการลงโทษ

“ครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีกิจกรรมการสอนที่เร้าใจมากขึ้น เช่น เกมหรือเพลง”

“ครูลงโทษตัดคะแนนนักเรียนที่ไม่ส่งการบ้าน”

“พ่อแม่ตรวจการบ้านอย่างสม่ำเสมอ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนนครราชสีมาที่ 3, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“ครูควรให้การบ้านน้อยลง ตามความเหมาะสม เนื่องจากนักเรียนมีการบ้านจากหลายวิชา”

“ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีน้ำใจและรับผิดชอบในงานที่มอบหมายทั้งงานที่โรงเรียนและที่บ้าน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนนครราชสีมาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“ฝึกให้นักเรียนรู้จักเกรงใจผู้อื่นที่ต้องไม่คุยเสียงดังรบกวนผู้อื่น”

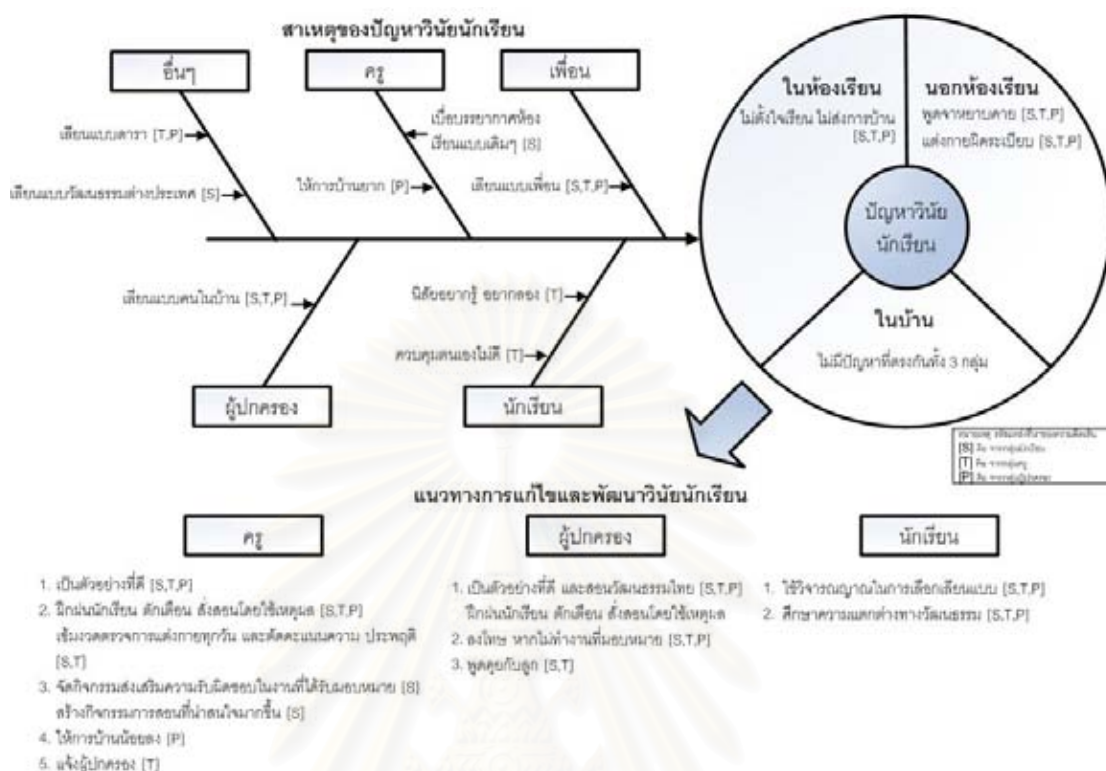
“ฝึกนักเรียนรู้จักควบคุมตนเองให้รับผิดชอบในการเรียน”

“ครูสร้างเงื่อนไขในห้องเรียน เช่น 5 นาทีแรก ครูให้ นร. คุยได้ และครูจะสอน 10 นาที ขอให้นร. เงียบและตั้งใจเรียน หลังจากทำแบบฝึกหัด นร. สามารถคุยกันหรือฟังเพลงได้ แต่ต้องทำงานให้เสร็จ ถ้ามีการทำผิดกติกา ก็จะยุติทุกอย่าง”

“พ่อแม่ ผู้ปกครอง อบรมและมอบหมายงานบ้านให้ทำเป็นกิจวัตรประจำวัน ถ้าไม่ทำให้ลงโทษตามสมควร”

(กลุ่มครู โรงเรียนนครราชสีมาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

จากการวิเคราะห์ปัญหาวินัยที่พบ สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาสามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 ปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3

3. ผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนข้างต้น สามารถสรุปเป็นความคาดหวังในเรื่องความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนได้ดังนี้ ผู้ปกครองมีความคาดหวังคือ ครูควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ครูควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยการอบรมสั่งสอน ตักเตือนนักเรียนโดยใช้เหตุผล กวดขันให้นักเรียนอยู่ในวินัย มีการลงโทษ และแจ้งผู้ปกครองให้ทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียน ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และส่งเสริมวินัย จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย

“จัดการสอนแบบบูรณาการ การศึกษานอกสถานที่”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

ส่วนครูมีความความหวังคือ ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ครูควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยการอบรมสั่งสอน ตักเตือนนักเรียนโดยใช้เหตุผล กวดขันให้นักเรียนอยู่ในวินัย มีการลงโทษ และแจ้งผู้ปกครองให้ทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียน ครูควรมีกิจกรรมฝึกวินัยให้กับนักเรียน จากการสนทนากลุ่มพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ โรงเรียนมีกิจกรรมฝึกวินัยให้กับนักเรียน เช่น กิจกรรมส่งเสริมมารยาทไทย ส่งเสริมการเล่นกีฬา จัดป้ายนิเทศ เชิญวิทยากรที่เป็นพระสงฆ์ และฆราวาส มาอบรมให้กับนักเรียน เป็นต้น และครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน แต่โรงเรียนไม่ให้บทบาทครูทำโทษนักเรียนประพฤติด

“คืออยู่แล้ว ในเรื่อง จัดกิจกรรมส่งเสริมมารยาทไทย การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร ในเรื่องของการไหว้ทักทาย ส่งเสริมการเล่นกีฬา ด้านยาเสพติด จัดป้ายประชาสัมพันธ์ รมรงค์เรื่องยาเสพติด เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด”

“ไม่ดีคือ โรงเรียนยังไม่ให้บทบาทครูเต็มที่ เช่น ไม่ให้ตี ไม่ให้ดู”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

จากการเปรียบเทียบความคาดหวังกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3ว่า ในปัจจุบันโรงเรียนมีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของครูและผู้ปกครองเพียง 2 เรื่องคือ โรงเรียนที่การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและส่งเสริมวินัย และครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน และเรื่องที่ไม่ตรงกับความคาดหวังคือ ครูมีความใกล้ชิดกับนักเรียนน้อย ครูไม่มีบทบาทในการทำโทษนักเรียนอย่างเต็มที่ ครูมีการติดต่อกับผู้ปกครองให้รับทราบถึงปัญหาของนักเรียนน้อย

4. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวในปัจจุบันคือ ครอบครัวไม่มีเวลาทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน เช่น ไปออกกำลังกาย ช่วยกันทำความสะอาดบ้าน ซึ่งทำให้สัมพันธภาพภายในครอบครัวน้อยลง ทำให้นักเรียนหันไปหาความสุขจากแหล่งอื่นเช่น เพื่อน คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

“พ่อแม่ไม่มีเวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ เช่น การพาไปออกกำลังกาย การพาไปพักผ่อน การช่วยกันทำความสะอาดบ้านในวันหยุด”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

ส่วนครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวในปัจจุบันคือ ครอบครัวไม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนโดยเฉพาะในเรื่องการแต่งกาย และการใช้คำพูด ครอบครัวไม่มีเวลาอบรม สั่งสอนนักเรียน และครอบครัวมีการติดต่อ ร่วมมือกับโรงเรียนน้อย

“...ในวันประชุมผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะมากันน้อยมาก”

“ครอบครัวต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการใช้คำพูด และการแต่งตัว ช่วยอบรม ให้เด็กมีความรับผิดชอบ ให้เวลากับเด็ก ๆ ให้มากขึ้น”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

แนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง และครูคือ พ่อแม่มีเวลาพูดคุยกับลูก โดยวางตัวเป็นเสมือนเพื่อนที่ลูกสามารถเข้ามาพูดคุยได้ทุกเรื่อง พ่อแม่ใช้หลักทางสายกลางในการเลี้ยงดูลูก คือ ไม่เข้มงวด หรือไม่ตามใจจนเกินไป และมีการฝึกให้ลูกรู้จักความรับผิดชอบโดย การแบ่งหน้าที่งานภายในบ้านอย่างชัดเจน

“มีการพูดคุยระหว่างคนในครอบครัว การวางตัวของพ่อแม่ ที่สามารถพูดคุยได้ทุกเรื่องกับลูก”

“ลักษณะของครอบครัวที่ไม่เข้มงวดมาก ไม่หย่อนยานเกินไป”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“การดูแลเอาใจใส่ลูกตลอดเวลา การจัดแบ่งเวลาดูแลลูก ครอบครัว และทำงาน”

“ภายในครอบครัวมีการแบ่งหน้าที่ของคนในครอบครัว เกี่ยวกับงานบ้านอย่างชัดเจน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, วันที่ 23 มกราคม 2550)

จากการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า ครอบครัวไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน และและขาดความร่วมมือกันระหว่างครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของ

ครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่มีเวลาให้กับนักเรียน ใช้หลักสายกลางในการเลี้ยงดูนักเรียน และฝึกให้นักเรียนรู้จักความรับผิดชอบภายในบ้าน

5. สรุปผลความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 คือ อันดับ ที่ 1 การพูดจาสุภาพ อันดับที่ 2 การแต่งกายที่ถูกระเบียบ และอันดับที่ 3 การตั้งใจเรียน หรือส่ง การบ้าน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นักเรียนขาดวินัยดังกล่าวมาจากหลายสาเหตุ เช่น ติดเพื่อน นิสัย ส่วนตัวของนักเรียน บรรยากาศของห้องเรียน การให้การบ้านของครูไม่เหมาะสม ครอบครัวเป็น ตัวอย่างที่ไม่ดี และเลียนแบบคารา และแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนตามความต้องการ จำเป็น คือ ด้านของครู ได้แก่ ครูควรเข้มงวดตรวจการแต่งกายทุกวัน และตัดคะแนนความ ประพฤติ เป็นตัวอย่างที่ดี มีการสร้างกิจกรรมการสอนที่น่าสนใจมากขึ้น รวมถึงการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการความรับผิดชอบ และมีมาตรการตัดคะแนน หากไม่ส่งการบ้าน และให้การบ้าน น้อยลง ด้านของผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองควรยกตัวอย่างที่ดี และสอนวัฒนธรรมไทย ตักเตือน สั่งสอนลงโทษ หากไม่ทำงานที่มอบหมาย และดูแลเรื่องการบ้านอย่างสม่ำเสมอ ด้านของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนรู้จักการแต่งตัวตามวัฒนธรรม ใช้วิจารณญาณในการแต่งตัว พูดจาให้เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ และสถานที่ ดูแบบจากบุคคลที่ทำได้ รู้จักเกรงใจผู้อื่น และรู้จักควบคุม ตนเองให้รับผิดชอบในการเรียน

ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 สามารถสรุปว่า ในปัจจุบันโรงเรียนมีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของครูและผู้ปกครอง เพียง 2 เรื่องคือ โรงเรียนที่การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและส่งเสริมวินัย และครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน และเรื่องที่ไม่ตรงกับความคาดหวังคือ ครูมีความใกล้ชิดกับนักเรียนน้อย ครูไม่มี บทบาทในการทำโทษนักเรียนอย่างเต็มที่ ครูมีการติดต่อกับผู้ปกครองให้รับทราบถึงปัญหาของ นักเรียนน้อย

สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 สามารถสรุปผล ว่า ครอบครัวไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน และขาดความร่วมมือกัน ระหว่างครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตาม ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่มีเวลาให้กับนักเรียน ใช้หลักสายกลางในการเลี้ยงดู นักเรียน และฝึกให้นักเรียนรู้จักความรับผิดชอบภายในบ้าน

กรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

1. ผลการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 เป็นโรงเรียนเป็นโรงเรียนสหศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีเนื้อที่ทั้งหมด 17 ไร่ 24 ตารางวา มีนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนทั้งหมด 1,783 คน และครูจำนวน 131 คน โรงเรียนตั้งอยู่ย่านถนนนวมินทร์-ถนนรามอินทรา โรงเรียนมี 5 อาคารเรียน 1 หอประชุม มีสนามฟุตบอล สนามบาส สวนหย่อม ลานจัดกิจกรรม นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนต่ำในระดับประถม ไม่สามารถสอบเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้ จึงได้มาสอบเข้าที่โรงเรียนนี้ มีปัญหาการไม่เข้าใจบทเรียน ความรู้จากชั้นประถมไม่ดี เมื่อมาเข้าโรงเรียนนี้ก็ไม่ค่อยสนใจเรียนเท่าที่ควร พบปัญหา นักเรียนแต่งกายผิดระเบียบจำนวนมาก ไขว่คว้าตามแฟชั่น ปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง นุ่งกระโปรงสั้น และมีพฤติกรรมเลียนแบบกัน โรงเรียนมีทางเข้าออกได้หลายทาง รั้วด้านหลังโรงเรียนชำรุดเป็นบางช่วง จึงมีช่องที่นักเรียนสามารถแอบเข้าออกได้ง่าย ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะไม่ดี มีการศึกษาน้อย การคมนาคมสะดวก มีรถสองแถวเข้าถึงโรงเรียน มีรถเมล์ผ่านที่ถนนใหญ่ การจราจรติดขัดไม่มาก สภาพรอบโรงเรียนเป็นคอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนต์เล็ก ๆ บ้านทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น

นโยบายด้านการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 ได้แก่ มีระเบียบวินัย และความรักใคร่ชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม และดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข

ผลจากการจัดสนทนากลุ่ม 3 กลุ่ม ในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 26 คน ประกอบด้วยกลุ่มนักเรียนจำนวน 10 คน กลุ่มผู้ปกครองจำนวน 8 คน และกลุ่มครูจำนวน 8 คน ทำให้พบปัญหาวินัยของนักเรียนดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 คะแนนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน
ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4

ปัญหาวินัย	คะแนนการจัดเรียงลำดับความสำคัญ			รวม	ลำดับ
	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู		
1. มาโรงเรียนสายหรือไม่ตรงต่อเวลา	44	37	33	114	1
2. ไม่ตั้งใจเรียน หรือไม่ทำการบ้าน	43	17	38	98	2
3. แต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ	26	23	31	80	3
4. ไม่ทำงานที่บ้าน	-	33	37	70	4
5. ทิ้งขยะไม่เป็นที่	40	-	20	60	5
6. พูดคำหยาบ	48	-	-	48	6
7. ไม่เคารพซึ่งกันและกัน	-	19	23	42	7
8. หนีเรียน	-	-	37	37	8
9. ทำผิดกฎระเบียบของบ้าน	-	31	-	31	9
10. ไม่เข้าแถวชื่อของ	28	-	-	28	10
11. ทะเลาะวิวาท	22	-	-	22	11
12. เก็บของ สมุด หนังสือไม่เรียบร้อย	-	-	21	21	12

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัญหาวินัยของนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 ที่พบ ได้แก่ พูดคำหยาบ ทะเลาะวิวาท ไม่ทำการบ้าน ไม่ทำงานที่บ้าน ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ไม่เข้าแถวชื่อของ มาโรงเรียนสาย แต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ ไม่เคารพซึ่งกันและกัน ไม่ตั้งใจเรียน ทำผิดกฎระเบียบของบ้าน เก็บของ สมุด หนังสือไม่เรียบร้อย หนีเรียน ซึ่งปัญหาที่กลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูให้ความสำคัญที่ตรงกันเป็นลำดับที่ 1 คือ มาโรงเรียนสาย หรือไม่ตรงต่อเวลา ลำดับที่ 2 คือ ไม่ตั้งใจเรียน หรือไม่ทำการบ้าน และลำดับที่ 3 คือ แต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ

จากปัญหาที่เรียงลำดับความสำคัญ สามารถวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ไขจากความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ได้ดังนี้

ปัญหาที่ 1 การมาโรงเรียนสาย ไม่ตรงต่อเวลา เป็นปัญหานอกห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 1 ในความคิดเห็นของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก การดูโทรทัศน์จนดึก ทำให้ตื่นสาย ความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน จึงทำให้เกิดพฤติกรรม เช่น นั่งคุยกับเพื่อนที่ป้ายรถเมล์จนโรงเรียนเข้า เป็นต้น ซึ่งความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน มีสาเหตุจากครูใช้การสอนที่ไม่

กระตุ้นความสนใจของนักเรียน เช่น สอนตามในหนังสือ ไม่มีสื่อการสอนที่เคลื่อนไหวได้ ครูส่วนใหญ่เป็นครูที่มีอายุมาก เป็นต้น

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองมีสาเหตุมาจาก การดูโทรทัศน์และเล่นเกมจนดึก ทำให้นอนตื่นสาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นสภาพของทางบ้านว่า ครอบครัวขาดการดูแลเรื่อง จัดเวลาการนอนและการตื่นให้กับนักเรียน และสาเหตุอีกประการมาจาก นิสัยของวัยรุ่น คือนักเรียนในช่วงวัยรุ่นจะทำอะไรตามใจ ไม่ชอบการบังคับ ทำให้ไม่ปฏิบัติตามที่ผู้ใหญ่ต้องการ

ในความคิดเห็นของครูมีสาเหตุมาจาก ขาดการอบรม และฝึกฝนนิสัยการตรงต่อเวลาจาก ครูและครอบครัว

“คู่วีรติก”

“นั่งคุยกับเพื่อนที่ป้ายรถเมล์ก่อนเข้าโรงเรียน”

“เรียนไม่รู้เรื่อง เลยก็เลยจะเรียน...”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“นักเรียนมักจะดูโทรทัศน์ หรือเล่นเกมจนนอนดึก ทำให้ตื่นสาย”

“ลูกคิดเล่นเกมมากค่ะ”

“...นักเรียนคือทำตามใจตัวเอง โดแล้ว”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“...การขาดการอบรมสั่งสอนจากทางบ้าน ทำให้เป็นคนไม่ตรงเวลา”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ปัญหาวิสัยทัศน์ของนักเรียนในปัญหาที่ 1 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรจัดเวลาการเข้านอนและการตื่นนอนให้เป็นเวลา และทำเป็นประจำ ครูแก้ไขโดย ครูควรปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้น่าสนใจยิ่งขึ้น เช่น มีเกม สื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น และควรมีมาตรการลงโทษนักเรียนที่มาสายอย่างเข้มงวดและจริงจัง

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรเอาใจใส่ เรื่องการเข้านอนและการตื่นนอนให้เป็นเวลา โดยให้ทำเป็นประจำ ครูแก้ไขโดย ครูควรตักเตือนนักเรียนที่มาสาย และมีการชมเชยนักเรียนที่มาทันเวลาหน้าเสาธง

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ดูแลเรื่องการจัดเวลาการนอนและตื่นให้เป็นเวลา ครูแก้ไขโดย ครูควรแนะนำเรื่องวิธีการจัดแบ่งเวลาในแต่ละวัน เช่น ให้นักเรียนสร้างตารางกิจวัตรประจำวัน และให้ปฏิบัติตามตารางนั้น

“ครูควบคุมทางวินัยอย่างเข้มงวด ตัดคะแนน

“สอนให้น่าสนใจ เช่น เล่นเกม มีสื่อการสอน”

“พ่อแม่ไม่ให้เกิดกอนดึก และปลุกให้ตื่นให้เป็นเวลาทุกวัน”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“ครูตักเตือนเมื่อมาสายและชมเชยเมื่อมาก่อนเวลา”

“พ่อแม่ ปลุกลูกให้ตรงเวลา ให้เป็นกิจวัตรทุกวัน”

“พ่อแม่ดูแลกำหนดเวลาให้คอมพิวเตอร์ .”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“ครู และ โรงเรียนควรแนะนำให้นักเรียนรู้จักการจัดแบ่งเวลาในแต่ละวัน”

“ผู้ปกครอง พ่อ แม่ช่วยดูแลการจัดเวลาในการอ่านหนังสือ ทำการบ้าน เวลานอน และ ตื่นตอนเช้า”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 2 การไม่ตั้งใจเรียน ไม่ทำการบ้าน เป็นปัญหาในห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 2 ในความคิดเห็นของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก นักเรียนดูโทรทัศน์จนดึก ทำให้นอนดึก จึงนอนหลับในห้องเรียน ส่งผลให้นักเรียนเรียนไม่รู้เรื่อง ทำการบ้านไม่ได้ และอีกสาเหตุมาจาก การสอนของครูไม่น่าสนใจ เช่น สอนตามในหนังสือ ไม่มีสื่อการสอนที่เคลื่อนไหวได้ เป็นต้น ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายต่อการเรียน

ในความคิดเห็นที่ตรงกันของผู้ปกครองและครูมีสาเหตุมาจาก นักเรียนเล่นเกมจนดึก ทำให้นอนดึก จึงนอนหลับในห้องเรียน ส่งผลให้นักเรียนเรียนไม่รู้เรื่อง ทำการบ้านไม่ได้

“ดูทีวีดึก”

“เรียนไม่รู้เรื่อง เลยก็เลยจะเรียน...”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“ลูกคิดเล่นเกมมากค่ะ”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“นักเรียนห่วยเล่น ดิคเกม”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนในปัญหาที่ 2 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ช่วยอธิบายบทเรียนที่ลูกไม่เข้าใจ กวดขันการทำการบ้าน และจัดเวลา การนอนและการทำการบ้านให้กับลูก ครูแก้ไขโดย ครูควรติดตามงานของนักเรียนเป็นประจำ และมีการปรับเปลี่ยนการสอนให้น่าสนใจ เช่น ใช้สื่อการเรียนสอนที่เคลื่อนไหวได้ มีสีสัน สวยงาม กระตุ้นให้นักเรียนได้ตอบคำถาม และคิด เป็นต้น

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรจัดเวลาการเล่น การทำการบ้าน และการนอนให้เป็นเวลา ครูแก้ไขโดย ครูควรแนะนำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในช่วงเวลาว่างของนักเรียน เช่น ยามว่างนักเรียนควรอ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน เล่นกีฬาเพื่อ ผ่อนคลายความเครียด มากกว่าการเล่นเกม หรือนั่งดูโทรทัศน์ เป็นต้น

ในความคิดเห็นของครูพบว่า นักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรทำการบ้านให้เสร็จก่อนไป ทำกิจกรรมอื่น ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรดูแลให้ลูกทำการบ้านให้เสร็จก่อนออกไปเล่นนอก บ้าน ครูแก้ไขโดย ครูใช้กระบวนการกลุ่ม คือ ให้นักเรียนช่วยกันทำการบ้าน ให้นักเรียนที่เก่ง ช่วยสอนเพื่อนที่ไม่เข้าบทเรียน

“ครูควรเข้มงวดและติดตามงานที่มอบหมายให้เข้มงวดมากขึ้น”

“สอนให้น่าสนใจ เช่น เล่นเกม มีสื่อการสอน”

“พ่อแม่พูดอธิบายให้เข้าใจให้มากขึ้น และกวดขันในการทำการบ้าน”

“พ่อแม่ไม่ให้เด็กนอนดึก และปลุกให้ตื่นให้เป็นเวลาทุกวัน”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 4, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ดูแลกำหนดเวลาให้คอมพิวเตอร์ และไปกับเพื่อน”

“ครูตักเตือน แนะนำในการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรทำการบ้านให้เสร็จก่อนถึงไปทำกิจกรรมอื่น”

“ผู้ปกครอง พ่อ แม่ช่วยดูแลการจัดเวลาในการอ่านหนังสือ ทำการบ้าน เวลานอน และตื่นตอนเช้า”

“ผู้ปกครองอบรมลูกและดูแลให้ทำการบ้านให้เสร็จก่อนออกไปเล่นกับเพื่อน”

“ครูควรแนะนำให้ทำการบ้านเป็นกลุ่มที่โรงเรียน...”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 3 การแต่งกายผิดระเบียบ เป็นปัญหานอกห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 3 ในความคิดเห็นของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก การเลียนแบบเพื่อน และความรู้สึกอยากสวย อยากเท่ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่รักสวยรักงาม หมกมุ่นกับหน้าตา และการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูมีสาเหตุมาจาก การเลียนแบบดาราทงโทรทัศน์

“นักเรียนตามเพื่อน”

“อยากสวย อยากเท่”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 4, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“อยากสวย ตามดารา นักร้อง”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“เลียนแบบดาราทงละครในโทรทัศน์มีการแต่งหน้า ทำสีผมวัยรุ่น”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ปัญหาวิสัยของนักเรียนในปัญหาที่ 1 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ครอบครัวและครู แก่ใจโดย ครอบครัวและครูควรอบรมสั่งสอนโดยยกตัวอย่างการแต่งกายที่เหมาะสม มีการตรวจเครื่องแต่งกายและตักเตือนเมื่อนักเรียนแต่งกายผิดระเบียบอย่างสม่ำเสมอ มีการลงโทษอย่างจริงจัง เช่น ยึดของที่ผิดระเบียบ

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า นักเรียนแก่ใจโดย นักเรียนควรเลือกเลียนแบบจากตัวอย่างที่ดี ครอบครัวและครูแก่ใจโดย ครอบครัวและครูควรแนะนำให้นักเรียนเห็นว่าสิ่งใดควรเลียนแบบ และสิ่งใดไม่ควรเลียนแบบ

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ครอบครัวและครูแก่ใจโดย ครอบครัวและครูควรแนะนำให้นักเรียนเห็นว่าสิ่งใดควรเลียนแบบ และสิ่งใดไม่ควรเลียนแบบ เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการแต่งกายให้กับนักเรียน และควรยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ

“ครูควรตรวจเครื่องแต่งกายทุกสัปดาห์”

“ครูและพ่อแม่ควรตักเตือน เมื่อเห็นเด็กแต่งกายผิดระเบียบ”

“...ยึดของที่ผิดระเบียบ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 4, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“นักเรียนรู้จักใช้วิจารณ์ตามในการตามเพื่อนในทางที่เหมาะสม”

“โรงเรียนและบ้านควรชี้แจงให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ถูกต้อง”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

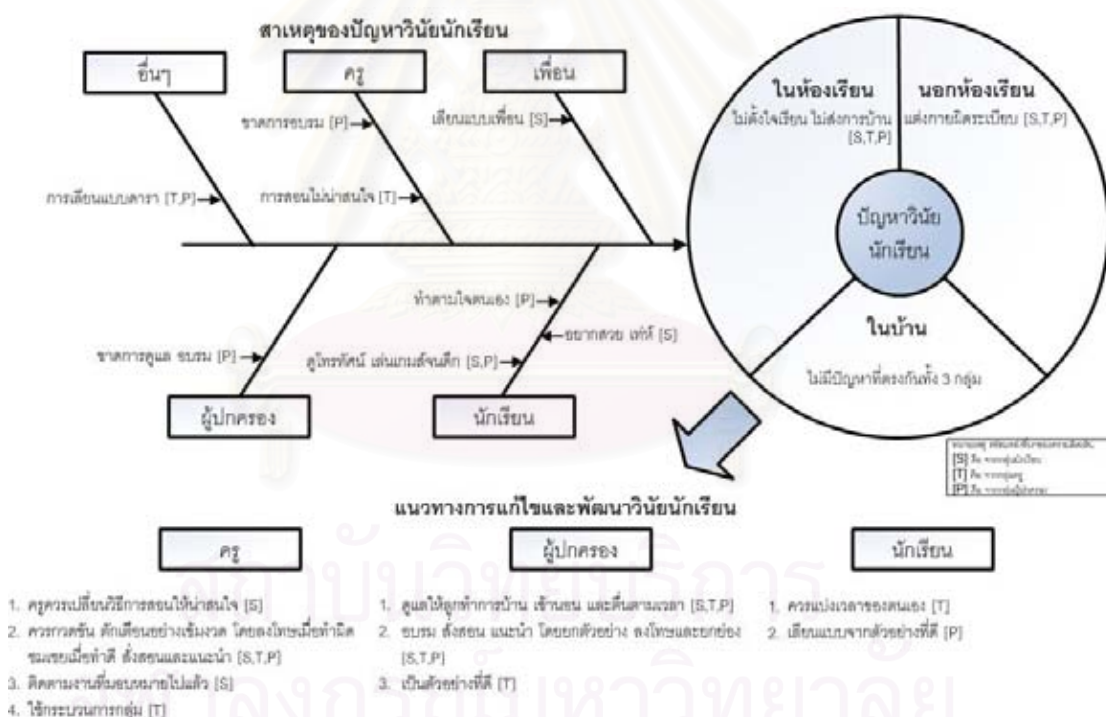
“ผู้ปกครองและครูต้องอบรมสั่งสอน และเป็นตัวอย่างที่ดี”

“พ่อแม่พูดคุยให้เข้าใจ เป็นตัวแบบที่ดี”

“ครูตรวจควักขันอย่างเข้มงวดให้แต่งตัวถูกระเบียบ ให้คะแนนการแต่งตัว ยกย่องชมเชยต่อหน้านักเรียนคนอื่น”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

จากการวิเคราะห์ปัญหาวินัย สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหามาตรฐานรูปได้ดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 ปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4

3. ผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนข้างต้น สามารถสรุปเป็นความคาดหวังในเรื่องความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนได้ดังนี้ ผู้ปกครองมีความคาดหวังคือ

ครูควรแนะนำ สั่งสอน ตักเตือนเมื่อนักเรียนทำผิด และชมเชยเมื่อนักเรียนทำดี จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ ครูมีการอบรม สั่งสอน โดยจัดเป็นกิจกรรมส่งเสริมวินัยของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง แต่บางครั้งครูขาดการตักเตือนนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดี

“ดี คือ ครูมีกิจกรรมในเรื่องการจัดการส่งเสริมวินัยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง”

“ไม่ดี คือ บางครั้งให้ความสนใจเด็กน้อยไป ละเลยต่อพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็ก”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

ส่วนครูมีความความหวังคือ ครูควรอบรม สั่งสอน แนะนำ ตักเตือนเมื่อนักเรียนทำผิด และชมเชยเมื่อนักเรียนทำดี เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน และใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น ใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียน เป็นต้น จากการสนทนากลุ่มพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ ครูมีการอบรม สั่งสอน แนะนำนักเรียน แต่ครูขาดความเอาใจใส่แก่นักเรียน เช่น ไม่มีการติดตามนักเรียน พฤติกรรมไม่ได้อย่างต่อเนื่อง

“ข้อดี คือ แนะนำนักเรียนในสิ่งที่ถูกต้อง”

“ไม่ดี คือ ไม่มีการกำหนดให้ต้องมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

จากการเปรียบเทียบความคาดหวังกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 ว่า ในปัจจุบันโรงเรียนมีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของผู้ปกครองและครูเพียง 1 เรื่องคือ ครูมีการอบรมสั่งสอนนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ และการอบรมในช่วงโม่งเรียน และเรื่องไม่ตรงกับความคาดหวังคือ ครูขาดความเอาใจใส่แก่นักเรียน เช่น ไม่มีการติดตามนักเรียน พฤติกรรมไม่ดี ไม่มีการตักเตือนนักเรียนที่กระทำผิด เป็นต้น และขาดการใช้หลักทางจิตวิทยาในการแก้ปัญหานักเรียน

4. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากสนทนากลุ่ม พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวในปัจจุบันคือ สมาชิกในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์กันน้อย ทำให้ขาดการตักเตือน และสั่งสอนเมื่อถูกทำผิด แต่พ่อแม่คอยดูแลนักเรียน และมีการติดต่อร่วมมือกับทางโรงเรียน

“ผมไม่ค่อยมีเวลาคู่กับลูกเท่าไร แต่ก็พยายามให้ความสนใจใส่เด็กและใกล้ชิดเด็กเพื่อจะได้ทราบถึงความประพฤติของเด็ก”

“...ก็จะมาร่วมประชุมผู้ปกครองประจำ”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

ส่วนครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวในปัจจุบันคือ พ่อแม่ช่วยครอบครัวสั่งสอน และดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด และให้ความร่วมมือทำโรงเรียน

“...นักเรียนในห้องที่ดิฉันประจำชั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่พยายามช่วยกันอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกที่ดีและคอยเอาใจใส่ดูแลเด็ก”

“ผู้ปกครองจะมีการพบครูประจำชั้นเพื่อทราบความประพฤติของเด็กในปกครอง”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

แนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่ดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด โดยมีความเข้าใจในธรรมชาติของลูก พร้อมรับฟังปัญหาต่างๆ ของลูก และมีเวลาให้ลูก

“การดูแลเอาใจใส่ลูกตลอดเวลา การจัดแบ่งเวลาดูแลลูก ครอบครัว และทำงาน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“ครอบครัวที่เข้าใจกัน อบอุ่น”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

จากการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 สามารถสรุปได้ว่า คนในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์น้อย ทำให้พ่อแม่การตักเตือนเมื่อลูกทำผิด และสั่งสอนเมื่อลูกทำผิดน้อยลง แต่พ่อแม่ยังคงดูแล เอาใจใส่ในพฤติกรรมของลูก และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่ดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด โดยมีความเข้าใจในธรรมชาติของลูก พร้อมรับฟังปัญหาต่างๆ ของลูก และมีเวลาให้ลูก

5. สรุปผลความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 คือ อันดับ ที่ 1 ความตรงต่อเวลา อันดับที่ 2 การตั้งใจเรียน และการส่งการบ้าน และอันดับที่ 3 การแต่งกาย ที่ถูกระเบียบ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นักเรียนขาดวินัยดังกล่าวมาจากหลายสาเหตุ เช่น เลียนแบบเพื่อน เลียนแบบสื่อโทรทัศน์ นักเรียนคูโทรทัศน์ดึก ตื่นสาย วิธีการสอนของครูไม่น่าสนใจ ครอบครัวยุติธรรมขาดการดูแลเรื่องการจัดเวลาและนิสัยวัยรุ่น เช่น อยากรวย เท่ๆ ไม่ชอบการบังคับ เป็นต้น และแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนตามความต้องการจำเป็น ด้านของครู ได้แก่ ครูควรกดดัน ดักเตือนอย่างเข้มงวด ลงโทษเมื่อทำผิด ชมเชยเมื่อทำดี ควรสั่งสอนให้รู้จักแบ่งเวลา และมีการติดตามงานที่มอบหมายไปแล้ว ด้านของผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองควรดูแลให้ลูกทำการบ้าน เข้านอน ตื่นตามเวลา มีเวลาพูดคุยกับลูก อบรมสั่งสอน และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูก ด้านของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนควรแบ่งเวลาของตนเอง และควรเลือกคบเพื่อนให้เหมาะสม

ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 ว่า ในปัจจุบันโรงเรียนมีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของผู้ปกครองและครูเพียง 1 เรื่องคือ ครูมีการอบรมสั่งสอนนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ และการอบรมในช่วงโมงเรียน และเรื่องไม่ตรงกับความคาดหวังคือ ครูขาดความเอาใจใส่นักเรียน เช่น ไม่มีการติดตามนักเรียนพฤติกรรมไม่ดี ไม่มีการดักเตือนนักเรียนที่กระทำผิด เป็นต้น และขาดการใช้หลักทางจิตวิทยาในการแก้ปัญหาให้นักเรียน

สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 สามารถสรุปผลได้ว่า คนในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์น้อย ทำให้พ่อแม่การดักเตือนเมื่อลูกทำผิด และสั่งสอนเมื่อลูกทำผิดน้อยลง แต่พ่อแม่ยังดูแล เอาใจใส่นักเรียนพฤติกรรมของลูก และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่ดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด โดยมีความเข้าใจในธรรมชาติของลูก พร้อมรับฟังปัญหาต่างๆ ของลูก และมีเวลาให้ลูก

กรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

1. ผลการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ตั้งอยู่ชานพระนครในย่านชุมชน ให้บริการนักเรียนที่อาศัยในเขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร กับ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนตั้งในพื้นที่ของวัด มีอาคารเรียน 1 หลัง อยู่ติดคลองใหญ่ สามารถเดินทางโดยทางเรือขึ้นที่โรงเรียนได้ หรือเดินทางเข้ามาจากถนนใหญ่ ย่านถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี กับถนนวงแหวนรอบนอก สภาพโรงเรียนค่อนข้างเก่า และไม่สะอาด มีขยะมูลฝอยอยู่ตามพื้นทั่วไป พื้นที่ของโรงเรียนมีขนาดเล็ก

ไม่เพียงพอ ต่อจำนวนนักเรียน รั้วของโรงเรียนมีเพียงบางด้าน ส่วนที่มีรั้วก็ชำรุดทรุดโทรม เป็นเพราะโรงเรียนขาดแคลนงบประมาณ และไม่มีผู้อุปถัมภ์โรงเรียน เนื่องจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียนมีฐานะไม่ดี พออยู่พอกิน และไม่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษามากนัก สภาพโดยรอบโรงเรียนเดิมเป็นสวน ปัจจุบันชาวบ้านขายที่ออกไปบ้างจึงพัฒนาเป็นบ้านรุ่นใหม่มากขึ้น ชาวบ้านดั้งเดิมมีอาชีพทำสวนผัก ผลไม้ ไร่ข้างทั่วไป มีการศึกษาน้อย ฐานะไม่ดี การพูดจาตามลักษณะของชาวบ้าน จิตใจเอื้อเฟื้อ โอบอ้อมอารี มีความจริงใจ โรงเรียนอยู่ใกล้กับห้างสรรพสินค้า สถานบันเทิงหลายแห่งย่านปิ่นเกล้า สามารถเดินทางไปถึงภายใน 20 นาที นโยบายของโรงเรียนจะเน้นการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โรงเรียนจึงไม่ได้มุ่งเน้นความเข้มข้นทางวิชาการมาก แต่ก็มีกิจกรรมเผยแพร่เรื่องการเมือง จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม การช่วยเหลือสังคม การเสริมสร้างสุขลักษณะ และการรักษาความสะอาด

นโยบายด้านการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 คือ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และ สร้างเสริมสุนทรีย์ที่ดีแก่นักเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข

ผลจากการจัดสนทนากลุ่ม 3 กลุ่ม ในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 คน แบ่งเป็นกลุ่มนักเรียนจำนวน 10 คน กลุ่มผู้ปกครองจำนวน 7 คน และกลุ่มครูจำนวน 8 คน ทำให้พบปัญหาวินัยของนักเรียนตารางที่ 6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 คะแนนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน
ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5

ปัญหาวินัย	คะแนนการจัดเรียงลำดับความสำคัญ			รวม	ลำดับ
	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู		
1. มาโรงเรียนสาย / ไม่ตรงต่อเวลา	37	35	19	91	1
2. ไม่ตั้งใจเรียนหรือไม่ทำการบ้าน	48	9	33	90	2
3. พุดจาไม่สุภาพ	41	21	26	88	3
4. ทิ้งขยะไม่เป็นที่	29	25	18	72	4
5. หนีเรียน	40	-	-	40	5
6. ไม่เข้าแถวชื่อของ	31	-	-	31	6
7. ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	-	27	-	27	7
8. พุดคุยเสียงดังในแถว	24	-	-	24	8.5
9. แต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ	-	-	24	24	8.5
10. ไม่เชื่อฟังพ่อ แม่ ครู	-	23	-	23	10

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัญหาวินัยของนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 ที่พบ ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียนหรือไม่ทำการบ้าน ทิ้งขยะไม่เป็นที่ พุดจาไม่สุภาพ มาโรงเรียนสาย ไม่เข้าแถวชื่อของ พุดคุยเสียงดังในแถว หนีเรียน ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ไม่เชื่อฟังพ่อ แม่ และครู และแต่งกาย ทรงผมผิดระเบียบ ซึ่งปัญหาที่กลุ่มผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญตรงกันปีนลำดับที่ 1 คือ มาโรงเรียนสาย หรือไม่ตรงต่อเวลา ลำดับที่ 2 คือ ไม่ตั้งใจเรียนหรือไม่ทำการบ้าน ลำดับที่ 3 คือ พุดจาไม่สุภาพ และลำดับที่ 4 คือ ทิ้งขยะไม่เป็นที่

จากปัญหาที่เรียงลำดับความสำคัญสามารถวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ไขจากความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ได้ดังนี้

ปัญหาที่ 1 การมาโรงเรียนสาย หรือไม่ตรงต่อเวลา เป็นปัญหานอกห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 1 ในความคิดเห็นของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก ตัวนักเรียนนอนดึก เนื่องมาจากการเล่นเกม ดูโทรทัศน์จนดึก จึงทำให้นักเรียนตื่นสาย ประกอบกับการจราจรในแถบนี้หนาแน่น รถติด จึงเป็นสาเหตุให้นักเรียนมาโรงเรียนสาย

ผู้ปกครองและครูมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่า มีสาเหตุมาจาก ผู้ปกครองไม่กวดขันนักเรียนในเรื่องการนอนและตื่นให้เป็นเวลา

“นักเรียนตื่นสาย และเมื่อออกจากบ้านสายรถจะหนาแน่น ทำให้รถติด”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนขาดการอบรมให้ตรงต่อเวลา”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบ ขาดการฝึกมาตั้งแต่เด็ก”

“พ่อแม่ไม่เข้มงวดเรื่องการนอน ปล่อยให้ลูกดูโทรทัศน์จนดึก”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 1 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า นักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรนอนและตื่นให้เป็นเวลา ครูแก้ไขโดย ครูควรมีมาตรการลงโทษเรื่องมาสายอย่างจริงจัง โดยใช้ทั้งการลงโทษด้านบวกและลบ เช่น ให้เก็บขยะ เมื่อมาสาย และชมเชย เมื่อมาทันเวลา เป็นต้น

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ครูแก้ไขโดย ครูควรอบรมในเรื่องการตรงต่อเวลาในช่วงโมงเรียน มีการตักเตือนเมื่อนักเรียนไม่ตรงต่อเวลา และมีบทลงโทษ ครอบครัวยังแก้ไขโดย พ่อแม่ควรจัดเวลาในการนอน และตื่นให้เป็นเวลา และตักเตือนเมื่อนักเรียนไม่รักษาเวลา

ในความคิดเห็นของครูพบว่า นักเรียนแก้ไขโดยศึกษาและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการตรงต่อเวลาอย่างเคร่งครัด ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องคอยอบรมเป็นประจำ และเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ครอบครัวยังแก้ไขโดย พ่อแม่ควรจัดเวลาในการนอนและตื่นให้เป็นเวลา เช่น กำหนดเวลาดูโทรทัศน์ และคอยตักเตือนถ้านักเรียนไม่รักษาเวลา เป็นต้น

“นักเรียนต้องรู้จักตื่นให้ตรงเวลาหรือก่อนเวลา เพื่อหลีกเลี่ยงรถติด”

“ครูชมเชยเมื่อมาตรงต่อเวลา ทำโทษเมื่อมาไม่ตรงเวลา เช่น เก็บขยะ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ครูควรอบรมสั่งสอนเรื่องการตรงต่อเวลา ตักเตือน ภาคโทษ”

“ครอบครัวยังต้องจัดเวลาและตักเตือนให้นอนแต่หัวค่ำ”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“พ่อแม่เข้มงวดเรื่องการนอน ตักเตือน กำหนดเวลาดูโทรทัศน์ และเวลานอน”
 “นักเรียนควรปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดให้มาโรงเรียนตรงเวลา
 หรือก่อนเวลา”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 2 การไม่ตั้งใจเรียน ไม่ส่งการบ้าน เป็นปัญหาในห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 2 นักเรียน และครูมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่า มีสาเหตุมาจาก
 นักเรียนขาดการฝึกฝนจากครูและผู้ปกครองให้มีความรับผิดชอบต่อการเรียนมาตั้งแต่วัยเด็ก

ในความคิดของผู้ปกครองมีสาเหตุมาจาก นักเรียนไม่ต้องการบังคับจากผู้ใหญ่ เนื่องจาก
 ลักษณะของวัยรุ่นเริ่มคิดว่าตนเองโตแล้ว ต้องการความเป็นอิสระ ต้องการเหตุผลมากกว่าการถูก
 บังคับ

“นักเรียนขาดความรับผิดชอบ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนคิดว่าโตแล้ว ไม่ต้องทำตามที่คุณแม่บอก”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบ ขาดการฝึกมาตั้งแต่เด็ก”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 2 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า
 นักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรฝึกตนเองในด้านความรับผิดชอบตามที่ครูและผู้ปกครองแนะนำ ครู
 และครอบครัวแก้ไขโดย ครูและผู้ปกครองคอยถามถึงงานที่ได้รับมอบหมายเป็นประจำ มี
 กำหนดเวลาในการส่งงาน และซักถามสาเหตุของปัญหา เพื่อหาทางแก้ไขได้ถูกต้อง

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ครอบครัวและครูแก้ไขโดย ครอบครัวและครูควรใช้
 เหตุผลในการอบรมตักเตือน โดยชี้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความรับผิดชอบในการเรียน
 มากกว่าการบังคับให้ทำ

ในความคิดเห็นของครูพบว่า นักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเรื่องของ
 ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรดูแลการทำบ้านของ
 ลูกเป็นประจำ เช่น ซักถามว่ามีการบ้านหรือไม่ มีการบ้านข้อใดบ้างที่ทำไม่ได้ เป็นต้น ครูแก้ไข

โดย ครูควรมีการตรวจเช็คการบ้านทุกครั้ง มีการให้คะแนนเพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนส่งงาน และลงโทษโดยใช้เหตุผล เมื่อนักเรียนไม่ส่งงาน

“นักเรียนต้องฝึกให้ตนเองมีความรับผิดชอบให้มากขึ้น...”

“ครู และ โรงเรียน ควรตักเตือนนักเรียนให้มีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมาย”

“ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนให้มีความรับผิดชอบ และคอยถามเอาใจใส่เด็กถึง การบ้านให้มาก ๆ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ครูควรสั่งสอน โดยไม่ตะคอกใส่เด็ก”

“ผู้ปกครอง ตักเตือนลูกโดยการ ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรปรับปรุงตัวเองรู้จักรับผิดชอบงานในหน้าที่”

“ครูให้คะแนนส่งการบ้านทุกครั้ง ลงโทษตามสมควร”

“ผู้ปกครอง พ่อ แม่ควรเอาใจใส่ดูแลการบ้านของเด็กให้มากขึ้น”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 3 การพูดจาไม่สุภาพ เป็นปัญหานอกห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 3 นักเรียน ผู้ปกครอง และครุมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่าสาเหตุมาจากการเลียนแบบสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวนักเรียน เช่น ครอบครัว และเพื่อน โดยนักเรียนจะเลียนแบบคนในครอบครัวที่พูดจาไม่สุภาพเป็นประจำ เพราะนักเรียนรับรู้ว่าการพูดจาลักษณะนี้เป็นการพูดจาที่ใช้ได้กับคนสนิท จึงนำมาพูดกับเพื่อนในโรงเรียน และทำให้เกิดการเลียนแบบกันภายในโรงเรียน

“สิ่งแวดล้อมครอบครัวและเพื่อน ในโรงเรียน”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ตักเตือนลูกโดยใช้อารมณ์และคำพูดที่รุนแรง...”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“สิ่งแวดล้อมทางบ้าน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 3 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ครูแก้ไขโดย ครอบบรมสั่งสอน เช่น มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้คำพูดสุภาพ และเหมาะสมกาลเทศะ เป็นต้น

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ครูแก้ไขโดย ครูควรตักเตือนนักเรียนที่พูดจาไม่สุภาพเมื่อพบเห็น และชี้ให้นักเรียนเห็นผลลัพธ์ของการพูดจาไม่สุภาพ เช่น ให้นักเรียนเล่นบทบาทสมมติเป็นคนที่ไม่สุภาพ และให้เพื่อนบรรยายถึงความรู้สึกที่ได้ยินคำพูดดังกล่าว เป็นต้น และไม่ใช้อารมณ์ในการอบรมสั่งสอน ครอบคร้วแก้ไขโดย พ่อแม่ควรตักเตือนลูกด้วยเหตุผล และใช้คำพูดที่ดี และสุภาพ

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ครอบคร้วแก้ไขโดย พ่อแม่เป็นแบบอย่างในเรื่องการพูดให้กับลูก

“ครูต้องอบรม สั่งสอน จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้คำสุภาพ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ครู และ โรงเรียน ควรว่ากล่าวตักเตือน โดยวิธีหนามยอกเอาหนามบ่ง”

“ครูควรสั่งสอน โดยไม่ตะคอกใส่เด็ก”

“ผู้ปกครอง ตักเตือนลูกโดยการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ควรอบรมเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด พูดคำที่สุภาพกับบุตร”

“ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็ก”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 4 การทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นปัญหานอกห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 1 ในความคิดเห็นของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก นักเรียนมีนิสัยต้องการความสะดวกรวดเร็วในการทิ้งขยะ

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองมีสาเหตุมาจาก โรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการทิ้งขยะให้เป็นที่ ทำให้นักเรียนไม่ทราบว่าเป็นกฎระเบียบของโรงเรียน จึงไม่ใส่ใจที่จะปฏิบัติตาม

ในความคิดเห็นของครุมีสาเหตุมาจาก ครอบครัวและครูขาดการอบรมนักเรียนในเรื่องการ
ทิ้งขยะให้เป็นที่

“นักเรียนมัธยม ต้องการความรวดเร็ว”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนคิดว่าไม่เป็นระเบียบของโรงเรียน จึงไม่ปฏิบัติตาม”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนขาดการอบรมเรื่องการทิ้งขยะให้เป็นที่”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหานี้ของนักเรียนในปัญหาที่ 4 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า
นักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนมีจิตสำนึกในการทิ้งขยะให้เป็นที่

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ครูแก้ไขโดย ครอบบรมเรื่องการทิ้งขยะให้เป็นที่
ประจำ และกำหนดบทลงโทษตามความเหมาะสม เช่น ตักเตือน ให้เก็บขยะทั้งโรงเรียน เป็นต้น

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ครอบครัวและครูแก้ไขโดย ครอบครัวและครูครอบบรมและ
เป็นตัวอย่างที่ดีเรื่องการทิ้งขยะให้กับนักเรียน

“นักเรียนควรมีจิตสำนึกและระมัดระวังต่อการทำผิด...”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

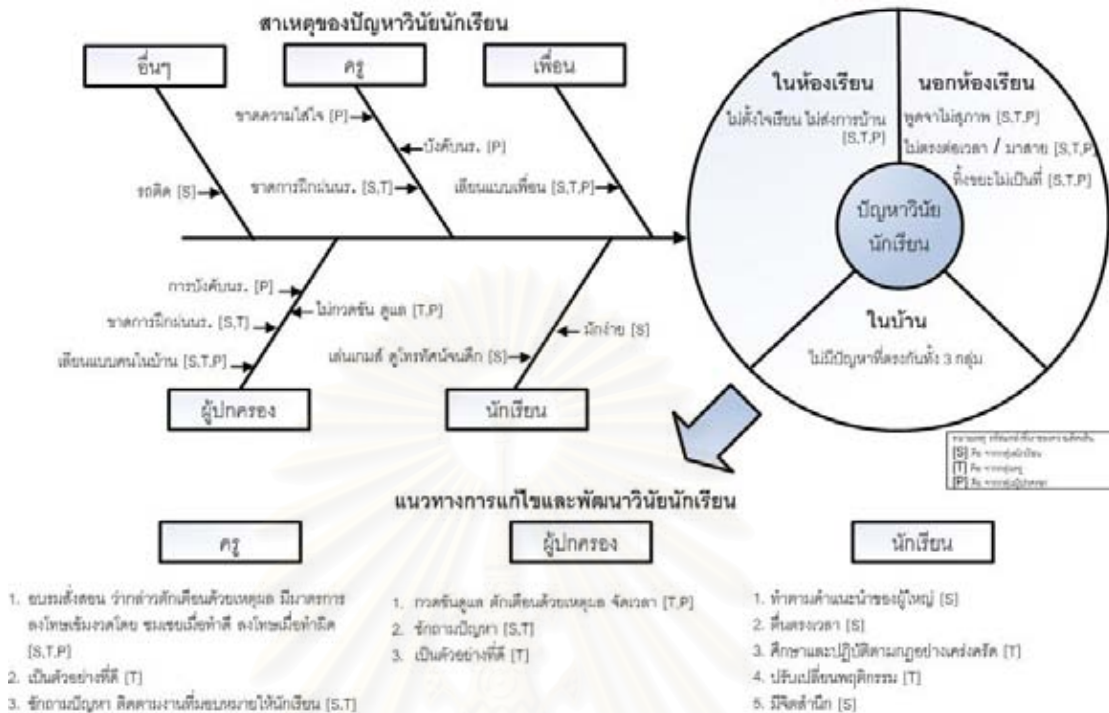
“ครูควรตักเตือนก่อนทำโทษตามความเหมาะสม”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“พ่อแม่และครูอบรมในเรื่องวินัยและการปฏิบัติตามกฎของที่บ้านและโรงเรียน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

จากการวิเคราะห์ปัญหาวินัย สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาสามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 8

แผนภาพที่ 8 ปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5

3. ผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนข้างต้น สามารถสรุปเป็นความคาดหวังในเรื่องความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนได้ดังนี้ ผู้ปกครองมีความคาดหวังคือ ครูควรมีการอบรม ตักเตือนโดยใช้เหตุผล มีบทบาทและนำมาใช้อย่างจริงจัง เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ ครูมีการอบรมนักเรียนในเรื่องการสร้างวินัย และโรงเรียนสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยของนักเรียน เช่น รมรงค์การรักษาความสะอาดภายในโรงเรียน เป็นต้น

“ดี คือ มีการกำหนดให้ครูมีการสอดแทรกเนื้อหาการสร้างวินัยในตนเองในบทเรียนการสอนและสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาให้นักเรียนในการมีวินัย เช่น การรักษาความสะอาดของโรงเรียน ”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

ส่วนครูมีความคาดหวังคือ ครูควรมีการอบรม ดักเตือนโดยใช้เหตุผล มีบทลงโทษและนำมาใช้อย่างจริงจัง เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน และเอาใจใส่นักเรียน จากการสนทนากลุ่มพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัย โดยจัดทำเป็นแผนงานและโครงการต่างๆแต่ในด้านการนำไปใช้ของครูแต่ละคนมีความเคร่งครัดไม่เท่ากัน

“ดี คือ การมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยและการกำหนดปรัชญา แผนงานและโครงการของโรงเรียนในการพัฒนาความมีวินัยให้เกิดแก่นักเรียน”

“ไม่ดี คือ ครูทุกคนไม่ได้กวดขันให้มีการใช้ระเบียบอย่างเคร่งครัดเท่ากัน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

จากการเปรียบเทียบความคาดหวังกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 ว่า ในปัจจุบันโรงเรียนมีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของผู้ปกครองและครูในเรื่อง มีการอบรมสั่งสอน โดยโรงเรียนให้การสนับสนุนการจัดโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนานิสัยของนักเรียน และเรื่องไม่ตรงกับความคาดหวังคือ การนำโครงการต่างๆ และการลงโทษนักเรียนของครูแต่ละคนไม่ไปแนวเดียวกัน เนื่องจากครูแต่ละคนเข้มงวดไม่เท่ากัน เช่น บางคนใจดี บางคนดุ เป็นต้น

4. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยนักเรียน

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวในปัจจุบันคือ ครอบครัวมีการติดต่อ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับโรงเรียนน้อย ซึ่งควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น การเสวนาเกี่ยวกับสาเหตุปัญหาวินัย และแนวทางการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

“ผู้ปกครองและครู ควรมีการจัดเสวนาให้แสดงความคิดเห็นหาสาเหตุของปัญหาการผิดวินัยและหาแนวทางแก้ไขที่ปฏิบัติร่วมกัน เช่น มาโรงเรียนสาย ไม่ตรงเวลา การใช้คำไม่สุภาพ”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

ส่วนครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวในปัจจุบันคือ ครอบครัวยังขาดเวลาในการอบรม สั่งสอนและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ครอบครัวมีการติดต่อ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

กับโรงเรียนน้อย ซึ่งควรมีการจัดประชุมระหว่างผู้ปกครองและครูในปัญหาวินัยของนักเรียน โดยเฉพาะปัญหาที่เร่ร่อน

“ครอบครัวยังต้องช่วยอบรมและจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อแก้ไขปัญหาวินัยที่เกิดขึ้น เช่น ผู้ปกครองต้องกวดขันการแต่งกาย การพาไปซื้อเสื้อผ้า ไปตัดผม เป็นต้น”

“ผู้ปกครองและครู น่าจะมีการจัดประชุมในการแก้ไขปัญหาของเด็กที่มีวินัยไม่ดี ที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่ร่อน เช่น การหนีเรียน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

แนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่ควรอบรมเลี้ยงดูในลูกอยู่ในกฎระเบียบ โดยใช้เหตุผล เช่น ให้อ่านหนังสือทุกวันเป็นเวลา มอบหมายหน้าที่ในบ้านให้ลูกรับผิดชอบ เป็นต้น และมีความใกล้ชิด พูดคุยถึงปัญหาของนักเรียน เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดปัญหา และวางแผนการแก้ไขได้เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

“มีการเลี้ยงดูแบบกึ่งเผด็จการและให้เหตุผล”

“มีการเลี้ยงดูแบบตั้งกำหนดกฎเกณฑ์ จัดระเบียบในบ้าน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ครอบครัวมีการเลี้ยงดูช่วย โดยให้ความเอาใจใส่เด็กและใกล้ชิดเด็กเพื่อได้ทราบถึงความประพฤติของเด็ก”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5, วันที่ 13 มกราคม 2550)

จากการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 สามารถสรุปได้ว่า ครอบครัวยังขาดเวลาในการอบรม สั่งสอนและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และมีการติดต่อ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับโรงเรียนน้อย ซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่ควรมีความใกล้ชิด พูดคุยถึงปัญหาของนักเรียน และอบรมเลี้ยงดูในลูกอยู่ในกฎระเบียบ โดยใช้เหตุผล

5. สรุปผลความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 คือ อันดับ ที่ 1 ความตรงต่อเวลา อันดับที่ 2 การตั้งใจเรียน การส่งการบ้าน อันดับที่ 3 การพูดจาสุภาพ และอันดับที่ 4 การรักษาความสะอาดในบริเวณโรงเรียน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นักเรียนขาดวินัย ดังกล่าวมาจากหลายสาเหตุ เช่น เลียนแบบเพื่อน นักเรียนนอนตื่นสาย นิสัยส่วนตัว ครอบครัวไม่ดูแล ใกล้ชิดลูก ซึ่งแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนตามความต้องการจำเป็น คือ ด้านของครู ได้แก่ ครูควรอบรมสั่งสอน ว่ากล่าวตักเตือน มีมาตรการให้คะแนนการส่งการบ้าน ไม่ตะคอกใส่เด็ก และมีการชมเชยเมื่อทำดี ลงโทษเมื่อทำผิด ด้านของผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองอบรมสั่งสอนด้วยเหตุผลปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ผู้ปกครองมีการกวดขันเรื่องการบ้าน ดูแลให้ลูกจัดเวลาให้เหมาะสม ควรมีกฎในบ้านและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ด้านของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนรู้จักฝึกตนเองให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น ตื่นตรงเวลา และควรปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด

ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 ว่า ในปัจจุบันโรงเรียนมีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของผู้ปกครองและครูในเรื่อง มีการอบรมสั่งสอน โดยโรงเรียนให้การสนับสนุนการจัดโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวินัยของนักเรียน และเรื่องไม่ตรงกับความคาดหวังคือ การนำโครงการต่างๆ และการลงโทษนักเรียนของครูแต่ละคนไม่ไปแนวเดียวกัน เนื่องจากครูแต่ละคนเข้มงวดไม่เท่ากัน เช่น บางคนใจดี บางคนดุ เป็นต้น

สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 สามารถสรุปผลว่าครอบครัวยังขาดเวลาในการอบรม สั่งสอนและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และมีการติดต่อและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับโรงเรียนน้อย ซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่ควรมีความใกล้ชิด พูดคุยถึงปัญหาของนักเรียน และอบรมเลี้ยงดูในลูกอยู่ในกฎระเบียบ โดยใช้เหตุผล

กรณีศึกษาที่ 6 โรงเรียนขนาดกลางในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต3

1. ผลการวิเคราะห์บริบทของกรณีศึกษา

โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีเนื้อที่ 11 ไร่ 3 งาน 3 ตารางวา เป็นโรงเรียนที่ให้บริการนักเรียนที่อาศัยในเขตบางกอกใหญ่ บางกอกน้อย ชนบุรี และคลองสาน มีอาคารเรียน 5 หลัง มีสนามฟุตบอล สนามบาส สนามเทนนิส สนามแบดมินตัน พื้นที่เพียงพอต่อการให้บริการนักเรียน และทำกิจกรรมได้หลากหลายพร้อมๆกัน อาคารเรียนและพื้นที่ของโรงเรียน มีการดูแลรักษาเป็นอย่างดี สะอาด เป็นระเบียบ มีรั้วรอบขอบชิด แข็งแรง สภาพรอบโรงเรียนเป็นอาคารพาณิชย์ ทำการค้าเล็กๆน้อยๆ ผู้อยู่อาศัยในย่านนี้มีฐานะพอสมควร การคมนาคมสะดวก อยู่ติดถนนใหญ่หลายสาย และอยู่ใกล้แม่น้ำเจ้าพระยา สามารถ

เดินทางทางน้ำ โดยใช้เรือข้ามฟาก หรือเรือด่วนเจ้าพระยาได้ ปัจจุบันโรงเรียนมีนโยบายในการเน้นการพัฒนาโรงเรียนด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะบรรยากาศด้านวิชาการ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน (ICT)

นโยบายด้านการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 คือ มีคุณธรรม จริยธรรม และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข

ผลจากการจัดสนทนากลุ่ม 3 กลุ่ม ในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 26 คน ประกอบด้วย กลุ่มนักเรียนจำนวน 10 คน กลุ่มผู้ปกครองจำนวน 8 คน และกลุ่มครูจำนวน 8 คน ทำให้พบปัญหาวินัยของนักเรียนดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 คะแนนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6

ปัญหาวินัย	คะแนนการจัดเรียงลำดับความสำคัญ			รวม	ลำดับ
	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู		
1. ขาดความรับผิดชอบในงานบ้าน	47	35	36	118	1
2. ไม่ตั้งใจเรียน หรือไม่ส่งการบ้าน	45	24	25	94	2
3. มาโรงเรียนสาย	46	28	-	74	3
4. ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ และครู	48	24	-	72	4
5. แต่งกายผิดระเบียบ	50	-	19	69	5
6. หนีเรียน	50	-	-	50	6
7. รับประทานอาหารนอกโรงอาหาร	36	-	-	36	7
8. พุดจาหยาบคาย	-	9	25	34	8
9. ทิ้งขยะไม่เป็นที่	31	-	-	31	9
10. ทะเลาะวิวาท	25	-	-	25	10
11. ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย	22	-	-	22	11
12. ไม่เข้าแถวซื้ออาหาร	-	-	15	15	12

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัญหาวินัยของนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 ที่พบ ได้แก่ แต่งกายผิดระเบียบ ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ และครู หนีเรียน ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่ส่งการบ้าน ขาดความรับผิดชอบในงานบ้าน รับประทานอาหารนอกโรงอาหาร ไม่ตั้งใจเรียน ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ทะเลาะวิวาท มาโรงเรียนสาย พุดจาหยาบคาย ไม่เข้าแถวซื้ออาหาร ซึ่งปัญหาที่กลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง

และครูให้ความสำคัญที่ตรงกันเป็นลำดับที่ 1 คือ ขาดความรับผิดชอบในงานบ้าน และลำดับที่ 2 คือ ไม่ตั้งใจเรียน หรือไม่ส่งการบ้าน

จากปัญหาที่เรียงลำดับความสำคัญ สามารถวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ไขจากความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ได้ดังนี้

ปัญหาที่ 1 ขาดความรับผิดชอบในงานบ้าน เป็นปัญหาในบ้าน

สาเหตุของปัญหาที่ 1 นักเรียน ผู้ปกครอง และครูมีความคิดเห็นว่ามีสาเหตุมาจาก นิสัยส่วนตัวของนักเรียน เช่น ขี้เกียจ ขาดความกระตือรือร้น เป็นต้น

“ขาดความรับผิดชอบงานบ้าน โดยสาเหตุมาจากนักเรียนขี้เกียจทำงานบ้าน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการทำงานบ้าน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“ขี้เกียจ...”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 6, วันที่ 25 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาของนักเรียนในปัญหาที่ 1 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า นักเรียนควรแก้ไขโดย นักเรียนควบคุมตนเองให้รู้จักหน้าที่ของตนเอง

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ครอบครัวและครูแก้ไขโดย พ่อแม่ และครูควรอบรม สั่งสอนให้รู้จักคุณค่าของการช่วยเหลือบิดา มารดา และฝึกให้นักเรียนช่วยเหลือพ่อแม่ เช่น ทางโรงเรียนมีสมุดบันทึกความดี ส่วนทางบ้าน มีการมอบหมายให้ทำงานบ้านเล็กๆ น้อยๆ เป็นกิจวัตรประจำวัน และทำจนเป็นนิสัย เป็นต้น

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ครอบครัวควรแก้ไขโดย พ่อแม่ควรจัดแบ่งเวลาในการทำงานบ้านให้เหมาะสม โดยเลือกเวลาที่นักเรียนว่าง ไม่มีภาระจากการบ้าน เพราะจะทำให้ นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานบ้าน

“...ฝึกให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และช่วยเหลือพ่อแม่...”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“พ่อ แม่รู้จักสอนเด็กให้รู้จักจัดสรรเวลาทำการบ้านและงานบ้าน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรรณิศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“...ต้องรู้จักหน้าที่ของตน”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 25 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 2 การไม่ตั้งใจเรียน ไม่ส่งการบ้าน เป็นปัญหาในห้องเรียน

สาเหตุของปัญหาที่ 2 ในความคิดเห็นของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก ครูสอนน่าเบื่อและสอนเร็ว ทำให้นักเรียนเรียนไม่เข้าใจและเกิดความเกียจคร้านที่จะเรียน หรือทำการบ้าน

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองมีสาเหตุมาจาก พ่อแม่ไม่มีเวลาที่จะดูแล เข้มงวด และฝึกรับการแบ่งเวลาให้กับลูก ทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการทำการบ้าน

ในความคิดเห็นของครูมีสาเหตุมาก ภาระงานสอนของครูมาก ทำให้ไม่มีเวลาติดตามงานของนักเรียน และสาเหตุจากพ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลกวดขันการทำการบ้านของลูก

“นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการทำการบ้าน และแบ่งเวลาไม่ถูก ”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“ครูมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาติดตามงานเด็ก”

“พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลการบ้านลูก..”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“...จี๋เกียจ และไม่เข้าใจบทเรียน”

“ครูสอนน่าเบื่อ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 25 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหานี้ของนักเรียนในปัญหาที่ 2 ในความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า นักเรียนแก้ได้โดย นักเรียนควรปรึกษาผู้ปกครองและครูเมื่อไม่เข้าใจบทเรียนหรือการบ้านที่ได้รับมอบหมาย ครูแก้ไขโดย ครูควรจัดกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด ได้ซักถาม ได้เคลื่อนไหวแทนการนั่งฟังเพียงอย่างเดียว และควรสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ไม่เข้าใจบทเรียนครอบครัวแก้ได้โดย พ่อแม่ควรกดดันให้ลูกทำการบ้าน สอนการบ้านที่นักเรียนทำไม่ได้ และควรให้นักเรียนพักผ่อนในเวลาว่าง โดยการทำกิจกรรมเสริมอื่นๆ แทนการเรียนพิเศษ เช่น เล่นกีฬา หรือดนตรี เพื่อผ่อนคลายไม่ให้นักเรียนเบื่อหน่ายต่อการเรียน

ในความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ครอบครัวแก้ได้โดย พ่อแม่ควรพูดคุย สอบถามในเรื่องการเรียนของลูกให้มากขึ้น เพื่อได้ทราบถึงปัญหาของลูก และช่วยกันแก้ไขได้ทันเวลา

ในความคิดเห็นของครูพบว่า ครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรดูแลการทำงานที่บ้านของลูก เช่น พุดคุย ซักถาม จัดเวลาในการทำงาน เป็นต้น ครูแก้ไขโดย ครูควรสอบถามและติดตามงานของนักเรียนสม่ำเสมอ โดยมีการกำหนดระยะเวลาการทำงานให้เหมาะสมและใช้คะแนนเป็นสิ่งกระตุ้น หรือใช้วิธีเพื่อนช่วยเพื่อน โดยมอบหมายให้นักเรียนที่เรียนดี หรือปานกลางจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อน และช่วยติดตามงานของเพื่อน รวมทั้งช่วยสอนเพื่อนในเรื่องที่ไม่เข้าใจ

“พ่อแม่ต้องสอบถามการเรียนของเด็ก”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“ครูสอบถามงานที่ส่ง และติดตามงานว่าเสร็จไปถึงแล้ว คัดคะแนนถ้าส่งช้าและการกำหนดระยะเวลาส่งการบ้านให้เหมาะสม”

“พ่อแม่ช่วยดูแลและควบคุมเวลาในการทำงานบ้านและการบ้าน ถามว่ามี การบ้านหรือเปล่า ทำได้หรือไม่ รู้จักสอนเด็กให้รู้จักจัดสรรเวลาทำการบ้านแล งานบ้าน”

“ครูอาจใช้วิธีให้เพื่อนช่วยเพื่อน...”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“ถ้านักเรียนมีปัญหาปรึกษาพ่อแม่หรือครู ถ้าไม่เข้าใจการบ้านที่ทำ ต้องรู้จัก หน้าทีของตน”

“ครูต้องสอนและแนะนำให้นักเรียนเข้าใจ จัดกิจกรรมการสอนที่ไม่น่าเบื่อ “

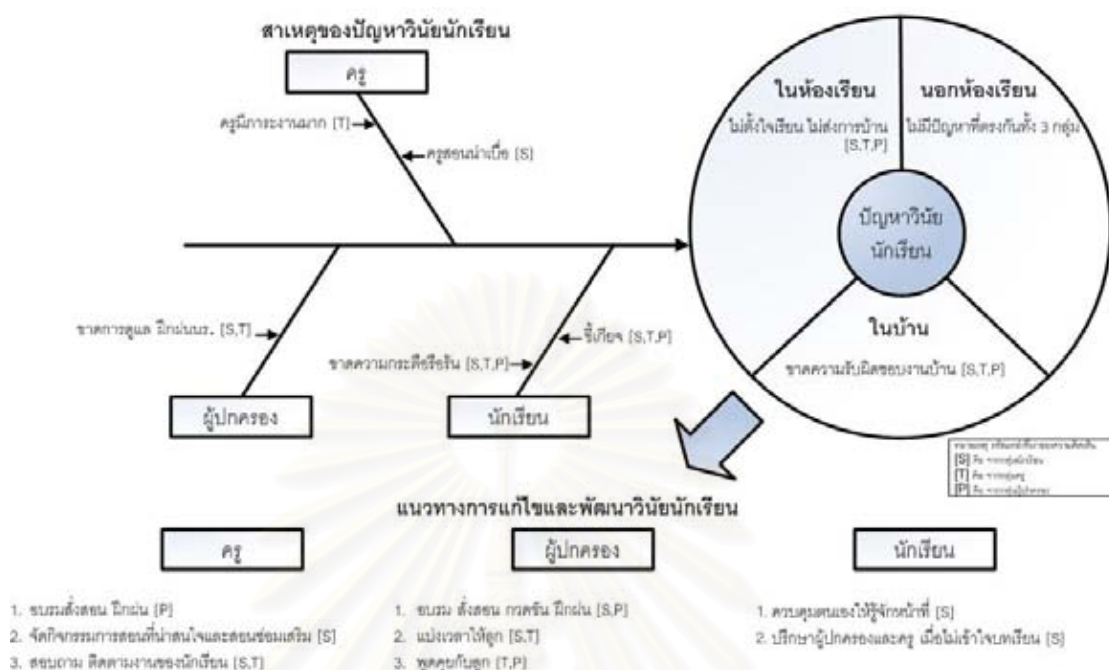
“ครูสอนให้สนุกมากขึ้น”

“ผู้ปกครองต้องกดดันให้เด็กทำการบ้าน และสอนการบ้าน พ่อแม่ให้ทำกิจกรรมอื่น ๆ ให้พักผ่อน ไม่ใช่ส่งให้ไปเรียนพิเศษอย่างเดียว”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 25 มกราคม 2550)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์ปัญหาวินัย สาเหตุของ และแนวทางแก้ไขปัญหาสามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 9

แผนภาพที่ 9 ปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6

3. ผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนข้างต้น สามารถสรุปเป็นความคาดหวังในเรื่องความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนได้ดังนี้ ผู้ปกครองมีความคาดหวังคือ ครูควรอบรมสั่งสอนนักเรียนในเรื่องที่เป็นปัญหา โดยเน้นให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของวินัย และฝึกนักเรียนด้านวินัย จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ ครูอบรมสั่งสอนในเรื่องวินัย แต่ยังให้ความสนใจน้อยสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดี

“ดี คือ ให้ครูแนะนำนักเรียนในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นคนดี มีระเบียบวินัย”

“ไม่ดี คือ บางครั้งให้ความสนใจเด็กน้อยไป ละเลยต่อพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็ก”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

ส่วนครูมีความคาดหวังคือ ครูควรติดตามงานของนักเรียน โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยาการศึกษา และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียน จากการสนทนากลุ่มพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ โรงเรียนมีการพัฒนาวินัยของครูเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน แต่ครูมีภาระงานมาก จึงไม่มีเวลาดูแลนักเรียน

และการจัดกิจกรรมต่างๆ ไม่มีการประเมินผล ทำให้ไม่ทราบว่ากิจกรรมที่จัดไปสามารถแก้ไข
ปัญหาวินัยของนักเรียนได้หรือไม่

“ดี คือ การส่งเสริมพัฒนาวินัยของครูให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน”

“ไม่ดี คือ ครูมีกิจกรรมมากไป ทำให้ไม่มีเวลาดูแลเด็ก และกิจกรรมที่แก้ไขวินัย
เด็กไม่มีการติดตามอย่างต่อเนื่อง”

“ครูต้องติดตามประเมินจากการจัดกิจกรรมที่แก้ไขและส่งเสริมวินัยของเด็กด้วย”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

จากการเปรียบเทียบความคาดหวังกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียน สามารถ
สรุปผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียน
กรณีศึกษาที่ 6 ว่า ในปัจจุบันโรงเรียนมีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของผู้ปกครองและครู
คือ ครูมีการอบรมสั่งสอนนักเรียนในเรื่องวินัย และโรงเรียนส่งเสริมการเป็นตัวอย่างที่ดีของครู
และเรื่องไม่ตรงกับความคาดหวังคือ ครูให้ความสนใจกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีน้อย ซึ่งเป็น
เพราะครูมีภาระงานมาก และกิจกรรมที่โรงเรียนจัดเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียนนั้นขาดการ
ประเมินผล จึงทำให้ไม่ทราบว่ากิจกรรมที่จัดนั้นช่วยแก้ปัญหาวินัยของนักเรียนได้หรือไม่

4. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวใน
ปัจจุบันคือ ครอบครัวขาดเวลาในการพูดคุยกับลูก ทำให้ไม่ทราบถึงปัญหาของลูก

“ผมยอมรับว่า พ่อแม่สมัยนี้ไม่มีเวลาแนะนำและใกล้ชิดกับเด็ก จนบางทีอาจไม่ได้
ทราบปัญหาและสามารถแก้ปัญหาได้ทันที่”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

ส่วนครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวในปัจจุบันคือ ครอบครัวไม่มีเวลาใน
การอบรมสั่งสอนนักเรียน

“ครอบครัว จำเป็นต้องช่วยอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกที่ดีและคอยเอาใจใส่ดูแลเด็ก
ให้เวลาเด็กที่ผิดระเบียบของโรงเรียนให้มากขึ้น”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

แนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง และครูคือ พ่อแม่มีเวลาให้ลูก โดยสั่งสอนบนพื้นฐานของความเป็นไทย ให้อ่านหนังสือก่อนนอนก่อนนอน เชื้อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ และพ่อแม่ใช้การเลี้ยงดูแบบเป็นกันเองกับลูก คือ พ่อแม่ไม่ดุเกินไป เข้าใจลูก ให้คำปรึกษาลูกได้ ซึ่งพ่อแม่ควรจะศึกษาธรรมชาติในวัยของลูกจากหนังสือ หรือการพูดคุยกับผู้รู้

“ลักษณะการเลี้ยงดูที่เป็นวัฒนธรรมและประเพณีของไทยที่เอื้อต่อการแก้ไข เช่น การพาไปเที่ยวงานประเพณีต่าง ๆ ทางศาสนา และการเคารพผู้อาวุโสกว่า การรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“ลักษณะของครอบครัวมีเวลาอบรมสั่งสอน เป็นเพื่อนกับนักเรียน ให้อ่านหนังสือได้ทุกเรื่อง

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6, วันที่ 20 มกราคม 2550)

จากการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 สามารถสรุปได้ว่า ครอบครัวไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนนักเรียน ซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่มีเวลาให้ลูก โดยสั่งสอนบนพื้นฐานของความเป็นไทย ให้อ่านหนังสือก่อนนอนก่อนนอน เชื้อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ และพ่อแม่ใช้การเลี้ยงดูแบบเป็นกันเองกับนักเรียน ให้อ่านหนังสือได้ทุกเรื่อง และพ่อแม่ควรจะศึกษาธรรมชาติในวัยของนักเรียนจากหนังสือ หรือการพูดคุยกับผู้รู้

5. สรุปผลความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 คือ อันดับ ที่ 1 ความรับผิดชอบต่องานที่บ้าน และอันดับที่ 2 ความตั้งใจเรียน การส่งการบ้าน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นักเรียนขาดวินัยดังกล่าวมาจากหลายสาเหตุ เช่น นิสัยส่วนตัวของนักเรียน วิธีการสอนของครู ภาระงานของครูมาก และพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูก ซึ่งแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนตามความต้องการจำเป็น คือ ด้านของครู ได้แก่ ครูควรจัดกิจกรรมการสอนที่ไม่น่าเบื่อ มีการติดตามงาน และตัดคะแนนหากส่งช้า รวมถึงมีระยะเวลาในการส่งงานให้เหมาะสม ด้านของผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองควรกวาดขัน ติดตาม การทำการบ้าน สอนการบ้าน และสั่งสอนการแบ่งเวลา ด้านของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนควรปรึกษาผู้ใหญ่เมื่อมีปัญหา และควรตั้งใจเรียน รู้จักใช้เหตุผลควบคุมตนเอง ใช้เวลาว่างช่วยเหลือพ่อแม่

ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 คือ ในปัจจุบันโรงเรียนมีการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของผู้ปกครองและครูคือ ครูมีการอบรมสั่งสอนนักเรียนในเรื่องวินัย และโรงเรียนส่งเสริมการเป็นตัวอย่างที่ดีของครู และเรื่องไม่ตรงกับความคาดหวังคือ ครูให้ความสนใจกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีน้อย ซึ่งเป็นเพราะครูมีภาระงานมาก และกิจกรรมที่โรงเรียนจัดเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียนนั้นขาดการประเมินผล จึงทำให้ไม่ทราบว่ากิจกรรมที่จัดนั้นช่วยแก้ปัญหาวินัยของนักเรียนได้หรือไม่

สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 สามารถสรุปผลว่า ครอบครัวไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนนักเรียน ซึ่งแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูคือ พ่อแม่มีเวลาให้ลูก โดยสั่งสอนบนพื้นฐานของความเป็นไทย ให้อภัยอ่อนน้อมถ่อมตน เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ และพ่อแม่ใช้การเลี้ยงดูแบบเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความสำคัญได้ทุกเรื่อง และพ่อแม่ควรจะศึกษาธรรมชาติในวัยของนักเรียนจากหนังสือ หรือการพูดคุยกับผู้รู้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของความต้องการ

1. ผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข

ผลจากการจัดลำดับความสำคัญที่ตรงกันของกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูในแต่ละโรงเรียนกรณีศึกษาทำให้พบปัญหาวินัยของนักเรียนในภาพรวมดังตารางที่ 8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 สรุปภาพรวมการจัดตามลำดับความสำคัญของปัญหาวินัยที่ต้องการแก้ไขจากกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และครูของโรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 6 โรงเรียน

ปัญหาวินัย	โรงเรียนขนาดใหญ่			โรงเรียนขนาดกลาง		
	โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2	โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4	โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5	โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1	โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3	โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6
1. ไม่ตั้งใจเรียนหรือไม่ส่งการบ้าน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. แต่งกาย ทรงผมผิดระเบียบ		✓		✓	✓	
3. พุดจาไม่สุภาพ	✓		✓		✓	
4. ไม่ตรงต่อเวลา หรือมาโรงเรียนสาย		✓	✓			
5. ไม่เชื่อฟังพ่อแม่และครู	✓					
6. ทิ้งขยะไม่เป็นที่			✓			
7. ขาดความรับผิดชอบต่องานที่บ้าน						✓
8. หนีเรียน				✓		

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัญหาวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 6 โรงเรียนที่นักเรียน ผู้ปกครอง และครูให้ความสำคัญตรงกัน ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียนหรือไม่ส่งการบ้าน แต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ พุดจาไม่สุภาพ ไม่ตรงต่อเวลาหรือมาโรงเรียนสาย ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ครู ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ขาดความรับผิดชอบต่องานที่บ้าน และหนีเรียน ซึ่งปัญหาที่สำคัญอันดับที่ 1 คือ การไม่ตั้งใจเรียนหรือไม่ส่งการบ้าน อันดับที่ 2 การแต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ อันดับที่ 3 คือ การพุดจาไม่สุภาพ และอันดับที่ 4 คือ การไม่ตรงต่อเวลาหรือมาโรงเรียนสาย

จากปัญหาที่เรียงลำดับความสำคัญ สามารถวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางการแก้ไขในภาพรวม ดาถความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ได้ดังนี้

ปัญหาที่ 1 การไม่ตั้งใจเรียน ไม่ส่งการบ้าน เป็นปัญหาในห้องเรียน ปัญหานี้พบทั้งในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง

สาเหตุของปัญหาที่ 1 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่สำคัญมาจาก การเล่นเกม ดูโทรทัศน์จนดึก ส่งผลให้นักเรียนง่วงนอนในเวลาเรียน จนทำให้ขาดความสนใจในเรื่องที่ครูสอน ไม่เข้าใจ

บทเรียน และไม่สามารถทำการบ้านได้ นอกจากนี้การใช้เวลาเล่นเกม ดูโทรทัศน์นาน ทำให้ไม่มีเวลาทบทวนบทเรียนและทำการบ้าน

“เด็กเล่นเกมจนคึก”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, 24 ธันวาคม 2549)

“คูทิวีคิก”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“ลูกคิดเล่นเกมมากค่ะ”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“นักเรียนห่วยเล่น ดิคเกม”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

สาเหตุของปัญหาที่ 1 ในโรงเรียนขนาดกลางที่สำคัญมาจาก วิธีการสอนของครูไม่น่าสนใจ สอนเร็วทำให้นักเรียนตามบทเรียนไม่ทัน และการบ้านที่ครูให้ยาก ไม่เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน เป็นสาเหตุให้ขาดความสนใจต่อการเรียน และไม่ทำการบ้าน

“...เล่นเกมคงจะสนุกกว่านั่งเรียนในห้องเหลี่ยมๆ”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“เบื่อ กับบรรยากาศในห้องเรียนเดิม ๆ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“ครูให้การบ้านมากเกินไปและยากไป นักเรียนทำไม่ได้”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“ครูสอนน่าเบื่อ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 25 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 1 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พบว่า ด้านครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรมีเวลาดูแลลูก ในเรื่องการจัดเวลาเล่น เรียน และพักผ่อน โดยฝึกให้นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำ ควรพูดคุย สอบถามในเรื่องการเรียนของลูก เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าลูกเข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงไร รวมถึงช่วยอธิบายบทเรียนที่ลูกไม่เข้าใจ และใช้เหตุผลในการตักเตือนโดยชี้ให้ลูกเห็นความสำคัญของการเรียน

“...ไม่ควรให้เด็กเล่นเกมจนดึก”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนให้มีความรับผิดชอบ และคอยถามเอาใจใส่เด็กถึง การบ้านให้มาก ๆ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครอง ตักเตือนลูกโดยการชี้เหตุผลมากกว่าอารมณ์”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครอง พ่อ แม่ควรเอาใจใส่ดูแลการบ้านของเด็กให้มากขึ้น”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“พ่อแม่พูดคุยอธิบายให้เข้าใจให้มากขึ้น และกดดันในการทำการบ้าน”

“พ่อแม่ไม่ให้เด็กนอนดึก และปลูกให้ตื่นให้เป็นเวลาทุกวัน”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ดูแลกำหนดเวลาให้คอมพิวเตอร์ และไปกับเพื่อน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครอง พ่อ แม่ช่วยดูแลการจัดเวลาในการอ่านหนังสือ ทำการบ้าน เวลานอน และตื่นตอนเช้า”

“ผู้ปกครองอบรมลูกและดูแลให้ทำการบ้านให้เสร็จก่อนออกไปเล่นกับเพื่อน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

ด้านครูแก้ไขโดย ครูควรแนะนำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในช่วงเวลาว่างของนักเรียน เช่น การอ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน เล่นกีฬา เป็นต้น แทนการการเล่นเกม หรือดูโทรทัศน์ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ เช่น ใช้เกม เพลง สื่อการเรียนการสอนที่เคลื่อนไหวได้ มีสีสันสวยงาม มีการซักถามนักเรียนระหว่างสอน เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิดและเป็นการตรวจสอบว่านักเรียนเข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงไร อีกทั้งยังเป็นการเร้าให้นักเรียนสนใจในบทเรียน สอนให้ช้าลง และใช้คะแนนเป็นสิ่งเร้า เป็นต้น ควรเข้มงวดอย่างมีเหตุผลในการส่งงานของนักเรียน เช่น ติดตามงานของนักเรียนสม่ำเสมอ มีการตัดคะแนนเมื่อนักเรียนส่งงานช้า ใช้กระบวนการกลุ่ม โดยให้นักเรียนที่เรียนดีช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อน เป็นต้น

“ครูต้องสอนให้ช้าลง”

“ควรถามนักเรียนว่าเข้าใจหรือเปล่า”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 20 ธันวาคม 2549)

“...ถ้าคุยกันมาก ก็จะตัดคะแนน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

“ครู และ โรงเรียน ควรตัดเตือนนักเรียนให้มีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมาย”

“ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนให้มีความรับผิดชอบและคอยถามเอาใจใส่เด็กถึง การบ้านให้มาก ๆ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

ครูควรสั่งสอน โดยไม่ตะคอกใส่เด็ก”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ครูให้คะแนนส่งการบ้านทุกครั้ง ลงโทษตามสมควร”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ครูควรเข้มงวดและติดตามงานที่มอบหมายให้เข้มงวดมากขึ้น”

“สอนที่น่าสนใจ เช่น เล่นเกม มีสื่อการเรียนการสอน”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“ครูตักเตือน แนะนำในการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์”
(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“ครูควรแนะนำให้ทำการบ้านเป็นกลุ่มที่โรงเรียน...”
(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

ด้านนักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรฝึกฝนตนเองในเรื่องการแบ่งเวลาตามคำแนะนำของผู้ปกครอง และครู ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนี้ได้

“นักเรียนต้องฝึกให้ตนเองมีความรับผิดชอบให้มากขึ้น...”
(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรปรับปรุงตัวเองรู้จักรับผิดชอบงานในหน้าที่”
(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรทำการบ้านให้เสร็จก่อนถึงไปทำกิจกรรมอื่น”
(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 1 ตามความคิดเห็นของนักเรียนผู้ปกครอง และครูในโรงเรียนขนาดกลางพบว่า ด้านครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ควรมีเวลาเอาใจใส่ลูกในเรื่องการเรียน เช่น ทบทวนเนื้อหาที่เรียนให้ลูก ให้ลูกอ่านหนังสือหลายๆ ตรวจสอบการบ้านของลูกเป็นประจำ สอนการบ้านที่ลูกทำไม่ได้ พูดคุยสอบถามในเรื่องการเรียนของลูก เพื่อได้ทราบถึงปัญหาของลูก จะได้แก้ไขทันเวลา จัดเวลาเรียนและพักผ่อนให้ลูกเหมาะสม เพื่อผ่อนคลายความเครียด ไม่ให้ลูกเบื่อหน่ายต่อการเรียน และสังเกตพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ของลูกว่าใช้นานหรือไม่ เป็นต้น

“พ่อแม่ตรวจการบ้านอย่างสม่ำเสมอ”
(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“พ่อแม่อบรม และจัดเวลาในการเล่น เกม การใช้คอมพิวเตอร์ และไม่ควรมีคอมพิวเตอร์ไว้ในห้องนอน”
(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครองต้องดูแลเด็กไม่ให้ออกดึกและตื่นสาย ใ้ลูกช่วยงานในเวลาอันสมควร”

“ผู้ปกครองอบรมและดูแลให้เด็กสนใจในการเรียนให้มากขึ้น พ่อแม่ทบทวนที่เรียนมากับลูกให้เกิดความเข้าใจ ให้อ่านหนังสือมาก ๆ”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ต้องสอบถามการเรียนของเด็ก”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ช่วยดูแลและควบคุมเวลาในการทำงานบ้านและการบ้าน มีการไต่ถามว่ามีการบ้านหรือเปล่า ทำได้หรือไม่ รู้จักสอนเด็กให้รู้จักจัดสรรเวลาทำการบ้านและงานบ้าน”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ ผู้ปกครอง อบรมและมอบหมายงานบ้านให้ทำเป็นกิจวัตรประจำวัน ถ้าไม่ทำให้ลงโทษตามสมควร”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครองต้องกดดันให้เด็กทำการบ้าน และสอนการบ้าน พ่อแม่ให้ทำกิจกรรมอื่น ๆ ให้พักผ่อน ไม่ใช่ส่งให้ไปเรียนพิเศษอย่างเดียว”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 25 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครอง ไม่ซื้อคอมพิวเตอร์ หรือเล่นเกมออก ไม่ต่ออินเทอร์เน็ตให้ คอยสังเกตลูก และเอาใจใส่ในการเรียน”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 28 มกราคม 2550)

ด้านครูและโรงเรียนแก้ไขโดย ครูควรแนะนำการจัดแบ่งเวลาเรียนและเล่นที่เหมาะสม ควรสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และสอบถามสาเหตุของการไม่ทำการบ้าน ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ เช่น ใช้เกม เพลง สอนซ่อมเสริมในบทเรียนที่นักเรียนไม่เข้าใจ ให้การบ้านที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน เป็นต้น ควรเข้มงวดในการส่งงาน

เช่นมีการลงโทษโดยตัดคะแนน ใช้เงื่อนไขระหว่างการเรียนการสอน ใช้วิธีเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยในเรื่องความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

“ครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีกิจกรรมการสอนที่เร้าใจมากขึ้น เช่น เกม หรือเพลง”

“ครูลงโทษตัดคะแนนนักเรียนที่ไม่ส่งการบ้าน”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“...ควรชี้แนะให้กับเด็กในการจัดอบรมการแบ่งเวลาการเรียนและเล่น”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“ครูดูแลอบรมให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น ครูควรสอบถามสาเหตุของการไม่ทำการบ้าน หรือครูควรตีให้ใหม่ถ้าเด็กไม่เข้าใจ หรือ ครูเปลี่ยนวิธีการสอน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“ครูสอบถามงานที่ส่ง และติดตามงานว่าเสร็จ ไปถึงแล้ว ตัดคะแนนถ้าส่งช้าและการกำหนดระยะเวลาส่งการบ้านให้เหมาะสม”

“ครูอาจใช้วิธีให้เพื่อนช่วยเพื่อน...”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“ครูควรให้การบ้านน้อยลง ตามความเหมาะสม เนื่องจากนักเรียนมีการบ้านจากหลายวิชา”

“ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีน้ำใจและรับผิดชอบในงานที่มอบหมายทั้งงานที่โรงเรียนและที่บ้าน”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“ครูสร้างเงื่อนไขในห้องเรียน เช่น 5 นาทีแรก ครูให้นร.คุยได้ และครูจะสอน 10 นาที ขอให้ นร.เงียบและตั้งใจเรียน หลังจากทำแบบฝึกหัด นร. สามารถคุยกัน หรือฟังเพลงได้ แต่ต้องทำงานให้เสร็จ ถ้ามีการทำผิดกติกา ก็จะยุติทุกอย่าง”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“ครูต้องสอนและแนะนำให้นักเรียนเข้าใจ จัดกิจกรรมการสอนที่ไม่น่าเบื่อ “
 “ครูสอนให้สนุกมากขึ้น”
 (กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 25 มกราคม 2550)

“ครูและโรงเรียนควรสังเกตพฤติกรรมเด็กและครูควรพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับปัญหา ส่วนตัวและเรื่องเรียนคอยดูแลเด็กที่มีปัญหาอย่างใกล้ชิด”
 “...จัดการสอนที่มีกิจกรรมจากเกมมาประกอบการสอน”
 (กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 28 มกราคม 2550)

ด้านนักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรฝึกฝนการแบ่งเวลาเรียนและเล่นให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์ ตามคำแนะนำของผู้ใหญ่ ควรปรึกษาพ่อแม่ ครูเมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจบทเรียน เพื่อครอบครัวและครูจะได้ร่วมมือกันแก้ไขได้ทันเวลา

“ตัวนักเรียนต้องฝึกฝนตนเองในการทำงานบ้านและการบ้านอย่างสม่ำเสมอ จน เป็นกิจวัตร รู้จักจัดแบ่งเวลาเล่นเกมของตนเอง”
 (กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรบอกครูที่สอนว่าไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ ทำให้ทำการบ้านไม่ได้”
 (กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“ถ้านักเรียนมีปัญหาปรึกษาพ่อแม่หรือครู ถ้าไม่เข้าใจการบ้านที่ทำ...”
 (กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 25 มกราคม 2550)

“นักเรียนต้องรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์”
 (กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 28 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 2 การแต่งกายผิดระเบียบ เป็นปัญหานอกห้องเรียน พบในโรงเรียนขนาดกลาง มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

สาเหตุของปัญหาที่ 2 ทั้งในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางที่สำคัญมาจาก การเลียนแบบดารา เนื่องจากนักเรียนได้รับข่าวสารจากการอ่านนิตยสารแฟชั่น ชมโทรทัศน์ได้ง่าย และมีความคิดว่าดาราเป็นแบบอย่างที่ดี เนื่องจากมีคณินิยมชมชอบ จึงเลียนแบบ นอกจากนี้ นักเรียนมีการเลียนแบบวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ซึ่งขัดแย้งกับวัฒนธรรมไทย เช่น เครื่องแบบ

นักเรียนในประเทศญี่ปุ่นต้องใส่กระโปรงสั้นและถุงเท้ายาว แต่เครื่องแบบของนักเรียนในประเทศไทยต้องใส่กระโปรงยาวและพับถุงเท้าให้เรียบร้อย เป็นต้น เมื่อนักเรียนเลียนแบบก็จะขัดแย้งกับระเบียบของโรงเรียน จึงเป็นสาเหตุของการแต่งกายผิดระเบียบ

“นักเรียนรับวัฒนธรรมมาจากต่างประเทศ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“...ส่วนใหญ่เพื่อนๆจะแต่งตัวตามกันครับ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“นักเรียนสมัยนี้ชอบแต่งตัวตามแบบแฟชั่น...”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“เลียนแบบคารา ตามแฟชั่น”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“อยากสวย ตามคารา นักร้อง”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“เลียนแบบคาราจากละครในโทรทัศน์มีการแต่งหน้า ทำสีผมวัยรุ่น”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“เด็กวัยนี้อยากเท่ ทำตามเพื่อน. ตามคาราในโทรทัศน์”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 28 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 2 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางพบว่า ด้านครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ ควรดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการแต่งกาย เช่น ตักเตือนเมื่อลูกทำผิด ซ่อมแซมเครื่องแต่งกายที่ขาดชำรุด จัดหาซื้อเครื่องแต่งกายที่ถูกระเบียบ เป็นต้น ควรอบรมอย่างมีเหตุผล เช่น ชี้ให้ลูกเห็นข้อเสียของการแต่งกายไม่เหมาะสม และยกตัวอย่างที่ดี เป็นต้น และควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูก

พ่อแม่ควรยกตัวอย่างที่ดี และสอนให้รู้จักวัฒนธรรมไทยมากขึ้น”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 9 มกราคม 2550)

พ่อแม่ควรแนะนำการแต่งตัวที่เหมาะสม ไม่เลียนแบบคาราที่แต่งตัวไม่ดี”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“ครูและพ่อแม่ควรตักเตือน เมื่อเห็นเด็กแต่งกายผิดระเบียบ”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“ครอบครัวต้องดูแลเรื่องการแต่งชุดนักเรียน ซ่อมแซมเมื่อขาด ซ้ำชุด และพ่อแม่ ต้องให้เหตุผลถึงการแต่งตัวที่เหมาะสม รวมถึงผลที่ไม่ดีของการแต่งตัวไม่ถูกระเบียบ”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 19 มกราคม 2550)

พ่อแม่พูดคุยบอกรายให้เข้าใจถึงการแต่งตัวที่เหมาะสม และตักเตือนเมื่อเห็นแต่งตัวไม่เหมาะสม”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ควรเข้มงวดในการตรวจเครื่องแบบนักเรียน มากขึ้น”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3, โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“โรงเรียนและบ้านควรชี้แจงให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ถูกต้อง”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครองและครูต้องอบรมสั่งสอน และเป็นตัวอย่างที่ดี”

“พ่อแม่พูดคุยให้เข้าใจ เป็นตัวแบบที่ดี”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ดูแลการแต่งตัว และว่ากล่าวห้ามทำตามแบบคนอื่น และอบรมสั่งสอนลูก ให้มีวินัยในตนเองในการแต่งตัว และพ่อแม่สำรวจการแต่งตัวว่ากล่าว และให้เปลี่ยนเมื่อเห็นว่าแต่งตัวไม่ถูก”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 28 มกราคม 2550)

ด้านครูแก้ไขโดย ครูควรอบรมในเรื่องการแต่งกาย เช่น ยกตัวอย่างและชมเชยนักเรียนที่แต่งกายถูกระเบียบ ชี้แจงเหตุผลว่าการแต่งกายผิดระเบียบไม่ใช่อะไร เป็นต้น ควรทวนซ้ำในเรื่องการแต่งกาย เช่น ยืดของที่ผิดระเบียบ ตรวจสอบเครื่องแต่งกายอย่างสม่ำเสมอ ลงโทษตามความรุนแรงของความผิด โดยการตัดคะแนน เจียนบันทึก ทำทัณฑ์บน ไล่ออก มีการจัดโครงการรณรงค์การแต่งกายที่ถูกระเบียบ ใช้กระบวนการกลุ่ม คือเพื่อนชักจูงเพื่อนแต่งกายที่ถูกระเบียบ เป็นต้น ควรติดต่อกับผู้ปกครองของนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ เพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหา และควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

“ครูตรวจการแต่งกายทุกวัน ตัดคะแนนความประพฤติ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“ครูควรชี้แจงและชี้แนะนักเรียนและพิจารณาว่าเหมาะสมถูกต้องหรือไม่ ยกตัวอย่าง การแต่งตัวของดาราที่ไม่เหมาะสมและคาดโทษ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“ครูควรตรวจเครื่องแต่งกายทุกสัปดาห์”

“...ยืดของที่ผิดระเบียบ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“ครูควรเข้มงวดการแต่งกายให้มากขึ้น แนะนำเพื่อนหรือพี่ที่เป็นตัวอย่างที่ดี ทำโทษตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“ครูเข้มงวดการแต่งตัวให้ถูกระเบียบ ตัดคะแนนความประพฤติ”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“โรงเรียนและบ้านควรชี้แจงให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ถูกต้อง”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“ครู และโรงเรียน ยึดของที่ผิดระเบียบ และทำโทษ ประจานต่อหน้านักเรียนคนอื่น”

“ครูควรเข้มงวดการแต่งตัวของเด็กให้มากขึ้น ครูแนะนำการแต่งตัวที่เหมาะสม คูคาราที่แต่งตัวดีมาเป็นแบบ และผลของการแต่งตัวที่ล่อแหลม”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 28 มกราคม 2550)

ด้านนักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรเลือกเลียนแบบคนที่แต่งกายได้ถูกต้อง ควรให้ความร่วมมือกับโรงเรียน เช่น ไม่แต่งกายผิดระเบียบ ช่วยตักเตือนเพื่อนที่แต่งกายผิดระเบียบ แจ้งครู เมื่อพบเห็นนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ เป็นต้น และศึกษาความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทย กับต่างชาติ

“นักเรียนต้องรู้จักการแต่งตัวตามวัฒนธรรมของไทย”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“นักเรียนต้องรู้จักการแต่งตัวให้ถูกระเบียบ เช่น การทำสีผมควรทำตอนปิดเทอม”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 11 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรใช้วิจารณญาณในการแต่งตัวให้มีความเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานที่”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“นักเรียนต้องมีจิตใจสำนึกว่าสิ่งใดที่ผิดก็ไม่ควรทำ...”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“นักเรียนรู้จักใช้วิจารณญาณในการตามเพื่อนในทางที่เหมาะสม”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“นักเรียน ต้องรู้จักคิด มีระเบียบวินัยทำตามกฎของโรงเรียน”
(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 28 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 3 การพูดจาไม่สุภาพ เป็นปัญหานอกห้องเรียน ซึ่งพบในโรงเรียนขนาดใหญ่ มากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

สาเหตุของปัญหาที่ 3 ทั้งในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางที่สำคัญมาจาก การเลียนแบบคนในครอบครัว ชุมชน และเพื่อนที่โรงเรียน การที่คนในสังคมที่นักเรียนอาศัยอยู่พูดจาหยาบค้ายกันเป็นประจำ ทำให้นักเรียนเรียนรู้ว่า การพูดในลักษณะนี้เป็นการพูดที่ปกติ และใช้ได้กับคนสนิท จึงนำมาพูดกันในห้องเรียนทำให้เกิดการเลียนแบบของเพื่อน และพูดติดกันจนเป็นนิสัย

“...ตามเพื่อน”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 20 ธันวาคม 2549)

“...ธรรมชาติรอบตัวมีคำพูดไม่สุภาพ จากบุคคลและสื่อต่างๆ”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“นักเรียนสมัยนี้ใช้ภาษาวัยรุ่นกันมาก ฟังแล้วไม่ค่อยเพราะเท่าไร”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

“ครอบครัว และในชุมชนมีการพูดคำหยาบ “

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“สิ่งแวดล้อมครอบครัวและเพื่อน ในโรงเรียน”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ตักเตือนลูกโดยใช้อารมณ์และคำพูดที่รุนแรง...”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“สิ่งแวดล้อมที่บ้าน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนพูดคำหยาบตามเพื่อนในโรงเรียน และในชุมชน”
(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“เด็กเห็นคนในครอบครัว พี่ป้าหน้าอา พูดจาไม่สุภาพ เลยเลียนแบบ”
(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 3 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางพบว่า ด้านครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ ควรแนะนำการเลือกใช้คำพูด เช่น ยกตัวอย่างที่ดีและไม่ดีจากในโทรทัศน์ เป็นต้น ควรฝึกให้นักเรียนใช้คำพูดที่สุภาพ ไม่ใช่อารมณ์ในการอบรมสั่งสอน และควรเป็นตัวอย่างที่ดี

“ผู้ปกครองตักเตือนและครอบครัวควรเป็นตัวอย่างที่ดี”
(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“การสอนเด็กในสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ”
(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

“พ่อแม่ควรสั่งสอนลูกไม่ให้พูดคำหยาบ”
(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครอง ตักเตือนลูกโดยการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์”
(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ควรอบรมเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด พูดคำที่สุภาพกับบุตร”

“ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็ก”
(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการพูดจาสุภาพ”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“พ่อแม่อบรมและตักเตือนเมื่อพูดคำไม่สุภาพไม่ว่าจะเป็นการพูดโทรศัพท์กับเพื่อน”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

ด้านครูแก้ไขโดย ครูควรอบรมสั่งสอนในเรื่องการพูดจาด้วยเหตุผล เช่น แนะนำตักเตือน ซึ่งให้นักเรียนเห็นข้อดีของการพูดจาสุภาพ และข้อเสียของการพูดจาไม่สุภาพ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้คำพูดที่สุภาพ ฝึกให้นักเรียนคุ้นเคยกับการใช้คำพูดที่สุภาพตั้งแต่ระดับห้องเรียน ใช้บทบาทสมมติ คือให้นักเรียนแต่ละคนรับบทเป็นตัวละครที่พูดจาไม่สุภาพ และตัวละครที่พูดจาสุภาพ จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันบรรยายถึงความรู้สึกที่ได้รับในแต่ละตัวละครที่ได้รับบทบาท เป็นต้น ควรกวดขัน และมีบทลงโทษ ไม่ควรใช้อารมณ์ในการอบรมสั่งสอน และควรเป็นแบบอย่างที่ดี

“ครูต้องกวดขันนักเรียนในการพูดอย่างเข้มงวด มีการลงโทษ”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 20 ธันวาคม 2549)

“ครูและผู้ปกครองต้องช่วยกันอบรมมารยาทและนิสัยในการพูดจา”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

“ครูต้องพูดจาให้เป็นตัวอย่างที่ดี และตักเตือนเมื่อเด็กพูดจาหยาบคาย”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“ครูต้องอบรม สั่งสอน จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้คำสุภาพ”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ครู และ โรงเรียน ควรว่ากล่าวตักเตือน โดยวิธีหนามยอกเอาหนามบ่ง”

“ครูควรสั่งสอน โดยไม่ตะคอกใส่เด็ก”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ครู และ โรงเรียนควรตักเตือนเมื่อพูดคำไม่สุภาพ”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“ครูเป็นแบบอย่างที่ดี ปลูกฝังการพูดที่สุภาพให้กับนักเรียน ในห้องควรจะพูด คุณ เธอ และทำทั้งห้อง”

“ครูตักเตือนด้วยเหตุผล คือ บอกข้อดี ข้อเสียของการพูดไม่ดีและผลที่จะเกิดขึ้นตามมา”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

ด้านนักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการพูด และเลือกเขียนแบบ เลือกใช้คำพูดที่เหมาะสม สุภาพ

“นักเรียนควรมีความคิดว่า การพูดจาไพเราะทำให้มีเพื่อนเยอะ”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 20 ธันวาคม 2549)

“นักเรียนต้องรู้จักมารยาทการพูดจากตัวอย่างที่ดี”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

“นักเรียนควรพิจารณาจากตัวอย่างบุคคลที่พูดจาสุภาพเป็นตัวอย่าง”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 9 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรมีวิจารณญาณว่าคำพูดใดที่เหมาะสมในการนำมาพูดกับผู้ใหญ่”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

ปัญหาที่ 4 การไม่ตรงต่อเวลา มาโรงเรียนสาย เป็นปัญหานอกห้องเรียน ซึ่งพบในโรงเรียนขนาดใหญ่

สาเหตุของปัญหาที่ 4 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่สำคัญมาจาก นักเรียนเล่นเกม ดูโทรทัศน์ จนดึก ทำให้ตื่นสายและมาโรงเรียนสาย และเมื่อออกจากบ้านสาย การจราจรบนถนนจะติดขัด จึงทำให้มาโรงเรียนสาย ซึ่งสาเหตุนี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ปกครองยังขาดการดูแลเรื่องจัดเวลาการนอนและการตื่นให้กับนักเรียน

“นักเรียนตื่นสาย และเมื่อออกจากบ้านสายรถจะหนาแน่น ทำให้รถติด”

(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนขาดการอบรมให้ตรงต่อเวลา”
(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ไม่เข้มงวดเรื่องการนอน ปล่อยให้ลูกดูโทรทัศน์จนดึก”
(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“คูทิวีคิก”
(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“นักเรียนมักจะดูโทรทัศน์ หรือเล่นเกมจนนอนดึก ทำให้ ตื่นสาย”
(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“...การขาดการอบรมสั่งสอนจากที่บ้าน ทำให้เป็นคนไม่ตรงเวลา”
(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

แนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนในปัญหาที่ 4 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พบว่า ด้านครอบครัวแก้ไขโดย พ่อแม่ดูแลเรื่องการจัดเวลาเช่น จัดเวลานอน และตื่นให้เป็นเวลา และเป็นกิจวัตรประจำวัน กำหนดเวลาการใช้คอมพิวเตอร์ ดูโทรทัศน์อย่าให้ดึก เป็นต้น และตักเตือนเมื่อนักเรียนไม่รักษาเวลา

“ครูควรอบรมสั่งสอนเรื่องการตรงต่อเวลา ตักเตือน คาดโทษ”
“ครอบครัวต้องจัดเวลาและตักเตือนให้นอนแต่หัวค่ำ”
(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“พ่อแม่เข้มงวดเรื่องการนอน ตักเตือน กำหนดเวลาดูโทรทัศน์ และเวลานอน”
(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ไม่ให้เด็กนอนดึก และปลุกให้ตื่นให้เป็นเวลาทุกวัน”
(กลุ่มนักเรียน โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“พ่อแม่ ปลูกปลูกให้ตรงเวลา ให้เป็นกิจวัตรทุกวัน”

“พ่อแม่ดูแลกำหนดเวลาให้เล่นคอมพิวเตอร์”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครอง พ่อ แม่ช่วยดูแลการจัดเวลาในการอ่านหนังสือ ทำการบ้าน เวลานอน และตื่นตอนเช้า”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

ด้านครูแก้ไขโดย ครูกวัดขันการมาโรงเรียนสาย เช่น มีมาตรการลงโทษที่ได้ขาดชัดเจนตามความรุนแรงของปัญหา โดยตักเตือน อบรม ตัดคะแนน เก็บบชยะ นอกจากนี้ควรมีการชมเชยนักเรียนที่มาทันเวลา เป็นต้น ควรแนะนำเรื่องวิธีการจัดแบ่งเวลาในแต่ละวัน และให้ปฏิบัติตามตารางนั้น ควรปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้น่าสนใจ เช่น มีเกม สื่อการเรียนการสอนที่เคลื่อนไหวได้ เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากมาเรียน และควรเป็นตัวอย่างที่ดี

“ครูชมเชยเมื่อมาตรงต่อเวลา ทำโทษเมื่อมาไม่ตรงเวลา เช่น เก็บบชยะ”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ครูควรอบรมสั่งสอนเรื่องการตรงต่อเวลา ตักเตือน ภาคโทษ”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ครูควบคุมทางวินัยอย่างเข้มงวด ตัดคะแนน”

“สอนให้น่าสนใจ เช่น เล่นเกม มีสื่อการสอน”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 17 มกราคม 2550)

“ครูตักเตือนเมื่อมาสายและชมเชยเมื่อมาก่อนเวลา”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“ครู และโรงเรียนควรแนะนำให้นักเรียนรู้จักการจัดแบ่งเวลาในแต่ละวัน”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

ด้านนักเรียนแก้ไขโดย นักเรียนควรฝึกการตื่นให้เป็นเวลา และศึกษากฎระเบียบของโรงเรียนในเรื่องเวลาที่โรงเรียนเข้า และนำมาปฏิบัติให้ถูกต้อง

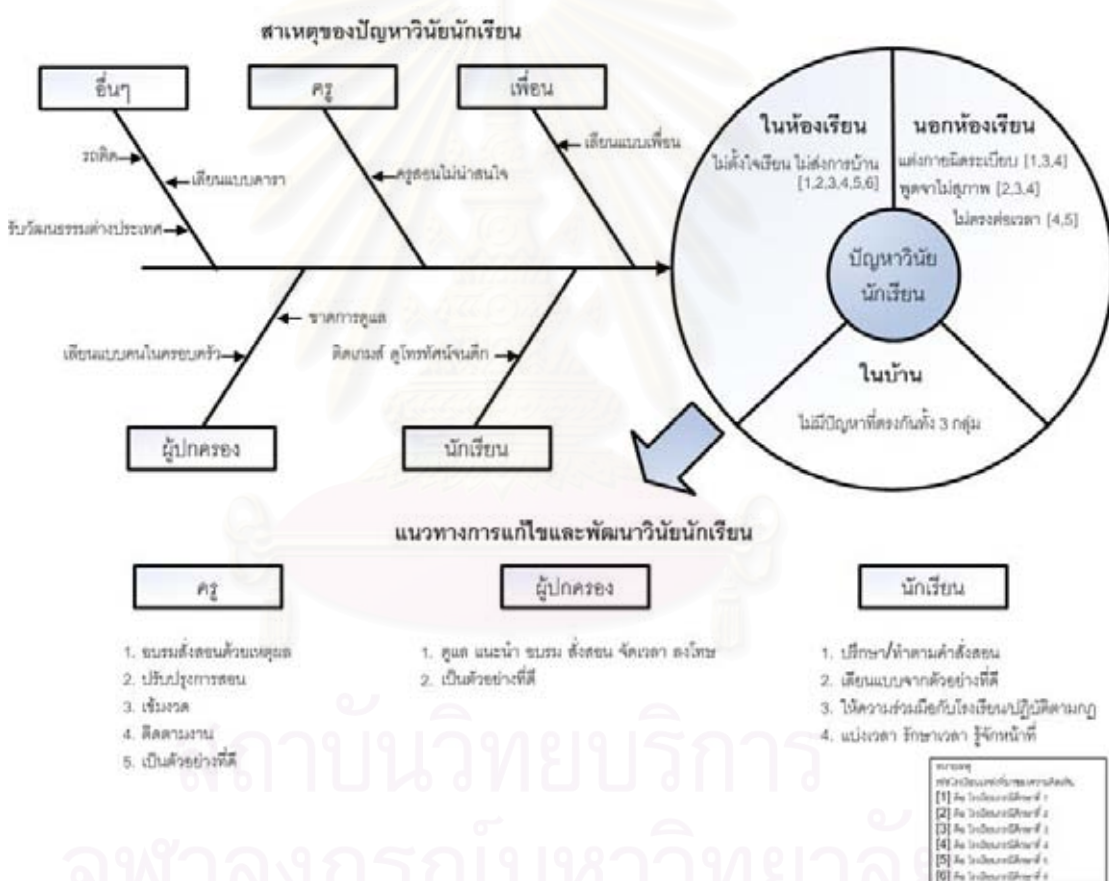
“นักเรียนต้องรู้จักตื่นให้ตรงเวลาหรือก่อนเวลาเพื่อหลีกเลี่ยงรถติด”

(กลุ่มนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“นักเรียนควรปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดให้มาโรงเรียนตรงเวลาหรือก่อนเวลา”

(กลุ่มครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

จากการวิเคราะห์ปัญหาวินัย สาเหตุ และแนวทางแก้ไขโดยภาพรวม สรุปได้ดังแผนภาพที่ 10

แผนภาพที่ 10 ปัญหาวินัย สาเหตุการขาดวินัย และแนวทางแก้ไขโดยภาพรวมของ 6 โรงเรียนกรณีศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากแนวทางแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนข้างต้น สามารถสรุปเป็นความคาดหวังในเรื่องความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนได้ดังนี้ ผู้ปกครองและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความคาดหวังที่คล้ายคลึงกันคือ ครูควรมีการแนะนำ อบรมสั่งสอนนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับระเบียบวินัย เช่น แนะนำการจัดแบ่งเวลาในการเรียนและเล่น ยกตัวอย่างในเรื่องการแต่งกาย การใช้คำพูด ฝึกการแบ่งเวลา การใช้คำพูด เป็นต้น ควรจัดกิจกรรมการสอนที่น่าสนใจ เช่น มีเกม เพลงประกอบการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนที่เคลื่อนไหวได้ มีการซักถามขณะสอน เน้นใจความมากกว่าปริมาณเนื้อหา ให้การบ้านที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน มีการสอนซ่อมเสริมในเรื่องที่นักเรียนไม่เข้าใจ เป็นต้น ควรกดดันในเรื่องการส่งงาน การตรวจเครื่องแต่งกายสม่ำเสมอ การใช้คำพูด การมาโรงเรียนสาย โดยมีบทลงโทษที่จริงจัง และใช้เหตุผล เช่น ตัดคะแนนความประพฤติ ยึดของที่ผิดระเบียบ เก็บขยะ เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีการชมเชยนักเรียนที่ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย และครูควรเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการแต่งกาย การตรงต่อเวลา การใช้คำพูด จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนขนาดใหญ่ในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ ครูมีการอบรม สั่งสอน จัดโครงการในเรื่องส่งเสริมวินัยของนักเรียนยังน้อย เนื่องจากภาระหน้าที่ของครูมีมาก และโรงเรียนเน้นการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการมากกว่า นอกจากนี้ครูยังให้ความดูแลเอาใจใส่นักเรียนน้อย ขาดการติดตามนักเรียนที่ประพฤติไม่ดี ไม่กดดัน และใช้บทลงโทษไม่จริงจัง

“ครูต้องแจ้งความประพฤติที่ผิดวินัยของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะให้บ่อยขึ้น”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“ยังไม่ดี ยังขาดการบริหารจัดการให้ครูเอาใจใส่นักเรียนให้มากขึ้น”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 27 ธันวาคม 2549)

“ไม่ดี คือ ครูทุกคนไม่ได้กดดันให้มีการใช้ระเบียบอย่างเคร่งครัดเท่ากัน”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ไม่ดี คือ บางครั้งให้ความสนใจเด็กน้อยไป ละเลยต่อพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็ก”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

“ไม่ดี คือ ไม่มีการกำหนดให้ต้องมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 มกราคม 2550)

ความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียนขนาดกลางในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนคือ โรงเรียนมีนโยบายการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียน เช่น โครงการรณรงค์ระเบียบวินัยของนักเรียน อบรมครู เป็นต้น แต่โรงเรียนไม่ได้ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม ทำให้ไม่ทราบว่ากิจกรรมที่จัดนั้นสามารถแก้ไขปัญหาวินัยที่มีอยู่ได้มากน้อยเพียงไร นอกจากนี้ครูขาดความกวัดขัน ดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่ประพฤติผิดน้อย เช่น ขาดการติดตามนักเรียน ไม่มีการลงโทษอย่างจริงจัง เป็นต้น เนื่องจากในปัจจุบันภาระงานของครูมาก และมีการจำกัดบทบาทของครูในการลงโทษนักเรียน

“คืออยู่แล้ว ที่มีการกำหนดระเบียบวินัยของนักเรียนไว้ เป็นสิ่งที่ดี แต่ครูไม่ได้กวัดขันให้มีการใช้ระเบียบอย่างเคร่งครัด”

“ข้อไม่ดี คือ การให้จัดกิจกรรมส่งเสริมเพื่อการแก้ไขวินัยแล้ว ไม่ได้กำหนดให้ติดตามผลและประเมินผลการแก้ไข

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“... บางครั้งให้ความสนใจเด็กน้อยไป ละเลยต่อพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็ก”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“ดี คือ การส่งเสริมพัฒนาวินัยของครูให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน”

“ไม่ดี คือ ครูมีกิจกรรมมากไป ทำให้ไม่มีเวลาดูแลเด็ก และกิจกรรมที่แก้ไขวินัยเด็กไม่มีการติดตามอย่างต่อเนื่อง”

“ครูต้องติดตามประเมินจากการจัดกิจกรรมที่แก้ไขและส่งเสริมวินัยของเด็กด้วย”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“จัดการสอนแบบบูรณาการ การศึกษานอกสถานที่”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“คืออยู่แล้ว ในเรื่อง จัดกิจกรรมส่งเสริมมารยาทไทย การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร ในเรื่องของการไหว้ทักทาย ส่งเสริมการเล่นกีฬา ด้านยาเสพติด จัดปายประชาสัมพันธ์ รมรงค์เรื่องยาเสพติด เชิญวิทยากร จากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

“คืออยู่แล้ว มีการกำหนดให้ต้องมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยทั้งครูและนักเรียนในโรงเรียน”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 28 มกราคม 2550)

จากการเปรียบเทียบความคาดหวังกับความสามารถในปัจจุบันของโรงเรียน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ว่า ในปัจจุบันโรงเรียนยังมีการส่งเสริมวินัยของนักเรียนน้อยทั้งในเรื่องการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมวินัย ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนน้อย ขาดการติดตามนักเรียนที่ประพฤติไม่ดี ครูไม่กวดขันวินัยของของนักเรียน เช่น ตรวจเครื่องแต่งกายไม่สม่ำเสมอ ใช้บทลงโทษไม่จริงจัง ไม่ตักเตือนเมื่อนักเรียนทำผิด เป็นต้น ส่วนความสามารถของโรงเรียนขนาดกลางนั้น โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัย เช่น โครงการประกวดมารยาทไทย รมรงค์การรักษาวินัยของนักเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู เป็นต้น แต่โรงเรียนยังไม่มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมว่ากิจกรรมที่จัดนั้นสามารถพัฒนาวินัยของนักเรียนให้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด จึงทำให้การส่งเสริมวินัยของโรงเรียนขนาดกลางไม่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ครูยังขาดความเคร่งครัดในการใช้วินัยกับนักเรียน เช่น ไม่ตักเตือน หรือลงโทษเมื่อนักเรียนทำผิด และครูภาระงานมากทำให้ขาดการเอาใจใส่นักเรียน และติดตามนักเรียนที่ประพฤติผิด

3. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

จากการวิเคราะห์สภาพของครอบครัวของโรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 6 โรงเรียน พบว่าครูและผู้ปกครองทั้งในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับสมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนเป็น 3 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 คือ พ่อแม่ไม่มีเวลาพูดคุยกับลูก และมีการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกภายในครอบครัวน้อย

การพูดคุยและการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวน้อยนั้นส่งผลให้ปฏิสัมพันธ์ของคนในครอบครัวมีน้อย จึงทำให้ลูกมีแนวโน้มแยกตัวไปหาความสุขจากภายนอก เช่น หันไปพึ่งกลุ่มเพื่อน การเล่นเกม การสนทนาออนไลน์ เป็นต้น จึงสิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุของการขาดวินัย

ของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่ากรณีที่พ่อแม่พูดคุยกับลูกน้อยทำให้ขาดการตักเตือนเมื่อลูกทำผิดวินัย และขาดการฝึกวินัยให้กับนักเรียนตั้งแต่ในวัยเด็ก

“พ่อแม่ต้องดูแลการทำงานที่บ้านของนักเรียนอย่างใกล้ชิด”
(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“ครอบครัวยังต้องช่วยอบรมและจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

“ครอบครัวจำเป็นต้องช่วยกันอบรม...และคอยเอาใจใส่ดูแลเด็ก ให้ความสำคัญ...”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 20 มกราคม 2550)

“...ผู้ปกครองสมัยนี้ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนให้รู้จักรับผิดชอบในการเรียน และทำกิจกรรมกับบุตรที่เกี่ยวกับการเรียน”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 28 มกราคม 2550)

ประเด็นที่ 2 คือ พ่อแม่ขาดการเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูก

พ่อแม่ส่วนใหญ่ยังขาดการเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งในเรื่องการใช้คำพูด การแต่งกาย ความรับผิดชอบในหน้าที่ จึงทำให้นักเรียนเลียนแบบและนำมาใช้จนเป็นนิสัย จนก่อให้เกิดวินัยที่ไม่ดี

“ผู้ปกครองยังไม่เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการนัดหมาย...”

(กลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 24 ธันวาคม 2549)

“ครอบครัวต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการใช้คำพูดและการแต่งตัว..”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 23 มกราคม 2550)

ประเด็นที่ 3 คือ ครอบครัวขาดความร่วมมือกับโรงเรียน

การติดต่อร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนน้อย เช่น พ่อแม่ไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองที่โรงเรียน ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมระดมความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดี เป็นต้น ส่งผลให้ครอบครัวไม่ได้รับทราบข้อมูล และความประพฤติของนักเรียนในระหว่างที่อยู่โรงเรียน จึงทำให้ขาดการป้องกันและไม่สามารถหาทางแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาได้ทัน

“ผู้ปกครองน่าจะสอบถามความประพฤติที่ผิดวินัยของนักเรียนจากครูบ้าง และแจ้งเรื่องการผิดวินัย หรือการเกรงที่ไปกระทำผิดมาให้โรงเรียนทราบ...”

(กลุ่มครู โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง, วันที่ 19 มกราคม 2550)

“ผู้ปกครองและครูควรจะมีการเสวนาให้แสดงความคิดเห็นหาสาเหตุของปัญหา และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน...”

(กลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 5 โรงเรียนขนาดใหญ่, วันที่ 13 มกราคม 2550)

ดังนั้นแนวทางในการเลี้ยงดูเพื่อเสริมสมรรถภาพของครอบครัวตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางคือ พ่อแม่มีเวลาพูดคุยกับลูกเกี่ยวกับการเรียนและปัญหาต่างๆ มีความใกล้ชิด เป็นกันเอง คือ คนในครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ไปออกกำลังกายในวันหยุด ช่วยกันทำงานบ้าน พ่อแม่สอนการบ้านให้ลูก เป็นต้น และอบรมสั่งสอนโดยใช้เหตุผล และมีกฎเกณฑ์ที่ไม่เข้มงวดหรือหย่อนจนเกินไป โดยจะต้องคำนึงถึงธรรมชาติในวัยของลูก ส่วนในโรงเรียนขนาดกลางครูและผู้ปกครองมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า พ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ให้กับลูกทั้งในเรื่องการใช้คำพูด การแต่งกาย ความรับผิดชอบในหน้าที่ รวมทั้งการปลูกฝังวินัยให้กับลูกอย่างสม่ำเสมอโดยยึดหลักของวัฒนธรรมไทย เช่น พาลูกไปงานประเพณีไทย เพื่อให้ลูกซึมซับการใช้คำพูดที่ไพเราะ การแต่งกายแบบวัฒนธรรมไทยที่สวยงามและสุภาพ การแบ่งหน้าที่งานบ้านอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการฝึกความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของลูก การสร้างตารางเวลาเรียน เล่น นอน และตื่น เพื่อฝึกความตรงต่อเวลาของลูก เป็นต้น

4. สรุปผลความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 6 โรงเรียนคือ อันดับที่ 1 การตั้งใจเรียน การส่งการบ้าน อันดับที่ 2 การแต่งกายที่ถูกระเบียบ อันดับที่ 3 การพูดจาสุภาพ และอันดับที่ 4 การตรงต่อเวลา ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นักเรียนขาดวินัยดังกล่าวมาจากหลายสาเหตุ เช่น นักเรียนเล่นเกม ดูโทรทัศน์จนดึก การเลียนแบบเพื่อน ครอบครัว คารา วัฒนธรรมจากต่างประเทศ การสอนของครูไม่น่าสนใจ ขาดการดูแลเรื่องการเข้านอน และรถติด เป็นต้น ซึ่งแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนตามความต้องการจำเป็น คือ ด้านของครู ได้แก่ ครูควรแนะนำ ตักเตือนนักเรียนในเรื่องการแต่งกาย การใช้คำพูด และการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในเวลาว่าง ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ เข้มงวดอย่างมีเหตุผลในเรื่องการส่งงาน การแต่งกาย การใช้คำพูด และการเข้าเรียน ควรฝึกการใช้คำพูด และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ด้านของผู้ปกครอง ได้แก่ พ่อแม่ควรมีเวลาดูแลลูกในเรื่องการเล่น เข้านอน ตื่นนอน

พักผ่อน การแต่งกาย การใช้คำพูด ควรพูดคุยสอบถามในเรื่องการเรียนและชีวิตส่วนตัวของลูก มีการตักเตือนโดยใช้เหตุผลเมื่อลูกทำผิด เป็นตัวอย่างที่ดี และฝึกการใช้คำพูดที่สุภาพ ด้านของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนควรฝึกตนเองตามคำแนะนำของผู้ปกครองและครู ควรปรึกษาพ่อแม่ ครู เมื่อมีปัญหาต่างๆ ควรเลือกเลียนแบบจากตัวอย่างที่ดี ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรม และศึกษากฎระเบียบของโรงเรียนและนำมาปฏิบัติตาม

จากความต้องการจำเป็นข้างต้น โรงเรียนกรณีศึกษาที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ควรเพิ่มความสามารถของโรงเรียนในเรื่อง การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมวินัยให้มากขึ้น ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียน โดยมีการติดตามนักเรียนที่ประพฤติไม่ดีให้มากขึ้นและสม่ำเสมอ ครูมีการกวดขันวินัยของของนักเรียนสม่ำเสมอ เช่น ตรวจสอบเครื่องแต่งกาย ใช้บทลงโทษที่จริงจัง ตักเตือนเมื่อนักเรียนทำผิด เป็นต้น ส่วนโรงเรียนกรณีศึกษาที่เป็นโรงเรียนขนาดกลางควรเพิ่มความสามารถของโรงเรียนในเรื่อง การติดตามผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัย ว่ากิจกรรมที่จัดนั้นสามารถพัฒนาวินัยของนักเรียนให้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด และครูมีความเคร่งครัดในการใช้วินัยกับนักเรียนให้มากขึ้น เช่น ตักเตือน หรือลงโทษเมื่อนักเรียนทำผิด และโรงเรียนควรมีการจัดการงานของครูให้เหมาะสม

ครอบครัวควรเพิ่มสมรรถภาพในเรื่องพ่อแม่มีเวลาพูดคุยกับลูกเกี่ยวกับการเรียนและปัญหาต่างๆ มีความใกล้ชิด เป็นกันเอง คือ คนในครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ไปออกกำลังกายในวันหยุด ช่วยกันทำงานบ้าน พ่อแม่สอนการบ้านให้ลูก เป็นต้น และอบรมสั่งสอนโดยใช้เหตุผล และมีกฎเกณฑ์ที่ไม่เข้มงวดหรือย่อหย่อนจนเกินไป โดยจะต้องคำนึงถึงธรรมชาติในวัยของลูก พ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ให้กับลูกทั้งในเรื่องการใช้คำพูด การแต่งกาย ความรับผิดชอบในหน้าที่ รวมทั้งการปลูกฝังวินัยให้กับลูกอย่างสม่ำเสมอโดยยึดหลักของวัฒนธรรมไทย เช่น พาลูกไปงานประเพณีไทย เพื่อให้ลูกซึมซับการใช้คำพูดที่ไพเราะ การแต่งกายแบบวัฒนธรรมไทยที่สวยงามและสุขภาพ การแบ่งหน้าที่งานบ้านอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการฝึกความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของลูก การสร้างตารางเวลาเรียน เล่น นอน และตื่น เพื่อฝึกความตรงต่อเวลาของลูก เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group technique) และเทคนิคการเรียงรายการ (Card sort) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2 เพื่อศึกษาหาสาเหตุความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3 เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความต้องการจำเป็น

3. เพื่อศึกษาความสามารถของโรงเรียนและสมรรถภาพของครอบครัว ในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน โดยคัดเลือกจากโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 เขต2 และเขต 3 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน และขนาดกลาง 1 โรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

2. ผู้ให้ข้อมูล คือ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 18 กลุ่ม รวมทั้งหมด 157 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียน 6 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน รวมจำนวน 60 คน ครู 6 กลุ่ม ใน 5 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน และ 1 กลุ่มมีจำนวน 10 คน รวมจำนวน 50 คน และ ผู้ปกครองจำนวน 6 กลุ่ม ใน 5 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน และ 1 กลุ่ม มีจำนวน 7 คน รวมจำนวน 47 คนการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีคัดเลือกในแต่ละกลุ่มแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ดังนี้

2.1 ครูที่ปฏิบัติการสอน ประกอบด้วย ครูประจำชั้น หรือครูที่มีหน้าที่ดูแลความประพฤติของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 2-4 คน

2.2 นักเรียน ประกอบด้วย นักเรียนที่มีความประพฤติดีและไม่ดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 2-4 คน

2.3 ผู้ปกครอง ประกอบด้วย ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความประพฤติดีและไม่ดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 2-4 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 ความต้องการจำเป็น ซึ่งครอบคลุมถึงวินัยในตนเอง เรื่องการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในบ้าน โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น คือ การระบุความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการและวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการ และกำหนดแนวทางแก้ปัญหา

3.2 การส่งเสริมวินัยของนักเรียน ซึ่งครอบคลุมถึงวินัยในห้องเรียน โรงเรียน และบ้าน

3.3 ความสามารถของโรงเรียนและสมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ซึ่งครอบคลุมถึงความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอน การสื่อสาร บทบาท และการควบคุม พฤติกรรม ของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนและบ้าน

4. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แนวการสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ชุด เครื่องบันทึกเทป ปากกา และกระดาษ บัตรรายการเพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และแบบบันทึกอันดับ

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) และเทคนิคการเรียงบัตรรายการ

สรุปผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 6 โรงเรียน คือ อันดับที่ 1 การตั้งใจเรียน การส่งการบ้าน อันดับที่ 2 การแต่งกายที่ถูกระเบียบ อันดับที่ 3 การพูดจาสุภาพ และอันดับที่ 4 การตรงต่อเวลา ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นักเรียนขาดวินัยดังกล่าวมาจากหลายสาเหตุ เช่น นักเรียนเล่นเกม ดูโทรทัศน์จนดึก การเลียนแบบเพื่อน ครอบครัว ดารา วัฒนธรรมจากต่างประเทศ การสอนของครูไม่น่าสนใจ ขาดการดูแลเรื่องการเข้านอน และรถติด เป็นต้น

2. แนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนตามความต้องการจำเป็น คือ ด้านของครู ได้แก่ ครูควรแนะนำ ตักเตือนนักเรียนในเรื่องการแต่งกาย การใช้คำพูด และการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในเวลาว่าง ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ เข้มงวดอย่างมีเหตุผลในเรื่อง

การส่งงาน การแต่งกาย การใช้คำพูด และการเข้าเรียน ควรฝึกการใช้คำพูด และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ด้านของผู้ปกครอง ได้แก่ พ่อแม่ควรมีเวลาดูแลลูกในเรื่องการเล่น เข้านอน ตื่นนอน พักผ่อน การแต่งกาย การใช้คำพูด ควรพูดคุยสอบถามในเรื่องการเรียนและชีวิตส่วนตัวของลูก มีการตักเตือนโดยใช้เหตุผลเมื่อลูกทำผิด เป็นตัวอย่างที่ดี และฝึกการใช้คำพูดที่สุภาพ ด้านของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนควรฝึกตนเองตามคำแนะนำของผู้ปกครองและครู ควรปรึกษาพ่อแม่ ครู เมื่อมีปัญหาต่างๆ ควรเลือกเลียนแบบจากตัวอย่างที่ดี ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรม และศึกษากฎระเบียบของโรงเรียนและนำมาปฏิบัติตาม

3. ความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนพบว่า โรงเรียนกรณีศึกษาที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ควรเพิ่มความสามารถของโรงเรียนในเรื่อง การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมวินัยให้มากขึ้น ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียน โดยมีการติดตามนักเรียนที่ประพฤติไม่ดีให้มากขึ้นและสม่ำเสมอ ครูมีการกวดขันวินัยของของนักเรียนสม่ำเสมอ เช่น ตรวจเครื่องแต่งกาย ใช้บทลงโทษที่จริงจัง ตักเตือนเมื่อนักเรียนทำผิด เป็นต้น ส่วนโรงเรียนกรณีศึกษาที่เป็นโรงเรียนขนาดกลางควรเพิ่มความสามารถของโรงเรียนในเรื่อง การติดตามผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยว่ากิจกรรมที่จัดนั้นสามารถพัฒนาวินัยของนักเรียนให้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด และครูมีความเคร่งครัดในการใช้วินัยกับนักเรียนให้มากขึ้น เช่น ตักเตือน หรือลงโทษเมื่อนักเรียนทำผิด และโรงเรียนควรมีการจัดการงานของครูให้เหมาะสม

4. ในเรื่องสมรรถภาพของครอบครัวในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนพบว่า ครอบครัวควรเพิ่มสมรรถภาพในเรื่องพ่อแม่มีเวลาพูดคุยกับลูกเกี่ยวกับการเรียนและปัญหาต่างๆ มีความใกล้ชิดเป็นกันเอง คือ คนในครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ไปออกกำลังกายในวันหยุด ช่วยกันทำงานบ้าน พ่อแม่สอนการบ้านให้ลูก เป็นต้น และอบรมสั่งสอนโดยใช้เหตุผล และมีกฎเกณฑ์ที่ไม่เข้มงวดหรืออ่อนโยนจนเกินไป โดยจะต้องคำนึงถึงธรรมชาติในวัยของลูก พ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ดีกับลูกทั้งในเรื่องการใช้คำพูด การแต่งกาย ความรับผิดชอบในหน้าที่ รวมทั้งการปลูกฝังวินัยให้กับลูกอย่างสม่ำเสมอโดยยึดหลักของวัฒนธรรมไทย เช่น พาลูกไปงานประเพณีไทย เพื่อให้ลูกซึมซับการใช้คำพูดที่ไพเราะ การแต่งกายแบบวัฒนธรรมไทยที่สวยงามและสุภาพ การแบ่งหน้าที่งานบ้านอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการฝึกความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของลูก การสร้างตารางเวลาเรียน เล่น นอน และตื่น เพื่อฝึกความตรงต่อเวลาของลูก เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายเป็นประเด็นของความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน 4 เรื่อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนด้านการตั้งใจเรียนและความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่มีสาเหตุมาจากการเล่นเกม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพความก้าวหน้าทางคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน เครื่องข่ายคอมพิวเตอร์มีความเร็วสูง ราคาเครื่องคอมพิวเตอร์และค่าบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไม่แพง และยังสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงร่วมกันหลายเครื่องในบ้าน ทำให้พ่อแม่ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะดี สามารถมีคอมพิวเตอร์หลายเครื่อง การเล่นเกมคอมพิวเตอร์จึงเล่นกันได้ง่าย ทั้งแบบเล่นคนเดียว และเล่นเป็นกลุ่ม ซึ่งอาจจะอยู่บ้านเดียวกันหรือคนละบ้าน ไม่จำเป็นต้องเห็นหน้ากันก็เล่นได้ เนื้อหาเกมส่วนใหญ่จะต้องใช้เวลาเล่นมาก บางเกมสามารถช่วยกันเล่นเป็นทีม เพื่อช่วยกันต่อสู้กับทีมฝ่ายตรงข้ามได้ มีหลายภารกิจให้เลือกเล่น ทำให้ผู้เล่นสามารถเล่นได้เรื่อยๆ โดยไม่รู้ลึกลับเบื้องหน้า หากจะเลิกก่อนเพื่อนก็เกรงใจเพื่อน เพราะต้องช่วยกันเล่นเป็นทีม สำหรับผู้ที่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้านก็สามารถไปเช่าเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ร้านอินเทอร์เน็ตซึ่งมีอยู่มากมาย มีลักษณะเป็นร้านอินเทอร์เน็ต หรือตู้เกมในห้างสรรพสินค้า หรือแม้กระทั่งเป็นอาคารพาณิชย์ได้เช่นกัน ซึ่งร้านอินเทอร์เน็ตจะมีการส่งเสริมการขายโดยให้ชั่วโมงฟรีหากเช่าเครื่อง 4 ชั่วโมงเป็นต้น รวมทั้งการจัดเก้าอี้นั่งเป็นเก้าอี้บุนวมอย่างดี ดิเดอแอร์เย็นสบาย สามารถนั่งเล่นได้นาน โดยที่ไมู้สึกเมื่อย ร้านเกมจะไม่มีห้ามนักเรียนมาเล่นในชั่วโมงเรียน หรือจำกัดเวลาเล่นเกมของนักเรียนแต่อย่างใด บางร้านช่วยปกปิดไม่ให้คนภายนอกมองเห็นผู้ที่เล่นเกมในร้าน โดยการทำหน้าร้านให้ทึบ เพื่อเป็นการป้องกันสารวัตรนักเรียน เพราะลูกค้าของร้านเกมก็คือนักเรียนเกือบทั้งสิ้น นักเรียนจึงนิยมหนีเรียนวิชาที่น่าเบื่อเพื่อไปเล่นเกมพร้อมเพื่อนหลายคน เพราะหากไปเล่นหลังเลิกเรียนนานหลายชั่วโมงจะทำให้กลับบ้านคิดเวลา พ่อแม่จะสงสัย โรงเรียนขนาดใหญ่จึงมีโอภาสพบปัญหาหนักได้มาก เพราะมักจะอยู่ใกล้แหล่งความเจริญ เป็นทำเลที่ดีของร้านเกม ร้านเกมมักจะแข่งขันกันให้บริการใหม่ๆ เช่น มีเกมใหม่ เครื่องคอมพิวเตอร์รุ่นใหม่ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงกว่าร้านคู่แข่ง การให้ราคาพิเศษแก่ลูกค้าที่มาเป็นกลุ่ม หรือเช่าหลายชั่วโมง เป็นผลทำให้เด็กนักเรียนส่วนมากนิยมนัดมาเล่นเกม และไม่สนใจในเรื่องเรียนและการทำงาน ช่วยงานบ้าน ซึ่งเป็นปัญหาอย่างมาก ดังที่ ศิริไชย หงษ์สงวนศรี (2548) ศึกษาพฤติกรรมการเล่นเกมวิดีโอ และเกมคอมพิวเตอร์ และสถานการณ์ปัญหาการติดเกมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯ 2 โรงเรียน และต่างจังหวัด 1 โรงเรียน จำนวน 5,567 คน แบ่งเป็นเพศชาย 2,507 คน และเพศหญิง 3,060 คน ในอายุระหว่าง 14.6-16.3 ปี พบว่า เล่นเกมมากกว่า 4 วัน/สัปดาห์ 23.9% เล่นเกมน้อยกว่า 4 วัน/สัปดาห์ 46% และ

ไม่เคยเล่นเกมวิดีโอหรือเกมคอมพิวเตอร์เลย 15.4% สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การดูโทรทัศน์จนดึก เพราะผู้ปกครองให้โทรทัศน์ดูไว้ในห้องนอน ทำให้เด็กที่ไม่มีวินัยในตนเอง ไม่สามารถควบคุมตนเองให้ทบทวนบทเรียนและทำการบ้านให้เสร็จก่อน แล้วจึงดูโทรทัศน์ ประกอบกับรายการโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยมจะออกอากาศในช่วงเวลาประมาณ 19.00 – 21.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่นักเรียนควรจะทำการบ้าน แต่อยากดูรายการที่ตนชอบจึงต้องดูในช่วงเวลาที่ออกอากาศ และทำการบ้านหลังจากนั้น ซึ่งนักเรียนอาจจะง่วงแล้วนอนเลย เพราะต้องตื่นไปโรงเรียนแต่เช้า แล้วไปหาเวลาทำการบ้านที่โรงเรียน

1.2 โรงเรียนขนาดกลางพบสาเหตุที่สำคัญมาจากวิธีการการสอนของครูไม่น่าสนใจ และการที่นักเรียนไม่เข้าใจบทเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูที่มีความสามารถในการสอน มีการเตรียมการสอน มักจะย้ายไปอยู่โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางมักจะมีอุปกรณ์การเรียนการสอนน้อยกว่า ส่วนด้านของนักเรียนมักจะมีพื้นฐานความรู้ไม่ค่อยดี จึงตามบทเรียนไม่ทัน ไม่สามารถทำการบ้านได้ นักเรียนก็ไม่สอบถามพ่อแม่หรือครู จึงเป็นปัญหาลูกโง่เมื่อไม่เข้าใจบทเรียนแรกแล้ว บทเรียนต่อมาก็จะไม่เข้าใจต่อไป พ่อแม่ก็จะไม่ให้ความสำคัญหรือไม่มีเงินส่งลูกไปเรียนพิเศษ พ่อแม่ที่มีการศึกษาน้อยก็ไม่สามารถสอนบทเรียนให้ลูกได้ จึงเป็นปัญหาสะสม

1.3 ครอบครัวทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง สามารถช่วยแก้ไขโดย 1) พ่อแม่จะต้องไม่ให้ลูกมีคอมพิวเตอร์และโทรทัศน์ไว้ในห้องนอนของลูก เพราะอุปกรณ์ 2 อย่างนี้เป็นสิ่งกระตุ้นให้ลูกขาดวินัยในตนเอง 2) มีการควบคุมการใช้คอมพิวเตอร์และดูโทรทัศน์อย่างเข้มงวด โดยการตกลงกับลูกว่า ลูกจะใช้เวลาเล่นคอมพิวเตอร์ได้เฉพาะวันหยุด ในช่วงระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นเวลาที่ลูกได้ทบทวนบทเรียน ทำการบ้าน ทำงานบ้านที่เป็นความรับผิดชอบของตนเองเรียบร้อยแล้ว 3) มีการตรวจการบ้านของลูก และการให้ลูกทบทวนบทเรียนทุกวัน 4) มีการติดต่อกับครูเป็นประจำ เพื่อทราบว่าลูกมีปัญหาในเรื่องการเรียน การส่งงานหรือไม่ 5) พ่อแม่ควรจัดเวลาพักผ่อนของลูกไม่ให้มีแต่การเล่นคอมพิวเตอร์อย่างเดียว ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันระหว่างพ่อแม่ลูกด้วย เช่น เล่นเดินเล่น ขี่จักรยาน เล่นกีฬา หรืออาจไปเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ แหล่งวัฒนธรรมไทย วัดวาอาราม อุทยานแห่งชาติ พ่อแม่ควรพูดสิ่งที่ลูกพบเห็นเชื่อมโยงเข้ากับสิ่งที่ลูกเรียนรู้เพื่อให้ลูกได้มีประสบการณ์ เรียนรู้จากของจริงนอกห้องเรียนทางอ้อมอย่างหลากหลาย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน และได้ความรัก ความอบอุ่นของครอบครัวไปพร้อมกัน ซึ่งผลพลอยได้จากกิจกรรมครอบครัว ยังเป็นการป้องกันไม่ให้ลูกติดเพื่อนจนเกินไป เพราะถ้าลูกอยู่บ้านไม่มีอะไรทำ ก็จะเล่นเกมหรือโทรศัพท์หรือไปเที่ยวกับเพื่อน 6) ถ้าลูกไม่เชื่อฟังการจำกัดเวลาเล่นเกม หรือไม่ทำตามเงื่อนไข ควรลบเกมออกจากคอมพิวเตอร์ 7) ใช้สมุดจดการบ้านเพื่อเป็นการตรวจสอบว่าลูกมีการบ้านหรือไม่ และทราบว่าลูกทำการบ้านได้หรือไม่ แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ก็ไม่เข้มงวดให้สมุดจดการบ้านที่ต้องให้ครูและพ่อแม่เซ็นชื่อทุกครั้ง เพื่อเป็นการประสานความร่วมมือกันทั้ง 2 ฝ่าย ผู้วิจัยเห็นว่า ควรนำวิธีการตรวจสอบสมุดจด

การบ้านทุกวัน หากมีการหนีเรียนในช่วงใดก็ตาม ให้ครูบันทึกการหนีเรียนลงในสมุดจดการบ้านในวันถัดมาด้วย

1.4 โรงเรียนทั้งขนาดใหญ่และขนาดกลาง สามารถช่วยแก้ไขได้โดย 1) ควรเคร่งครัดให้ครูมีการจัดทำแผนการสอน เตรียมการสอน สร้างสื่อการสอน กระตุ้นจูงใจครูให้พัฒนาการสอน โดยการกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี 2) โรงเรียนไม่ควรให้งานนอกเหนืองานสอนแก่ครูมากเกินไป เพราะจะทำให้กระทบการเรียนการสอน เช่น ทำให้ไม่ได้เตรียมแผนการสอน และเตรียมการสอนในแต่ละครั้งอย่างเพียงพอ บางครั้งที่มีกิจกรรมโรงเรียนทำให้ต้องงดคาบเรียน ทำให้ครูต้องเร่งการสอน นักเรียนบางคนอาจจะตามบทเรียนไม่ทัน ดังนั้นโรงเรียนควรพิจารณาในเรื่องของการให้งานแก่ครู 3) การเปิดชั้นเรียนพิเศษในวันหยุด เพื่อช่วยทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้ว 4) การจัดกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนที่เก่งช่วยสอนหรือทบทวนบทเรียน ให้นักเรียนคนอื่น 5) จัดให้มีสมุดจดการบ้าน เพื่อให้นักเรียนจดการบ้านทุกวิชา ทุกวัน แล้วให้ครูเซ็นชื่อกำกับ หากนักเรียนหนีเรียน ให้ครูบันทึกการหนีเรียนไว้ในสมุดจดการบ้าน และผู้ปกครองจะต้องตรวจการทำการบ้าน สามารถติดตามพฤติกรรมของนักเรียนได้ 6) โรงเรียนหามาตรการการปราบปรามนักเรียนหนีเรียน โดยขอความร่วมมือกับसारวัตรนักเรียน ให้สอดส่องดูแลบริเวณที่นักเรียนชอบหนีเรียน เช่น ร้านเกม เป็นต้น

2. ด้านการแต่งกาย

2.1 พบปัญหาในโรงเรียนขนาดกลางมากกว่าขนาดใหญ่ แต่สาเหตุคล้ายคลึงกัน คือ อยากรวย เท่ การเลียนแบบดารา ทำตามเพื่อน ตามแบบแฟชั่น ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันการสื่อสารเป็นไปอย่างกว้างขวาง การนำเสนอรายการต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ป้ายโฆษณา ทางอินเทอร์เน็ตที่ไม่ได้มีการควบคุม การแต่งกายที่ลอกเลียนจากต่างประเทศ เช่น นักเรียนเคยพบเห็นรูปนักเรียนญี่ปุ่น ใส่กระโปรงสั้น การปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง กางเกงขาสั้นมาก การยกปกเสื้อตั้งขึ้น ประกอบกับชุดนักเรียนที่ผิกระเปียบสามารถหาซื้อได้ง่ายหรือนักเรียนแก้ไขชุดของตนให้ผิกระเปียบ ทำให้นักเรียนมีการนิยมแต่งตามดารา ตามแฟชั่น ซึ่งเป็นการแต่งกายที่ไม่เป็นวัฒนธรรมไทย และนักเรียนบางคนก็ชอบโอ้อวด จึงไปโอ้อวดเพื่อนในโรงเรียน และเพื่อนบางคนก็ทำตาม ถ้าครู หรือพ่อแม่ไม่ได้ว่ากล่าว ตักเตือน เพราะนักเรียนไม่ได้ใส่ชุดผิกระเปียบให้พ่อแม่เห็น เช่น การปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง แต่พ่อแม่อาจจะไม่ได้ว่าอะไร เพราะคิดว่ากลับบ้านแล้วไม่เป็นไร เป็นผลทำให้เด็กมีการแต่งตัวผิกระเปียบ จนเป็นปัญหาวินัยของนักเรียนที่ต้องการได้รับการแก้ไข

2.2 ครอบครัวยังโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง สามารถช่วยแก้ไขได้โดย 1) พ่อแม่ควรดูแลชุดนักเรียนของลูกให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน 2) พ่อแม่ควรสังเกตทุกวันว่าลูกสวมใส่ชุดนักเรียนเรียบร้อยดีหรือไม่ สั้นไป ยาวไปหรือไม่ 3) หากพบว่านักเรียนตั้งใจซื้อชุดที่ผิกระเปียบหรือแก้ไขชุดให้ผิกระเปียบ ต้องตักเตือนและยึดทันที เพื่อไม่ให้นักเรียนนำไปใช้อีก 4)

กล่าวชมเชยลูกเมื่อแต่งชุดฤดูระเบียบและเรียบร้อย และตักเตือนเมื่อพบเห็นการแต่งกายผิดระเบียบ แม้จะกลับบ้านแล้วก็ตาม 5) ซึ่ตัวอย่างที่ดีให้ลูกดู พร้อมกล่าวชมเชยตัวอย่างที่ดีให้ลูกฟัง พ่อแม่ของนักเรียนคนนั้นจะต้องภูมิใจ และซึ่ตัวอย่างที่ไม่ดีให้ลูกดู พร้อมทั้งกล่าวตำหนิว่า การที่นักเรียนคนนั้นแต่งตัวไม่ดี ทำให้เสียชื่อถึงพ่อแม่ และ โรงเรียน 6) ซึ่แนะนำการแต่งกายที่พบเห็นในสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไร 7) คิดต่อกับโรงเรียน แลกเปลี่ยนข้อมูลกับครู เพื่อทราบพฤติกรรมของลูกขณะที่อยู่โรงเรียน ซึ่บางกรณีลูกจะออกจากบ้านด้วยชุดที่ถูระเบียบแล้วเปลี่ยนเป็นชุดผิดระเบียบ เพื่อไปอวดเพื่อน พ่อแม่จะทราบได้โดยการสอบถามครู

2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง สามารถช่วยแก้ไขโดย 1) เข้มงวดในการตรวจชุดนักเรียนก่อนเข้าโรงเรียนทุกวัน หากพบชุดผิดระเบียบต้องจดชื่อและแจ้งผู้ปกครองทราบ 2) ยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ นักเรียนที่แต่งกายถูระเบียบประจำสัปดาห์ โดยคัดเลือกจากทุกห้อง ชมเชยหน้าชั้น และพยายามผลักดันเปลี่ยนนักเรียนที่ได้รับการยกย่อง เพื่อเป็นการสร้างค่านิยมในการแต่งกายถูระเบียบ 3) ทำโทษนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ โดยให้ทำโทษต่อหน้านักเรียนในห้อง เพื่อให้นักเรียนคนอื่นไม่เอาเป็นแบบอย่าง 4) ยึดชุดที่ผิดระเบียบ 5) เชิญคารามาเยี่ยมโรงเรียน โดยแต่งกายเรียบร้อย ให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน และให้พูดคุยกับนักเรียนเข้าใจว่า การแต่งกายผิดระเบียบไม่ใช่สิ่งที่ดีต้อง บางครั้งทีเห็นในสื่อต่าง ๆ นั้น เป็นการแสดงตามบทบาท การจะทำตามอย่างใคร ควรใช้วิจารณญาณ

3. ด้านความตรงต่อเวลา

3.1 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสาเหตุมาจาก นักเรียนบางส่วนบ้านอยู่ไกลจากโรงเรียน เพราะโรงเรียนใหญ่จะมีจำนวนนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ดังนั้นการกระจายตัวของที่อยู่อาศัยของนักเรียนในโรงเรียนก็จะไกลจากโรงเรียนมากขึ้น เหตุผลอีกประการคือโรงเรียนขนาดใหญ่ มักจะเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ทำให้นักเรียนที่บ้านอยู่ไกล ต้องการมาเข้าเรียน ต้องเสียเวลากับสภาพจราจรที่ติดขัด บางวันอาจติดขัดมากเป็นพิเศษ เพราะมีกิจกรรมใหญ่ระหว่างทาง หรือมีอุบัติเหตุรถชนกัน หรือฝนตก น้ำท่วม ก็เป็นหลายๆปัจจัยที่ทำให้นักเรียนที่บ้านอยู่ไกล พบกับปัญหาการติด มาโรงเรียนสาย จึงทำให้พบปัญหานี้เฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่ ในส่วนของโรงเรียนขนาดกลาง มักจะมีเฉพาะนักเรียนที่มีบ้านอยู่ใกล้โรงเรียน สามารถเดินมาโรงเรียนได้ หรือนั่งรถเมล์ระยะสั้นๆ จึงไม่พบปัญหาการติด นอกจากนั้น จากการวิจัยพบว่าการขาดความตรงต่อเวลา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ยังมีสาเหตุมาจาก เด็กนอนดึก ตื่นสาย และรถติด ซึ่เป็นเหตุผลต่าง ๆ ที่ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนเห็นว่าเป็นปัญหาที่ต้องการได้รับการแก้ไข ซึ่ปัญหาดังกล่าวนี้ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการเลี้ยงดูอบรมตั้งแต่เด็กทีพ่อแม่ ขาดการอบรมให้เด็กต้องมีความรับผิดชอบในเรื่องการตรงต่อเวลาอย่างมาก ซึ่เหตุผลที่นำมาอ้างต่าง ๆ นั้นเป็นการอ้างเท่านั้น เป็นการโทษถึงภายนอก คือ รถติด ซึ่ก็สามารถแก้ไขได้โดยนักเรียนก็ควรตื่นให้เร็วขึ้น ได้ออกจากบ้านมาแต่เช้าเพื่อหลีกเลี่ยงรถติดได้

3.2 ครอบครัวสามารถช่วยแก้ไขโดย 1) ดูแลให้ลูกตื่นตามเวลาเป็นประจำทุกวัน หากมีฝนตกหรือทราบว่ามีกิจกรรมใหญ่ๆระหว่างทางไปโรงเรียนของลูก จะต้องปลุกลูกให้เร็วขึ้น 2) ดูแลให้ลูกเข้านอนเร็วเป็นประจำทุกวัน 3) พ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ดีในการรักษาเวลา และเน้นให้ลูกทราบถึงความสำคัญของการไปตรงเวลานัด 4) ไม่ควรให้ลูกช่วยงานที่บ้านจนดึก 5) ควบคุมเวลาในการดูโทรทัศน์หรือเล่นไม่ให้ติดเกินไป 6) พ่อแม่ดูแลลูกออกจากบ้านในเวลาที่เหมาะสม

3.3 โรงเรียนสามารถช่วยแก้ไขโดย 1) เข้มงวดในการเข้าโรงเรียนตรงเวลาทุกวัน หากพบนักเรียนมาสายต้องจดชื่อไว้ทุกวัน หากมีประวัติการสายหลายครั้งต้องแจ้งผู้ปกครอง 2) แจ้งเตือนนักเรียนก่อนถึงวันที่จะมีการจัดกิจกรรมใหญ่ๆที่อาจทำให้เกิดปัญหาหารถติดในเส้นทางที่จะมาโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนวางแผนเส้นทางใหม่ หรือตื่นเช้าขึ้น

4. ด้านการพูดจา

4.1 พบปัญหาในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางบ้าน ชุมชน โรงเรียนและสื่อโทรทัศน์มีการพูดจาไม่สุภาพ ทั้งนี้เนื่องมาจากกฎระเบียบของโรงเรียนเอง ไม่ได้มีความเข้มงวดกับการพูดจาที่สุภาพ ครูได้ยื่นก็อาจไม่ได้ตักเตือนพ่อแม่ คนแถวบ้านมีการพูดจาในกลุ่มคนสนิทกันมากๆ หรืออาจจะมีการทะเลาะวิวาทกันให้ได้ยินเป็นประจำ จนเป็นเรื่องปกติ หรือนักเรียนเองก็ไม่ทราบถึงว่าการพูดจาที่ไม่สุภาพ ไม่เป็นปัญหาในวินัยของนักเรียน เมื่อนักเรียนเห็นผู้ใหญ่ที่อยู่ในสังคม ชุมชน สามารถพูดได้ ก็ถือว่าเป็นคำที่สามารถพูดได้ในสังคม จึงทำให้เกิดการกระทำที่คล้ายคลึงตาม เรียกว่ากลุ่มพวกคล้ายคลึงตามในทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเองของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peckand Havighurst) ซึ่งหมายถึง เป็นกลุ่มที่มีพลังควบคุมซูเปอร์อีโก้ที่มากขึ้น แต่ยึดพวกพ้องเป็นหลักและคล้ายคลึงตามผู้อื่น โดยไม่ต้องไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมจัดกลุ่มเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองในระดับปานกลาง

4.2 ครอบครัวสามารถช่วยแก้ไขโดย 1) การอบรมเด็ก ให้ผู้ปกครองตักเตือน การใช้คำพูดกับลูกต้องสุภาพและไม่หยาบคาย 2) การเป็นตัวอย่างที่ดี โดยพ่อแม่ต้องใช้คำที่สุภาพเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูก ดังที่ สุชา จันทรธรม (2511) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมวินัยให้กับเด็กที่เกิดจากที่บ้าน ผู้ใหญ่จะต้องสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเด็ก ไม่ควรบังคับขู่เข็ญให้เด็กทำตามกฎที่วางไว้ เมื่อต้องการให้เด็กทำสิ่งใดควรให้คำแนะนำและชี้แจงแต่โดยดี เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจ ควรให้เด็กมีอิสระในการพัฒนาตนเอง ไม่ควรควบคุมเด็ก และส่งเสริมให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ตามความสามารถของตน การยกย่องชมเชยจะเป็นการส่งเสริมกำลังใจและแสดงให้เด็กรู้ว่าตนมีความพอใจในการกระทำ ผู้ใหญ่ พ่อ แม่ต้องมีเหตุผล และความคงเส้นคงวาและเป็นตัวอย่างที่ดี เด็กจะเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว นอกจากการอบรม และการใช้ตัวแบบแล้ว การเพิ่มการเข้มงวดก็เป็นแนวทางหนึ่ง โดยครูต้องกวดขันการใช้ภาษาของเด็กนักเรียนให้มากขึ้น ทำการตักเตือน ถ้าพบนักเรียนพูด

ไม่เหมาะสม และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษา โดย ครู และโรงเรียน จัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยที่สุภาพให้กับนักเรียนที่มีการใช้คำไม่สุภาพ

4.3 โรงเรียนสามารถช่วยแก้ไขโดย 1) ให้การอบรม สั่งสอน ทำความเข้าใจกับนักเรียน ทราบว่า การพูดจาไม่สุภาพ เป็นการผิดวินัยของโรงเรียน 2) สร้างค่านิยมในการพูดจาสุภาพ ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน โดยการสอนในห้องเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่เข้าโรงเรียนนี้ใหม่ จะต้องชี้แจงให้ทราบในวันปฐมนิเทศน์ และวันแรกที่เข้าห้องเรียนด้วย 3) เข้มงวดในเรื่องการพูดจา หากครูได้ยินนักเรียนพูดจาไม่สุภาพ ต้องตักเตือนทันที และจดชื่อส่งฝ่ายปกครอง 4) ยกย่อง นักเรียนที่พูดจาสุภาพ ไพเราะ ต่อหน้าเพื่อนในห้อง เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี 5) ครูปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การส่งเสริมวินัยของนักเรียนเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ขึ้นกับลักษณะของสังคมและสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน ดังนั้นจึงไม่มีสูตรสำเร็จที่สามารถนำไปใช้ได้ผลกับทุกโรงเรียน บุคคลที่มีบทบาทมากที่สุด 2 กลุ่มคือ ครูและผู้ปกครองควรร่วมให้ความสำคัญกับความต้องการจำเป็นส่งเสริมวินัยของนักเรียนทั้งที่บ้าน โรงเรียน และสังคม โดยทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมกันในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนควรใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มในการประเมินความต้องการจำเป็นของโรงเรียน และนำผลที่ได้ไปกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย กลุ่มครูควรเป็นกลุ่มครูฝ่ายปกครองทุกระดับชั้น กลุ่มผู้ปกครองและกลุ่มนักเรียนควรแบ่งเป็นกลุ่มย่อยโดยพิจารณาจากนักเรียนที่มีปัญหาวินัยคล้ายกัน แต่สนทนากลุ่มแยกผู้ปกครองกับนักเรียน เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถออกความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระ

2. โรงเรียนควรมีนโยบายในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนที่ชัดเจน ประกาศให้นักเรียนทุกคนรับทราบ ควรปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และไม่เอื้อต่อการทำผิดระเบียบวินัย เช่น จัดให้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติ มีเครื่องมือที่พอเพียงเหมาะสม และทันสมัย มีสื่อการสอน และจัดให้มีแผนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของนักเรียน จัดงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยของนักเรียน เช่น การสร้างค่านิยมยกย่องผู้ที่ทำถูกระเบียบให้เป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียนทั้งหมด และลงโทษนักเรียนที่ทำผิดระเบียบอย่างจริงจัง การซ่อมรั้วของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพดี ไม่มีช่องที่เอื้อให้นักเรียนหนีโรงเรียนได้ง่าย โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับวินัยของครู เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และต้องเคร่งครัดเรื่องวินัยนักเรียน

3. ครูทุกคนควรประสานความร่วมมือในการสอดส่อง ติดตาม พฤติกรรมนักเรียน ครูที่ไม่ มีหน้าที่ด้านปกครอง ควรกล่าวตักเตือนและจดชื่อนักเรียนที่ครูพบเห็นการทำผิดวินัยซึ่งหน้า และส่งต่อให้ครูฝ่ายปกครอง เพื่อรวบรวมประวัติการทำผิดวินัย ครูฝ่ายปกครองเป็นผู้ประสานงานกับผู้

ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ผู้ปกครองของนักเรียน รวมทั้งตัวนักเรียนเอง ครูควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการแต่งกาย การพูดจา การตรงต่อเวลา รวมทั้งปรับปรุงการสอนให้น่าสนใจมากขึ้น โดยการกล่าวโยงกับเรื่องที่นักเรียนมีความสนใจหรือสิ่งแวดลอมของนักเรียนให้เข้ากับเรื่องที่กำลังจะสอน เพื่อให้ นักเรียนรู้สึกว่เรื่องที่เรียนเป็นเรื่องใกล้ตัว สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้นักเรียนสนใจเรียน และเข้าใจบทเรียนมากขึ้น หากเป็นไปได้ ควรหาโอกาสพ่นักเรียนไปเรียนนอกห้องเรียนบ้าง เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนกับสิ่งแวดลอมที่ครูพาไปดู ครูทุกคนควรจะมีวามเข้มงวดกับนักเรียนที่ขาดระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด โดยไม่จำเป็นต้องมีครูฝ่ายปกครองเท่านั้นที่จะต้องเข้มงวดเรื่องระเบียบวินัย ครูทุกคนควรจะช่วยกันดำเนินการตามมาตรการที่ฝ่ายปกครองกำหนดให้เป็นแนวทางเดียวกัน ทั้งการใช้การอบรม สั่งสอน ตักเตือน ภาคทัณฑ์ และลงโทษ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ตามประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่าช่วงใดที่ครูไม่เข้มงวดเรื่องระเบียบวินัย นักเรียนจะเริ่มสังเกตเห็นได้และมีแนวโน้มที่จะทดลองทำผิดระเบียบวินัย เช่น การแต่งกายผิดระเบียบหากคนหนึ่งทำได้ ก็จะค่อยๆ ทำเลียนแบบต่อๆ กันไป จนเป็นค่านิยมว่ใครทำผิดระเบียบจะเป็นสิ่งโก้เก๋ในหมู่นักเรียน จนกลายเป็นแฟชั่นระบาคไปยังโรงเรียนอื่น ในละแวกนั้นต่อไป แต่ถ้าครูเข้มงวดเรื่องระเบียบวินัย นักเรียนก็จะกลับเข้ามาอยู่ในระเบียบวินัยได้ทันที ถึงแม้จะเป็นวินัยที่ถูกบังคับ แต่ก็จะปลูกฝังพัฒนากลายเป็นวินัยในตนเองของนักเรียนได้ในที่สุด และจะติดตัวนักเรียนไปจนกระทั่งจบจากโรงเรียน อีกด้านหนึ่งครูก็ต้องทำตัวเป็นเหมือนพ่อแม่ที่ต้องเข้าใจความต้องการของนักเรียน และพูดคุยกับนักเรียนบนพื้นฐานของความเข้าใจนักเรียน ช่วยชี้แนะสิ่งที่ถูกที่ควร เพื่อเป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเอง และยั้งต้องรับฟังปัญหาของนักเรียน พร้อมทั้งช่วยชี้แนะหรือช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนรู้สึกไว้วางใจครูว่เป็นผู้ที่หวังดีและสามารถแก้ไขปัญหานักเรียนได้

4. โรงเรียนและครูควรการจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมวินัยของนักเรียนที่เป็นปัญหาหลักๆ ที่พบบาคในโรงเรียน เช่น การแต่งกาย ควรใช้สื่อหลายชนิดประกอบกัน เพื่อให้ได้ผล ควรสื่อสารให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบการแต่งกายที่ถูกระเบียบ โดยการประชุมผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองดูตัวอย่างการแต่งกายที่ถูกระเบียบ เพื่อผู้ปกครองจะได้ทราบและกลับไปดำเนินการให้ถูกต้อง หากผู้ปกครองมีปัญหาขัดสนเรื่องเงิน โรงเรียนควรจัดโครงการรับบริจาคชุดนักเรียนที่นักเรียนไม่ต้องการใช้แล้วผ่านโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมอบให้กับนักเรียนที่ฐานะทางบ้านไม่ดี ส่วนนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบจะต้องถูกลงโทษ จดชื่อภาคทัณฑ์ไว้ หากยังทำผิดระเบียบอีก ให้เพิ่มมาตรการการลงโทษขึ้นไปเรื่อยๆ เช่น การตักเตือน การใส่เสื้อกั๊กที่มีข้อความว่ “ตัวอย่างของการแต่งกายผิดระเบียบ” เพื่อเป็นสัญลักษณ์ ให้นักเรียนคนอื่นดู และไม่กล้าทำเป็นเยี่ยงอย่าง การบำเพ็ญประโยชน์ โดยเก็บขยะรอบโรงเรียน การส่งจดหมายถึงผู้ปกครอง และการเชิญผู้ปกครองมาพบ ควรมีการเก็บสถิติก่อนและหลังการทำกิจกรรมส่งเสริมวินัยนักเรียน เพื่อประเมินผลสำเร็จของ

กิจกรรม รวมทั้งควรมีการจัดสนทนากลุ่มครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อทราบส่วนดี และส่วนที่ไม่ดี นำมาพัฒนากิจกรรมในครั้งต่อไป

5. ครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ควรเป็นตัวอย่างที่ดี อบรม สั่งสอน และให้เวลากับบุตรของตนให้มากขึ้น ติดต่อกับโรงเรียน ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ไปประชุมและไปพบครูที่ปรึกษาของลูกเป็นประจำ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองและครูมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น และพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ผู้ปกครองควรจะช่วยให้ข้อมูลแก่ครู ในกรณีที่พบการกระทำผิดวินัยนอกโรงเรียนของนักเรียนคนอื่น เพื่อให้ครูประสานงานภายในโรงเรียนต่อไป

6. ครูและผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมและร่วมมือกันในการส่งเสริมวินัยของเด็ก ด้วยการจัดกิจกรรมร่วมกัน การแจ้งปัญหาวินัยที่เกิดขึ้นกับเด็กให้ทราบระหว่างกัน เพื่อจะได้ประชุมปรึกษาหารือในการช่วยกันหาวิธีแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม เป็นวิธีการวิจัยที่เหมาะสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นวิธีที่ประหยัดเวลาในการเก็บข้อมูลวิธีหนึ่ง การเก็บข้อมูลให้ได้ผลในเชิงลึก ควรจะเริ่มจากการพิจารณาแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยยึดหลักลักษณะที่คล้ายกันอยู่กลุ่มเดียวกัน เช่น แบ่งกลุ่มในชั้นแรกเป็นโรงเรียน ในโรงเรียนแบ่งเป็นสามกลุ่มคือ กลุ่มครู กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มนักเรียน จากนั้นแบ่งแต่ละกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อยที่แตกต่างกันในสาระสำคัญ เช่น กลุ่มนักเรียน แบ่งเป็นกลุ่มผลการเรียนดี กลุ่มผลการเรียนปานกลาง กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มนักเรียนที่ถูกฝ่ายปกครองบันทึกทัณฑ์บนไว้ในกรณีต่างๆ ซึ่งกลุ่มถูกบันทึกทัณฑ์บนนั้น อาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อยตามปัญหาวินัย จากนั้นจึงนัดประชุมแยกแต่ละกลุ่มย่อย ทั้งนี้ เพื่อให้การระดมความคิดเห็นเป็นไปอย่างไหลรื่น เพราะสมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมไปในทำนองเดียวกัน เมื่อมีการออกความเห็นในเรื่องใด ก็จะได้ความเห็นที่เห็นด้วย สอดคล้องกัน พร้อมทั้งมีตัวอย่างสนับสนุนหลากหลาย ผู้วิจัยสามารถที่จะซักประเด็นลึกลงไปได้สะดวก เพราะสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจกันเป็นอย่างดี จะช่วยกันตอบคำถามได้เป็นอย่างดี มีการโต้แย้งน้อย ทำให้ใช้เวลาประชุมสั้นๆ เก็บรายละเอียดของแต่ละเรื่องได้หลายแง่มุม และลงรายละเอียดได้มาก ส่วนการเก็บประเด็นเชิงกว้างจะได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มอื่นๆ ซึ่งในประเด็นเดียวกัน จะมีมุมมองที่ไม่เหมือนกัน ผู้วิจัยสามารถที่จะยกความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มอื่น มาสอบถามความคิดเห็น เพื่อทดสอบได้ว่า ความคิดเห็นในเรื่องนี้เป็นภาพเฉพาะบุคคลหรือเป็นภาพลักษณะของสังคม ผู้วิจัยจะได้ผลสรุปเป็นมุมมองของกลุ่มครู ผู้ปกครอง นักเรียน สำหรับแต่ละโรงเรียน ซึ่งอาจจะมีมุมมองไม่เหมือนกันก็ได้ ผู้วิจัยสามารถสรุปมุมมองของแต่ละกลุ่ม แบ่งออกเป็นปัญหา สาเหตุ และการแก้ไข ซึ่งจะเหมือนกัน หรือ แตกต่างกันได้ ทำ

ให้นำไปสู่ข้อสรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็นของแต่ละโรงเรียนคืออะไร โดยนำมาจากมุมมองที่สอดคล้องกันทั้ง 3 กลุ่ม

2. ผู้วิจัยควรมีการสำรวจเก็บข้อมูลปัญหาวิสัยทัศน์ของนักเรียนโดยภาพรวมจากแหล่งข้อมูลเบื้องต้น หลากหลายแหล่ง ก่อนจะเริ่มมีการประชุมกลุ่ม เพื่อให้เข้าใจสภาพสังคมของโรงเรียนก่อน เช่น ข้อมูลการบันทึกทัศนทัศน์ ข้อมูลสถิติการกระทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนจากฝ่ายปกครอง ซึ่งจะได้ภาพกว้างของปัญหาวิสัยทัศน์ที่มีบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และสอบถามจากบุคลากรด้านต่างๆ ในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มครู เพื่อให้ผู้วิจัยมีข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้เข้าใจลักษณะของสังคมกลุ่มที่ศึกษา รวมทั้งสังเกตการณ์ด้วยตนเอง ในบริเวณโรงเรียน และรอบๆ โรงเรียน ในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน ช่วงพักกลางวัน และช่วงเลิกเรียน เพื่อทราบพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนว่า เดินทางมาโรงเรียนเอง หรือผู้ปกครองมาส่ง หากมีโอกาสอาจจะได้พูดคุยสั้นๆกับผู้ปกครองที่มาส่งนักเรียน หรือมารอรับนักเรียนกลับ ก็จะได้ทราบข้อมูลเบื้องต้น เช่น กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อณรงค์ในเรื่องวินัย จุดแข็ง จุดอ่อนของโรงเรียน รวมทั้งทราบระดับความเข้มงวดที่ครูปฏิบัติจริง ช่วงพักกลางวันสามารถสังเกตวินัยในการเข้าแถว การรับประทานอาหาร การรักษาความสะอาด การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และจะได้มีโอกาสพูดคุยกับนักเรียน ครู เจ้าหน้าที่ในโรงเรียน เรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่พบเห็นตอนพักกลางวัน เช่น อาจพบเห็นนักเรียนที่ไม่เข้าแถวซื้ออาหาร ทิ้งขยะไม่เป็นที่ นักเรียนที่บ่าเพ็ญประโยชน์ นักเรียนที่ถูกทำโทษ ผู้วิจัยจะทราบว่า โรงเรียนจริงจังกับปัญหาระเบียบวินัยมากน้อยเพียงใด นักเรียนมีวินัยในตนเองหรือว่าถูกลงโทษจากครูฝ่ายปกครอง การพูดคุยกัน จะได้ภาพในมุมมองของจากนักเรียน ครู และผู้ปกครอง หลังเลิกเรียนจะสังเกตเห็นผู้ปกครองที่มารับนักเรียน นักเรียนบางส่วนอาจเดินทางไปด้วยกันเป็นกลุ่มๆ หากลองตามไปห่างๆ จะทราบว่านักเรียนนัดกันไปทำกิจกรรมใดหลังเลิกเรียน อาจพบว่าไปเล่นกีฬา ไปเดินทาง ไปเล่นเกมในร้านเกม เป็นต้น ข้อมูลเบื้องต้นนี้อาจจะใช้เวลาเพียงหนึ่งวัน สำหรับแต่ละโรงเรียน ก็จะทำให้ผู้วิจัย เข้าใจสภาพสังคมของโรงเรียนนั้นได้พอสมควร ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการในกระบวนการสนทนากลุ่ม ที่อาจทำให้เห็นปัญหาวิสัยทัศน์ของนักเรียนที่มากขึ้นได้

3. การประชุมกลุ่มแต่ละกลุ่มควรใช้เวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมง แต่ไม่ควรเกินสองชั่วโมง เพราะถ้ากำหนดเวลาไว้น้อยเกินไปจะไม่สามารถสอบถามลงลึกถึงสาเหตุ เหตุผล และแนวทางแก้ไขได้ลึกเพียงพอ แต่ถ้านานเกินไปสมาชิกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจะเริ่มหมดความสนใจ และไม่ควรปล่อยให้สมาชิกกลุ่มบางคนคุยกันเอง ควรจะสอบถามความคิดเห็นของทุกๆกัน ไม่ควรปล่อยให้สมาชิกบางคนผูกขาดการออกความคิดเห็น เพราะจะทำให้ได้ความคิดเห็นส่วนบุคคลเพียงคนเดียว สมาชิกบางคนอาจจะไม่ค่อยพูดแสดงออกเอง ผู้วิจัยควรตั้งคำถามสอบถามความคิดเห็น เช่น “คุณคิดว่าปัญหานักเรียนหนีเรียนที่สมาชิกท่านนี้กล่าวถึงนั้น คุณเคยพบเห็นเหตุการณ์นักเรียนหนีเรียนด้วยตนเองหรือไม่” และอาจถามรายละเอียดของเหตุการณ์ว่า พบเวลาเท่าใด สถานที่ที่พบนักเรียนไปทำกิจกรรมใด ไปกันกี่คน เป็นต้น เป็นการกระตุ้นให้แต่ละคนเล่าประสบการณ์ที่ตนเอง

พบเจอบางท่านอาจเสริมว่าตนเองก็เคยพบในลักษณะเดียวกับที่สมาชิกเล่ามา หรืออาจไม่มีสมาชิกท่านอื่นเคยพบเลย ผู้วิจัยก็จะทราบความถี่ของการเกิดเหตุการณ์นั้นบ่อยเพียงใด แต่ผู้วิจัยต้องพยายามควบคุมการออกความคิดเห็นให้อยู่ในหัวข้อปัญหาที่กำลังอภิปรายอยู่ หากสมาชิกกล่าวถึงหัวข้ออื่นก็ให้จดไว้ก่อน แล้วแจ้งว่าหัวข้อนี้จะกล่าวถึงต่อไปหลังจากหัวข้อนี้จบลง เพื่อให้ความคิดของสมาชิกไหลริน และประหยัดเวลาการประชุม

4. การประชุมกลุ่มควรมีกระดานสำหรับขึ้นหัวข้อที่ต้องการสนทนา ระดมความคิด และจดประเด็นต่างๆที่สมาชิกกล่าวถึง ให้สมาชิกระดมความคิดออกมาได้เต็มที่ ส่วนผู้วิจัยจะต้องเป็นผู้เขียนขึ้นกระดาน โดยจัดกลุ่มเรื่องที่คล้ายกันไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นการจัดระเบียบความคิดของสมาชิกกลุ่มและเป็นการรวมประเด็นที่คล้ายๆกัน ยกขึ้นมาพูดคุยกันในลักษณะของกลุ่มเรื่อง จะเป็นการประหยัดเวลาได้มากขึ้น ผู้วิจัยใช้เทคนิค Post-It โดยแจกกระดาษ Post-It ให้กับสมาชิกกลุ่มคนละเล่มพร้อมปากกา เพื่อให้สมาชิกเขียนความเห็นของตนลงกระดาษ Post-It ใบละเรื่อง เช่น ผู้วิจัยขอให้สมาชิกกลุ่มทุกคนเขียนสิ่งที่ตนคาดหวังจะเห็นนักเรียนมีวินัยในเรื่องใดบ้าง สมาชิกแต่ละคนก็เขียนของตนโดยไม่ต้องสนใจคนอื่น เช่น สมาชิกคนแรก เขียนใบแรกว่า “ตรงต่อเวลา” ใบที่สอง “แต่งกายเรียบร้อย” ใบที่สาม “ตั้งใจเรียน” ส่วนสมาชิกคนที่สอง เขียนใบแรกว่า “รักษาความสะอาด” ใบที่สอง “แต่งกายถูกระเบียบ” ใบที่สาม “ส่งการบ้านทุกครั้ง” ใบที่สี่ “ขยันอ่านหนังสือ” เป็นต้น จากนั้นผู้วิจัยขอให้สมาชิกนำ Post-It ไปแปะบนกระดาน โดยจัดไว้เป็นกลุ่มเรื่องเดียวกันจะต้องแปะไว้ด้วยกัน เช่น “ตั้งใจเรียน” “ส่งการบ้านทุกครั้ง” และ “ขยันอ่านหนังสือ” จะถูกแปะรวมกันไว้ แล้วผู้วิจัยเขียนสรุปว่าเป็นกลุ่มตั้งใจเรียน ส่วน “แต่งกายเรียบร้อย” และ “แต่งกายถูกระเบียบ” จะถูกแปะไว้ด้วยกัน ตั้งชื่อว่าเป็นกลุ่มการแต่งกาย ส่วนเรื่องตรงต่อเวลามีใบเดียว และเรื่องรักษาความสะอาดมีใบเดียว ประโยชน์ที่ได้รับจากเทคนิค Post-It คือ สมาชิกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจะเขียนความคิดเห็นของตนเองออกมาอย่างรวดเร็ว จากนั้นช่วยกันไปแปะบนกระดาน ทำให้สามารถจัดกลุ่มความคิดเห็นที่หลากหลายให้เป็นระเบียบได้อย่างรวดเร็ว เป็นการประหยัดเวลาได้มาก และยังได้ทราบจำนวนความเห็นของแต่ละเรื่องว่ามากน้อยเท่าใด หากเป็นวิธีให้สมาชิกพูดขึ้นมา คนอื่นอาจจะคิดเห็นเหมือนกัน แต่ไม่ได้พูด เพราะกลัวแต่เนิ่นๆว่าจะพูดเรื่องอะไรที่ไม่เข้ากับคนก่อน ประโยชน์อีกประการหนึ่งคือ ผู้วิจัยดำเนินการประชุมต่อไปโดยกล่าวถึงเฉพาะกลุ่มตั้งใจเรียนทุกคนที่ออกความเห็นในกลุ่มนี้ก็จะเข้าใจตรงกันว่า เรื่องที่ตนเขียนข้อใดคือเรื่องตั้งใจเรียน และระดมความคิดต่อไปในแนวทางเดียวกัน และเทคนิค Post-It สามารถประยุกต์ใช้เป็น Card Sort ได้อีกด้วย โดยให้สมาชิกเขียนเลขลำดับไว้ใน Post-It ผู้วิจัยควรเตรียมกล้องถ่ายรูป Digital ตั้งค่าความละเอียดสูงไว้สำหรับถ่ายรูปกระดานที่ติด Post-It ไว้เพื่อเก็บไว้นำมาใช้เขียนสรุปผล

5. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบว่าขนาดของโรงเรียนมีผลต่อปัญหาวินัยอย่างไร เช่น เปรียบเทียบอัตราส่วนจำนวนนักเรียนต่อครู จำนวนนักเรียนต่อห้อง งบประมาณต่อนักเรียน

ค่าเทอมต่อนักเรียน พื้นที่ส่วนกลางต่อจำนวนนักเรียน เพื่อให้ทราบแนวทางที่โรงเรียนต่างๆควรจะปฏิบัติในเชิงป้องกันปัญหาวินัย

6. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัย โดยศึกษาจากจำนวนงบประมาณของโรงเรียนที่ใช้ไปเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยต่อจำนวนกิจกรรมส่งเสริมวินัย จำนวนงบประมาณทั้งหมดต่อจำนวนงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัย จำนวนกิจกรรมส่งเสริมวินัยต่อปี จำนวนกิจกรรมทั้งหมดต่อจำนวนกิจกรรมส่งเสริมวินัย รูปแบบการจัดกิจกรรม เช่น การรณรงค์เชิญชวนแบบต่างๆเช่น เชิงการสร้างความรักสถาบัน โรงเรียน เชิงรักษาวัฒนธรรม เชิงสนุกสนาน และการปราบปราม ลงโทษแบบต่างๆ เช่น ตักเตือน แจ้งผู้ปกครอง ลงบันทึกทัณฑ์บน ประจาน ดี ให้บำเพ็ญประโยชน์ ให้วิ่งรอบโรงเรียน รวมทั้งการศึกษาสื่อที่ใช้เผยแพร่ เช่น โปสเตอร์ การพูดหน้าเสาธง การปิดบอร์ด การลงใน Website ของโรงเรียน การใช้คำขวัญติดไว้ในโรงเรียน การให้นักเรียนท่องทุกวัน การบันทึกสถิติจำนวนครั้งที่พบการทำผิดวินัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยในช่วงระยะเวลาต่างๆกัน เช่น ก่อนเริ่มกิจกรรม ขณะจัดกิจกรรม หลังจบกิจกรรมทุกเดือน เป็นเวลา 6 เดือน เป็นต้น และประเมินผลสำเร็จในการจัดกิจกรรม เพื่อประเมินว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมแบบใด ได้ผลกับปัญหาวินัยแบบใด

7. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาตัวแปรในการกำหนดกลุ่มสนทนากลุ่ม หรือหลักเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม การคัดเลือกสมาชิกกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ ชูชีพ. 2543. กรณีศึกษาคุณลักษณะของผู้ดำเนินการสนทนาในการวิจัยแบบสนทนา
กลุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- กมลนันท์ รังสยาธร. 2543. การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กลาสเซอร์, วิลเลียม. 2545. โรงเรียนดีมีคุณภาพ การบริหารจัดการนักเรียนแบบไม่บังคับ. แปล
โดย สุวิมล ปญฺญุทธ. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.).
- กัญญา แสงพินิจ. 2532. วิธีการและผลของวิธีการที่ครูใช้ลงโทษพฤติกรรมผิดวินัยของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชา
จิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546. รายงานคุณลักษณะสำคัญที่พึงประสงค์ของคนไทยตามแต่ละ
ช่วงวัย. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2537. การสร้างเสริมวินัย : คู่มือแนวทางปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.).
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2540. คู่มือสำหรับใช้เป็นแนวทางในการทำหน้าที่
วิทยากร. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.).
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. 2548. ข้อมูลจำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี 2548[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
http://doc.obec.go.th/doc/web_doc/school48.htm [15 มกราคม 2549]
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2546. แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ 2545-2559.
กรุงเทพมหานคร: อรรถพลการพิมพ์.
- จิตตานันท์ ดิกุล. 2545. การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเอง ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี : การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจจริง บุญเรืองรอด. 2539. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏ
สวนสุนันทา.

- นันทนา ภาคบงกช และคณะ. 2546. การสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย
รายงานการวิจัย ฉบับที่ 56. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤตินศาสตร์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชัยณรงค์ หลายสุทธิสาร. 2532. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลัง สภาพปัญหาส่วนตัวและ
สภาพแวดล้อมทางบ้านกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชิดกมล สังข์ทอง. 2536. การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวินัยในตนเองของวัยรุ่น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. 2518. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วรุฒิกการพิมพ์.
- ณัฐจักร สดากรณ์. 2540. การศึกษาองค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทหารและ
พลเรือน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. สาขาวิชาวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คนุพล สุนทรรัตน์. 2549. การประเมินความต้องการจำเป็น [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
http://www.wachiranukul.ac.th/vn/File_resume/a3.doc [15 มกราคม 2549]
- ถนอมจิตต์ ขุฑตะกะพันธ์. 2546. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้และทักษะ
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย.
- ทวี ท่อแก้ว และอบรม สีนภิบาล. 2517. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- นิศา ชูโต. 2545. การวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แม็ทส์ปอยท์.
- บัญชา ยี่สารพัฒน์. 2530. การศึกษากระบวนการรักษาระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา :
การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. ภาควิชา
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญญา โกศลศิริพจน์. 2547. การวิจัยและพัฒนากิจกรรมและเทคนิคการประเมินความต้องการ
จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์.
ภาควิชาการวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประวิต เอราวรรณ์. 2539. การเสริมสร้างพลังอำนาจครู : การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐ ผลิตผล. 2545. ลูกคิดเกม[ออนไลน์].

- แหล่งที่มา: http://www.elib-online.com/doctors45/child_game002.html [30 มกราคม 2549]
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2542. เครือข่ายพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://rirs3.royin.go.th/riThdict/query.asp> [20 ตุลาคม 2548]
- พัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5, สำนัก. 2545. รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมเด็กนักเรียน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th/inspec6/aaa6/policy4510.htm> [8 ตุลาคม 2548]
- พนัส หันนาคินทร์. 2521. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- พิระ ครีกรีนจิตร; สุภาณี ปิยะอภิรักษ์; และณัฏฐกรณ์ หลาวทอง. 2541. การประเมินความต้องการจำเป็นของนิสิตในการใช้บริการห้องสมุด คณะครุศาสตร์ ด้วยการใช้เทคนิคการวางแผนที่มีโนทัศน์. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงทิพย์ วีระณรงค์. 2529. การศึกษาสภาพและวิธีการแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียน ตามคำรายงานของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พร้อมพันธ์ กุ่มเนตร. 2546. การทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้ของวัยรุ่นที่ติดสารแอมเฟตามีน ในจังหวัดแพร่. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ พยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โยชิน แสงวดี. 2530. การสนทนากลุ่ม. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย ปีที่ 2 เล่มที่ 3: 12-37
- รัชติการ์ สุขเกษม. 2528. การศึกษาการกระทำผิดวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. 2526. วินัย : ความต้องการของสังคม. วารสารวัฒนธรรมไทย ปีที่ 22 เล่มที่ 3: 25-28
- วันเพ็ญ พิมพ์แดง. 2533. การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ. 2541. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านสภาพแวดล้อมโรงเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษา : การเปรียบเทียบระหว่างการใช้เทคนิคเสียงจากภาพ และเทคนิคการสนทนากลุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริไชย หงษ์สงวนศรี. 2548. โอกาส และทางเลือกของเด็กและเยาวชนในการเล่นเกมส์.

มติชน (20 ก.ย. 2548): 13

ศิริลักษณ์ เกิดจันทร์ตรง. 2540. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนกับพฤติกรรมทางจริยธรรมตามความคิดของผู้สอนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมจิตต์ สุวรรณวงศ์. 2542. การศึกษาการจัดสภาพการณ์เสริมความคิดเชิงคุณธรรมสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เพื่อพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมยศ พุทะนิมิตต์. 2533. การพัฒนาวินัยในตนเองให้กับนักเรียนของครูสังคมศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สินีนานู สุทธจินดา. 2543. การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาจิตวิทยาแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. 2535. เอกสารประกอบชุดวิชาการบริหารบุคลากรในโรงเรียน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุคนธ์ โชติชัยสถิต. 2546. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงต่อการควบคุมตนเองของวัยรุ่นที่เสี่ยงต่อการติดเกมคอมพิวเตอร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุชา จันทร์เอม. 2511. เด็กกับการสร้างระเบียบวินัย. แนะแนว (กรกฎาคม-กันยายน) ปีที่ 6 : 49.

สุรศักดิ์ เพ็ญสุระ. 2540. การศึกษาความต้องการในการพัฒนาครูเรื่องการอนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวานิช. 2542. รายงานวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในวิทยานิพนธ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวานิช. 2548. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. 2541. คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนา
คุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่3.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อมรรกุล ศรีงามส่อง. 2525. ลักษณะปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะ ครุ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรทิพย์ อมราภิบาล. 2542. การใช้เทคนิคสนทนากลุ่มและระเบียบวิธีคิดในการประเมินความ
ต้องการของเด็กต่างชาติชาวพม่า: กรณีศึกษาชุมชนผู้ย้ายถิ่นชาวพม่าในจังหวัดระนอง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2542. สร้างวินัยให้ลูกคุณ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทศูนย์วิจัยและพัฒนา
ครอบครัว.

ภาษาอังกฤษ

Babbie, E. 2001. The Practice of Social Research. 9 th ed. United state: Wadsworth.

Barbour, R.; and Kitzinger, J. 1999. Developing focus group research : politics,
theory and practice. London: SAGE.

Beavers, W.R; and Hampson, R.B. 2003. Measuring Family Competence : The Beavers Systems
Model. In Froma Walsh. Normal Family Process. New York: The Guilford Press.

Herzberg, F. 1979. Motivation and Innovation. California: Management Review 22: 60-70.

Kauffman, M.; and others. 1993. Managing classroom behavior : A reflective case-based
approach. London: Allyn and Bacon.

Knudson, M.; and Carmen. 2000. Gender, family competence, and psychological symptoms.
Journal of Marital and Family Therapy. (July)

Levin, J.; and Nolan, J. F. 1996. Principles of classroom management. 2 nd ed.
London: Allyn and Bacon.

Maslow, A.H. 1954. Motivation and Personality. New York: Harper.

McClelland, D.C.; and Burnham, D.H. 1985. Human Motivation. Glenview: Scott Forsman.

McKillip, J. 1987. Need analysis : tools for the human services and education. Newbury
Park: SAGE.

Mishra, A.; and others. 2005. Indian Youth Speak About Tobacco: Results of Focus Group

- Discussions With School Students. Health Education & Behavior 32, 3: 363-379.
- Moseman, C. Primary teachers' beliefs regarding family competence for providing input to help meet children's education needs. The American educational research association annual conference. (2000): 1-18.
- Oberg, D. 1993. Focus Group Interviews: A Tool for Program Evaluation in School Library Education. Alberta Learning Resources Journal 12, 1
- Owens, R.C.; and Steinhoff, C.R. 1976. Administering Change in Schools. (n.p.)
- Skinner, B.F. 1971. Beyond Freedom and Dignity. New York: Knopf.
- Steadham, S.V. 1980. Learning to Select a Needs Assessment Strategy. Training and Development Journal 30: 55-61.
- Stufflebeam, L.; and others. 1985. Conducting educational needs assessments. Massachusetts: Kluwer Academic.
- Witkin, R.; and Altschuld, W. 1995. Planning and conducting needs assessments: a practical guide. California: Sage.
- Vaughn, S.; Schumm, J.; and Sinagub, J. 1996. Focus group interviews in Education and Psychology. London: SAGE.
- Vroom, V.H. 1974. Work and Motivation. New York: Wiley.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ผลการเรียงลำดับด้วยวิธี Sort Card

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของนักเรียนโรงเรียนกรณศึกษาที่ 1

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
แต่งกายผิดระเบียบ		3	2	4	4	3	2	3	5	3	2	31
หนีเรียน		5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	49
ขาดความรับผิดชอบในงานบ้านและการส่งงาน		4	4	5	5	5	4	5	3	4	5	44
ไม่เคารพผู้ใหญ่		2	1	1	1	2	1	1	1	2	3	15
ไม่ตั้งใจเรียน		5	5	3	2	4	5	4	4	5	5	42
ไม่ตรงต่อเวลา		1	3	2	3	1	3	2	2	1	1	19

ตารางที่ 2 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของผู้ปกครองโรงเรียนกรณศึกษาที่ 1

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
ไม่สนใจเรียน		5	5	3	4	2	2	3	5	29
ไม่ทำงานบ้าน		5	5	5	5	5	5	5	5	40
หนีเรียน		4	2	4	2	4	4	1	2	23
แต่งกายไม่เรียบร้อย		3	4	5	3	5	3	5	3	31
ทะเลาะวิวาท		1	1	2	1	1	1	2	1	10
พูดจาหยาบคาย		2	3	1	5	3	5	4	4	27

ตารางที่ 3 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของครูโรงเรียนกรณศึกษาที่ 1

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
ไม่สนใจเรียน		4	5	5	5	4	2	3	3	31
มาโรงเรียนสาย		5	5	5	4	5	5	5	5	39
ไม่รักษาความสะอาดในโรงเรียน		3	1	1	2	2	4	1	2	16
ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ และครู		1	4	3	3	5	3	5	5	29
หนีเรียน		5	3	4	1	1	2	2	1	19
แต่งกายผิดระเบียบ		2	2	2	5	3	5	4	4	27

ตารางที่ 4 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของนักเรียนโรงเรียนกรณศึกษาที่ 2

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
ลอกการบ้านเพื่อน		4	3	4	5	3	4	4	5	5	4	41
พูดจาไม่สุภาพ		5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
แต่งกายและทรงผมผิดระเบียบ		5	2	3	4	5	2	3	3	3	3	33
มาโรงเรียนสาย		5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	49
ไม่เข้าแถวซื้ออาหาร		2	1	2	2	2	1	2	2	1	1	16
ไม่เชื่อฟังครู พ่อแม่		5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
ไม่ส่งการบ้าน		3	5	5	5	4	5	5	5	4	5	46
วิ่งเล่นบนอาคารเรียน		1	4	1	3	1	3	1	1	2	2	19

ตารางที่ 5 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของครู โรงเรียนกรณศึกษาที่ 2

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
เข้าเรียนไม่ตรงเวลา		4	5	5	5	5	5	5	5	39
แต่งกายผิดระเบียบ ใส่รองเท้าเหยียบส้น		5	5	5	5	5	5	5	5	40
ไม่ส่งการบ้าน ไม่ตั้งใจเรียน		5	5	5	4	5	3	3	2	32
ไม่ทำงานบ้าน		5	4	4	1	2	1	4	3	24
หนีเรียน		2	5	5	3	3	5	5	5	33
พูดจาไม่สุภาพ		5	3	3	5	4	4	2	4	30
ไม่เข้าแถวซื้ออาหาร		3	1	1	2	1	2	1	1	12
ไม่เชื่อฟังครู พ่อแม่		1	2	2	5	5	5	5	5	30

ตารางที่ 6 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของผู้ปกครองโรงเรียนกรณศึกษาที่ 2

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
ไม่ตั้งใจเรียน		2	3	3	1	3	2	1	5	20
เก็บของไม่เป็นระเบียบ		5	5	4	5	4	5	4	5	37
พูดจาหยาบคาย		4	2	2	2	1	4	3	3	21
ขาดความรับผิดชอบในงานบ้าน		3	4	5	5	5	3	5	1	31
รับประทานขนมในห้องนอน		1	1	1	3	2	1	2	2	13
ไม่เชื่อฟังครู พ่อแม่		5	5	5	4	5	5	5	4	38

ตารางที่ 7 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
ไม่ทำการบ้าน		5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	49
ทะเลาะวิวาท		1	2	4	3	1	1	4	1	3	2	22
พูดคำหยาบ		5	5	5	2	5	5	3	5	5	5	45
ทิ้งขยะไม่เป็นที่		5	5	3	5	2	4	5	4	5	4	42
หนีเรียน		2	1	2	4	5	5	2	5	1	1	28
เสพยาเสพติด		3	3	5	5	3	2	5	2	4	5	37
แต่งกายผิดระเบียบ		5	5	5	5	5	5	5	3	5	5	48
คุยกันในแถว		4	4	1	1	4	5	1	5	2	3	30

ตารางที่ 8 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
แต่งกายผิดระเบียบ		5	5	3	1	5	2	3	4	28
พูดจาหยาบคาย		5	5	5	5	5	5	5	3	38
ไม่ช่วยงานบ้าน		4	2	4	2	4	4	5	5	30
ไม่ทำการบ้าน		3	4	5	3	2	3	1	1	22
ไม่ตรงต่อเวลา		1	3	2	4	1	1	2	2	16
ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่		2	1	1	5	3	5	4	5	26

ตารางที่ 9 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 3

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
แต่งกาย/ทรงผมผิดระเบียบ		5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	49
ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน		2	1	1	2	1	3	2	3	3	5	23
ไม่เข้าแถวชื่อของ		3	4	3	1	5	1	3	2	1	4	27
หนีเรียน		4	3	4	4	5	4	5	4	4	3	40
พูดจาไม่สุภาพ		5	5	2	5	5	5	5	5	5	1	43
ไม่ตั้งใจเรียน		5	5	5	3	3	5	4	5	5	2	42
ลักขโมยของ		1	2	5	5	2	2	1	1	2	5	26

ตารางที่ 10 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของนักเรียนโรงเรียนกรณศึกษาที่ 4

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
พูดคำหยาบ		5	5	5	5	5	3	5	5	5	5	48
ทะเลาะวิวาท		1	2	4	3	1	1	4	1	3	2	22
ไม่ส่งการบ้าน		5	4	5	2	5	5	3	4	5	5	43
ทิ้งขยะไม่เป็นที่		5	5	3	5	2	3	5	3	5	4	40
ไม่เข้าแถวชื่อของ		2	1	2	4	5	5	2	5	1	1	28
มาโรงเรียนสาย/ไม่ตรงต่อเวลา		4	5	5	5	4	5	5	2	4	5	44
ทรงผมผิดระเบียบ		3	3	1	1	3	4	1	5	2	3	26

ตารางที่ 11 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของผู้ปกครองโรงเรียนกรณศึกษาที่ 4

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
ไม่ซื้อฟังก่อแม่		5	5	1	2	1	3	1	1	19
มาโรงเรียนสาย		5	5	5	5	5	5	5	2	37
ไม่ทำงานบ้าน		4	3	5	3	4	4	5	5	33
ไม่ตั้งใจเรียน		2	2	3	1	2	2	2	3	17
ทำผิดกฎระเบียบของบ้าน		3	4	2	5	3	5	4	5	31
แต่งกายผิดระเบียบ		1	1	4	4	5	1	3	4	23

ตารางที่ 12 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของครูโรงเรียนกรณศึกษาที่ 4

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
เก็บของ/สมุดหนังสือไม่เรียบร้อย		5	1	1	2	2	5	3	2	21
ไม่ตรงเวลา		4	5	3	5	1	5	5	5	33
ไม่สนใจเรียน ไม่ทำการบ้าน		5	5	5	5	5	3	5	5	38
หนีเรียน		3	5	4	5	5	5	5	5	37
ทรงผมผิดระเบียบ		2	4	5	3	5	4	5	3	31
ทิ้งขยะไม่เป็นที่		5	3	2	1	5	1	2	1	20
ไม่ทำงานบ้าน		5	5	5	4	4	5	4	5	37
ไม่เชื่อฟังครู		1	2	5	5	3	2	1	4	23

ตารางที่ 13 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของนักเรียนโรงเรียนกรณศึกษาที่ 5

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
ไม่ทำการบ้าน/ส่งการบ้านไม่ตรงเวลา		5	5	5	5	5	4	5	5	5	4	48
ทิ้งขยะไม่เป็นที่		4	5	3	2	2	2	3	5	2	1	29
พูดจาไม่สุภาพ		5	4	5	1	5	5	2	4	5	5	41
มาโรงเรียนสาย		5	5	2	5	1	3	5	3	5	3	37
ไม่เข้าแถวซื้อของ		1	1	1	3	5	5	1	5	4	5	31
พูดคุยเสียงดังในแถว		2	2	4	4	3	1	4	1	1	2	24
หนีเรียน		3	3	5	5	4	5	5	2	3	5	40

ตารางที่ 14 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของผู้ปกครองโรงเรียนกรณศึกษาที่ 5

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	รวม
ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน		5	5	3	4	5	2	3	27
ไม่ตรงต่อเวลา		5	5	5	5	5	5	5	35
ไม่รักษาความสะอาด		4	2	4	2	4	4	5	25
พูดจาหยาบค้าย		3	4	5	3	2	3	1	21
ไม่ส่งการบ้าน		1	1	2	1	1	1	2	9
ไม่เชื่อฟังพ่อแม่		2	3	1	5	3	5	4	23

ตารางที่ 15 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของครูโรงเรียนกรณศึกษาที่ 5

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
พูดจาหยาบค้าย		4	4	5	3	2	2	4	2	26
ไม่ส่งการบ้าน		3	5	4	5	4	4	3	5	33
ทรงผมผิดระเบียบ		1	3	2	4	3	5	2	4	24
มาโรงเรียนสาย		5	2	3	1	1	1	5	1	19
การทิ้งขยะ		2	1	1	2	5	3	1	3	18

ตารางที่ 16 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของนักเรียนโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
แต่งกายไม่ถูกระเบียบ		5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ และครู		5	5	5	5	5	5	5	5	3	5	48
หนีเรียน		5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย		5	3	4	2	1	1	1	2	2	1	22
ไม่ทำงานบ้าน		5	2	5	5	5	5	5	5	5	5	47
นำอาหารมารับประทานนอกโรงอาหาร		4	1	5	3	5	4	4	1	5	4	36
ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ส่งการบ้าน		3	5	5	5	2	5	5	5	5	5	45
ทิ้งขยะไม่เป็นที่		2	5	3	1	5	3	2	3	4	3	31
ทะเลาะวิวาท		1	4	1	4	3	2	3	4	1	2	25
มาโรงเรียนสาย		5	5	2	5	4	5	5	5	5	5	46

ตารางที่ 17 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของผู้ปกครองโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
มาโรงเรียนสาย		5	4	3	3	5	2	2	4	28
ไม่ทำงานบ้าน		4	5	5	4	4	4	4	5	35
ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ และครู		3	2	4	2	3	3	5	2	24
พูดจาหยาบคาย		1	1	2	1	1	1	1	1	9
ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ทำการบ้าน		2	3	1	5	2	5	3	3	24

ตารางที่ 18 ผลการจัดเรียงลำดับด้วยวิธี card sort ของครูโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 6

วินัยที่ไม่ดี	จำนวน	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ส่งการบ้าน		3	4	4	3	2	2	5	2	25
ไม่ทำงานบ้าน		4	5	5	5	4	4	4	5	36
พูดจาไม่สุภาพ		1	3	2	4	3	5	3	4	25
ไม่เข้าชื่ออาหาร		5	2	3	1	1	1	1	1	15
แต่งกายผิดระเบียบ		2	1	1	2	5	3	2	3	19

ภาคผนวก ข
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนวการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์นันทยา คุมพล ครูค.ศ.3 ระดับ 9
โรงเรียนบางกะปิสุขุมนาพันธ์อุปถัมภ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวทางในการสนทนากลุ่ม

ชุดที่ 1 สำหรับกลุ่มตัวอย่างเป็นครู และผู้ปกครอง

1. ขั้นเริ่มการสนทนากลุ่ม

1.1 แนะนำตนเอง

1.2 ชี้แจงเหตุผล และวัตถุประสงค์ในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

1) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group technique) และเทคนิคการเรียงรายการ (Card sort) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1) เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2) เพื่อศึกษาหาสาเหตุความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3) เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความต้องการจำเป็น

3) เพื่อศึกษาความสามารถของโรงเรียนและสมรรถภาพของครอบครัว ในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง

1.3 ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม แนะนำตนเอง

1.4 อธิบายให้ผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม เข้าใจถึงการพูดคุย และการซักถาม

1) การขออนุญาตบันทึกเทป และจดบันทึก พร้อมทั้งสัญญาว่าข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับ

2) ขอให้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

1.5 เริ่มคำถามอุ่นเครื่อง ซึ่งคำถามขึ้นอยู่กับกลุ่มสนทนา เช่น

- แนวคำถามอุ่นเครื่องสำหรับกลุ่มครู คือ ขอให้กล่าวถึงสภาพวินัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร

- แนวคำถามอุ่นเครื่องสำหรับกลุ่มผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองมีลูกเรียนในโรงเรียนนี้กี่คน และอยู่ในระดับชั้นใด

2. คำถามเรื่องความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

- 2.1 นโยบายของโรงเรียนของท่านให้ความสำคัญกับวินัยของนักเรียนในเรื่องใดบ้าง
- 2.2 จากวินัยที่ท่านกล่าวมาข้างต้น ท่านคิดว่าวินัยตัวใดบ้างที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ดีแล้ว และวินัยตัวใดที่นักเรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดี (ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนวินัยตัวใดที่นักเรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดี ลงในบัตรรายการ)
- 2.3 ท่านคิดว่าวินัยที่นักเรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดี ในเรื่องใดที่ควรแก้ไขมากที่สุด ช่วยจัดอันดับ (ผู้วิจัยให้กลุ่มจัดเรียงบัตรรายการ โดยให้ความสำคัญมากที่สุดเป็น 5 และน้อยที่สุดเป็น 1)
- 2.4 ท่านคิดว่าสาเหตุของการขาดวินัยของนักเรียนมีอะไรบ้าง และสาเหตุที่สำคัญที่สุดคืออะไร
- 2.5 ท่านคิดว่าแนวทางแก้ไข ปรับปรุงวินัยที่นักเรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดี มีอะไรบ้าง

3. คำถามเรื่องความสามารถของโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

- 3.1 จากแนวทางแก้ไข ปรับปรุงข้างต้น ท่านคิดว่าแนวทางใดบ้างที่โรงเรียนสามารถทำได้ ยกตัวอย่าง
ท่านคิดว่าโรงเรียนสามารถช่วยส่งเสริมวินัยของนักเรียนได้อย่างไรบ้าง
- 3.2 ท่านคิดว่าในปัจจุบัน การบริหารจัดการของโรงเรียนในการสนับสนุนครูเพื่อแก้ปัญหาวินัยของนักเรียนเป็นอย่างไร ยกตัวอย่าง

4. คำถามเรื่องสมรรถภาพของครอบครัว

- 4.1 จากแนวทางแก้ไข ปรับปรุงข้างต้น ท่านคิดว่าแนวทางใดบ้างที่ครอบครัวสามารถทำได้ ยกตัวอย่าง
- 4.2 ท่านคิดว่าในปัจจุบัน ครอบครัวมีการจัดการในการแก้ไขวินัยที่ไม่ดีของนักเรียนเป็นอย่างไร
- 4.2 ท่านคิดว่า สภาพการให้ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ในปัจจุบันเป็นอย่างไร
- 4.3 ท่านคิดว่าลักษณะครอบครัวอย่างไร ที่จะเอื้อต่อการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

แนวทางในการสนทนากลุ่ม

ชุดที่ 2 สำหรับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน

1. ขั้นเริ่มการสนทนากลุ่ม

1.1 แนะนำตนเอง

1.2 ชี้แจงเหตุผล และวัตถุประสงค์ในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

1) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group technique) และเทคนิคการเรียงรายการ (Card sort) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1) เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2) เพื่อศึกษาหาสาเหตุความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3) เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความต้องการจำเป็น

3) เพื่อศึกษาความสามารถของโรงเรียนและสมรรถภาพของครอบครัว ในการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง

1.3 ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม แนะนำตนเอง

1.4 อธิบายให้ผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม เข้าใจถึงการพูดคุย และการซักถาม

1) การขออนุญาตบันทึกเทป และจดบันทึก พร้อมทั้งสัญญาว่าข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับ

2) ขอให้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

1.5 เริ่มคำถามอุ่นเครื่อง เช่น ขอให้กล่าวถึงสภาพวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร

2. คำถามเรื่องความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน

- 2.1 นโยบายของโรงเรียนของหนูให้ความสำคัญกับวินัยของนักเรียนในเรื่องใดบ้าง
- 2.2 จากวินัยที่หนูกล่าวมาข้างต้น หนูคิดว่าวินัยตัวใดบ้างที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ดีแล้ว และวินัยตัวใดที่นักเรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดี (ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนวินัยตัวใดที่นักเรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดี ลงในบัตรรายการ)
- 2.3 หนูคิดว่าวินัยที่นักเรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดี ในเรื่องใดที่ควรแก้ไขมากที่สุด ช่วยจัดอันดับ (ผู้วิจัยให้กลุ่มจัดเรียงบัตรรายการ โดยให้ความสำคัญมากที่สุดเป็น 5 และน้อยที่สุดเป็น 1)
- 2.4 หนูคิดว่าสาเหตุของการขาดวินัยของนักเรียนมีอะไรบ้าง และสาเหตุที่สำคัญที่สุดคืออะไร
- 2.5 หนูคิดว่าแนวทางแก้ไข ปรับปรุงวินัยยังไม่ดี ที่หนูสามารถทำได้ มีอะไรบ้าง
- 2.6 หนูคิดว่าแนวทางแก้ไข ปรับปรุงวินัยยังไม่ดี ที่โรงเรียนสามารถทำได้ มีอะไรบ้าง
- 2.7 หนูคิดว่าแนวทางแก้ไข ปรับปรุงวินัยยังไม่ดี ที่คุณพ่อ คุณแม่ของหนูสามารถทำได้ มีอะไรบ้าง

ตัวอย่างบัตรรายการ

ระดับความสำคัญ.....
ปัญหาวิจัยเรื่อง.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างแบบบันทึกอันดับ

โรงเรียนกรณีศึกษาที่..... กลุ่ม..... วันที่เก็บข้อมูล.....

คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
รายการความต้องการจำเป็นด้านวินัย											

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางกาญจนา พวงจิตต์ เกิดวันที่ 8 ตุลาคม 2524 จังหวัดกรุงเทพมหานคร จบการศึกษา
ระดับปริญญาตรีจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่ง
ครูคศ. 1 ที่โรงเรียนบางกะปิสุขุมนวพันธ์อุบลัมภ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย